

๘๙๕.๙๑๓

๗๒๙๖

๗.๓

การวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวในนวนิยายขนาดสั้น
ของหลวงวิจิตรวาทการ

ปริญาพนธ์

ของ

สิรดา อ่าถนอม

15 ต.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย

มีนาคม 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

B. ๘๖๑๑

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาโทเรียบร้อยแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(อาจารย์สมเกียรติ คูทวีกุล)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เจลิยว พันธุ์ลีดา)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์สมเกียรติ คูทวีกุล)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เจลิยว พันธุ์ลีดา)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวคนธ์ จงตระกูล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาโทฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 8 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2539

นับเป็นความกรุณาอย่างยิ่งที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ได้พิจารณาคัดเลือกให้ผู้วิจัยได้รับทุน " ภูมิพล " ประจำปีการศึกษา 2536

ผู้วิจัยขอน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อม รับพระราชทานทุนวิจัยด้วยความปลื้มปิติ และสำนึก
ในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจากอาจารย์สมเกียรติ
คู้ทวีกุล ประธาน รองศาสตราจารย์เจสสิว พันธุ์สีดา กรรมการที่กรุณาให้แนวคิด คำแนะนำ
ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านทั้งสองมาก
ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวคนธ์
จงตระกูล ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่ดีมีผลให้
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์
ที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และเมตตาให้คำแนะนำ อันถือเป็นพลังใจที่ช่วยให้ผู้วิจัย
ประสบความสำเร็จในครั้งนี้

ด้วยบารมีของหลวงปู่ปาน พ่อครูฤาษี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ คุณบิดามารดา คุณครูบาอาจารย์ ได้ส่งผลให้ผู้วิจัยประสบผลสำเร็จ
ในการศึกษาระดับมหาบัณฑิต ผู้วิจัยขอกราบรำลึกสักการะในพระคุณและพระมหากรุณาธิคุณอันสูงสุด
นี้ตลอดไป

สิริฉา อ่าถนอม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	8
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	8
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	9
2 วิเคราะห์ปัญหาครอบครัวในนวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการ	13
ปัญหาครอบครัวที่ปรากฏในระยะการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน	13
ความแตกต่างเรื่องฐานะและตระกูลของคู่สมรส	13
ความแตกต่างเรื่องการศึกษาของคู่สมรส	21
✓ ปัญหาชีวิตครอบครัวที่ปรากฏในระยะการดำเนินชีวิตครอบครัว	25
ปัญหาเรื่องการเงิน	25
เรื่องการเงินไม่พอใช้	25
เรื่องโลกเรื่องเงิน	29
ปัญหาเรื่องการนอกใจของสามีภรรยา	35
เรื่องสามีนอกใจภรรยา	36
เรื่องภรรยานอกใจสามี	44
ปัญหาเรื่องลูก ....!	45
เรื่องลูกถูกรังแก	45
เรื่องลูกไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่	47

เรื่องลูกเลี้ยง	48
ปัญหาเรื่องการทะเลาะเบาะแว้งของสามีภรรยา	50
เรื่องความแตกต่างด้านลักษณะนิสัย	50
เรื่องการให้ความช่วยเหลือสามีเก่า	55
เรื่องการให้ความไว้วางใจคู่รักเก่า	56
ปัญหาเรื่องญาติของสามีภรรยา	57
เรื่องบิดาสามี	57
เรื่องน้องสามี	61
ปัญหาเรื่องภรรยาที่มีลูกยาก	63
3 วิเคราะห์แนวคิดของผู้เขียนที่มีต่อชีวิตครอบครัว	65
แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกคู่ครอง และการแต่งงาน	65
แนวคิดเกี่ยวกับความรัก	65
- ความรักที่แท้จริงสามารถเอาชนะอุปสรรคได้	65
- ความรักที่แท้จริงคือ ความเสียสละ	66
แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมในการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน	68
แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้หญิงและผู้ชาย	68
คุณสมบัติของผู้หญิง	68
คุณสมบัติของผู้ชาย	71
แนวคิดเรื่องฐานะ	74
แนวคิดเรื่องอาชีพ	75
แนวคิดเรื่องอายุ	76
✓ แนวคิดเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว	77
✓ แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาชีวิตครอบครัว	77

แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเงิน	77
ไม่ควรใช้จ่ายเงินไปในทางฟุ่มเฟือย	77
การพนันทำให้ครอบครัวมีหนี้สิน	78
ความโลภนำผลร้ายมาสู่ตนเอง	78
แนวคิดเกี่ยวกับการนอกใจของสามีภรรยา	79
การนอกใจของสามีภรรยาทำให้เกิดความไม่สงบสุข	80
การนอกใจของสามีภรรยาทำให้เกิดการหย่าร้าง	80
✓ การหย่าร้างก่อให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจบุตรและธิดา	81
แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมบุตร - ธิดา	82
บิดา-มารดาควรช่วยกันอบรมบุตรและธิดา	82
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสามีภรรยาต่อครอบครัว	82
บทบาทและหน้าที่ของสามีต่อครอบครัว	83
บทบาทและหน้าที่ของภรรยาต่อครอบครัว	84
แนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงานใหม่ และคู่รักเก่า	86
แนวคิดเกี่ยวกับหลักการในการดำเนินชีวิตครอบครัว	88
การดำเนินชีวิตตามแนวศาสนทางศาสนาที่ว่า	
"ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว"	88
การดำเนินชีวิตให้มีความสุขตามอัธยาศัย	89
การดำเนินชีวิตตามหลักการที่ตนคิดว่าดีงาม	90
4 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	91
อภิปรายผล	93
ข้อเสนอแนะ	94

บทที่

หน้า

บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	99
ประวัติย่อของผู้วิจัย	130

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

นวนิยายเป็นบันเทิงคดีอย่างหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นอย่างมากในยุคนี้-
รุ่นสุดท้าย สัจจพันธุ์ (2526 : 50) กล่าวว่านวนิยายเป็นกระจกเงาบานใหญ่ที่สะท้อนให้
รู้จักชีวิต รู้จักสังคม รู้จักมนุษย์ ให้แง่คิดและคลายปัญหา ในบางครั้งนวนิยายจัดเป็นหนังสือ
"อ่านเล่น" ก็ได้ "อ่านจริง" ก็ได้ อ่านเล่นคือ อ่านแล้วบ่ล่อยอารมณ์อย่างชุ่มชื่น เบิกบาน
หรือเศร้าสร้อย คล้อยตามไปกับเนื้อเรื่อง อ่านจริงก็คือ อ่านแล้วสะอึกใจได้แง่คิดมองโลก
ลึกซึ้งกว่าแต่ก่อน จิตรลดา สุวัตติกุล (2530 : 67 - 68) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่าน
นวนิยายว่า นอกจากจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากสิ่งที่อ่านแล้ว ยังได้ข้อคิด และ
ภาพชีวิตที่น่าสนใจอีกด้วย เพราะนวนิยายเป็นเรื่องสมมุติขึ้นโดยอาศัยพฤติกรรมของมนุษย์ใน
สังคมเป็นพื้นฐานแล้วนำมาปรุงแต่งให้มีความสมจริงจนจัดได้ว่า นวนิยายเป็นวรรณกรรมที่
เข้าถึงบุคคลต่าง ๆ ในสังคมได้ดีที่สุดอย่างหนึ่ง ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2529 :
166) ได้สรุปคุณค่าของนวนิยายไว้ว่า คุณค่าโดยทั่วไปคือ การให้ "ประสบการณ์" คนทั่วไป
น้อยคนนักที่จะมีประสบการณ์โดยตรงอย่างกว้างขวางและมากประเภท ประสบการณ์ของ
คนเรามักซ้ำและแคบ ชีวิตราบเรียบเท่าใดประสบการณ์ยิ่งน้อย อารมณ์ต่าง ๆ ก็ไม่ค่อยได้
ผ่าน เช่น คนในฐานะกลางย่อมไม่เคยทราบถึงความกระวนกระวายอันมาจากความหิวเป็น
เช่นไร ประสบการณ์เช่นนี้จะเกิดกับคนไม่กี่คน แต่มีความสำคัญในชีวิตของสังคม คนที่อ่าน
นวนิยายย่อมมีประสบการณ์เทียมจึงมีความรู้เรื่องชีวิตดีกว่าคนที่ไม่ได้อ่าน เพราะได้อ่าน
อารมณ์ต่าง ๆ ที่คนไม่อ่านนวนิยายไม่ได้ผ่านประสบการณ์นั้น ๆ

นวนิยายไทยตั้งแต่ยุคแรกเริ่มมานั้นเมื่อวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงมาเรื่อย ๆ ดังจะเห็น
ได้จากผลการศึกษาค้นคว้าของผู้ที่สนใจทางด้านนี้หลายคนด้วยกัน เช่น สุพรรณดี วราภร
(2519) ได้ศึกษานวนิยายไทยตั้งแต่แรกเริ่มจนถึง พ.ศ. 2500 และตรีศิลป์ บุญจร
(2525) ศึกษานวนิยายตั้งแต่ พ.ศ. 2475 - 2500 โดยมุ่งศึกษาทางด้านเนื้อหา และสภาพ
สังคมที่มีอิทธิพลต่อการเขียนนวนิยาย ต่างกล่าวว่า นวนิยายไทยมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง

อยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพสังคมและการเมืองของแต่ละยุคสมัย สุพรรณดี วราทร (2519 : 120 - 148) กล่าวว่าในยุคแรกนวนิยายไทยมีเนื้อหาอยู่เพียงสองแนวคือ แนวรัก และอาชญากรรม ต่อมาในช่วงรัชกาลที่ 6 - 7 เริ่มมีนวนิยายแนวคิดเพิ่มขึ้น และขยายกว้างออกไปอีกหลายแนว เช่น แนวผจญภัย แนวอิงประวัติศาสตร์ แนวหัตถ์นิยาย และแนวสะท้อนปัญหาสังคม เป็นต้น

นวนิยายในระยะต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แนวใหม่ของนวนิยายจะกลายมาเป็นแนวค่อนข้างสมจริง แนวรักแบบพาฝันก็เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ น่าจะมีผลมาจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ทางสังคมและการเมือง อันได้แก่ การที่สภาพสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากการเป็นสังคมเกษตรกรรมไปเป็นสังคมอุตสาหกรรมนั้น ทำให้โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนแปลงจากความเรียบง่ายไปเป็นความสลับซับซ้อนย่อมนำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาด้านเศรษฐกิจ) ปัญหาการย้ายถิ่น ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาทางเพศ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด และปัญหาการหย่าร้าง เป็นต้น

จากการสำรวจเนื้อหาของนวนิยายในระยะต่อมาที่มีการแบ่งเนื้อหาโดยสังเขปคือ

1. นวนิยายแนวรัก ซึ่งนับได้ว่ามีปริมาณสูงตั้งแต่ก่อน ประทีป เหมือนนิล (2523 : 67) ได้ให้คำจำกัดความของนวนิยายแนวรักไว้ว่า คือ นวนิยายที่มีเนื้อหาเรื่องเกี่ยวกับความรักระหว่างชายหนุ่ม หญิงสาว อันแยกย่อยออกเป็น นวนิยายรักเบาสมอง นวนิยายรักสุข และนวนิยายรักโศก นักเขียนนวนิยายแนวนี้ส่วนใหญ่มีทั้งนักเขียนนวนิยายรุ่นเก่า และนักเขียนรุ่นใหม่ ที่เพิ่มพูนขึ้นอย่างมาก ในปัจจุบัน ตัวอย่างนวนิยายรักแบบพาฝัน เช่น นวนิยายจำนวนมากของ วลัย นวาระ จามรี พรรณชมพู และนลิน บุชกร ซึ่งเป็นนักเขียนคนเดียวกัน นวนิยายของบุษยามาส จรเรข ชลาลัย อารีตา และประคิษฐา ซึ่งสามารถหาอ่านได้โดยทั่วไป ตามนิตยสาร และวารสารตามท้องตลาด

2. นวนิยายลึกลับเหนือธรรมชาติ เป็นอีกแบบหนึ่งที่ยังเขียนกันมากในช่วงนี้ ประทีป เหมือนนิล (2503 : 73) ให้คำจำกัดความนวนิยายนี้ว่า คือ นวนิยายที่เกี่ยวกับเรื่องภูติผีปีศาจ เวทย์มนตร์คาถา อภินิหารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่พิสูจน์ไม่ได้ เช่น นวนิยายของแก้วแก้ว เรื่องแก้วราหู มนต์ร์ แต่ปางก่อน และนางทิพย์ เป็นต้น นวนิยายของตรี อภิรม เช่น เรื่องภูตีสารพัดพิช มฤตยูสยอง และแก้วพญา นวนิยายของจินตวีร์ วิวัธน์ เช่น เรื่องเงาสุรกาย อุโมงค์มาร และม่านมนตร์ดำ นวนิยายของทมยันตี เช่น เรื่องทวิภพ และ

กฤตยา นวนิยายของหยก บูรพา ในเรื่อง คีทไสยศาสตร์ และนวนิยายของภูเตศวร ในเรื่อง ร่วง เป็นต้น

3. นวนิยายแนวสังคมและการเมือง เป็นอีกแนวหนึ่งที่เขียนกันมากทั้งนี้สืบเนื่องมาจากสภาพสังคม ที่นับวันจะมีปัญหาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ธวัช ภูงาต (2526 : 90) กล่าวว่า นวนิยายแนวนี้หมายถึง นวนิยายที่มีโครงเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ การปกครอง ตลอดจนปัญหาการขัดแย้งต่าง ๆ ในสังคม ในการดำเนินเรื่องนั้นผู้เขียนจะพยายามชี้ให้เห็นสภาพชีวิตในสังคมเป็นส่วนสำคัญนวนิยายแนวนี้ได้แก่ นวนิยายของชาติ กอบจิตติ เรื่อง ทมาเน่าลอยน้ำ และพันธุ์หมาบ้า นวนิยายของวิมล ไทรนิมิต เรื่องงู คนทรงเจ้า คนจน และโคกพระนาง นวนิยายของนิคม รายวา เรื่องคลังสูงซุงหนัก และตะกวดกับคนหมู่นวนิยายของจำลอง ฝั่งชลจิตร เรื่องหลังเที่ยงคืน นวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน เรื่อง รอบรวงข้าว และไพเราะเล นวนิยายของสีฟ้า เรื่อง คอนโดมิเนียม ตะวันไม่เคยลับ และ มุกดามะคัน และนวนิยายของ ว. วินิจฉัยกุล เรื่องสงครามเงิน บ้านบุญหล่น และเศรษฐีอุกท่ง เป็นต้น

4. นวนิยายแนวต่อสู้โลกไชน บาหยัน อิมสำราญ (2527 : 25) ได้ให้ความหมายของ นวนิยายชนิดนี้ คือ นวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างตัวเอกของเรื่องกับเหล่าร้ายซึ่งทำลายความสุขของชุมชน เสนอภาพตัวเอกซึ่งเป็นตัวละครฝ่ายชายที่มีความเก่งกล้าสามารถกระทำการเสี่ยงภัยอันตรายอย่างกล้าหาญโดยไม่คำนึงถึงความตาย เพื่อนำสันติสุขมาสู่ชุมชน เช่น เรื่องแม่ลาวเลือดของ วลีษฐ เดชกุญชร เรื่องลุยน้ำ บุกป่า ผ่าดง ของ สนิทธร เรื่องพยัคฆ์สาวตองเอ ของ สยมภู ทศพล เรื่องคนโตสามไก่ ของ เทอด ธรณินทร์ เรื่องโหดยิ่งกว่าโหด ของ เกียรติ บางกอก และเรื่องเหล็กน้ำพี้ ของ ศักดิ์ สุริยา เป็นต้น

5. นวนิยายแนวประวัติศาสตร์ เป็นนวนิยายที่ต้องอาศัยหลักฐานการค้นคว้าอย่างจริงจัง เช่นเดียวกับนวนิยายวิทยาศาสตร์ ให้ความหมายของนวนิยายแนวประวัติศาสตร์ ประทีป เหมือนนิล (2523 : 68) กล่าวว่า คือ นวนิยายที่นำเอาเหตุการณ์หรือตัวละครที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ยุคใดยุคหนึ่งมาผูกเป็นเรื่องราวในเชิงประวัติศาสตร์ โดยอาจนำเอาบุคคลที่เคยมีชีวิตจริงมาเป็นตัวละครหรืออาจอาศัยฉากและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์เป็นภูมิหลังก็ได้ เช่น เรื่องนายขนมต้ม ของ คนทวน คันธนู เรื่องคนดีศรีอยุธยา ของ เสณีย์ เสาวพงศ์ และ เรื่องรัตนโกสินทร์ ของ ว. วินิจฉัยกุล เป็นต้น

6. นวนิยายต่างแดน หมายถึงนวนิยายที่ใช้ฉากและเหตุการณ์เรื่องในต่างประเทศ ความสำคัญของนวนิยายต่างแดนอยู่ตรงที่ฉากผู้เขียนควรจะได้เห็นมาจริง จึงจะเขียนให้ได้ดี ตัวอย่างนวนิยายต่างแดน เช่น ทะเลสาบพระจันทร์ น้ำคำ ฟ้าแสงที่ดักกา คามาเอน่า และ อัสตามายาน่า ของ โสภาค สุวรรณ เรื่อง กนกกลายไบตัน ของ ศรีฟ้า ลดาวัลย์ และเรื่อง ไม้เมืองหนาว ของ ศิริมา อภิจาริน เป็นต้น

7. นวนิยายแนวชีวิตครอบครัว ลักษณะของนวนิยายประเภทนี้ สุพรรณี วราทร (2519 : 257) กล่าวว่า จะมีโครงเรื่องมุ่งแสดงปัญหาและข้อคิดเกี่ยวกับครอบครัว เป็นสำคัญสัญลักษณ์คล้ายนวนิยายแนวรักแต่ต่างกันตรงที่นวนิยายแนวชีวิตครอบครัวมี รายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับตัวละครและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งยังเสนอแง่มุมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ซึ่งนักประพันธ์แนวรักมักจะมองข้ามไปเสียนวนิยายแนวชีวิตครอบครัวซึ่ง ศรีศิลป์ บุญจร (2525:105) ได้แสดงข้อคิดว่า ส่วนใหญ่เป็นนักเขียนชั้นแนวหน้าแห่งยุค คือเป็นนักเขียนที่ครองตลาด มีคนอ่านในระดับกว้าง มีสนามงานเขียนในนิตยสารขายดี ได้แก่ กฤษณา อโศกสิน สีฟ้า โสภาค สุวรรณ ไบตัน ว. วินิจฉัยกุล นันทนา วีระชน และเพ็ญแข วงศ์สง่า เป็นต้น

จากเนื้อหาโดยสังเขปดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่านวนิยายหลาย ๆ แนว ผู้ประพันธ์สร้างสรรค์จินตนาการ และประสบการณ์อันหลากหลายเป็นเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดแนวคิด โลกทัศน์ ความคิดฝันของคนที่สัมผัสมนุษย์ และสังคม นักเขียนนิยมใช้ชีวิตมนุษย์ สภาพสังคม และจินตนาการเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ งานประพันธ์ นวนิยายบางแนว มีแนวคิดเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์ เช่น ความรัก ความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นต้น แต่นวนิยายบางแนวก็เสนอปัญหาสังคม เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเสพติด ปัญหาการเมือง ปัญหาการหย่าร้าง เป็นต้น

นวนิยายแนวหนึ่งที่น่าสนใจ คือ นวนิยายแนวชีวิตครอบครัว นวนิยายแนวนี้เนื้อเรื่องแสดงความเป็นไปของคนในครอบครัวมีทั้งรักกัน ชังกัน ขัดผลประโยชน์ ทะเลาะวิวาทกัน นอกจากนี้ยังสะท้อนปัญหา แม่เลี้ยง ลูกเลี้ยง แม่ผัว ลูกสะใภ้ เมียหลวง เมียน้อย นักเขียนได้หยิบยกปัญหาใกล้ตัวมาแสดงให้เห็นแนวคิดในการแก้ไขปัญหาครอบครัว

นักเขียนนวนิยายแนวชีวิตครอบครัว ของไทยในยุคแรก ๆ มักเป็นนักเขียนหญิง เช่น ดอกไม้สด ก.สุรางคนางค์ เป็นต้น นวนิยายแนวนี้ผู้เขียนมุ่งแสดงแนวคิดเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว

ได้แจ่มชัดแค่ไหนย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นตัวอักษรของผู้เขียน นักเขียนหญิงดังกล่าวได้เขียนนวนิยายแนวชีวิตครอบครัวที่เสนอปัญหาของครอบครัวที่แตกต่างกันออกไป ตามประสบการณ์และทรรศนะของแต่ละคน แต่มีนักเขียนชายคนหนึ่งเขียนนวนิยายแสดงแนวคิดและปัญหาชีวิตครอบครัวที่น่าสนใจคือ หลวงวิจิตรวาทการ

*หลวงวิจิตรวาทการ ได้เขียนนวนิยายแนวชีวิตครอบครัว ไว้มากและน่าสนใจกล่าวคือ ได้เสนอปัญหาชีวิตครอบครัว สาเหตุของปัญหาชีวิตครอบครัว แสดงทรรศนะเกี่ยวกับการใช้ชีวิตครอบครัว เสนอปัญหาเกี่ยวกับความคับข้องใจของคนที่อยู่ร่วมกันในครอบครัวพร้อมทั้งสอดแทรกวิถีแก้ปัญหา ซึ่งผู้อ่านทั้งชายหญิงสามารถนำมาปฏิบัติในการใช้ชีวิตครอบครัว การเสนอทรรศนะของหลวงวิจิตรวาทการใช้หลักการประนีประนอม ให้อภัยยอมรับผิดลททธิฐานะสามภรรยาหย่าร้างกันไปแล้วสามารถกลับมาใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกันได้อีก นอกจากนี้หลวงวิจิตรวาทการยังได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสามภรรยาที่พึงปฏิบัติต่อกัน การเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ให้ความไว้วางใจซื่อสัตย์ต่อกัน แสดงความห่วงใยเอื้ออาทร มีเหตุผลจริงใจ การปฏิบัติต่อกันเล็ก ๆ น้อย ๆ ของสามภรรยาซึ่งนำผลมาสู่ความสุขของคนในครอบครัว การอบรมสั่งสอนบุตรธิดา การให้ความสำคัญของญาติพี่น้องทั้งสองฝ่าย การยึดมั่นในขนบธรรมเนียมที่ดั้งเดิมโดยยึดหลักของศาสนาปฏิบัติในชีวิตครอบครัว เพื่อเกิดความสุขในครอบครัวสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคม x

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงนำนวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการมาศึกษาโดยพิจารณาจากลักษณะปัญหาชีวิตครอบครัว และแนวคิดของผู้เขียนที่มีต่อปัญหาดังกล่าว

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวในนวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าจะทำให้เข้าใจปัญหาและมูลเหตุของปัญหาชีวิตครอบครัว ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวเคราะห์แนวคิดเรื่องชีวิตครอบครัวในนวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการจะศึกษาเฉพาะนวนิยายขนาดสั้นแนวชีวิตครอบครัว จำนวน 43 เรื่องจากรวมเรื่องจิตรวรรณกรรม จำนวน 10 ชุด ดังนี้คือ

- ✓ 1. จิตรวรรณกรรม 1 ชุด "ความรักในกรุงขัง" จำนวน 5 เรื่อง ดังต่อไปนี้
  1. ความรักในกรุงขัง (พ.ศ. 2474)
  - × 2. น้ำตาของแม่ (พ.ศ. 2474)
  3. ลูกชายของแม่ (พ.ศ. 2474)
  4. คืนร้างคืนรัก (พ.ศ. 2474)
  5. ชั่วดีพี่สะใภ้ (พ.ศ. 2474)

- ✓ 2. จิตรวรรณกรรม 2 ชุด "บุขารัก" จำนวน 5 เรื่อง ดังต่อไปนี้
  1. บุขารัก (พ.ศ. 2479)
  2. หวานใจเจ้าอนุ (พ.ศ. 2479)
  3. บทเรียนสร้างชีวิต (พ.ศ. 2479)
  4. แพนหัวใจ (พ.ศ. 2479)
  - ✓ 5. คู่เก่าเมียรัก (พ.ศ. 2479)

- ✓ 3. จิตรวรรณกรรม 3 ชุด "แปดปีภายหลัง" จำนวน 4 เรื่อง ดังต่อไปนี้
  - × 1. แปดปีภายหลัง (พ.ศ. 2488)
  2. ชีวิตคือการต่อสู้ (พ.ศ. 2488)
  3. อย่าเล่นกับคาสาบาน (พ.ศ. 2488)
  4. กลับบ้านดีกว่า (พ.ศ. 2488)

- ✓ 4. จิตรวรรณกรรม 4 ชุด "มนต์เรียกผี" จำนวน 4 เรื่อง ดังต่อไปนี้
  - × 1. มนต์เรียกผี (พ.ศ. 2488)
  2. รู้ตัวเมื่อตาย (พ.ศ. 2488)

3. นางเอกของข้าพเจ้า (พ.ศ. 2488)
  4. เมื่อข้าพเจ้าฆ่าตัวตาย (พ.ศ. 2488)
5. วิจิตรวรรณกรรม 5 ชุด "บ่มรัก" จำนวน 5 เรื่อง ดังต่อไปนี้
- × 1. บ่มรัก (พ.ศ. 2488)
  2. ลูกทาสในเรือนเบี้ย (พ.ศ. 2488)
  3. ทนบ่มทนนาม (พ.ศ. 2488)
  4. ง่ายนิดเดียว (พ.ศ. 2488)
  5. เนื้อคู่ผู้สม (พ.ศ. 2488)
6. วิจิตรวรรณกรรม 6 ชุด "เพื่อนเก่าเมียรัก" จำนวน 5 เรื่อง ดังต่อไปนี้
- × 1. เพื่อนเก่าเมียรัก (พ.ศ. 2489)
  2. ผู้ชนะสิบทิศ (พ.ศ. 2489)
  3. ขวัญตาขวัญใจ (พ.ศ. 2489)
  4. เลือดก้อนหนึ่ง (พ.ศ. 2489)
  5. เพื่อนมาตุภูมิ (พ.ศ. 2489)
7. วิจิตรวรรณกรรม 7 ชุด "เมื่อข้าพเจ้าหนีเมีย" จำนวน 4 เรื่อง ดังต่อไปนี้
1. เมื่อข้าพเจ้าหนีเมีย (พ.ศ. 2489)
  2. เพลงเก่าเพลงกรรม (พ.ศ. 2489)
  - 3. ขอรักตกตม (พ.ศ. 2489)
  - × 4. คลุมถุงชน (พ.ศ. 2489)
8. วิจิตรวรรณกรรม 8 ชุด "หลุมฝังรัก" จำนวน 5 เรื่อง ดังต่อไปนี้
1. หลุมฝังรัก (พ.ศ. 2489)
  2. เมื่อไทยเป็นทาส (พ.ศ. 2489)
  3. ไชยหลายชั้น (พ.ศ. 2489)

4. ลูกเมียเก่า (พ.ศ. 2489)
 * 5. กลัวจนหายกลัว (พ.ศ. 2489)

9. วิจิตรวรรณกรรม 9 ชุด "ผู้หาย" จำนวน 3 เรื่อง ดังต่อไปนี้

1. ผู้หาย (พ.ศ. 2489)
 2. สมร (พ.ศ. 2489)
 * 3. เสน่ห์นาง (พ.ศ. 2489)

10. วิจิตรวรรณกรรม 10 ชุด "บุรุษอาธรรม" จำนวน 3 เรื่อง ดังต่อไปนี้

1. บุรุษอาธรรม (พ.ศ. 2490)
 * 2. หลังฉากมรณะ (พ.ศ. 2490)
 3. เหล็กกล้าแค้น (พ.ศ. 2490)

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

แนวคิด หมายถึง ความคิดเห็นของหลวงวิจิตรวาทการที่มีต่อชีวิตครอบครัวซึ่งปรากฏใน

นวนิยาย

ชีวิตครอบครัว หมายถึง พฤติกรรมของกลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันโดยการสมรส และ

มีหน้าที่ต่อกันตามสถานภาพ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยมีขั้นตอนของการศึกษาวิเคราะห์ดังนี้

1. ศึกษาชีวประวัติและผลงานของหลวงวิจิตรวาทการจากเอกสารต่าง ๆ
2. ศึกษาหลักเกณฑ์การวิเคราะห์นวนิยาย

3. ศึกษาวิทยานิพนธ์ขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการ จำนวน 43 เรื่อง ในด้าน
  - 3.1 ปัญหาและสาเหตุของปัญหาชีวิตครอบครัว
  - 3.2 แนวคิดของผู้เขียนที่มีต่อชีวิตครอบครัว
4. เสนอการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวในวิทยานิพนธ์ขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการ มีดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและงานประพันธ์ของหลวงวิจิตรวาทการ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิทยานิพนธ์
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาชีวิตครอบครัว
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยวิทยานิพนธ์ด้านชีวิตครอบครัว

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและงานประพันธ์ของหลวงวิจิตรวาทการ

เจลิยว พันธุ์สีดา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของหลวงวิจิตรวาทการ" โดยรวบรวมประวัติและผลงานด้านต่าง ๆ อย่างกว้าง ๆ พอสรุปได้ว่า (เจลิยว พันธุ์สีดา, 2517 : 335 - 336) ในด้านการดำเนินชีวิตหลวงวิจิตรวาทการ ประสบความสำเร็จรุ่งโรจน์หลายด้าน เช่น ด้านการศึกษา หน้าที่การงาน ชีวิตครอบครัว ตลอดจนด้านการประพันธ์ ในด้านการประพันธ์ผู้วิจัยได้รวบรวมด้านผลงานทั้งหมดของท่าน แล้วนำมาจัดหมวดหมู่หนังสือตามระบบทศนิยมของดิวอี้ 9 หมวดวิชา คือ ปรัชญา ศาสนา สังคมศาสตร์ ภาษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ ศิลปกรรมและการบันเทิง วรรณคดี และ ประวัติศาสตร์ จากการวิเคราะห์หนังสือด้านปรัชญาและศาสนา สังคมศาสตร์และประวัติศาสตร์ ปรากฏว่าในด้านเนื้อหาสาระอยู่ในเกณฑ์ดี ด้านประเทืองปัญญา ด้านทัศนคติ และมโนธรรมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี

พระประกาศสหกรณ์ กล่าวถึงวิธีการเขียนของหลวงวิจิตรวาทการว่า (คณะรัฐมนตรี จากหนังสือวิจิตรวาทการ อนุสรณ์เล่ม 1. 2505 : หน้าไม่ติดต่อ)

...พลตรีหลวงวิจิตรวาทการได้รับความยกย่องเป็นอันมากในทางการประพันธ์ทั้งเป็น
เรื่องที่เกี่ยวข้องประวัติศาสตร์ วรรณคดี สารคดี ตลอดจนนวนิยาย ข้าพเจ้ารู้สึก
ชมเชยยกย่อง พลตรีหลวงวิจิตรวาทการเป็นอย่างยิ่ง ในวิธีการเขียนหนังสือ ซึ่งมีคุณ
ลักษณะเด่นเป็นพิเศษในข้อที่ว่า มีวิธีเขียนให้อ่านง่าย เข้าใจง่าย และเพลิดเพลิน
ใจไปในตัวแม้เรื่องที่ยากลึกซึ้งเขียนให้อ่านก็เข้าใจง่าย ไม่ว่าจะบันเทิง ตาราหรือ
เรื่องอื่น ๆ ทั่วไป เพราะฉะนั้นหนังสือและเรื่องต่าง ๆ ที่ประพันธ์โดยพลตรี
หลวงวิจิตรวาทการจึงได้รับความนิยมแพร่หลายในวงราชการและหมู่นักศึกษาตลอดถึง
ประชาชนผู้สนใจ...

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานวนิยาย

ลิตธา พินิจกุล (2530 : 25) และแนวทางการศึกษานวนิยายไว้ดังนี้

1. เนื้อเรื่องกล่าวถึงอะไร เป็นไปแนวทางใด มีสาระสำคัญอย่างไร สมเหตุ
ผลหรือไม่ เนื้อเรื่องในนวนิยายอาจมีทั้งเรื่อง ศาสนา สังคม การเมือง เศรษฐกิจ แนวคิด
และปรัชญา

2. การลำดับเรื่องมีลักษณะอึดอาด เรื่อยเฉื่อย รวดเร็ว สัมพันธ์กับฉาก
ไม่สับสนแต่บางครั้งมีการสลับกันบ้าง ขึ้นอยู่กับเทคนิคของผู้แต่ง

3. ความคิดเห็นหรือทัศนะของผู้แต่ง เป็นความคิดในแนวใด มีแทรกอยู่ใน
ตัวละครตอนใด มีสาเหตุมาจากอะไร มีการพัฒนาอย่างไร ได้ผลเช่นใด

ในการศึกษาวิเคราะห์เรื่องชีวิตครอบครัวในนวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตร
วาทการ ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักเกณฑ์การวิเคราะห์นวนิยายของผู้ทรงคุณวุฒิหลาย ๆ ท่าน
ซึ่งแต่ละท่านต่างก็มีหลักเกณฑ์การวิเคราะห์โดยรวมคล้าย ๆ กัน ผู้วิจัยได้เลือกหลักเกณฑ์
การศึกษานวนิยายของลิตธา พินิจกุล โดยนำมาประยุกต์ใช้และมุ่งศึกษาในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. เนื้อเรื่อง
2. แนวคิดหรือทัศนคติของผู้ประพันธ์

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาชีวิตครอบครัว

สุดา ภิรมย์แก้ว (2522 : 57) ได้ศึกษาสาเหตุของการหย่าร้าง พบว่ามีสาเหตุสำคัญเรียงตามลำดับดังนี้คือ ปัญหาด้านความเข้าใจกัน ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหาความขัดแย้งทางทัศนคติ ปัญหาด้านอื่น ๆ ไม่มีมารยาท เงินไม่พอใช้ ปัญหาอายุขุม ปัญหาญาติพี่น้อง และปัญหาสุขภาพ

สุดา จันทรเฒ (2520 : 84 - 87) ได้กล่าวถึงสัมพันธภาพระหว่างมารดา กับเด็กว่าบิดามารดาที่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน คือสภาพที่บิดามารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย ไม่ได้อยู่กับบุตร จะเป็นด้วยการหย่าร้าง การตาย หรือการทอดทิ้ง หรือการแยกกันอยู่ก็ตามจะเป็นผลให้เด็กขาดความเอาใจใส่ดูแล และไม่ได้รับความรัก ความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจ เท่ากับการที่มีบิดามารดาอยู่ร่วมกัน อาจทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ไม่มั่นคง รู้สึกว่าถูกทอดทิ้งให้ โดดเดี่ยว ขาดผู้ที่จะเป็นแบบอย่าง การที่เด็กขาดผู้ดูแลเอาใจใส่นั้น ย่อมมีโอกาสที่จะประพฤติ สิ่งที่ไม่ถูกต้องได้ง่ายด้วย

4. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายด้านชีวิตครอบครัว

บาทยัน อิมสารานู (2527) ได้ศึกษานวนิยายไทยช่วงปี พ.ศ. 2501 - 2506 แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องครอบครัวว่า นักเขียนได้ตระหนักถึงปัญหานี้และได้หยิบยกความ วุ่นวายที่เกิดขึ้นในครอบครัวมาเสนอเป็นแนวคิดของปัญหาความรั่วฉานระหว่างสามีภรรยา ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตร และปัญหาครอบครัวลักษณะอื่น ๆ

ปิยลักษณ์ เสียงก้อง (2528) ได้ศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของ ศรีรัตน สถาปนวัฒน์ พบข้อคิดเกี่ยวกับครอบครัวในลักษณะของความขัดแย้งระหว่างบุคคลต่าง ๆ ใน ครอบครัว ซึ่งแบ่งความขัดแย้งออกได้เป็น 7 ประการคือ ความขัดแย้งระหว่างสามีภรรยา พี่น้องร่วมบิดามารดา บุตรกับเด็กที่บิดาหรือมารดาเข้ามาเลี้ยงหรือมารดากับบุตร พ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงกับลูกเลี้ยง เจ้านายกับคนรับใช้ และความขัดแย้งสถานการณ์ในครอบครัวกับพัฒนาการ ของเด็ก และพบแนวคิด 5 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับสังคม แนวคิดเกี่ยวกับการมองชีวิต แนวคิดเกี่ยวกับความรัก แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว และแนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงาน

และลินดา วงษ์ทน (2533) ได้ศึกษานวนิยายแนวปัญหาชีวิตครอบครัวแตกแยก
ในนวนิยายไทยช่วง พ.ศ. 2525 - 2531 พบว่า สาเหตุที่ทำให้ครอบครัวแตกแยก มี
2 ประการคือ สาเหตุจากปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยจากเศรษฐกิจ และสังคม ทำให้เกิด
ผลกระทบต่อบุตร ใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ สุขภาพจิต ด้านพฤติกรรม และด้านสังคม ให้
แนวคิดเกี่ยวกับการครองชีวิตคู่ และข้อคิดในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

วิเคราะห์ปัญหาครอบครัวในนวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการ

ในนวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการ ผู้เขียนได้สะท้อนปัญหาชีวิตที่เกิดขึ้นในครอบครัว ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ปัญหาชีวิตครอบครัวโดยพิจารณาปัญหาชีวิตครอบครัวในนวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการ ซึ่งเกิดขึ้น 2 ระยะดังนี้

1. ปัญหาชีวิตครอบครัวที่ปรากฏในระยะการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน
2. ปัญหาชีวิตครอบครัวที่ปรากฏในระยะการดำเนินชีวิตครอบครัว

1. ปัญหาชีวิตครอบครัวที่ปรากฏในระยะการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน ปัญหาดังกล่าวมีดังนี้

1.1 ความแตกต่างเรื่องฐานะและตระกูลของคู่สมรส ความแตกต่างเรื่องฐานะและตระกูลของคู่สมรสปรากฏในนวนิยายเรื่องเพื่อนเก่าเมียรัก นางเอกของข้าพเจ้า เนื้อคู่คู่สม บุษารัก และของรักตกตม

เรื่อง เพื่อนเก่าเมียรัก

บุษช่วยเป็นผู้ชายที่มีฐานะยากจนรักสมพรหญิงสาวที่เกิดในตระกูลสูงส่ง ความรักของเขาไม่สมหวัง เพราะมีความแตกต่างเรื่องฐานะและศักดิ์ตระกูล บุษช่วยจึงเก็บหอมรอมริบเงินที่หามาได้ แต่ก็ไม่มีเงินจำนวนมากพอที่จะไปสูขอสมพร เขากลุ่มใจมาก สำหรับปัญหาในเรื่องศักดิ์ตระกูล บุษช่วยพยายามสมัครออกรบเพื่อเพิ่มยศศักดิ์ให้กับตัวเขา แต่เขาก็ต้องผิดหวังเพราะการรบแต่ละครั้งเป็นการรบครั้งย่อย ๆ และเขาไม่ได้ทำหน้าที่สำคัญในการรบ เขาได้รับเพียงรางวัลเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่มียศศักดิ์เพิ่มขึ้น

ปัญหาเรื่องความแตกต่างเรื่องฐานะ และตระกูลทำให้ความรักของบุษช่วยและสมพร เกิดอุปสรรค

สมพรเป็นธิดาของหลวงภุมรินทร์เสวี ผู้มั่งคั่งในอยุธยา มีหน้าตา รูปร่าง สวยงาม เธอให้กำลังใจบุษช่วยเสมอเป็นผู้แนะนำให้บุษช่วยหาวิธีที่จะได้แต่งงานกัน โดยไปขอความช่วยเหลือจากผู้มียศศักดิ์ตระกูลให้มาสูขอเธอ เธอทราบว่าบิดาต้องการให้เธอแต่งงานกับผู้ชายที่มีฐานะและศักดิ์ตระกูล บิดาให้ความสำคัญเรื่องศักดิ์ตระกูลมาก ดังบทสนทนาบางตอน

"พ่อของฉัน" สมพรพูด มุ่งมองอย่างเดียวแต่เรื่องศักดิ์เรื่องตระกูล ถึงแม้ว่าเธอยัง ไม่ได้ยศถาวรตาศักดิ์ ถ้าเธอเกิดในตระกูลสูง ถ้าพ่อของเธอเป็นเจ้าบ้านผ่านเมือง การสู้ขอก็คงเป็นผลสำเร็จ"

บุญช่วยจึง ไปขอความช่วยเหลือจากสมพงษ์ซึ่งเป็นบุตรของคหบดีที่มั่งคั่งในเมืองพิชัย เป็นเพื่อนร่วมสาบาน เป็นมิตรที่ดีให้ความช่วยเหลือบุญช่วยจนสามารถให้เขาได้สมปรมาเป็นภรรยาโดยวิธีการของเขาคือ ให้อบิดาของเขามาสืบขอสมพร และยกสมพรให้กับบุญช่วย

ผู้ที่สร้างปัญหาให้กับสมพรและบุญช่วยคือ หลวงภูมินทรเสวี ผู้ที่มีค่านิยมเกี่ยวกับการแต่งงานของลูกสาวว่า "ชายที่จะมาสืบขอลูกสาวของตนนั้นจะต้องเป็นคนที่มีฐานะยศศักดิ์ตระกูลทัดเทียมกับตระกูลของเขา "มีฉะนั้นจะไม่ยอมยกลูกสาวให้เป็นอันขาด จากความต้องการดังกล่าวของหลวงภูมินทรเสวีได้สร้างปัญหาให้กับสมพรและบุญช่วยเป็นอย่างมาก เพราะบุญช่วยเป็นชาวบ้านสามัญธรรมดาที่ไม่มียศศักดิ์ตระกูลอันสูงส่ง แต่ปัญหาดังกล่าวคลี่คลายไปในทางที่ดีจากคำแนะนำของสมพร และความช่วยเหลือของสมพงษ์ จึงทำให้สมพรและบุญช่วยสมหวังในความรัก

เรื่อง นางเอกของข้าพเจ้า

เบญจมาศเป็นสาวสวยที่มีฐานะยากจน มีความกตัญญูต่อบิดามารดา เธอสร้างเรื่องให้เจ้าคุณประสิทธิ์ผู้เป็นบิดาของประสาทรักของเธอให้เข้าใจผิด เพื่อประสาทรจะได้ไม่มาเกี่ยวข้องกับเธอ เจ้าคุณประสิทธิ์ไม่ต้องการเธอเป็นสะใภ้ เนื่องจากเธอมีฐานะยากจน ไม่มีตระกูลสูง ทั้งยังเป็นนักแสดงที่สังคมในสมัยนั้นรังเกียจ ถือว่าเป็นอาชีพชั้นต่ำ ไร้เกียรติ เบญจมาศต้องพลาดหวังเพราะปัญหาความแตกต่าง เรื่องฐานะและตระกูล เมื่อไม่ได้แต่งงานกับประสาท เบญจมาศก็สร้างชื่อเสียงจนเป็นที่ยอมรับ และชื่นชอบของประชาชนทั่วไป เธอรักษาคุณงามความดีมาโดยตลอด เพื่อพิสูจน์ให้เจ้าคุณประสิทธิ์เห็นว่า ฐานะยากจน อาชีพการแสดงของเธอ ไม่ใช่ปัญหาหรืออุปสรรคที่ทำให้เจ้าคุณประสิทธิ์ตั้งข้อรังเกียจความดีงามของจิตใจตลอดจนความรัก ความเข้าใจกันของคนที่รักกันต่างหากที่จะทำให้ทุกคนยอมรับ และในที่สุดเจ้าคุณประสิทธิ์ก็ยินยอมให้เธอแต่งงานกับประสาท เพราะเห็นคุณงามความดีของเธอ

ประสาธต์เป็นชายหนุ่มที่จบการศึกษาจากต่างประเทศ โก้หุ มีฐานะดี รักเบญจมาศหญิงสาวที่มีฐานะยากจน มีอาชีพเป็นนักแสดง เขาต้องการพิสูจน์ให้บิดาเห็นว่า เรื่องความแตกต่างทางด้านฐานะ อาชีพ วงศ์สกุลไม่ใช่เรื่องสำคัญที่บิดาจะตั้งข้อรังเกียจแต่ เขาต้องผิดหวัง เพราะเข้าใจผิดครอบครัวของเบญจมาศ เขาจึงพลาดหวังไม่ได้แต่งงานกับเธอ แต่เขายังคงรักเธออยู่เช่นเดิม เมื่อความจริงเปิดเผย ทุกคนเข้าใจเบญจมาศเห็นคุณค่า ความดีของเธอจึงทำให้เขาได้แต่งงานกับเธอ

เจ้าคุณประสิทธิ์และภรรยา เป็นผู้มีฐานะและตระกูลดี ทั้งสองคนรังเกียจเบญจมาศ เพราะมีฐานะยากจน และยังมีอาชีพเป็นนักแสดงอีกด้วย ซึ่งถือว่าอาชีพนี้เป็นพวกพวกเดินกินราทินไม่เหมาะสมกับบุตรของตน ทั้งสองคนจึงหาทางทุกอย่างที่จะไม่ให้ประสาธต์ได้แต่งงานกับเบญจมาศ เจ้าคุณประสิทธิ์ได้มาขอร้องให้เจ้าของละครที่มีชื่อเสียงที่สุดในกรุงเทพฯ ช่วยแนะนำประสาธต์ให้เปลี่ยนใจที่จะแต่งงานกับเบญจมาศ ผู้หญิงอย่างเบญจมาศไม่เหมาะสมที่บุตรของตนจะเลือกมาเป็นคู่ครอง

ปัญหาเรื่องความแตกต่างเรื่องฐานะและตระกูลคลี่คลายลง โดยเบญจมาศได้พิสูจน์ให้เห็นถึงคุณค่าความดีของตนเองรักษาความเป็นกุลสตรีที่ดี เป็นลูกที่มีความกตัญญูต่อบิดามารดา จนทำให้เจ้าคุณประสิทธิ์ยอมรับในความดีงามของเธอ ความเชื่อที่เจ้าคุณประสิทธิ์และภรรยาที่มีต่อเธอในทางที่ไม่คิดหันไป การกระทำที่ตั้งใจดี ประพฤติแต่สิ่งที่ดี ๆ ได้ส่งผลให้เบญจมาศสมหวังในการแต่งงาน

เรื่องเนื้อคู่สับสน

นางสาภา เป็นคนใช้ในบ้านของบุตรเศรษฐีผู้หนึ่งในกรุงเทพฯ ชอบดื่มสุราเป็นประจำ เมื่อมีเงินเมาก็จะพูดระบายความในใจออกมา นางสาปามีลูกสาวหนึ่งคน สามีพาลูกสาวไปเที่ยวบักซ์ได้ พบลูกชายนายเหมืองเกิดชอบพอกัน สามีของนางสาภาโกหกพ่อของลูกชายนายเหมืองว่าตนเป็นเจ้าของป่าไม้ทางภาคเหนือ มีบ้านพักที่กรุงเทพฯ ทางฝ่ายชายต้องการจะมาเห็นฐานะที่กรุงเทพฯ นางสาภารู้เรื่องดังกล่าวดีใจมาก หวังว่าลูกสาวจะมีโอกาสแต่งงานกับลูกชายเศรษฐีเจ้าของเหมือง นางสาภาวิตกกังวลเรื่องฐานะที่แท้จริงของตน เพราะนางสาภาเองเป็นเพียงคนใช้ต้องอาศัยบ้านเจ้านาย จะแสดงฐานะว่าร่ำรวยทัดเทียมกับฝ่ายชายได้อย่างไร ความแตกต่างในเรื่องฐานะได้สร้างปัญหาให้กับครอบครัวของ

นางสาวภา นางกลัวว่าถ้าฝ่ายชายทราบความจริงว่านางไม่ได้ร่ำรวยดังที่สามีพูดไว้ ลูกสาวของนางก็หมดโอกาสที่จะได้แต่งงาน นางจึงไปขอความช่วยเหลือเจ้านาย ขอยืมบ้านเพื่อสร้างความเข้าใจผิดให้ฝ่ายชายคิดว่าครอบครัวของนางสาวภาร่ำรวยจริง เจ้านายยินดีช่วยเหลือแต่ให้นางสาวภาทำหลักฐานว่าเธอไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการหลอกลวงครั้งนี้ ทั้งยังช่วยเหลือนางสาวภาด้วยการสั่งอาหารอย่างดีจากโรงแรมชั้นหนึ่งมาเลี้ยงในงานต้อนรับนั้นด้วย

นางสาวภามีความสุขมากที่แผนการทั้งหมดเป็นไปด้วยดี นางแต่งตัวสวย สามีของนางก็แต่งตัวดี คู่มิตรานสมกับคนมีฐานะการทั้งหมดนี้เจ้านายของนางสาวภาเป็นผู้ช่วยเหลือทั้งสิ้น เมื่อทุกคนรับประทานอาหารเสร็จมีการเลี้ยงสุราต่างประเทศครั้งแรก นางสาวภาตั้งใจไว้ว่าจะไม่ดื่มสุราเพราะกลัวเรื่องที่นางสาวภาวางแผนไว้จะถูกเปิดเผย ด้วยนิสัยที่ชอบดื่มสุราเป็นประจำ ทำให้เธอใจมิได้นางดื่มสุราที่พนักงานส่งให้หลายแก้วจนเมามา เมื่อนางสาวภาเมาก็ระบายความในใจออกมาว่าตนเองมีฐานะ เช่นไรมีความต้องการให้ลูกสาวแต่งงานกับคนที่มีฐานะมีตระกูลสูงส่ง เพื่อครอบครัวของตนจะได้สุขสบายทำให้ฝ่ายชายรู้ความจริงในเรื่องฐานะครอบครัวนางสาวภา

มารดาของฝ่ายชายคือนางสีนวล เมื่อดื่มสุราจนเมาก็ระบายความในใจออกมาเช่นกัน ว่าตนมีฐานะยากจนต้องการให้ลูกชายแต่งงานกับคนที่มีฐานะมีตระกูลจึงโกหกว่าเป็นเจ้าของเหมือง

เมื่อสภาพฐานะที่เป็นจริงของทั้งสองฝ่ายเปิดเผยออกมา เจ้านายซึ่งแอบดูแลเหตุการณ์อยู่จึงออกมาพูดคุยให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกัน และยินยอมให้ลูกสาว ลูกชายแต่งงานกัน โดยตนจะเป็นผู้ช่วยเหลือ

ปัญหาความแตกต่าง เรื่องฐานะและตระกูลของคู่สมรสมีส่วนทำให้นางสาวภาและนางสีนวลสร้างเรื่องโกหกหลอกลวงซึ่งกันและกันเพื่อทำให้แต่ละฝ่ายเข้าใจผิดหลงคิดว่าฝ่ายของตนมีฐานะและตระกูลดี เหมาะสมที่ลูกสาวและลูกชายควรแต่งงานด้วยพฤติกรรมของนางสาวภา และนางสีนวลที่แสดงออกมานั้นเพราะทั้งสองคนมีความต้องการตรงกันคือ ต้องการให้ลูกสาวและลูกชายแต่งงานกับคนที่มีฐานะดี มีตระกูลสูงส่ง เพื่อจะได้สุขสบายสภาพความเป็นจริงของทั้งสองครอบครัวนั้นยากจนจึงมองเห็นความขาดแคลนที่เกิดขึ้นแล้วลูกสาวและลูกชายจะลำบากในอนาคต จึงสร้างเรื่องเพื่อให้แต่ละฝ่ายเห็นว่าตนมีฐานะดี มีตระกูลดี เมื่อลูกสาวลูกชายแต่งงานกับคนมีฐานะร่ำรวยแล้วจะปล่อยให้ครอบครัวของนางสาวภาและ

นางสีนวลมีความสุขไปด้วย แต่เมื่อต่างฝ่ายต่างจนด้วยกันทั้งคู่ และลูกสาวและลูกชายของแต่ละฝ่ายก็รักกัน นางสาวภาและนางสีนวล จึงตกลงให้คนทั้งสองแต่งงานกันสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะนางสาวภาและนางสีนวลมีค่านิยมในการเลือกคู่ครองให้กับลูกสาวและลูกชายว่าจะต้องแต่งงานกับคนที่มีฐานะร่ำรวย นางสาวภาและนางสีนวลมีชีวิตที่ยากจนมาก่อน รู้สภาพชีวิตจริงที่ตนเองเคยประสบมาจึงไม่ต้องการให้ลูกสาวและลูกชายมีชีวิตเช่นนั้น ฉะนั้นหนทางใดก็ตามที่จะทำให้ลูกสาวลูกชายมีโอกาสแต่งงานกับคนฐานะร่ำรวย นางทั้งสองก็จะทำเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นคลี่คลายลง ไปด้วยดีเพราะนางสาวภา และนางสีนวล

รู้ถึงสภาพที่แท้จริงของตนว่าจนด้วยกันทั้งคู่ และเข้าใจว่าลูกสาวและลูกชายรักกัน จึงได้แต่งงานกัน เจ้านายซึ่งรู้เห็นเหตุการณ์ก็ยินดีจะช่วยเหลือ

เรื่องบุษารัก

หลวงเพชรรัตน์ ต้องเสียสละดาบพิภยคนรักของเขาให้อภิเษกกับเจ้าฟ้าอภัย เขามองเห็นความแตกต่างในเรื่องฐานะและตระกูล เขาไม่คู่ควรกับดาบพิภยเพราะเขาเป็นสามัญชน ขณะที่ดาบพิภยมีฐานะและตระกูลสูงส่งเป็นที่หมายปองของเจ้าฟ้าอภัย แต่ถ้าเขาเห็นแก่ตัวเขาอาจขอร้องดาบพิภยไม่ให้อภิเษกกับเจ้าฟ้าอภัย เขาย่อมทำได้เพราะดาบพิภยรักเขา แต่เขาไม่อาจจะตัดโอกาสที่ดั่งามของดาบพิภย ถึงแม้เขารักดาบพิภยมากเพียงไร แต่ฐานะและตระกูลของเขาก็ไม่เหมาะสมกับเธอ เขารู้ตัวว่าเขาต่ำต้อยและเสียเปรียบในทุก ๆ ด้าน บิดามารดาของดาบพิภยคงไม่พอใจที่ดาบพิภยจะเลือกเขามาเป็นคู่ครอง เขารักดาบพิภยมากเขาต้องการให้เธอมีความสุข ได้ตำแหน่งชายาหากดาบพิภยแต่งงานกับเขา เธอจะต้องลำบากเพราะเขายากจน มีเพียงยศตำแหน่งแต่ไม่มีฐานะที่มั่นคง ไม่สามารถอำนวยความสะดวกสบายให้ดาบพิภยได้ หลวงเพชรรัตน์จึงตัดสินใจสมัคร ไปอยู่ที่ที่ห่างไกลจากดาบพิภย เพื่อเปิดโอกาสให้เธอได้ตัดสินใจ แต่ความรักของเขาที่มีต่อดาบพิภยยังไม่เสื่อมคลายเมื่อหลวงเพชรรัตน์ทราบข่าวว่า ดาบพิภยอภิเษกกับเจ้าฟ้าอภัยแล้ว เขาจึงกลับมาทำงานในกรุงศรีอยุธยา เพื่อรับทราบทุกข์สุขของดาบพิภย หลวงเพชรรัตน์ยังรักดาบพิภยเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลงดาบพิภยเมื่อทราบว่าหลวงเพชรรัตน์กลับมาจึงทูลพระสวามีให้ย้ายหลวงเพชรรัตน์มารับใช้ใกล้ชิดเพราะเธอถือว่าเขาคือเพื่อนที่จริงจังรักภักดีต่อเธอ ที่สำคัญดาบพิภยรู้ว่าหลวงเพชรรัตน์ยังรักเธออยู่ หลวงเพชรรัตน์รับใช้ดาบพิภยและเจ้าฟ้าอภัยอย่างจงรักภักดีทำให้ดาบพิภย ตอบแทน

น้ำใจด้วยการบักพัด "บุษารัก" ให้เขา ทำให้เจ้าฟ้าอภัยเข้าใจผิดคิดว่าตาบทิพย์และ
หลวงเพชรรัตน์รักกันฉันคู่สาว จึงขังตาบทิพย์ไว้และเขียนหลวงเพชรรัตน์ สั่งปลดไปอยู่วังนอก
พระเจ้าอยู่หัวท้ายสระสิ้นพระชนม์ เกิดศึกแย่งชิงราชสมบัติ หลวงเพชรรัตน์ได้รับคำสั่งให้จับตัว
เจ้าฟ้าอภัยและพระชายาเมื่อเขาจับได้ เขาปล่อยไป การกระทำของเขาครั้งนี้เท่ากับเป็นกบฏ
แต่หลวงเพชรรัตน์มีเหตุผลส่วนตัวว่า เขาต้องการทำหน้าที่บุษารัก ตามที่ตั้งใจไว้ในที่สุด
หลวงเพชรรัตน์ถูกประหารชีวิต

ตาบทิพย์เป็นหญิงสาวสวยได้รับการศึกษาคดี เธอรักอยู่กับหลวงเพชรรัตน์ แต่เธอ
ต้องตัดใจจากหลวงเพชรรัตน์เพราะความแตกต่าง เรื่องฐานะและตระกูล บิดามารดาต้องการ
ให้เธอเป็นชายาของเจ้าฟ้าอภัยมากกว่าจะเป็นภรรยาของหลวงเพชรรัตน์ ตาบทิพย์เชื่อว่า
หลวงเพชรรัตน์ยังรักเธอและเข้าใจหลวงเพชรรัตน์ว่าต้องการให้เธอมีความสุขอยู่ในที่
เหมาะสม ในตำแหน่งพระชายาซึ่งตาบทิพย์ไม่ต้องการ เพราะเธอมีศัตรูมากมาย บิดามารดา
มีความสุขที่เธอได้เป็นพระชายา แต่สมณในวังอีกหลายคนไม่ชอบเธอ ไม่มีใครหวังดีต่อเธอ
เธอมีเพียงหลวงเพชรรัตน์คนเดียวที่จริงใจและพร้อมจะตายเพื่อเธอ เธอไม่มีความสุขเมื่อ
อยู่ในวังเพราะต้องระวังตัวตลอดเวลา เธอเป็นสามัญชนยากที่จะทำตัวให้เป็นที่ยอมรับของ
คนในวัง เธออึดอัดใจมาก และคิดว่าถ้าหลวงเพชรรัตน์บอกเธอเพียงคำเดียวว่าปฏิเสธ
การอภิเษก เธอพร้อมจะทำตาม เธอยังรักหลวงเพชรรัตน์เหมือนเดิม แต่เพราะความ
แตกต่าง เรื่องฐานะและตระกูล เป็นอุปสรรคที่ทำให้เธอและหลวงเพชรรัตน์ต้องพลัดพราก
จากกัน ไม่สมหวังในการแต่งงานและเธอต้องจำใจอภิเษก

ปัญหาความแตกต่าง เรื่องฐานะและตระกูล ได้ทำให้หลวงเพชรรัตน์ต้องประสบ
ความผิดหวังในเรื่องแต่งงาน เขาต้องเสียสละคนที่เขารัก ให้แต่งงานกับเจ้าฟ้าอภัยทั้ง ๆ
ที่เขามีโอกาสที่จะพูด ให้ตาบทิพย์ปฏิเสธ เขารู้ว่าตาบทิพย์รักเขาแต่เขาไม่ต้องการให้เธอ
ต้องพบกับลำบากเมื่อแต่งงานกับเขา เพราะเขายากจนไม่สามารถจะทำให้ตาบทิพย์กลายเป็น
เป็นลูกกอดตัณดู เพราะขัดคำสั่งบิดามารดาที่ต้องการให้ตาบทิพย์อภิเษกและเขาไม่ต้องการให้
เจ้าฟ้าอภัย เคืองพระทัย คิดว่าเขาคือคู่แข่งวิธีที่ถูกต้องที่สุดคือ ต้องตัดใจไปจากตาบทิพย์ถึงแม้
จะรักตาบทิพย์มากเพียงไรก็ตาม หลวงเพชรรัตน์รู้จุดจบของชีวิตตนเองดีว่า เมื่อเขาได้รับ
คำสั่งให้จับเจ้าฟ้าอภัยและพระชายา เขาทำไม่ได้ เขาไม่อาจทำร้ายคนที่เขารักได้ เขาจึง
ปล่อยคนทั้งสองไป ผลแห่งการกระทำของเขา คือความตายและเขาก็ยินดีที่จะตาย

เรื่องของรักตกตม

ไร่ของพระยามหาศาลสมบัติ มีอาณาเขตติดกับไร่ของพระอนุศาลสมบัติ ทั้งสองตระกูลมีเรื่องผิดฟ้องหมองใจกันเพราะความเข้าใจผิดที่ลูกน้องของแต่ละฝ่ายใส่ความให้

เจ้านายฟังพระยามหาศาลสมบัติดูถูกพระอนุศาลสมบัติ และกีดกันลูกสาวไม่ให้มีโอกาสใกล้ชิดกับสมบัติซึ่งเป็นลูกชายคนเดียวของพระอนุศาลสมบัติ พระอนุศาลสมบัติถึงแก่กรรมด้วยความเสียใจที่ฐานะของตนเองตกต่ำลง สมบัติเรียนหนังสืออยู่ในกรุงเทพฯ ต้องกลับมาบ้านและต้องการทราบเรื่องการตายของบิดา จึงปลอมตัวเป็นครูสอนหนังสือเพทายลูกชายคนเล็กของพระยามหาศาลสมบัติ สมบัติได้พบดวงมัลย์ซึ่งถูกเก็บตัวไม่ให้ใครพบเห็น และเป็นผู้หญิงที่บิดาของเขาเคยบอกไว้ว่า พระยามหาศาลสมบัติไม่ต้องการให้ใครมายุ่งเกี่ยว สมบัติช่วยเพทายจากจมน้ำ ดวงมัลย์ซาบซึ่งน้ำใจแสดงความเป็นมิตร และทราบว่าเขาคือสมบัติลูกชายของพระอนุศาลสมบัติ ซึ่งเข้ามาสืบเรื่องราวที่บิดาของเขาถึงแก่กรรม ดวงมัลย์อธิบายให้สมบัติเข้าใจว่า คนในปกครองของเธอใช้วาจาก้าวร้าวดูถูกดูหมิ่นฐานะของพระอนุศาลสมบัติในงานเลี้ยงทำให้เกิดความเข้าใจผิดกัน บิดาของเขาเชื่อคนในปกครองจึงตั้งข้อรังเกียจคนในตระกูลของสมบัติว่า มีความร่ำรวยไม่เท่ากับตระกูลของเธอจากเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ กลายเป็นเรื่องบาดหมางใหญ่โต เธอต้องการปรับความเข้าใจกับคนของพระอนุศาลสมบัติ

พระอนุศาลสมบัติถึงแก่กรรมไปเสียก่อน บิดาของเธอก็เสียใจเช่นกัน ดวงมัลย์จะเป็นผู้อธิบายให้บิดาทราบเอง บิดาของเธอยังคงเข้าใจผิดรังเกียจคนในตระกูลของพระอนุศาลสมบัติ สมบัติจึงมีโอกาสดำเนินการความจริงจากพระยามหาศาลสมบัติ ซึ่งในตอนแรกเขาแสดงความรังเกียจฐานะของสมบัติว่าเป็นคนล้มละลาย บิดาถึงแก่กรรมหมดสิ้นทุกสิ่งทุกอย่าง เขาไม่ต้องการให้สมบัติเข้ามาเกี่ยวข้องกับดวงมัลย์ แต่เมื่อรู้ว่าสมบัติช่วยลูกเขาให้รอดตาย เขาจึงได้คิดว่าสมบัติปลอมตัวมาสอนลูกชายเขา ซึ่งสมบัติคิดว่าเป็นลูกศัตรู ที่มีส่วนทำให้บิดาของสมบัติตาย ถ้าสมบัติเป็นผู้ร้ายก็คงจะปล่อยให้ลูกเขาตายไปแล้ว แต่สมบัติช่วยชีวิตลูกเขาด้วยความเป็นผู้มีน้ำใจงดงาม การที่เขาเชื่อฟังคนในปกครองโดยไม่ทราบความจริง ถึงเรื่องบาดหมางที่เกิดขึ้น ทำให้เขาตั้งข้อรังเกียจคนในตระกูลของพระอนุศาลโดยไม่พิจารณาให้ดี

พระยามหาศาลจึงเรียกคนในปกครองมาซักถามและได้ความว่า เรื่องทั้งหมดคนในปกครองสร้างเรื่องให้สองตระกูลบาดหมางกันเพื่อประจบประแจงเจ้านาย จึงทำให้พระยามหาศาลสมบัติรังเกียจคนในตระกูลพระอนุศาล เมื่อทั้งสองตระกูลเข้าใจกันพระยามหาศาลสมบัติจึงยินยอมให้ดวงมัลย์แต่งงานกับสมบัติ

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสมบัติคือ ความแตกต่าง เรื่องฐานะและตระกูลที่ฝ่ายพระยามหาศาลสมบัติดูถูกตระกูลของสมบัติ คิดว่าฐานะยากจนลง ไม่มีทรัพย์สินสมบัติสิ่งใดเหลืออยู่ จึงกีดกันลูกสาว ไม่ให้รักใคร่ชอบพอสสมบัติ จึงไม่ให้ดวงมัลย์ออกมาพบใครให้ดูแลน้องชาย ภายในบ้านและไม่ให้ดวงมัลย์แต่งงานกับใครเลย สาเหตุที่เกิดขึ้นเพราะคนในปกครองของพระยามหาศาลสมบัติ พุดใส่ร้ายคนในตระกูลของพระอนุศาลจนพระยามหาศาลสมบัติ เชื่อฟังการหลงเชื่อคนในปกครองง่าย ๆ โดยขาดการพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบมีผลร้ายต่อจิตใจของพระยามหาศาลสมบัติเอง เพราะเขาตั้งข้อรังเกียจคนในตระกูลของพระอนุศาล ถึงกับไม่ยอมให้ดวงมัลย์แต่งงานกับสมบัติ ทั้ง ๆ ที่ทั้งสองคนรักกัน

ปัญหาต่าง ๆ คลี่คลายไปในทางที่ดี เมื่อดวงมัลย์ทราบข่าวสมบัติปลอมเป็นครูมาสอนแพทชายน้องชายของเธอ สมบัติต้องการทราบความจริงเรื่องการตายของบิดาว่าเป็นการกระทำของคนในตระกูลเธอหรือไม่ แล้วทำไมตระกูลของเธอจึงรังเกียจคนในตระกูลของสมบัติ ซึ่งเรื่องทุกอย่างได้เปิดเผยเมื่อดวงมัลย์หาสมบัติมาพบบิดา และซักถามทำความเข้าใจกัน ดวงมัลย์ชี้แจงและซักถามคนในปกครองของเธอจนเป็นที่กระจ่างทำให้ทั้งสองตระกูลเข้าใจกัน และสมบัติก็ต้องการแต่งงานเธอ บิดาของเธอเห็นความดีของสมบัติจึงตกลง

จากเรื่องของรักตกตม นอกจากความแตกต่างเรื่องฐานะและตระกูลจะเป็นอุปสรรคให้ดวงมัลย์ และสมบัติไม่มีโอกาสได้ใช้ชีวิตคู่ร่วมกันแล้ว การเชื่อฟังคนง่ายของผู้ใหญ่ที่เชื่อคนในปกครองจนทำให้เกิดความบาดหมางเข้าใจผิด จากเรื่องเล็กน้อยกลายเป็นเรื่องใหญ่และมีผลทำให้เกิดการตั้งข้อรังเกียจคุณสมบัติของฝ่ายชายและกีดกันลูกสาว ไม่ให้รักกัน การเชื่อคนง่าย โดยขาดการพิจารณาไตร่ตรองมีผลเสียต่อการดำเนินชีวิต ทั้งพฤติกรรมที่เชื่อคนง่ายของพระยามหาศาลสมบัติไม่ได้เกิดคุณแต่ประการใดกับเกิดโทษต่อตัวเขาเอง และส่งผลมายังลูกสาวคือ ดวงมัลย์ ทำให้ดวงมัลย์ไม่ได้ออกจากบ้านไม่มีโอกาสพบหน้าผู้คนภายนอก สิ่งที่ดวงมัลย์พบเห็นทุกวันคือ บิดา น้องชาย และคนรับใช้ เพราะพระยามหาศาลกลัวว่าดวงมัลย์ อาจจะชอบสมบัติ ลูกชายของศัตรูที่เขาตั้งข้อรังเกียจไว้ และดวงมัลย์ลูกสาวที่เขาถักตัวไว้ไม่ให้พบใคร เป็นผู้นำแนวทางให้พระยามหาศาลสมบัติคิดได้และทำสิ่งที่ถูกต้อง

1.2 ความแตกต่างเรื่องการศึกษาของคู่สมรส

ปัญหาความแตกต่างเรื่องการศึกษาของคู่สมรส ปรากฏในนวนิยายเรื่อง มนต์รักเรียกผี กลัวจนหายกลัว และเลือดก้อนหนึ่ง

เรื่อง มนต์เรียกผี

พิมพ์มีการศึกษาแตกต่างจากพร พิมพ์จบการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา พรเรียนถึงชั้นมหาวิทยาลัย ทั้งสองคนรักกัน พิมพ์จดทะเบียนสมรสกับพร ไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างเรื่องการศึกษา เธอมีความรักความจริงใจต่อพรมาก พิมพ์ไม่คิดว่าเมื่อพรไปศึกษาต่อต่างประเทศความคิดของเขาจะเปลี่ยนไป เขาไม่ต้องการแต่งงานกับเธอ เพราะเขาเห็นเธอเป็นคนไร้การศึกษา พิมพ์หาโอกาสศึกษาภาษาเพิ่มเติม พิมพ์ได้ช่วยเหลือราเพย ราเพยรับพิมพ์เป็นน้องสาวบุญธรรม ให้เรียนเพิ่มเติม หัดเข้าสมาคม แต่งกายทันสมัย รู้ข่าวสารบ้านเมือง ทำให้พิมพ์ทันสมัย ทันเหตุการณ์ สามารถพูดคุยถึงเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมได้ พิมพ์เพิ่มคุณค่าของตนเอง พิมพ์ยอมหย่ากับพร เพราะคิดว่าพรคงมีโอกาสที่จะพบผู้หญิงที่ดี ทัดเทียมกับเขา พิมพ์ยังคงรักพร

พร เป็นชายหนุ่มที่มีการศึกษาดี เขาจดทะเบียนสมรสกับพิมพ์ทั้ง ๆ ที่เขายังศึกษาอยู่ เขาไม่คิดถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ในชีวิตแต่งงาน เขาให้คำมั่นสัญญากับพิมพ์ว่า จะรักและซื่อสัตย์ต่อเธอ พรผิดสัญญา เมื่อเขาไปศึกษาต่อต่างประเทศ ความคิดของเขาก็เปลี่ยนไป เขาคิดได้ว่า เขาควรมีภรรยาที่มีการศึกษาในระดับเดียวกัน เพื่อเป็นการส่งเสริมซึ่งกันและกัน เมื่อเขาพบผู้หญิงที่มีการศึกษาดี จบการศึกษาในระดับเดียวกับเขา เขาจึงขอหย่ากับพิมพ์ ด้วยเหตุผลที่ว่า การแต่งงานกับพิมพ์นั้นไม่ช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความแตกต่างทางด้านการศึกษาที่มีมากเกินไป อาจจะทำให้ความคิดแตกต่างกัน พวกกันไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจครอบครัวคงไม่มีความสุข เขาจึงตัดสินใจส่งทนายมาขอหย่า เมื่อหย่าแล้วเขาก็แต่งงานใหม่กับหญิงที่มีการศึกษาระดับเดียวกับเขา เขาทิ้งพิมพ์เพราะเหตุผลอย่างเดียวคือ เธอมีการศึกษาค่ำกว่าเขา เขาทนไม่ได้ที่ยังอับอายเพื่อนอีกด้วย

ราเพยเป็นแม่หม้าย สามีกั้งไปมีภรรยาใหม่ เธอมีฐานะดี ราเพยตอบแทนบุญคุณของพิมพ์ และบิดาที่ช่วยเหลือให้ที่ซ่อนหลบตำรวจ รับพิมพ์เป็นน้องบุญธรรม ส่งเสริมให้พิมพ์ได้รับการศึกษาด้านภาษา การเข้าสมาคมชั้นสูง การแต่งกายที่ทันสมัยสวยงาม พิมพ์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ราเพยต้องการให้พรเห็นว่า พิมพ์เป็นผู้หญิงที่มีค่าควรแก่การแต่งงาน พรไม่ควรทอดทิ้ง

ปัญหาความแตกต่าง เรื่องการศึกษาคลี่คลายลงไป ในทางที่ดี เมื่อพบพิมพ์อีกครั้งหลังจากกลับจากต่างประเทศ พรไม่แน่ใจว่าผู้ที่ตนพบ คือ พิมพ์ เขาตามมาดู และเห็นพิมพ์พูดทักทายกับชาวต่างชาติได้อย่างคล่องแคล่ว พิมพ์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี จนพรเกิดความเสียใจพิมพ์ และเริ่มเห็นคุณค่าของพิมพ์จึงกลับมาจ้อขบคิดด้วย ภรรยาใหม่ของพรเมื่อรู้เรื่องก็โกรธ และขอหย่า เพราะไม่ต้องการถูกประณามว่าแย่งสามีคนอื่น

เรื่อง กลัวจนหายกลัว

สัตยาแอบหลงรักน้ำทิพย์ภรรยาของวิวัฒน์ผู้เป็นเพื่อน สัตยาเก็บความรู้สึกไว้ในใจการกระทำของเขาเป็นสิ่งที่ขัดต่อศีลธรรมที่ต้งาม สังคมไม่ยอมรับ ถือว่าเป็นเรื่องเลื่อมเสียเกียรติยศในการเป็นชู้กับภรรยาเพื่อนสนิท สัตยาทรมานใจมากเมื่อเห็นน้ำทิพย์มีความสุขกับวิวัฒน์ สัตยาบอกรักน้ำทิพย์ น้ำทิพย์ตกใจแต่ไม่รู้ว่าจะทำประการใด สัตยาขอยุ่ไกล ๆ น้ำทิพย์ ขอให้ได้เห็นหน้า ได้พูดคุยบ้างน้ำทิพย์ปล่อยให้สัตยาทำตามที่ต้องการ จีรศักดิ์เป็นเพื่อนของสัตยาอีกคนหนึ่งที่มีความหวังดีคอยเตือนสัตยาให้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง สัตยากลัวเพื่อนคนนี้มาก เพราะเขาเป็นคนจริงจัง ถ้าเขารู้เรื่องสัตยามาแอบชอบน้ำทิพย์ จีรศักดิ์ต้องต่อว่าเขาอย่างแน่นอน วิวัฒน์ไปต่างจังหวัด น้ำทิพย์เขียนจดหมายให้สัตยามารับเธอ ไปดูภาพยนตร์ ในขณะที่สัตยากลั่งแต่งตัวอยู่ในห้อง เพื่อเตรียมไปรับน้ำทิพย์นั้น จีรศักดิ์ได้ปรากฏตัวในห้องรับแขก สัตยาตกใจมากไม่คิดว่าจีรศักดิ์จะมาหา สัตยาถอยหลังเข้าห้องนอน จีรศักดิ์เดินตามเข้าไปแล้วปิดประตู พร้อมทั้งต่อว่าสัตยาที่ประพฤติตัวไม่ดี ให้เลิกหลงรักน้ำทิพย์ สัตยาตกลงตามที่จีรศักดิ์ต้องการ ในขณะที่พูดกันอยู่นั้นคนใช้ได้นำโทรเลขมาส่งที่หน้าห้อง สัตยาเปิดออกอ่านข้อความในโทรเลขว่า จีรศักดิ์ประสบอุบัติเหตุรถตกเขา จีรศักดิ์ตายระหว่างเดินทางจาก เชียงรายไปลำปาง กำลังนำศพลงมากรุงเทพฯ ให้สัตยารับศพที่สถานีบางซื่อ สัตยางงมาก เรียกให้จีรศักดิ์มาดู ไม่มีเสียงตอบรับ ไม่มีตัวตนของจีรศักดิ์อยู่ในห้อง ทำให้สัตยาเชื่อมั่นว่าวิฤตของจีรศักดิ์ห่วยเหวเขาต้องการมาเตือนสติให้เขาทำสิ่งที่ถูกต้อง หลังงานศพ สัตยากลัวมาก ไม่กล้านอนคนเดียว เห็นทุกอย่างในห้องเป็นจีรศักดิ์ เขาต้องการคนมานอนเป็นเพื่อนให้หายกลัวผี จึงไปปรึกษาเพื่อนรุ่นน้องให้หาผู้หญิงมานอนเป็นเพื่อน เพื่อนรุ่นน้องแนะนำนางงามตรอยให้ สัตยาไม่ทราบพื้นฐานภูมิหลังของเธอเลย เมื่อตกลงนำเธอมาอยู่ด้วยเขาให้เกียรติเธอด้วยการแต่งงานอย่างถูกต้องสมฐานะ เมื่อใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกัน เขาจึงทราบ

ว่า เธอกับเขาแตกต่างกันมากในทุก ๆ เรื่อง โดยเฉพาะเรื่องการศึกษา เธอจบการศึกษา ระดับประถมศึกษาเท่านั้น ขาดการฝึกอบรมมารยาท ไม่รู้จักกาลเทศะ ชอบเข้ามาวุ่นวายในที่ทำงานจนเพื่อน ๆ ต่างล้อทำให้เขาเกิดความอับอาย สร้างความยุ่งยากใจ เขาเคยพูดกับเธอ ให้เลิกพฤติกรรมดังกล่าว แต่ก็ไม่อาจจะตกลงกันได้ พุดกันไม่เข้าใจ คิดไปคนละทาง

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตยา คือ เขาเลือกคู่ครองที่มีความแตกต่างทางด้านการศึกษา ทำให้สัตยาไม่มีความสุข และไม่อาจระดับประครองชีวิตครอบครัวให้ตลอดรอดฝั่งได้ เขาแต่งงานกับเธอเพราะต้องการคนมานอนเป็นเพื่อนให้หายกลัวผีจิ้งจกดีเท่านั้น โดยที่เขาไม่ได้ศึกษาและรู้จักภรรยามาก่อน ดังข้อความที่ว่า

"ข้าพเจ้าไม่ได้สอบสวนเลย ว่าเธอมีการศึกษาอย่างไร มาอยู่ด้วยกันเข้าแล้ว จึงรู้ว่า เธอเป็นแค่พ่ออ่านออกเขียนได้ ความรู้เธอไม่มีอะไร"

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 : 167)

ปัญหาเรื่องความแตกต่างทางด้านการศึกษาคลี่คลายลงด้วยการที่สัตยากับเพื่อน ร่วมกันวางแผนให้ผู้หญิงคนนั้นพอใจกับเงินทองที่เพื่อนของสัตยานำมาให้ และยอมหย่ากับสัตยา

เรื่องเลือกก่อนหนึ่ง

บุญเรือนเป็นลูกสาวโจรที่บุญวัฒน์เก็บมาเลี้ยงดู บุญเรือนมีนิสัยร้ายเมื่อไม่พอใจอะไรขึ้นมาจะทำร้ายทันที บุญเรือนตีศีรษะแม่บ้านของบุญวัฒน์และไล่ออกจากบ้าน เธอจะทำงานแทนเองทุกอย่าง บุญวัฒน์ต้องการให้บุญเรือนเป็นคนดี เลิกนิสัยเดิม ๆ เช่นครั้งที่อยู่กับพ่อ บุญวัฒน์ให้แม่บ้านคนนั้นออกไป บุญเรือนจึงทำหน้าที่แทนทุกอย่าง บุญวัฒน์จ้างครูมาสอนพิเศษให้บุญเรือน เพื่อหวังให้บุญเรือนเป็นพลเมืองดี แต่บุญเรือนก็ยังมีความคิดและคำพูดที่สร้างความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันเสมอ เขาพูดอย่างหนึ่งบุญเรือนก็เข้าใจไปอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งบุญวัฒน์ก็หนักใจมาก เขาต้องการให้บุญเรือนเข้าสังคมได้ปรับตัวเข้ากับสภาพที่เป็นอยู่ได้ บุญเรือนมีความภักดีต่อเขามาก แต่เพราะบุญเรือนเข้าใจผิดในคำพูดเขาบ่อย ๆ จนเกิดทะเลาะวิวาทกัน กว่าจะพูดให้เข้าใจได้ก็ต้องใช้เวลา บุญเรือนปรนนิบัติบุญวัฒน์อย่างดีและเป็นที่ทราบกันในหมู่เพื่อน ๆ ว่าบุญเรือนไม่ต้องการให้บุญวัฒน์ไปค้างคืนที่ไหน กลับบ้านดึก ๆ

บุญเรือนก็จะออกไปตาม และพูดไม่ติดกับเพื่อน ๆ ท้าความยุ่งยากใจให้บุญยวัฒน์มาก เขาถูกเพื่อน ๆ ขำรายการล้อเลียนบ่อย ๆ จนทำให้ไม่กล้ากลับบ้านดึก และปฏิบัติตนดีต่อบุญเรือนโดยเกรงว่าบุญเรือนจะไปหาร้ายผู้อื่น การที่บุญเรือนดูแลบุญยวัฒน์เป็นอย่างดีทำให้บุญยวัฒน์ใจอ่อน และจากความใกล้ชิดทำให้บุญยวัฒน์ได้บุญเรือนเป็นภรรยา บุญเรือนรู้ตัวดีว่าเธอมีการศึกษาน้อย ไม่เหมาะสมกับบุญยวัฒน์ เธอไม่เข้าใจถึงเรื่องทะเบียนสมรส การแต่งงาน เมื่อพี่สาวของบุญยวัฒน์มาตามให้บุญยวัฒน์กลับกรุงเทพฯ เพื่อไปแต่งงานกับหญิงสาวที่บิดามารดาเตรียมไว้ให้ พี่สาวของบุญยวัฒน์และครอบครัว ไม่ต้องการสะกิดอย่างเธอ เพราะไร้การศึกษาพูดกันไม่เข้าใจ ไม่เหมาะสมกัน บุญเรือนแอบได้ยินเรื่องราวทั้งหมด จึงหนีไปตั้งที่ก้างตั้งครก

การกระทำของบุญเรือนครั้งนี้ เธอต้องการให้สามีแต่งงานใหม่ ไม่ต้องการให้สามีพรากรลูกของเธอและเธอคิดว่าตัวเธอเอง ไม่เหมาะสมกับสามีในทุก ๆ เรื่อง เธอเป็นลูกใจร ไร้มีการศึกษา การค้อยการศึกษาของเธอทำให้ครอบครัวของสามีรังเกียจ ปัญหาความแตกต่างเรื่องการศึกษาจึงทำให้บุญยวัฒน์และบุญเรือนต้องพรากรจากกันและไม่เข้าใจกัน

ผู้ที่สร้างปัญหาให้กับครอบครัวของบุญยวัฒน์ คือ พี่สาวของบุญยวัฒน์สร้าง ความเข้าใจผิดให้กับบุญเรือนจนทำให้บุญเรือนเห็นว่าตนเอง ไม่เหมาะสมกับบุญยวัฒน์จึงหนีไป

คำพูดของพี่สาวบุญยวัฒน์สร้างความกดดันให้กับบุญเรือน จนเธอมองเห็น ความแตกต่างระหว่างเธอกับสามี บุญยวัฒน์ได้เธอเป็นภรรยาเพราะความใกล้ชิด บุญเรือน เข้าใจไปเองว่าการที่เธอเป็นลูกใจรไร้การศึกษา คงไม่มีใครคิดจะรับเป็นภรรยาอย่างจริงจัง บุญยวัฒน์คงจะต้องกลับไปแต่งงานกับผู้หญิงที่บิดามารดาหาไว้ให้ บุญเรือนไม่ทราบว่าสามีรัก ตนเองและลูก บุญเรือนจึงตัดสินใจหนีสามีพร้อมพาน้องไปด้วย บุญเรือนคลอดลูกเป็นชาย 17 ปี ผ่านไป บุญยวัฒน์ไม่ได้แต่งงานใหม่ เพราะเขารักบุญเรือนและลูก บุญยวัฒน์มีตำแหน่งเป็น ข้าหลวงจังหวัด ออกปราบโจร "สองเสือ" จับโจรได้ และทราบว่าโจรทั้งสองเป็นลูกชายของเขาและน้องชายของบุญเรือน แต่ไม่สามารถช่วยเหลือได้ เพราะทั้งสองคนทำผิดกฎหมายต้องถูก ประหารชีวิต บุญเรือนกลับมาอยู่กับบุญยวัฒน์ตามเดิม

2. ปัญหาชีวิตครอบครัวที่ปรากฏในระยะเวลาการดำเนินชีวิตครอบครัว ปัญหาที่พบมีดังนี้

2.1 ปัญหาเรื่องเงิน

เงินเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการดำเนินชีวิตครอบครัว และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชีวิตครอบครัวอาจจะดำเนินไปด้วยความไม่ผาสุก เกิดการทะเลาะวิวาท และสร้างปัญหาขึ้นภายในครอบครัว นวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการได้สะท้อนปัญหาเรื่องเงินดังนี้

2.1.1 เรื่องเงินไม่พอใช้จ่าย

หลวงวิจิตรวาทการ ได้เสนอปัญหาเรื่องเงินไม่พอใช้จ่ายในครอบครัว ไว้ในนวนิยายเรื่อง น้ำตาของแม่ เหล็กกล้าแค้น เพลงเก่าเพลงกรรมและเมียข้าพเจ้าฆ่าตัวตาย

เรื่อง น้ำตาของแม่

น้ำสาวของมาโนชเป็นนักการพนัน เธอสวยมาก เป็นที่สนใจของผู้ชายหลายคน แต่ผู้ชายเหล่านั้นเมื่อทราบภูมิหลังของเธอว่า เป็นนักเล่นการพนันต่างก็เลิกกราบไถ่ไม่มีใครต้องการแต่งงานด้วย มีผู้ชายคนหนึ่งรักน้ำสาวของมาโนชมาก เขามีฐานะดี คิดว่าเมื่อแต่งงานกันแล้วคงเลิกเล่นการพนันได้ จึงตกลงแต่งงานด้วย แต่น้ำสาวของมาโนชยังคงเล่นการพนันเหมือนเดิม และเล่นหนักกว่าเดิม จนเป็นที่มากมาย เงินที่สามีให้ไว้ใช้จ่ายในครอบครัวก็นำมาเล่นการพนัน เมื่อมีลูกก็ไม่ได้ใส่ใจกับลูกเท่าที่ควร สามีหาเงินมาให้ไม่พอใช้จ่ายในครอบครัว สามีก็ลุ่มใจมาก ขอร้องให้เลิกเล่นการพนัน แต่ภรรยาไม่ยอมเลิก สามีหมดตัวจึงขอย่า และพาลูกไปอยู่ต่างจังหวัด

น้ำสาวของมาโนชแต่งงานใหม่กับเจ้าคุณแก่ ๆ คนหนึ่งมีของดีใช้ในการเล่นการพนัน ของดีนั้นเป็นหินก้อนเล็ก ๆ ปิดทองห้อยคอไว้มีกำหนดให้เล่นได้ 3 ครั้ง หากเล่นเกินจะเกิดอาเพศ น้ำสาวของมาโนชเล่นได้ตามกำหนดจนใช้ทั้งหมด ยังมีเงินเก็บไว้ใช้ยามชรา มาโนชเคยใช้ของดีนั้นเช่นกัน เขามาสมัครเป็นสมาชิกของสโมสรแห่งหนึ่ง นั่งดูสมาชิกเล่นการพนันทุกวันแต่เขาไม่ได้เล่น สมาชิกคนอื่น ๆ สงสัยการกระทำของมาโนช เขาจึงเล่าเหตุการณ์เรื่องน้ำสาวให้ฟัง

พิเชษฐ์ได้ฟังเรื่องที่มาโนชเล่า ต้องการได้ของดีจึงติดตามมาโนชจนพบน้ำสาว แล้วป็นเข้าไปขโมยของดี เขาใช้มีดจี้หน้าสาวของมาโนช เธอตกใจจึงจ้องหน้าพิเชษฐ์และ

สิ้นชีวิต พิเชษฐนำของตีมาเล่นที่สิงคโปร์ หรือมอริสฐานการใช้ของตีมีสิ่งแปลกประหลาดเกิดขึ้น ไฟตัววันทุกชนิด เขาเห็นผู้หญิงร้องไห้มีรอยน้ำตา เปลี่ยนไฟใหม่หลายครั้งก็เป็นเช่นนี้ เขาเล่นไฟได้เงินเกินความต้องการจนต้องขอร้องให้พวกนักพนันในบ่อนเลิกเล่น เพราะกลัวพวกเขาจะล้มละลาย

นำสาวของมาโนชเป็นผู้สร้างปัญหาเรื่องการเงินไม่พอใช้จ่ายในครอบครัว เธอหาเงินที่สามีหามาใช้จ่ายไปเล่นการพนัน เธอเล่นไม่เคยได้มีแต่เล่นเสียอยู่เป็นประจำ จนทำให้การเงินในครอบครัวเริ่มขัดสน ทั้งที่แต่ก่อนครอบครัวของเธอมือฐานะร่ำรวย เมื่อการเงินขาดแคลน ความระหองระแหงในเรื่องการใช้จ่ายจึงเกิดขึ้นเมื่อเล่นเสียมาก ๆ ก็กลายเป็นหนี้สินสร้างความกลัดกลุ้มใจให้สามีเป็นอย่างมากสามีได้ขอร้องให้เธอเลิกเล่น แต่เธอเลิกไม่ได้สามีอับอายกับการมีหนี้สิน ไม่อาจจะหาเงินมาใช้หนี้ได้ ฐานะการเงินแย่งลง ในที่สุดสามีอยู่ในสภาพล้มละลาย ต้องขายทุกอย่างในบ้านใช้หนี้ เมื่อใช้หนี้หมดภรรยาสร้างหนี้ขึ้นอีก สามีไม่มีเงินชำระหนี้จึงขอย่าและน้าบุตรไปด้วย

สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นเพราะนำสาวของมาโนชติดการพนันอย่างถอนตัวไม่ขึ้น ทำให้หาเงินที่ใช้จ่ายในครอบครัวมาเล่นการพนันจนหมดสิ้นทำให้สามีหมดตัว ต้องหย่าร้าง ลูกพลัดพรากจากบิดามารดา ครอบครัวต้องแตกแยก การหมกหมุ่น การพนันมีผลเสียต่อคนในครอบครัว พิเชษฐเป็นบุตรที่หย่าร้างกันได้แม่ของเขาโดยไม่เจตนา

หลวงวิจิตรวาทการ ไม่ได้คลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวนี้ เพียงแต่ชี้ให้ผู้อ่านเห็นว่า ปัญหาเรื่องการเงินที่ครอบครัวประสบอยู่นั้น เป็นเพราะภรรยาไม่ทำตามบทบาทของตนเองในการใช้เงิน นำเงินไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ปัญหาเรื่องการเงินจึงเกิดขึ้นกับครอบครัวทั้งยังส่งผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกด้วย

เรื่อง เหล็กล้างแค่น

ฤทธิเป็นสามีที่สร้างปัญหาเรื่องการเงินไม่พอใช้จ่ายในครอบครัว ฤทธิชอบเล่นการพนัน เมื่อเล่นแต่ละครั้งเขาจะเล่นเสียมากกว่าเล่นได้ เขาไม่มีเงินพอที่จะใช้หนี้การพนัน ต้องโกงเงินของราชการเป็นจำนวนมาก การกระทำครั้งนี้ของเขานำความเดือดร้อนมาให้กับครอบครัวเป็นอย่างมาก นอกจากฤทธิจะต้องติดคุก เพราะโกงเงินแล้ว ภาระการหาเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวต้องตกเป็นของนางลักษณ์เพียงลำพัง ฤทธิไม่มีโอกาสที่จะ

ช่วยภรรยาหาเงินมาใช้ในครอบครัว เพราะเขาต้องคิดคูก นางลักษณเองก็ไม่อาจจะหาเงินมาใช้หนี้ได้ทันเวลา เธอไม่มีเงินพอ อาชีพของเธอเป็นชาวสวนที่ต้องพึ่งธรรมชาติอยู่ตลอด ไม่มีเงินเก็บออมมากมายขนาดที่จะนำมาใช้หนี้แทนสามีได้ พฤติกรรมของฤทธิทำให้ภรรยาผิดหวังเป็นอย่างมาก ฤทธิไม่รับทราบของตนเองว่าควรจะมีรู้จักใช้จ่ายเงินในทางที่ถูกต้อง ไม่ควรจะนำเงินไปเล่นการพนัน สร้างปัญหาการขาดแคลนรายได้กับครอบครัว ฤทธิทำให้ครอบครัวต้องพบกับปัญหา

ฤทธิเสียใจกับการกระทำของตนเองที่ทำให้ครอบครัวต้องเดือดร้อน ประสบปัญหาเรื่องการเงินไม่พอใช้จ่ายในครอบครัว แถมยังเป็นหนี้ด้วยเหตุไม่สมควร ทั้งลูกยังต้องใช้เงินเรียนหนังสืออีกสองคน ฤทธิตั้งใจว่าจะไม่เล่นการพนันอีกเลยจะจัดการเรื่องการเงินเป็นอย่างดี ไม่ให้เกิดปัญหาแต่ฤทธิทำไม่ได้

ฤทธิหาทางออกด้วยการขอความช่วยเหลือจากจงเจตน์ นางลักษณผู้ถูกจงเจตน์โกงบ้านและที่ดินฤทธิถูกตัดสินจาก 5 ปี และตายในคุก

เรื่อง เพลงเก่าเพลงกรรม

เชิดศิลป์ เป็นนักแต่งเพลงที่ยากจน เขามีไวโอลินคู่ชีพ รายได้จากการขายเพลงที่เขาแต่งนั้นเป็นจำนวนน้อยไม่พอกับการใช้จ่ายในครอบครัว และเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอนแล้วแต่คนที่สนใจต้องการจะซื้อเพลง การขาดแคลนเงินใช้จ่ายในครอบครัวจึงเกิดขึ้น การที่เชิดศิลป์มีรายได้ที่ไม่แน่นอนจึงทำให้เขาคิดมาก เมื่อเขาล้มป่วยลง เขาไม่สามารถแต่งเพลงขายได้อีก จึงทำให้ฐานะทางการเงินของครอบครัวตกอยู่ในสภาพที่แย่กว่าเดิมเขาไม่สามารถจะหารายได้จากทางใดมาใช้จ่ายในครอบครัว จากรายได้ที่ไม่แน่นอนของเชิดศิลป์ได้ก่อให้เกิดปัญหาตามมาคือ ผลการรองภรรยาของเขาต้องการที่จะหารายได้มาจุนเจือครอบครัว เธอจึงต้องหนีสามีไปสมัครเป็นนักร้อง เพียงเพื่อต้องการเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวประกอบด้วยสามีของเธอล้มป่วยลง ยิ่งทำให้ผลการรองต้องการจะช่วยสามีหารายได้อีกแรงหนึ่ง แต่เชิดศิลป์ไม่ต้องการให้ภรรยาทำเช่นนี้ เพราะเขาถือว่าเขาเป็นผู้ชาย เขาไม่ต้องการให้ภรรยามาหาเลี้ยงเขา และเมื่อผลการรองประสบความสำเร็จในการเป็นนักร้องของวงดนตรีต่างประเทศ ได้ส่งเงินมาให้เขา เขาจึงไม่รับและส่งกลับที่เดิม เชิดศิลป์ได้ทำหน้าที่ของศิลปินก่อนสิ้นใจด้วยการแต่งเพลงให้ผลการรองร้องเพลงนั้น ชื่อเพลงเก่าเพลงกรรม ผลการรองจัดงานให้สามีอย่างสมเกียรติ

ผกากรอง เป็นหญิงสาวที่ตัดสินใจแต่งงานกับ เชิดศิลป์ด้วยการจดทะเบียนสมรสไม่ได้จัดพิธีวิวาห์แต่อย่างใด เพราะเธอไม่มีใครในชีวิต บิลาติดคุกมารดาถึงแก่กรรมด้วยความตรอมใจ เชิดศิลป์เป็นคนที่น่าสนใจ เธอเมื่อเธอแต่งงานกับเขา เธอต้องการจะช่วยเหลือสามีในการหารายได้มาใช้จ่ายในครอบครัว เธอจึงตัดสินใจหนีสามีไปสมัครเป็นนักร้องในวงต่างประเทศ แล้วเธอก็ประสบผลสำเร็จตามที่เธอต้องการ เธอส่งเงินมาให้สามีของเธอใช้จ่ายในครอบครัว แต่สามีไม่ต้องการ เธอรู้สึกผิดที่ทอดทิ้งสามีไป แต่ที่เธอทำไปครั้งนี้เพราะต้องการเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวเท่านั้น เธอคิดว่าสามีคงเข้าใจเธอและไม่โกรธใน การกระทำของเธอ ปัญหาการเงินที่รายได้ไม่พอใช้จ่ายในครอบครัวเป็นต้นเหตุที่ทำให้เธอต้องจากสามีไป เธอต้องพลัดพรากจากสามีด้วยเหตุผลที่เธอคิดว่าจำเป็นที่สุด เมื่อเธอกลับมาเธอออกตามหาสามีแต่เขาก็ตายก่อนที่จะได้ใช้ชีวิตร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง

จากเรื่องเพลงเก่าเพลงกรรม สะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาครอบครัวที่เกิดขึ้นกับครอบครัวนี้ เกิดจากการเงินที่ไม่พอใช้จ่ายในครอบครัว เพราะสามีมีรายได้ไม่แน่นอน สามีมีอาชีพในการแต่งเพลงขาย รายได้จากการขายเพลงนั้นไม่เพียงพอต่อความต้องการของครอบครัว การขาดเงินจึงเกิดขึ้น หลวงวิจิตรวาทการคลี่คลายปัญหานี้ด้วยการให้ภรรยาต้องการมีส่วนร่วมในการหารายได้มาจุนเจือครอบครัว จึงส่งผลให้สามีภรรยาต้องพลัดพรากจากกันเพราะต้องการเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวและสร้างฐานะในครอบครัว การคลี่คลายปัญหาดังกล่าว ไม่ได้ส่งผลให้สามีภรรยากลับมาใช้ชีวิตร่วมกัน เพราะสามีถึงแก่กรรมเสียก่อน ภรรยาจึงต้องพบกับความเศร้าโศกเสียใจเป็นอย่างมาก เพราะคิดว่าเธอเป็นคนผิดที่ทอดทิ้งสามีไปในขณะที่ เขาเจ็บป่วยและต้องการเธอ ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นเหตุผลของตัวละครทั้งสองฝ่ายว่า ต่างก็ต้องการจะทำหน้าที่ของสามีและภรรยาที่ดีต่อกัน แต่การกระทำของแต่ละคนแตกต่างกันไป สามีไม่ต้องการให้ภรรยาหาเลี้ยง เพราะคิดว่าตนเป็นลูกผู้ชายต้องมีความสามารถในการเลี้ยงดูภรรยาได้ ส่วนภรรยาก็ต้องการมีส่วนร่วมในการหารายได้มาใช้จ่ายจุนเจือในครอบครัว จึงต้องหนีสามีไปหางานทำที่รายได้พอที่จะมาใช้จ่ายในครอบครัว เรื่องนี้ทำให้ผู้อ่านเห็นว่า การใช้ชีวิตครอบครัวนั้น เงินเป็นปัจจัยที่สำคัญรายได้ของสามีภรรยาที่มีส่วนสำคัญสำหรับใช้จ่ายในครอบครัวหลวงวิจิตรวาทการต้องการแสดงให้เห็นว่า ไม่จำเป็นที่ผู้ชายจะต้องเป็นฝ่ายหารายได้เพียงอย่างเดียว ผู้หญิงที่เป็นภรรยาก็มีส่วนช่วยเหลือสามีในการหารายได้เช่นกัน

ถึงแม้ว่าเงินเป็นปัจจัยสำคัญของการดำเนินชีวิตครอบครัวก็ตามแต่ในบางครั้งความรักความอบอุ่นในครอบครัวที่สามีภรรยาพึงมีต่อกันเป็นสิ่งสำคัญพอๆกันหรืออาจจะยิ่งกว่าจะเห็นได้จากเรื่องนี้สามีไม่ยึดติดกับเงินที่ภรรยาหามาให้ใช้จ่าย

เรื่อง เมื่อข้าพเจ้าฆ่าตัวตาย

นวนิยายเรื่องนี้ตัวละครตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องผู้เล่าเรื่องเล่าว่า ตัวเขาตายแล้วโดยยิงตัวตายเพราะหนีสภาพเศรษฐกิจตกต่ำ เขาไม่มีรายได้พอจะเลี้ยงตนเอง และคู่รักที่ไปติดพันอยู่เมื่อเขาตายไปวิญญาณได้ล่องลอยไปรก ยมบาลไม่ต้องการเขาเพราะที่อยู่ในรกเต็มด้วยผู้คนไม่มีที่ว่างจะให้วิญญาณของเขาอาศัยได้ ถ่านที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงของกะทะทองแดงก็ขึ้นภาษี กปากเหล็กยมบาลจับมาแถมหมด วิญญาณของเขาจึงล่องลอยไปบนสวรรค์ พบว่า เทวดา ถูกปลดออกจากงานเพราะงานบนสวรรค์มีน้อย เทวดามีมากวิญญาณของเขาจึงคืนสู่ร่างและสะดุ้งตื่น รู้ว่าตนเองฝันไปและคิดว่าไม่ควรฆ่าตัวตายเพราะไม่ว่าสวรรค์หรือนรกก็ไม่อาจแก้ปัญหาหรือหนีภัยเศรษฐกิจได้

ตัวละครคือผู้เล่าเรื่องประสบปัญหาเศรษฐกิจในสมัยนั้นทำให้เกิดความวิตกกังวล จนคิดว่าตนเองฆ่าตัวตายและวิญญาณได้ล่องลอยไปสวรรค์และนรกซึ่งต่างก็เป็นดินแดนที่ประสบปัญหาเศรษฐกิจเช่นกัน ผู้เล่าเรื่องเห็นเทวดาถูกปลดออกจากงานในขณะที่สภาพปัญหาปัจจุบันข้าราชการก็ถูกปลดออกจากงานเช่นกัน ถ่านที่ใช้หุงต้มกับกะทะทองแดงขึ้นภาษีในขณะเดียวกันรัฐบาลปัจจุบันในสมัยนั้นก็ขึ้นภาษีประชาชน การแก้ปัญหาของสวรรค์และนรกคล้ายกับการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของรัฐบาลจึงทำให้ผู้เล่าเรื่องคิดว่า เขาไม่ควรฆ่าตัวตาย เพราะทั้งสวรรค์และนรกและทุก ๆ ที่ในสถานการณ์ปัจจุบันในขณะนั้นก็ประสบกับสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ซึ่งหาทางแก้ไขได้ลำบาก

2.1.2 ความโลภเรื่องเงิน

นวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการสะท้อนปัญหาเรื่องการเงินเกี่ยวกับความโลภของมนุษย์ที่มีความต้องการเงินมากเกินไปจนกลายเป็นกลายเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตครอบครัวไว้ในนวนิยายเรื่อง หลังจากมรณะ เสน่ห์นาง และกลับบ้านดีกว่า

เรื่อง หลังกองมรดก

เข้มทิศ เป็นสามีเพ็ญจันทร์ ลูกเขยของพระธนรักษ์ เขาวางแผนฆ่าพ่อตาของเขาอย่างเลือดเย็น เขาหวังเงินของพ่อตา เขามีความโลภโดยไม่มีที่สิ้นสุด ความโลภเงินของเขามีมากส่งผลให้เขามีจิตใจโหดร้าย เลือดเย็นพอที่จะคิดการร้ายด้วยการฆ่าคนตาย เพื่อหวังในทรัพย์สินเงินทองและกองมรดกที่จะได้รับ เขาไม่ได้คำนึงจิตใจของภรรยาแม้แต่น้อยว่าผู้ที่เขาต้องการจะฆ่าคือ พ่อตาของเขาเอง เขากลัวว่าทรัพย์สินเงินทองที่มีอยู่จะต้องถูกแบ่งปันไปให้กับพรรคพิไล การที่พระธนรักษ์ถูกฆ่าตายอาจจะทำให้พรรคพิไลกลัว ไม่กล้าจัดการเรื่องทรัพย์สิน ไม่กล้าเข้ามาอยู่ในบ้านก็ได้ เขาคิดว่าเมื่อพระธนรักษ์ตายในฐานะที่เขาเป็นสามีของเพ็ญจันทร์และ เป็นพี่เขยของพรรคพิไล เขาคงจะต้องมีส่วนในการจัดการมรดก เข้มทิศหวังในเรื่องเงินที่จะได้ และใช้ความใกล้ชิดพระธนรักษ์เพราะอยู่บ้านเดียวกัน รู้จักช่วงเวลาทีปลอดคน เขาวางแผนด้วยการจ้างคนมาฆาตกรรมวางทางอยู่ เพื่อให้พรรคพิไลและเพื่อนชายกลัวจะได้กลับกรุงเทพฯ โดยเร็วหมดความกังวลที่จะต้องมีคนมาช่วยดูแลพระธนรักษ์เพิ่มขึ้น ซึ่งจะนำความยากลำบากในการจัดการพระธนรักษ์ตามแผนการที่เขาวางไว้ สำหรับตัวเขาเองเขายังวางแผนให้คนอื่น ๆ เชื่อว่าเขาเคยถูกทำร้ายจากฝีมือนายปลั่งหรือผู้ที่หวังร้ายต่อพระธนรักษ์ เขาหลอกลวงคนอื่นให้เชื่อเช่นนั้น เพราะเขาทำร้ายตัวเองด้วยการหันตัวเองให้เกิดบาดแผลขึ้นมา ทำให้ทุกคนคิดเช่นเดียวกันว่าตัวเขาถูกลอบทำร้าย เข้มทิศมีเล่ห์เหลี่ยมมาก เขาหวังมรดก มีความโลภเป็นอย่างมาก เขาอยากเป็นเศรษฐีเมื่อทุกคนเชื่อตามแผนที่เขาวางไว้ เขาก็หาโอกาสฆ่าพระธนรักษ์ เมื่อพระธนรักษ์ตายเขามีความสุขมาก เขาได้ทรัพย์สินสมบัติและเงินทองจากกองมรดกซึ่งเป็นส่วนของภรรยามาใช้จ่ายอย่างสนุกสนาน และบางส่วนที่เขาโกงไว้โดยที่พระธนรักษ์และภรรยาของเขาไม่ทราบ เขาสมหวังและชื่นชมกับเงินทองทรัพย์สินสมบัตินั้นได้เพียงเดือนเดียวเขาก็ถูกจับ เพราะความโลภของเขาเป็นต้นเหตุ เขาไม่ต้องการที่จะเสียเงินให้นายปลั่งในการจ้างวานให้อยู่ในแผนที่เขาวางไว้ นายปลั่งมาทวงในส่วนที่จะได้แต่เข้มทิศไม่ให้ นายปลั่งโกรธมากจึงตกเตียงกันกลายเป็นเรื่องทะเลาะกันอย่างรุนแรงและเสียงดังจนตำรวจที่ติดตามตัวนายปลั่งรู้เรื่องราวทั้งหมดแล้วจับเข้มทิศและนายปลั่งพร้อม ๆ กัน พฤติกรรมที่เข้มทิศทำงบอถึงความต้องการเงินเกินความจำเป็นจนกลายเป็นโลกอยากได้เงินของผู้อื่นโดยไม่คำนึงถึงคุณธรรม กล้าแม้กระทั่งฆ่าคนเพียงเพื่อหวังเงินจากกองมรดกที่ไม่ใช่ของตนเอง ผลกรรมนั้นก็ได้ตามสนอง เขาคือเขาถูกศาลสั่งประหารชีวิต ผลสุดท้ายเขาไม่มีโอกาสใช้เงินตามที่ต้องการ

กลับมาดูคำบรรยายของเขา ผลการกระทำของเข็มทิศทำให้ภรรยาของเขาต้องประสบกับความเสียหายเป็นอย่างมากที่เลือกสามีผิด สามีของเธอเป็นผู้ทำร้ายชีวิตครอบครัวของเธอเอง สามีที่เธอรักฆ่าบิดาของเธอ สามีของเธอเป็นคนที่โหดร้ายเกินที่เธอจะคิด เธอต้องได้รับความอับอายจากการกระทำของสามี บิดาของเธอไม่เคยคิดร้ายต่อเข็มทิศกลับให้การสนับสนุนในการที่เข็มทิศจะประกอบอาชีพนอกเหนือไปจากบิดา ไม่เคยคู่ค้าให้ร้ายเข็มทิศเลย ทั้งยังต้องการให้เข็มทิศสืบต่องานที่เป็นส่วนของวงศ์ตระกูล แต่เข็มทิศกลับไม่ต้องการเช่นนั้น เขาคิดว่ามันนานกว่าจะได้สิ่งที่ต้องการ เขาโลกเกินไป ถ้าเขาปล่อยให้ทุกอย่างเป็นตามวาระเมื่อบิดาของภรรยาตายตามความชรา แล้วทุกสิ่งก็ต้องเป็นของภรรยาและต้องตกมายังตัวเขา แต่เพราะความโลภ เขารอให้ถึงเวลานั้นไม่ได้ เขาจึงต้องวางแผนฆ่าพระธรรักษ์ ภรรยาอย่างเธอต้องเป็นหม้ายและยังได้รับความอับอายจากการกระทำของสามี เธอเลือกคู่ชีวิตผิด คู่ชีวิตของเธอกลับมาฆ่าบิดาของเธอเสียเอง พรรณพิไลเองก็ไม่อยากจะเชื่อว่าเข็มทิศฆ่าบิดาของเธอ เพราะภายนอกเข็มทิศดูสุภาพ เยียบขีมน คีตต่อเธอ ต่อบิดาไม่คิดว่าภายในจิตใจของเข็มทิศจะพอกพูนด้วยความโลภจนเป็นเหตุให้ต้องฆ่าบิดาของเธอ เธอสงสารพี่สาวเป็นอันมากที่ต้องพบเหตุการณ์เช่นนี้และพรรณพิไลก็เสียใจแทนพี่สาวที่ชีวิตสมรสของพี่สาวต้องมาประสบกับเหตุการณ์เช่นนี้ การกระทำของเข็มทิศเป็นผลมาจากความโลภในเรื่องเงินและทรัพย์สินมรดก เขาใจร้อนเกินไป เขาต้องการมรดกอย่างมากและภายในเร็ววัน เขาต้องการความร่ำรวยหรูหรา ต้องการให้สังคมในเชียงใหม่นับถือเขา ต้องการใช้จ่ายเงินอย่างมีความสุขกับสิ่งที่เขาต้องการ เพราะความโลภดังกล่าวจึงส่งผลให้เขาคิดฆ่าคน

เข็มทิศ สร้างปัญหาให้กับครอบครัวทำให้ทุกคนทุกข์ร้อนใจ ระวังตัวหวาดกลัวเพราะถูกขู่ว่าจะมีคนลอบทำร้ายพระธรรักษ์ ความเคียดแค้นเกิดขึ้นเพราะเข็มทิศสร้างเรื่องขึ้นมาทั้งหมด

นายปลั่ง เป็นคนที่ร่ำรวยมาก่อน แต่เพราะความประพฤติน่าเกลียดในวงการค้า จึงไม่มีคนเชื่อถือ เขาคิดว่าพระธรรักษ์ขัดผลประโยชน์ของเขา เขาต้องการจะกำจัดคู่แข่งในวงการค้าอย่างพระธรรักษ์ เมื่อเขาค้าขายขาดทุนจึงทำให้เขาพาลโกรธพระธรรักษ์หาว่าเป็นต้นเหตุที่ทำให้กิจการค้าของเขาไม่รุ่งเรืองและในที่สุดก็ไม่มีอาชีพกลายเป็นคนหลักลอย เขาเองก็รู้ว่าเข็มทิศต้องการจะได้มรดกของพระธรรักษ์ในทางลัด เขาจึงร่วมมือกับเข็มทิศสร้างเรื่องให้เบนความสนใจในการที่จะคอยจ้องฆ่าพระธรรักษ์กลายเป็นว่าหากใครเข้ามา

เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้จะต้องตายเช่นเดียวกับคนที่นอนตายกลางทางนั้น นายปลั่งเองโกรธแค้น พระธนรักษ์เป็นทนต์เดิมอยู่ เมื่อเห็นว่า เข้มทิศต้องการจะกำจัดพระธนรักษ์จึงร่วมมือกัน แต่เขา ไม่ได้ฆ่าพระธนรักษ์โดยตรง เขาเพียงแต่หวังเงินไปใช้จ่ายหาความสุขสบายส่วนตัวเท่านั้น นายปลั่งมีความต้องการเงินแต่การที่จะได้เงินมานั้นเป็นวิธีการที่ผิด ๆ จึงส่งผลให้นายปลั่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับความตายของพระธนรักษ์ เพราะนายปลั่งมีความโลภให้เงินมามีอิทธิพลเหนือความดีงามของตนเองจนเกินไป จนกลายเป็นการทำคามชั่วด้วยความเต็มใจ จึงส่งผลให้ชีวิตนายปลั่งหมดอิสรภาพ

สาเหตุที่ เข้มทิศสร้างปัญหา เรื่องการเงินเกี่ยวกับมรดกนี้ เพราะ เข้มทิศมีความโลภอยากได้ทรัพย์สินเงินทองตลอดที่ดินของพระธนรักษ์ เขาปล่อยให้ความโลภมีอำนาจเหนือจิตใจของเขาจึงทำให้สร้างปัญหาขึ้นภายในบ้าน สิ่งที่เขาได้กระทำนั้นหาความเสื่อมเสียมาสู่ตัวเขาเอง และภรรยาต้องอับอายคนมากที่มีสามีเช่นเขา ใจเย็นถึงกับฆ่าพ่อตาเพื่อหวังเงินจากกองมรดก

ตำรวจเป็นผู้ที่คลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการติดตามนายปลั่งและจับได้ว่านายปลั่งกับ เข้มทิศร่วมมือกันฆ่าพระธนรักษ์ พรรณพิไลเสียใจในการกระทำของพี่เขย เช่นกันเธอ ไม่คิดว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องเงินครั้งนี้ เข้มทิศเป็นผู้สร้างขึ้นเพียงเพื่อหวังในกองมรดกอย่างเดียว

นายปลั่งมีส่วนในการร่วมมือกันฆ่าพระธนรักษ์ เพราะโลภอยากได้เงินเช่นกัน เขาต้องการนำเงินมาลงทุนทางการค้าที่เขาเคยพลาดมาแล้ว ผลของการกระทำของเขาทำให้เขาต้องเข้าคุก

เรื่องเสน่ห์นาง

สามีของ พิณพิศตร เป็นผู้ชายที่มีความโลภ เขามีวิธีการหาเงินที่ผู้ชายดี ๆ ไม่กระทำ เขาใช้ภรรยาหาเงินมาโดยใช้ความสาว ความสวยของภรรยาเป็นเหยื่อ ล่อผู้ชายที่ตกเป็นเหยื่อส่วนมากจะเป็นคนต่างชาติที่มีฐานะร่ำรวย เมื่อได้เงินมาแต่ละครั้งเธอก็ไม่มีโอกาสที่จะได้ใช้เงินนั้นเลย เขานำเงินไปใช้แต่เพียงผู้เดียว เขาขาดความรับผิดชอบในเรื่องเงินและยังโลภอยากได้เงินไม่มีวันสิ้นสุด เขาจะให้เงินเธอก็เพื่อให้เธอรักสุขภาพ เพื่อจะได้ทำงานให้เขาต่อไปและใช้เงินสำหรับการแต่งตัวสวย ๆ เพื่อจะไปหาเงินให้สามี

นอกจากยังดับภรรยาให้หาเงินให้ใช้แล้ว เขายังมีจิตใจโหดร้ายทารุณ ถ้าหากรู้ว่าภรรยามีเงินเก็บซ่อนที่ใดก็ตาม ภรรยาจะต้องถูกเขาทำร้ายร่างกายด้วยการตบตี เป็นที่น่าสลดใจมากในที่สุด แพทย์พักรักษาต่อความโลภใน เรื่องเงินที่เขาต้องการอย่าง ไม่มีที่สิ้นสุดไม่ไหว เธอจึงหนีและในที่สุดเธอก็ถูกฆ่าตายและสามีก็ถูกตำรวจจับ แพทย์พักรักษา เป็นผู้หญิงที่มีความสวยงามแต่ชีวิตของเธอ น่าสงสารมากและน่า เห็นใจ เธอต้องกักรับคำถามมาตั้งแต่ยัง เล็ก ๆ เธอคิดว่า เธอเป็นผู้หญิงที่โชคได้แต่งงานกับชาวต่างชาติที่ฐานะดี เธอ เข้าใจผิดเมื่อใช้ชีวิตครอบครัวกับเขาแล้วจึงรู้ว่า สามีของเธอมีความโลภเขาต้องการใช้ความสุข ความสาวของเธอ เป็นเหยื่อล่อชาวต่างชาติคนอื่น ๆ ที่มีฐานะร่ำรวยให้หลงใหลเสน่ห์ของเธอ แล้ววางยาให้คนเหล่านั้นสลบพร้อมกับปลดทรัพย์สินที่มีค่า เมื่อได้สิ่งนั้นของนั้นมา เธอก็นำไปให้สามี สามีของเธอไม่รู้จักพอกับสิ่งที่เธอหาขาย เธอหามาให้ เขามากเท่าไร เขายังต้องการให้เธอหาเงินมาอย่าง ไม่รู้จักสิ้น เธอเชื่อพฤติกรรมของเธอ เพราะเท่ากับเธอต้องเป็นส่วนหนึ่งของแก๊งโจรกรรมข้ามชาติหลอกหลวงต้มตุ๋นคนอื่น เธอไม่สบายใจแต่เธอหลีกเลี่ยงไม่ได้ เธอต้องตกอยู่ภายใต้คำสั่งการของสามี เมื่อสามีเกิดความโลภอยากได้เพชรที่ชาวต่างชาติโจรกรรมแล้วหนีเข้ามาในเมืองไทย เธอต้องล่อชาวต่างชาตินั้นให้หลงใหลในตัว เธอและยอมเป็นเมียของคนเหล่านั้น เธอต้องเอาความสุขความสาวเข้าแลกเกือบทุกครั้งที่เขาทำงานให้กับสามี เธอขมขื่นกับชีวิตร่างกายเจ็บปวดที่ถูกชาวต่างชาติแต่ละคนกระชากยี่ตามอำเภอใจ แต่เธอก็ไม่อาจจะขัดขืนคำสั่งของสามีได้พฤติกรรมของเธอ ก็เหมือนกับหญิงโสเภณีชั้นสูง ถึงแม้สามีของเธอจะได้อธิบายใจบุญบริจาคช่วยเหลือสังคม แต่เธอเท่านั้นที่รู้ว่าเงินทุกบาททุกสตางค์ที่สามีบริจาคมานั้น มาจากหยาดเหงื่อแรงกายของเธอ

สามีไม่รับผิดชอบเรื่องการหาเงินใช้จ่ายภายในบ้าน ข้าเมื่อเธอทำงานหาเงินมาให้เขา เงินจำนวนนั้นก็ไม่เคยตกถึงมือเธอเลย เธอได้รับเพียงค่าใช้จ่ายในการรักษาตัวไม่ให้ เป็นโรค และมีเงินเพียงแค่อื้อเสื้อผ้าสำหรับแต่งตัวที่จะทำงานให้กับสามีเท่านั้นในที่สุดแพทย์พักรักษาหมดความอดทนที่จะอยู่กับสามีที่โลภมากแถมยังโหดร้ายกับเธอก็ด้วย เธอจึงหนีสามีพร้อมกับเพชรจำนวนหนึ่งติดตัวมาด้วย เธอคิดว่าเงินจำนวนนั้นคงทำให้เธอหนีพ้นจากสามีได้ เธอคงไม่ต้องทำงานให้สามีที่หวังแต่เรื่องเงินอย่างเดียวอีกต่อไปแต่ด้วยความโลภของสามีที่ต้องการเงินและเพชรบางส่วนที่เธอเอามาด้วยคืน เขาจึงให้คนติดตามมาและฆ่าเธอเพื่อชิงเพชรนั้นคืน เพราะความโลภดังกล่าวสามีของเธอจึงถูกตำรวจจับดำเนินการตามกฎหมาย

เพื่อพักรักษาจิตใจที่ออกจากบ้าน เธอพบผู้ชายคนหนึ่งซึ่งแสดงความจริงใจต่อเธอไม่รังเกียจ เธอพร้อมรับผิชอบเลี้ยงดูเธอเป็นภรรยา เธอขอความช่วยเหลือจากชายคนนั้น สามีของเธอตามหาเธอพบและฆ่าเธอ ในขณะที่ชายคนนั้นออกไปตามตำรวจและสามีถูกตำรวจจับดำเนินคดี

เรื่องกลับบ้านดีกว่า

นายเสริม มีภรรยา 3 คน ภรรยาคนแรกชื่อลาไล คนที่สองชื่ออ่องุ่น และคนที่สามชื่อมะปราง นายเสริมให้ภรรยาแต่ละคนเป็นผู้เลี้ยงดูเขา เพราะเขาเงินเดือนน้อยเป็นแค่ภารโรงที่กระทรวงแห่งหนึ่ง นายเสริมจะอาศัยบ้านภรรยาแต่ละคนก็ขึ้นอยู่กับนอน พฤติกรรมของนายเสริมเป็นที่ขึ้นชอกชองชายหนุ่มในที่ทำงาน เพราะภรรยาของนายเสริมแต่ละคนรักและเลี้ยงดูนายเสริมเป็นอย่างดี

ปัญหาเกิดขึ้นกับนายเสริม เมื่อนายเสริมถูกสลากกินแบ่งรางวัลที่ 1 นายเสริมกลายเป็นคนร่ำรวย มีเงินจำนวนแสน ภรรยาทั้ง 3 คน ต่างต้องการเป็นเจ้าของเงินร่วมกับนายเสริมแต่มินางลาไลเพียงคนเดียวเท่านั้นที่แสดงพฤติกรรมแตกต่างออกไป คือ นางลาไล ขอแบ่งเงินจากนายเสริมบ้าง นายเสริมไม่ให้กลับนำเงินไปซ่อนไว้ในดิน นางลาไล แอบดูพฤติกรรมนายเสริม ปล่อยให้สามีทำตามใจชอบ นายเสริมเองก็แปลกใจที่ภรรยาของตนไม่แสดงอาการโกรธเคืองทั้งเรื่องเงินและการแอบไปมีภรรยาถึงสองคน นายเสริมดีใจที่นางลาไลไม่สนใจเงินของตนเอง และไม่เข้าขี้เพื่อขอแบ่งเงินอีก นายเสริมได้ไปหาภรรยาคนที่สองคือนางอ่องุ่น นางอ่องุ่นเมื่อรู้ว่านายเสริมมีเงินก็พาญาติพี่น้องมาขอกู้เงินทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านี้นางอ่องุ่นไม่เคยมีญาติพี่น้องมาก่อน นางอ่องุ่นแย่งกระบี่เงินจากนายเสริม นายเสริมแบ่งเงินให้หมั้นเดียวแล้วหนีจากมา นายเสริมมาหาภรรยาคนที่สามคือนางมะปราง นายเสริมแปลกใจมากและตกใจด้วยที่เห็นเครื่องเรือนเต็มบ้านไปหมด เป็นเครื่องเรือนใหม่ไม่เหมาะสมกับบ้านที่เล็กและแคบ นางมะปรางขอแบ่งเงินเพื่อไปให้ร้านค้าที่นำเครื่องเรือนมาส่ง แต่นายเสริมไม่ให้นางมะปรางจึงตีหัวนายเสริม เพราะหวังได้เงินจากนายเสริมทั้งหมด ความโลภของนางมะปรางทำให้นายเสริมต้องเจ็บตัวและให้หมอทานแผลนายเสริมได้ตรวจดูแล้วเห็นว่านางลาไล เป็นภรรยาที่ดีที่สุด นายเสริมจึงกลับบ้านมอบเงินทั้งหมดให้นางลาไล

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวนายเสริม เพราะนายเสริมมีเงินจากการถูกสลาก เงินเป็นปัญหาทำให้นายเสริมเจ็บตัวถูกรรยาทำร้าย และเงินยังทำให้นายเสริมทราบถึงจิตใจของภรรยาแต่ละคนว่าเป็นเช่นไร พฤติกรรมของนางอ่องุ่นและนางมะปรางมีความโลภ และต้องการเงินของนายเสริมทั้งหมด ในขณะที่นายเสริมจนญาติพี่น้องของนางอ่องุ่นไม่เคยมาเยี่ยมเยียน แต่พอนายเสริมมีเงินญาติพี่น้องก็ปรากฏตัวขึ้นหลายคนและญาติแต่ละคนของนางอ่องุ่นก็หวังเงินจากเขา สำหรับพฤติกรรมของนางมะปราง ออกจะรุนแรงมากเมื่อไม่ได้เงินดังที่ต้องการถึงกับทำร้ายสามีจนได้รับบาดเจ็บ อยากได้เงินของสามีทั้งหมดทั้งยังไม่รู้จักประมาณคนสั่งซื้อเครื่องเรือนทั้ง ๆ ที่ไม่มีเงินและสภาพบ้านก็ไม่เหมาะสมกับเครื่องเรือนอย่างดี ทำให้นายเสริมรู้ว่านางมะปรางไม่เหมาะสมจะเป็นภรรยาที่ดีสำหรับเขาได้

สาเหตุของปัญหานั้น เพราะภรรยาทั้งสองต้องการเงินของนายเสริม โลกอยากได้เงินไปครอบครองแต่เพียงผู้เดียวจึงทำให้นายเสริมต้องทิ้งภรรยาทั้งสองคนกลับบ้าน

นายเสริมได้แก้ไขปัญหา เรื่องความโลภของภรรยาทั้งสองคนด้วยการกลับมาอยู่กับภรรยาคนแรกคือ นางลาใบและไม่กลับไปหาภรรยาทั้งสองคนอีกเลย เพราะเขาได้เห็นอุปนิสัยที่แท้จริงของภรรยาทั้งสองคน คือนางอ่องุ่นและนางมะปรางว่ามีความโลภเกินไป

ในเรื่อง กลับบ้านดีกว่า หลวงวิจิตรวาทการได้สะท้อนสภาพปัญหาเรื่องเงินอีกรูปแบบหนึ่งที่ทำให้เห็นความโลภของมนุษย์และสภาพจิตใจที่แท้จริง ขณะที่ไม่มีเงิน ความสามัคคีปรองดองรักใคร่มีมากมาย แต่เมื่อมนุษย์มีความโลภ เรื่องเงินนิสัยที่แท้จริงได้แสดงออกมา และในทางตรงกันข้าม การมีเงินมากก็สร้างปัญหาชีวิตครอบครัวได้อีกด้วย ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า เงินนำมาซึ่งความสุขและความทุกข์ด้วย

2.2 ปัญหาเรื่องการนอกใจของสามีภรรยา

ปัญหาเรื่องการนอกใจของสามีภรรยา เป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการดำเนินชีวิตครอบครัวที่ทำให้ชีวิตครอบครัวดำเนินไปด้วยความไม่เหมาะสม สามีภรรยาเกิดการทะเลาะวิวาทกันและสร้างปัญหาการหย่าร้าง

นวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการผู้เขียนสะท้อนปัญหาการนอกใจของสามีภรรยาไว้ดังนี้

2.2.1 สามีนอกใจภรรยา

นวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการสะท้อนปัญหาเรื่องสามีนอกใจภรรยา ดังปรากฏในนวนิยายเรื่อง ไชคหลายชั้น คินร้างคินรัก ง่ายนิดเดียว ขวัญตาขวัญใจ เมื่อข้าพเจ้าหนีเมีย สมร และอย่าเล่นกับศัสบาณ

เรื่อง ไชคหลายชั้น

คุณพระเป็นผู้สร้างปัญหาเรื่องการนอกใจภรรยาขึ้น เขามีความสุขกับการหนีภรรยามาหาอุ้งจืด เขาต้องการอุ้งจืดเป็นภรรยาลับ เขาไม่มีบุตร เขาจึงชอบตามจับสาว ๆ ไปทั่วและมาถูกใจอุ้งจืด เขากลับภรรยาแต่การกระทำของเขาตรงกันข้าม ภรรยาเขาเป็นคนคู้ ปากเขาบอกว่ากลับภรรยาแต่เขาก็เจ้าชู้กับสาว ๆ อยู่เสมอ เขาใช้ความพยายามในการเอาอกเอาใจอุ้งจืด หาซื้อของแปลก ๆ ใหม่ ๆ สวย ๆ งาม ๆ มาให้อุ้งจืด ของกำนันนั้นราคาแพง ดี สวยหรู เป็นที่ถูกใจของอุ้งจืดมาก อุ้งจืดพอใจกับของกำนันมาก เธอเกือบตกลงตัดสินใจยอมเป็นภรรยาลับของคุณพระ เพราะคิดว่าคุณพระมีทุกอย่าง การกระทำของคุณพระที่นอกใจภรรยาสร้างปัญหาให้แก่ตัวคุณพระเอง เพราะเขาต้องปิดเรื่องการนอกใจภรรยาเป็นความลับ ต้องนำเงินที่ให้ภรรยาใช้มาเป็นส่วนหนึ่งในการท่มเทเงินทองให้กับอุ้งจืด โดยที่ภรรยาต้องเสียใจกับการกระทำของสามี เขากลับภรรยาจะท้อรำยเพราะเธอไม่โหยรำย เขา ไม่มีมีความสุขกับการที่ต้องหลบซ่อนภรรยา ทนทางใดที่เขาจะปิดภรรยาได้ ต้องทำเมื่อภรรยาจับได้ว่า เขามาที่บ้านของอุ้งจืด เขาจึงต้องแก้สถานการณ์ด้วยการยอมรับอุ้งจืดเป็นลูกสาว เพราะไม่ต้องการให้ภรรยาโกรธ เขาจึงรับข้อเสนอเกี่ยวกับการออกเงินค่าใช้จ่ายในการแต่งงานของอุ้งจืดและชัชวาลย์ แต่ข้อเสนอดังกล่าวเป็นเงินมากเกินไป เขาเสียขายทั้งเงินและผู้หญิงที่เขาต้องการ ได้มาเป็นภรรยา ทั้งไม่ได้รับผลประโยชน์ใดเลย เขาจึงตัดสินใจยอมรับกับภรรยาว่า เขาไม่ได้เป็นบิดาอุ้งจืด ยอมที่จะให้ภรรยาท้อรำยเขาดีกว่าที่จะเสียเงินขนาดนั้น และยังเจ็บใจที่อุ้งจืดตกไปเป็นของชัชวาลย์ ภรรยาของเขาให้อภัย และคิดว่าเขาคงไม่นอกใจภรรยาอีก เพราะมีแต่ทางเสียอย่างเดียว

สาเหตุของปัญหาการนอกใจภรรยา เพราะคุณพระมีลักษณะนิสัย

เจ้าชู้ ชอบจับสาว ๆ อยู่บ่อย ๆ และเกิดรักใคร่ชอบพอกับอุ้งจืดถึงกับต้องการมาเป็นภรรยาลับ อีกประการหนึ่งการที่ภรรยาของเขาคู้เกินไป เขาจึงหาทางชดเชยความรู้สึกด้วยการมาหาผู้หญิงที่อ่อนหวานน่ารักอย่างอุ้งจืด ทำให้เขามีความสุขชั่วครู่ชั่วยาม

ชีชาวลย์ เป็นผู้ช่วยคลี่คลายปัญหาให้ดีขึ้นด้วยการบอกให้คุณนายรู้เรื่องที่คุณพระมาตีตพันคนรักของเขา เขาไม่ต้องการมีคู่แข่งอย่างคุณพระ เขาไม่ต้องการให้คุณพระนอกใจภรรยา เขาต้องการให้อุจน์เจตต์สำนึกได้ว่า เธอควรที่จะเลือกใครมาเป็นคู่ครอง ถ้าเธอลือว่าคุณพระ เธอต้องได้ชื่อว่า เป็นภรรยาที่น้อยหรือภรรยาลับ แต่ถ้าเธอเลือกแต่งงานกับเขา เธอจะมีสถานภาพในสังคมอย่างไม่ต้องอายใคร การกระทำของเขาทำให้เขาสมหวังในการแต่งงานด้วย และช่วยคุณนายแก้ไขปัญหาชีวิตครอบครัวที่สามีนอกใจได้อีกด้วย

เรื่อง คินร้างคืนรัก

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของรพี คือ รพีนอกใจภรรยาด้วยการแอบมารักใคร่ชอบพอดูใจคนอื่น รพีพาผู้หญิงคนใหม่ไปเที่ยว เดินรา ฟังเพลง รับประทานอาหารด้วยกัน ภรรยาไม่ทราบเรื่อง รพีชอบความอ่อนหวานของผู้หญิงคนใหม่ เขาเอาอกเอาใจรพี มีเวลาที่จะทำให้รพีมีความสุข ผิดกับที่เขาอยู่ในบ้าน เขาอ้างว่าเขาต้องพบกับความสับสนมึนงงของลูก บ้านเรือนไม่สะอาด ดูรกตา ซึ่งความจริงแล้วบ้านเรือนไม่ได้เป็นเช่นนั้น เป็นข้ออ้างที่รพีต้องการนำมาเป็นเหตุผลในการหย่า

สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะความเขื่อนอาย ความซ้าซากจาเจ ที่ต้องใช้เวลาร่วมอยู่กับไพเราะ เป็นเวลานาน ทั้งรพีเป็นคนเจ้าชู้ ชอบของสวย ๆ งาม ๆ ชอบคนผู้หญิงมากหน้าหลายตาและถูกใจผู้หญิงไปหมด จนกระทั่งต้องการจะหย่ากับไพเราะ เพื่อแต่งงานใหม่กับผู้หญิงที่เขาผูกพันรักใคร่

การกระทำของรพีได้สร้างความเสียใจให้กับภรรยา และลูกเป็นอย่างมาก ไพเราะไม่คิดว่าสามีจะกลายเป็นคนเช่นนี้ไปได้ ไพเราะหมดความอดทนกับพฤติกรรมของสามี เมื่อเขาต้องการจะหย่าเธอก็พร้อมที่จะหย่าทั้ง ๆ ที่ยังรักเขาอยู่ ไพเราะโกรธรพีเช่นกันที่หาเรื่องมาทะเลาะกับเธอด้วย เรื่องไม่เป็นเรื่อง ทั้ง ๆ ที่อยู่ร่วมกันมาตั้งนานรพีไม่เคยพูดถึงเรื่องความบกพร่องในหน้าที่ของภรรยาเลย แต่เมื่อเขานอกใจเธอไปรักผู้หญิงคนใหม่ เขาสรรถ้อยคำมาว่า เธอให้เจ็บหัว ลูกเห็นเธอร้องไห้เข้าใจดีว่า เรื่องที่เกิดขึ้นเป็นเพราะพ่อทิ้งแม่ไปลูกจึงเกิดอคติกับพ่อ ซึ่งไพเราะไม่ต้องการจะให้เป็นอย่างนั้น

ผู้ที่ทำหน้าที่คลี่คลายปัญหาต่าง ๆ คือ เจ้าคุณพิศาล ซึ่งแนะนำให้ทั้งสองเลิกร้างกันก่อน เมื่อทั้งสองคนลองทำดูก็รู้ว่า เกิดปัญหาขึ้นมากมาย ปัญหาที่ยุ่งยากใจ

ที่สุดคือ เรื่องลูก ทั้งสองคนไม่อาจจะบอกลูกได้ว่า เขาเย้ากัน เพราะไม่ต้องการให้ลูกกระทบกระเทือนใจ การแบ่งลูกไปเลี้ยงก็ทำได้ลำบาก เพราะลูกต้องการพ่อ และแม่ ไม่ต้องการไปอยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทั้งสองคนต้องทำงานเพิ่มขึ้นเพื่อหาเงินมาเลี้ยงลูก เพราะต่างกลัวว่าจะเลี้ยงไม่ดี ทำให้เกิดข้อครหาจากแต่ละฝ่ายได้ ภาพที่ลูกแสดงความจริงใจจ้ะพ่อ ก่อให้เกิดความสะเทือนใจเป็นอย่างมาก ทำให้พี่ได้คิดว่า ปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้น เป็นเพราะเขาเป็นผู้สร้างขึ้น ถ้าเขาไม่คิดนอกใจไพละ รักเดียวใจเดียว ซื่อสัตย์ต่อเธอ ไม่ใช่ความเจ้าชู้ของเขา รักใคร่ชอบพอผู้หญิงคนใหม่อยู่รำไบกี้ไม่ทำให้ครอบครัวต้องแตกแยก พ่ออยู่ทางแม่อยู่ทางเช่นนี้ เขาจึงขอโทษไพละที่นอกใจเธอ และจะไม่สร้างปัญหาขึ้นอีกเลย ไพละยังรักสามีและไม่ต้องการให้ครอบครัวล่มสลายจึงคืนดีกับพี่ ใช้ชีวิตร่วมกันอีกครั้ง

เรื่อง ง่ายนิดเดียว

มดเตี้ยรสร้างปัญหาให้กับครอบครัวด้วยการนอกใจภรรยาแอบไปสร้างความสัมพันธ์กับเอมอรถึงขนาดให้คำมั่นสัญญาว่าจะหย่ากับวิชณี เพื่อมาแต่งงานกับเอมอร พฤติกรรมของมดเตี้ยรเริ่มแสดงความเบื่อหน่ายภรรยา สิ่งที่วิชณีเคยทำถูกใจเมื่อแรกเริ่มมีชีวิตร่วมกัน มาถึงบัดนี้ไม่มีอะไรถูกใจและมีข้อขัดแย้งกันทุกวันหาว่า วิชณีไม่มีคุณสมบัติของภรรยาที่ดี บทร้องในหน้าที่ มดเตี้ยรสร้างเรื่องเพื่อให้วิชณีเป็นหน่วยที่ต้องทะเลาะวิวาทกับเขาทุกวัน ในที่สุดวิชณีก็ต้องหย่าโดยที่เขาไม่มีความผิด

มดเตี้ยรต้องหลบซ่อนวิชณีไม่ให้รู้ว่า เขานอกใจเธอมาคิดพันเอมอร หากวิชณีรู้การหย่าขาดจากกันเขาจะต้องเป็นคนผิด วิชณีอาจนำเรื่องนี้ไปพูดในศาลเพื่อขอความเป็นธรรม วิชณีมีสิทธิ์เรียกร้องค่าเสียหายจากเขานี้ด้วย เขาพาเอมอรไปเที่ยวไกล ๆ เพื่อให้พันสายตาวิชณีแต่ไม่อาจพ้นได้ วิชณีรู้เรื่องของเขา และหาทางให้เขาเข้าใจผิดเอมอรเพื่อเขาจะได้กลับเป็นสามีที่ดีคนเดิม

วิชณีเป็นภรรยาที่ฉลาด มีความอดทนเป็นเยี่ยม ทั้ง ๆ ที่รู้ว่า สามีประพฤตินอกใจไปรักใคร่ชอบพอเอมอรเพื่อนของเธอเองถึงขนาดต้องการจะหย่ากับเธอ หาเรื่องมาทะเลาะกับเธอทุกวัน เพื่อให้เธอยอมหย่า เธอใช้ความอ่อนหวานใจเย็น ไม่ไววาย ขู่ตะคอกหรือคำทอสามี เธอไม่ให้สามีรู้เรื่องที่เธอรู้พฤติกรรมของเขาที่นอกใจเธอ เธอใช้ความใจเย็นสุขุมรอบคอบในการแก้ปัญหที่เกิดขึ้น เธอรักสามีมากไม่ต้องการหย่าและ

เข้าใจธรรมชาติของสามี ลักษณะนิสัยบางอย่างของเขาว่า เขาย่อมมีใจไขว่เขวบ้าง ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาของการใช้ชีวิตครอบครัว ต้องพบกับความซ้าซาก จ้าเจ น่าเบื่อหน่าย แต่เธอไม่ยอมให้เอมอรมาแย่งสามีไปอย่างเด็ดขาด เธอหาวิธีทำให้สามีสนิทตัวได้ สามีของเธอมีส่วนดีอยู่บ้าง คือ เป็นคนมีเหตุผล เพราะฉะนั้นเธอจึงสร้างเรื่องให้สามี และเอมอรเข้าใจผิดกัน สามีต้องเชื่อในเหตุผลที่เธอนำมาอ้าง เพราะมันไม่เคยเป็นความรักเก่าของเอมอร ถ้าเขาจะกลับมาแต่งงานกับเอมอรก็เป็นเรื่องที่เขาเชื่อถือได้ เมื่อสามีเชื่อเรื่องนี้ สามีอาจจะคิดว่า เขาไม่เหมาะสมกับเอมอร เขายังไม่ได้หย่ากับเธอ วิชนียพยายามปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น เพื่อให้มณเฑียรใช้มาเป็นข้ออ้างในการหย่า เธอไม่พยายามต่อความกับสามีที่เขามาเรื่องมาทะเลาะกับเธอ สามียอมเธอด้วยเหตุผลขอโทษเธอสำหรับเรื่องที่เกิดขึ้นและสนิทได้ว่า เขาไม่ควรสร้างปัญหาการนอกใจภรรยา ให้วิชนียต้องเสียใจ วิชนียขบขันในน้ำใจของสามี พร้อมทั้งจะให้อภัย ทำให้มณเฑียรรู้ว่า ไม่มีใครรักเขาเท่ากับวิชนีย เมื่อสามียอมรับผิดชอบ วิชนียก็ไม่ได้ลงใจหรือข่มขู่สามี เธอกลับขอบคุณเขาที่ไม่สร้างความแตกร้างในครอบครัวให้เกิดขึ้นมากไปอีก

เอมอรเป็นเพื่อนสนิทของวิชนีย มีสามีร่ารวย เมื่อสามีตาย เอมอรพบกับมณเฑียรบ่อย ๆ จึงทำให้เกิดความรักใคร่ชอบพอกัน เธอต้องการให้มณเฑียรหย่ากับวิชนียแล้วมาแต่งงานกับเธอ เพราะเธอมีทุกอย่างที่จะทำให้มณเฑียรมีความสุข เอมอรมีความอิจฉาวิชนียที่มีครอบครัวเป็นสุขในขณะที่เธอเป็นหม้าย เธอจึงพยายามแย่งมณเฑียรจากวิชนียให้ได้ เธอหวังในตัวมณเฑียร ไม่เคียดถึงถึงความถูกต้อง พยายามเร่งเร้าให้มณเฑียรหย่ากับวิชนียเร็ว ๆ วางแผนใช้ชีวิตร่วมกับมณเฑียรที่ต่างจังหวัด เธอมีความละอายเพื่อนฝูง ครู อาจารย์อยู่บ้าง จึงต้องหลบซ่อนการแอบพบกับมณเฑียร เธอกลัวเพื่อน ๆ และครูอาจารย์ประณามเธอว่าไร้ร่างอาย แย่งได้แม้สามีของเพื่อนสนิท เธอพลาดที่เธอเก็บความรู้สึกไม่อยู่ แสดงกิริยาให้วิชนียจับได้ว่า เธอแอบมีความสัมพันธ์กับสามีเพื่อน เอมอรไม่อดทนพอ ใจร้อน เป็นการเปิดโอกาสให้วิชนียรู้เรื่องของเธอยิ่งขึ้น เอมอรไม่เคยรู้ตัวเลยว่า เธอเป็นคนทำให้วิชนียจับได้ว่าแย่งสามี เอมอรเชื่อทุกอย่างที่วิชนียพูด ไม่เคยระแวงวิชนีย เพราะเอมอรคิดว่าวิชนียโง่กว่าตนเอง ไม่คิดว่าวิชนียจะสร้างเรื่องให้เข้าใจผิด เอมอรเชื่อแม้กระทั่งโทรศัพท์ที่วิชนียโทรไปบอกว่าจะไปต่างจังหวัดกับสามี ทำให้เอมอรคิดว่ามณเฑียรหลอกเธอ มณเฑียรยังรักวิชนีย เธอจึงไม่ไปตามที่มณเฑียรนัด เอมอรจึงเป็นฝ่ายผิดหวัง ลักษณะเชื่อคนง่าย ใจร้อนส่งผลให้เอมอรไม่อาจประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ

วิชนี่เป็นผู้ที่แก้ปัญหา เรื่องที่สามีนอกใจ เธอใช้ความอดทน และสติปัญญา ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ใช้ความใจเย็น ความอ่อนหวานนุ่มนวล ความรัก การให้อภัยสามี มาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา วิชนี่รู้จักการนำธรรมชาติของสามีมาแก้ปัญหาด้วยการปรับปรุง ตนเองให้ดีขึ้น จัดบ้านให้น่าอยู่ พูดยกับสามีด้วยคำหวานหู ไม่ต่อความกับสามีเมื่อเขาหาเรื่อง ทะเลาะวิวาท ไม่ได้แย้งให้เรื่องบานปลายออกไป ใช้ความสุ่ม เหตุผล รู้จักกาลเทศะในการพูด รู้ว่าโอกาสใดควรพูด โอกาสใดควรเงียบ เธอไม่ซ้ำเติมเมื่อเขาขอมรับผิดความผิดงาม ของเธอเอาชนะสามี ทำให้เขาสำนึกได้ และไม่คิดนอกใจเธออีกเลย

จากเรื่องง่ายนิดเดียว หลวงวิจิตรวาทการต้องการให้ผู้อ่านเห็นว่า วิธีการแก้ปัญหาสามีนอกใจไม่ใช่เรื่องยาก ขึ้นอยู่กับกลวิธีการแก้ปัญหของภรรยา

เรื่อง ขวัญตาขวัญใจ

เจ้าคุณไกรเพชรเป็นผู้สร้างปัญหาการนอกใจภรรยา เขาเบื่อหน่าย ภรรยาที่เจ็บป่วยอยู่บ่อย ๆ เขามีความต้องการทางเพศ แต่ภรรยาไม่อาจจะสนองความต้องการ นั้นได้ เขาจึงมีภรรยาใหม่ ทั้ง ๆ ที่ภรรยาเก่ายังอยู่ เขาสร้างความเจ็บช้ำน้ำใจให้กับภรรยา ภรรยาของเขาต้องตรอมใจตายเพราะเขาเป็นต้นเหตุ การกระทำของเขาที่ทารุณจิตใจภรรยา มากก็คือ การมอบความเป็นใหญ่ในบ้านให้กับภรรยาใหม่ เจ้าคุณไม่ได้ทำหน้าที่สามีที่ดีปล่อยให้ ภรรยาอ่อนเจ็บแต่เพียงลำพัง ตัวเขากลับไปหาความสุขใส่ตนเอง กลับปล่อยภาระการเจ็บป่วย ของสายสมรให้กับคนใช้ สายสมรขาดกำลังใจ เสียใจกับการกระทำของสามีแต่ไม่อาจจะแก้ไข ปัญหาได้ เจ้าคุณไกรธสายสมรมาก เมื่อภรรยาใหม่ถูกฆ่า เพราะคิดว่าสายสมรคงรู้เรื่องนี้ ยิ่งทำให้เจ้าคุณไม่มาดูแลสายสมรเลย แค้นใจที่ภรรยาใหม่ตาย ต่อเมื่อสายสมรมาตายอีกคน เจ้าคุณจึงสำนึกได้ว่า การสูญเสียที่เจ้าคุณได้รับนั้นเป็นเพราะตัวเขาเองเป็นคนก่อขึ้น

สาเหตุที่เจ้าคุณนอกใจภรรยา เพราะว่าภรรยาป่วยไม่อาจจะสนอง ความต้องการทางเพศของตนได้ การเจ็บป่วยของเธอบ่อยครั้งทำให้สามีเบื่อหน่าย ไม่มี ความสุข การเจ็บป่วยดังกล่าวทำให้เจ้าคุณไม่ต้องการอยู่ใกล้ชิดสายสมร เจ้าคุณไม่ชอบสภาพ ที่สายสมรอ่อนเจ็บ ร่างกายซูบซีด ผอม ไม่มีส่วนใดชวนมอง จึงเป็นโอกาสที่จะออกนอกบ้าน พบผู้หญิงคนใหม่รักใคร่ชอบพอกันจนได้เป็นภรรยา นำเธอเข้ามามีอำนาจในบ้าน ถ้าเจ้าคุณ ปฏิบัติตนอย่างสามีที่ดี ร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน พาภรรยาไปรับการรักษาอย่างดี เข้าใจถึงความ

รู้สึกของภรรยา ภรรยาก็คงมีกำลังใจ อาจจะหายจากโรคภัยได้ การเจ็บป่วยของสายสมร ทำให้เกิดปัญหาการนอกใจของสามี

ก๊าด เป็นผู้ที่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการฆ่าภรรยาคนใหม่ของคุณ เพื่อชี้ให้คุณเห็นว่า เขาเป็นชายอื่นแท้ ๆ ยังรัก และหวังดีเป็นห่วงสายสมรมาก กล้าแสดงความรัก ความห่วงใย ทั่วทุกอย่าง เพื่อให้สายสมรมีความสุขกาย สุขใจ เมื่อสายสมรตาย คุณจึงได้คิดว่า การกระทำของเขาทำร้ายจิตใจภรรยา ไม่รับผิดชอบต่อภรรยา เห็นแก่ความสุขส่วนตัว ผลของการกระทำจึงทำให้เขาไม่เหลือใครเลย ก๊าดเป็นคนทำให้คุณรู้ว่าการใช้ชีวิตร่วมกันสามีควรทำหน้าที่อย่างไรและที่สำคัญความรัก ความอบอุ่นการช่วยเหลือกัน และกันในวันยามเจ็บป่วยเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ครอบครัวอบอุ่น แต่ถึงแม้ว่าคุณจะคิดได้เขาก็ต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว เพราะภรรยาของเขาตายแล้ว คุณให้สัญญากับตนเองว่า จะไม่ทำตัวเช่นนี้อีก

เรื่องเมื่อข้าพเจ้าหนีเมีย

ผู้เล่า เรื่อง เป็นบุตรชายของผู้มีฐานะดีคนหนึ่ง แต่เป็นคนเกเร มีพฤติกรรมที่สร้างความเบื่อหน่ายให้กับบิดามารดามาก ชอบแต่งตัวทันสมัย ใช้จ่ายเงินสุรุ่ยสุร่าย ไม่ทำงานเที่ยวเตร่ ดื่มสุรา เล่นการพนัน และเที่ยวผู้หญิง ก่อนถึงแก่กรรมบิดามารดาได้ฝากฝังให้พี่ชายดูแลผู้เล่า เรื่อง พี่ชายนำเงินมรดกของผู้เล่าเรื่อง ไปฝากธนาคาร และบังคับให้ผู้เล่า เรื่อง แต่งงานกับคุณทรัพย์ เป็นแม่หม้ายที่มีฐานะดีมีกิจการส่วนตัว

ผู้เล่า เรื่อง ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองทั้งหมด คือ เลิกดื่มสุราเที่ยวเตร่ เล่นการพนัน เที่ยวผู้หญิง คุณทรัพย์นำผู้เล่า เรื่อง ไปรักษาโรคผู้หญิงจนหาย และฝึกให้ผู้เล่า เรื่อง ทำงานโดยเริ่มต้นจากการเป็นเสมียน ภรรยาผู้เล่า เรื่อง มีสุนัขตัวโปรด ชื่อ ดิกซึ่งเป็นชื่อเดิมของผู้เล่า เรื่อง ที่ใช้ในการเที่ยวเตร่ ผู้เล่า เรื่อง ได้สร้างปัญหาด้วยการแอบเข้าหาทစ်ทิมสาวใช้จนเธอทนไม่ไหวหลบหนีไป คุณทรัพย์จับได้ว่าผู้เล่า เรื่อง มีส่วนเข้าหาทစ်ทิมด้วย ผู้เล่า เรื่อง เกิดความอายคุณทรัพย์จึงหนีออกจากบ้านพร้อมเจ้าดิกไปแอบอยู่ที่บ้านของ ร.ต.อ.หาญ คุณทรัพย์ออกตามหาดิกและนำกลับบ้าน โดยไม่สนใจผู้เล่า เรื่อง เลยทำให้เขาน้อยใจและคิดว่า สุนัขยังมีคุณค่ามากกว่าตัวเขา ผู้เล่า เรื่อง สำนึกได้ในพฤติกรรมที่ทำให้ไม่ติดต่อคุณทรัพย์ คิดแก้ไขตนเอง ไม่นอกใจภรรยา หรือเที่ยวเตร่ที่บ้านอื่น คุณทรัพย์ไม่เชื่อ

ต้องให้พี่ชายของผู้เล่าเรื่องมาทำสัญญาจะเป็นคนดีจึงตกลงให้ผู้เล่าเรื่องกลับไปอยู่ด้วย
หลังจากนั้น 1 ปี ผู้เล่าเรื่องก็มีลูกกับภรรยา พี่ชายโอรฆรรคให้แก่หลาน

พฤติกรรมของผู้เล่าเรื่อง ที่นอกใจภรรยาอยู่เสมอ ๆ โดยการออก
เที่ยวเตร่ คองผู้หญิงไม่ซ้ำหน้า และไม่เลือกแม้แต่คนใช้ภายในบ้านก็ลอบเข้าหา ทำให้ภรรยา
เบื่อหน่ายและไม่ใส่ใจ ทั้งภรรยาแสดงพฤติกรรมให้ผู้เล่าเรื่องได้คิดเปรียบเทียบกับสุนัข
ที่ภรรยาเลี้ยงไว้ ทำให้ผู้เล่าเรื่องได้คิดว่า สุนัขนั้นมีค่ามากกว่าตน เพราะภรรยาตามมาตามสุนัข
กลับบ้านโดยไม่พูดถึงตนเองที่หนีออกจากบ้านมา ทำให้ผู้เล่าเรื่องสำนึกได้ว่า ตนเองไม่ควร
ประพฤตินอกใจภรรยาเช่นนี้ ทั้ง ๆ ที่ภรรยาดีกับตนมากยอมแต่งงานกับตนทั้ง ๆ ที่ทราบว่าตน
มีพฤติกรรมเสเพลมาก่อน ผู้เล่าเรื่องแก้ไขปัญหาของตนเองด้วยการกลับตัวเป็นคนดี และไม่
ประพฤตินอกใจภรรยาอีก

ปัญหาเรื่องสามีนอกใจภรรยานี้ ภรรยาให้สามีเรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่ดี
ของตนเอง โดยให้สามีพบปัญหาที่สร้างไว้เอง แก้ไขด้วยตนเอง และเมื่อสามีแก้ไขไม่ได้ภรรยา
จึงจะช่วยแก้ไขให้ ภรรยาได้แสดงพฤติกรรมให้สามีเห็นผลเสียของการนอกใจภรรยา การคบ
ผู้หญิงไม่ดีทำความเสียหายให้ตนเองและครอบครัว พฤติกรรมเรื่องความเจ้าชู้ของสามีใน
อดีตส่งผลมาถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาเรื่องยุ่งยากวุ่นวายที่เกิดขึ้น ทำให้สามีเกิดความวิตก
กังวลและสำนึกตนได้พร้อมจะแก้ไขตนเอง เพื่อความสงบสุขของครอบครัว

เรื่องสมร

หลวงบรรจงนอกใจภรรยา โดยให้ความสนิทสนมกับสมรจนกลายเป็น
ความรัก และหนีภรรยาไปใช้ชีวิตร่วมกับสมรในต่างจังหวัด การกระทำของหลวงบรรจงเป็น
ที่ตำหนิของสังคมแต่หลวงบรรจงอ้างถึงความรัก ความบริสุทธิ์ใจที่เขามีต่อสมร เขาไม่ต้องการ
ให้ภรรยาเสียใจ เพราะทราบว่าภรรยาไม่ได้เอาใจใส่เขาเท่าที่ควร ภรรยาต้องการเงิน
ประกันชีวิตของเขา ถ้าเขาตายหรือหายสาบสูญไปเขาจึงทำตามใจตนเอง โดยไม่คำนึงถึงข่าว
ที่วิจารณ์เขาในหน้าหนังสือพิมพ์ เขามีความสุขกับสมร เขารักเธอมากกว่าภรรยา เขาคิดว่า
การกระทำของเขาถูกต้องทั้ง ๆ ที่เขามีภรรยาอยู่แล้ว เขาเป็นผู้สร้างปัญหาให้แก่ภรรยา
ภรรยาของหลวงบรรจงไม่ทราบว่าหลวงบรรจงไปอยู่ที่ไหนเธอไม่ออกติดตาม ได้แต่แจ้ง
ความว่าสามีหายไปเธอเสียใจกับการกระทำของสามี แต่ไม่ได้ข่าวของสามีเลย นอกจากการ

อ่านข่าววิพากษ์วิจารณ์สามีและสมรทางหน้าหนังสือพิมพ์ เธอไม่รู้ว่าตัวเธอมีความผิด
ประการใด สามีจึงทำเช่นนี้ เธออับอายญาติพี่น้อง และคิดว่าเธอคงไม่ดีพอ สามีจึงต้องมี
ภรรยาใหม่

สมร เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้หลวงบรรจงนอกใจภรรยา เพราะสมร
เป็นเลขานุการที่ใกล้ชิดหลวงบรรจง ความเข้าใจกันและการได้พูดคุย ความเอื้ออาทร และ
ทำที่ที่เป็นมิตรของหลวงบรรจงทำให้สมรหลงรักหลวงบรรจง ทั้ง ๆ ที่เธอมีคู่หมั้นหมายที่จะ
แต่งงานด้วย สมรให้ความรักมีอำนาจเหนือความถูกต้อง เธอจึงหนีการแต่งงานและมาหาหลวง
บรรจงให้พาเธอหนีไปถ้าหลวงบรรจงไม่ไปด้วยก็จะไม่ได้เห็นเธอชั่วชีวิต สมรต้องการได้หลวง
บรรจงเป็นสามี ทั้ง ๆ ที่ตนเองเป็นผู้หญิงควรจะหักห้ามใจ กลับหนีการแต่งงานมาหาชายอื่น
เรียกร้องให้เขา ไปอยู่กับเธอ หลวงบรรจงเหมือนคนตกกระไดพลอยโจน และมีความเห็นใจ
สมร เป็นทุนเดิมอยู่แล้วจึงไปอยู่กับสมร

สมร มีความสุข เมื่อใช้ชีวิตร่วมกับหลวงบรรจง สมรคิดว่า ความรัก
ของเธอยิ่งใหญ่โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง หลวงบรรจงกับสมรทิ้งปัญหาไว้เบื้องหลังให้ผู้คน
วิพากษ์วิจารณ์ความสุขของหลวงบรรจงและสมรต้องจบสิ้นลง เพราะคู่หมั้นของสมรตามมาเผา
บ้าน ซึ่งขณะที่ทั้งสองคนนอนหลับอยู่ คนทั้งสองตายในกองเพลิงคู่หมั้นของสมรถูกตำรวจจับ

เรื่องอย่าเล่นกับคำสาบาน

ผู้ชายคนหนึ่งมีนิสัยเจ้าชู้ ชอบหลอกหลวงผู้หญิงไปเรื่อย ๆ เขามีคนรัก
หลายคนในเวลาเดียวกัน เขาไปพบหญิงคนรักคนแรกและบอกเธอว่า เขารักเธอคนเดียวไม่คิด
รักใคร่อีก หญิงคนนั้นทราบว่าคุณรักของคนมีผู้หญิงหลายคน จึงแกล้งหยิบพระพุทธรูปมาให้ชายคน
รักสาบานว่าจะ ไม่ไปหาผู้หญิงคนอื่น ชายคนนั้นแกล้งสาบานแล้วลากลับมายังบ้านหญิงคนรักอีก
คน โดยว่าจ้างคนขับรถรับจ้างให้ขับไปส่ง เมื่อถึงบ้านคนรักคนที่สอง เขาคุยอย่างสนุกสนาน
จนลืมเวลาคนขับรถง่วงจึงหลับไป เป็นเวลาตีเขาจึงลากลับ คนขับรถขับรถมาเรื่อย ๆ
เกิดอาการง่วงนอนและต้องการจะนอนชายคนนั้นไม่ต้องการให้คนขับรถนอนและต้องการจะ
ขับรถเอง คนขับรถไม่ให้ขับเกิดการเถียงกัน และชายคนนั้นแย่งคนขับรถเพื่อจะเป็นผู้ขับรถ
เสียเอง ต่างคนต่างแย่งกันขับรถ รถเสียหลักพุ่งชนเสาไฟฟ้าข้างทางชายคนนั้นตาย ส่วนคน
ขับรถได้รับบาดเจ็บสาหัส

ถ้าคนขับรถใช้สติและควบคุมอารมณ์ได้ค่อย ๆ หยุดรถ เหตุการณ์
เช่นนี้จะไม่เกิดขึ้น อาจเป็นเพราะคนขับรถประมาท

2.2.2 ภรรยาอกใจสามี

นวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการ สะท้อนปัญหาเรื่อง
การอกใจของภรรยา ไว้ในเรื่อง ทนabung ทนabung

เรื่อง ทนabung ทนabung

วรรณคดีแต่งงานกับชายสูงอายุ ในช่วงแรก ๆ ของการดำเนินชีวิต
ครอบครัว วรรณคดีมีความสุขมาก เธอมีชื่อเสียงในสังคมออกงานสังคมกับสามีบ่อย เธอสนุก
เพลิดเพลินกับการใช้จ่ายเงินทองตามต้องการ สามีตามใจเธอทุกอย่าง เมื่อใช้ชีวิตเช่นนี้
นานเข้า เธอเกิดความเบื่อหน่ายและไม่มีความสุขเท่าที่ควร เธอพยายามสำรวจตัวเธอเอง
ว่า เธอต้องการอะไรจากสามี เธอคิดว่าสิ่งที่เธอขาดไปคือ ความรักของสามี สามีไม่มีเวลา
ให้เธอ ไม่เคยมาเอาอกเอาใจเธอ ไม่เคยปฏิบัติกับเธอ เช่นกับสามีคนอื่น ในเวลาค่ำคืนเธอ
เหงา เปล่าเปลี่ยวเดียวดาย ทุกครั้งที่วรรณคดีเห็นสามีภรรยาผู้อื่นหยอกล้อมีความสุขกัน เธอเริ่ม
คิดมาก เริ่มนำมาเปรียบเทียบกับชีวิตของเธอ เธอเริ่มอิจฉาสามีภรรยาหนุ่มสาวเหล่านั้น รู้สึกว่า
เธอไม่มีความสุขเลย สามีอ่อนแอเสียจนหลับเมื่อถึงบ้าน สามีของเธอแก่เกินไป ไม่อาจจะ
สนองความต้องการทางเพศของเธอได้ เธอพบบรรลือ เธออกใจสามีเป็นชู้กับบรรลือ เธอได้
รับความสุขจากบรรลือ หลงใหลเขามาก วรรณคดีสนองความต้องการของตนจนสร้างปัญหา
ให้แก่ตนเอง การที่เธออกใจสามี เธอจะต้องปกปิดเรื่องนี้เป็นความลับ เพราะถ้าสามีของเธอ
เธอรู้เรื่องสภาพภาพทางสังคมของเธอต้องคลอนแคลน ชื่อเสียงเกียรติยศที่เธอได้รับจะถูก
ทำลาย ครอบครัวของเธอและสามีต้องประณามเธอว่าประพฤติชั่ว เลว เห็นแก่กามรมณ์จนลืม
ความถูกต้อง วรรณคดีจึงต้องยอมเสียเงินเป็นจำนวนมากเพื่อปกปิดความลับเรื่องการอกใจสามี

สาเหตุที่วรรณคดีอกใจสามี เพราะวรรณคดียังสาวยังมีความต้องการทาง
เพศแต่สามีแก่ของเธอ ไม่อาจสนองความต้องการของเธอได้ เธอจึงไขว่คว้าหามัน เมื่อพบเธอ
หลงใหลสิ่งที่บรรลือปรนเปรอ ทำให้เธอได้ชื่อว่ามีชู้ กระทำผิดศีลธรรมที่ตั้งงาม เธอปล่อยให้
ความรู้สึกไม่ตำราครอบงำ ทุ่มแท้งกายใจให้บรรลือ และหวังจะแต่งงานกับบรรลือหลังจากที่
สามีของเธอตาย วรรณคดีเรียนรู้จากการครองชีวิตคู่ว่า ความไม่สมดุลทางเพศ เป็นปัญหาที่ทำให้

เธอแสวงหาความรัก ความต้องการ สามีของเธอมาก่อนเปลี่ยอยู่เสมอ ไม่อาจปฏิบัติตนอย่าง
 สามีหนุ่ม เมื่อสามีแสดงความรักกับเธอรังเกียจ ดูท่าทางของสามีที่แสดงต่อเธอเห็นแล้วไม่สย
 อารมณ์พาลให้เธอหงุดหงิด สามีทำอะไรก็ขวางหูขวางตาไปหมด เธอจึงเริ่มเบื่อหน่ายสามี
 ปัญหาเรื่องการนอกใจภรรยา ได้ทำร้ายจิตใจวรรณดีเอง เพราะ
 บรรลือไม่ได้รับวรรณดีจริง เขาต้องการเงินของวรรณดีมากกว่า การที่เขาปรนเปรอความสข
 ุให้แก่วรรณดี เพราะเขารู้ว่าวรรณดีมีปัญหาเรื่องนี้ เป็นผลพลอยได้ของเขา แต่ความ
 ต้องการที่แท้จริงคือ เงิน บรรลือจึงหลอกลวงวรรณดีเอาเงินทองที่วรรณดีให้มาทำทุกอย่างที่เขา
 ต้องการ แต่เพราะความโลภของเขาทำให้วรรณดีจับได้ เขาต้องตายเพราะการวางแผนของ
 วรรณดี วรรณดีแก้ปัญหาให้ตนได้สำเร็จ เธอไม่ต้องการให้ความลับของเธอเปิดเผย เธอกำจัดคน
 ที่รู้ความลับของเธอได้ วรรณดียังคงอยู่ในสังคมโดยไม่มีใครรู้ว่า เธอเคยนอกใจสามีมาแล้ว
 เธอคิดว่าเรื่องเลวร้ายที่เกิดขึ้นกับเธอจะไม่เกิดขึ้นอีก

2.3 ปัญหาเรื่องลูก

นวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการสะท้อนปัญหาเรื่องลูก ดังนี้

2.3.1 ลูกถูกรังแก

ปัญหาเรื่องลูกถูกรังแก ปรากฏในนวนิยาย เรื่อง ชีวิตคือ
 การต่อสู้ และลูกทาสในเรือนเบี้ย

เรื่อง ชีวิตคือ การต่อสู้

ลูกชายของนายพรหมทั้งสองคนถูกเด็กที่โตกว่ารังแกอยู่เสมอ ๆ จน
 กลายเป็นเด็กเงียบเหงา ไม่อยากไปโรงเรียน ลูกต้องการให้นายพรหมย้ายโรงเรียน
 นายพรหมจึงสั่งสอนให้ลูกรู้จักสู้คนที่มารังแก เติบทำร้ายคนที่มารังแกจนเกิดเรื่องต้องขึ้นศาล
 สร้างความหนักใจให้กับแม่ เขามาก เพราะแม่กลัวว่าลูกจะติดคุกและจะถูกทำร้ายอีก ในที่สุด
 ก็ต้องย้ายโรงเรียน แต่เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นอีกในที่สุด เมื่อเติบโตและตั้งทำตามทีพ่อสอน
 ก็ไม่มีคนมารังแกเขา

สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะเด็กเกเรชอบรังแกเด็กที่เล็กกว่า
 เด็กที่มารังแกนั้นมักจะเป็นลูกของคนที่มีฐานะดี มีอิทธิพล การกระทำของเด็กพวกนั้นเริ่มจาก
 การทำร้ายร่างกายเล็ก ๆ น้อย ๆ และกลายเป็นรุมทำร้าย แต่เมื่ออยู่ลำพังคนเดียวจะ ไม่กล้า

จะเก่งแต่ปาก ใช้วาจาก้าวร้าวคนอื่นให้เสียใจ คุณคนที่มีฐานะต่ำกว่าตนเอง เพราะคิดว่าถ้าเกิดอะไรขึ้นพ่อแม่ต้องใช้เงินช่วยเหลือเขาอย่างแน่นอน เด็กเกเรเหล่านั้นอาศัยอิทธิพลของพ่อแม่ช่วยเหลือเขา เด็กพวกนี้มักจะคุยโอ้อวดว่า ตนเองร่ำรวย ทำอะไรตามใจตัวใช้เงินเกินตัว ไม่มีความเป็นสุภาพบุรุษ รังแกคนอื่นด้วยการรุมทำร้าย ขาดจิตสำนึกที่ดีทั้งนี้เพราะพ่อแม่ไม่มีเวลาที่จะอบรมสั่งสอน ตามใจลูกจนกลายเป็นเด็กเสีย

การแก้ปัญหาเรื่องลูกถูกรังแก นายพรหมเป็นผู้สอนให้ลูกทำตามที่เขาบอกคือ ต่อสู้คนที่มารังแก และวิธีการต่อสู้ต้องทำอย่างลูกผู้ชายเท่านั้น จะทำร้ายคนอื่นก็ต่อเมื่อถูกคนอื่นรังแกก่อน และไม่มีกรรมาทำร้ายกัน ทั้งยังสอนให้ลูกรู้จักอดทน อดกลั้น ไม่ใจร้อน สิ่งใดที่ควรหลบได้ก็หลบเพื่อจะได้ไม่เกิดเรื่องทะเลาะวิวาท ไม่สร้างศัตรู ผลดีของการสู้คนที่มารังแกคือ คนคนนั้นไม่กล้าจะมารังแกอีก เป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง และมีความเป็นสุภาพบุรุษ

เรื่องลูกทาสในเรือนเบี้ย

กระจ่างกับจา เรียง เป็นทาสที่อยู่ต่างบ้านต่างมูลนายกระจ่างอยู่บ้านพระศรีโกศทรัพย์ จา เรียงอยู่บ้านพระยาโกศอิศร ทั้งสองแอบได้เสียกันมีลูกชายชื่อเพชร เมื่อเพชรอายุ 5 ขวบ ถูกมูลนายทำโทษ เพราะไปต่อยกับลูกทาสพระยาโกศอิศร กระจ่างส่งสารลูกชาย ที่ถูกรังแกบ่อย ๆ จึงขโมยลูกตนเองไปฝากพระที่วัด การกระทำของกระจ่างเพื่อป้องกันไม่ให้ลูกถูกรังแก การที่กระจ่างนำลูกไปฝากวัดนั้นพระยาโกศอิศรโกรธมาก ให้นำคนออกตามหาตามวัดต่าง ๆ พระได้บอกให้กระจ่างพาลูกย้ายไปที่อื่น ขณะที่กระจ่างพาลูกไปอยู่วัดอื่น ถูกคนของพระยาโกศอิศรตามจับเอาตัวไป กระจ่างขอความช่วยเหลือ พระศรีโกศทรัพย์แต่เขาปฏิเสธ กระจ่างไม่รู้จะช่วยเหลืออย่างไร กระจ่างรักลูกมากไม่ต้องการให้ลูกถูกรังแก ผู้อื่นเขินดีเมื่อไม่มีผู้ใดช่วยเหลือเขาได้ ความคับแค้นใจจึงเกิดขึ้นเขาน้อยใจในชะตาชีวิตตนเอง ลูกและภรรยาที่ต้องเป็นทาสและถูกรังแกอยู่เสมอ ๆ กระจ่างจึงแก้แค้นด้วยการขโมยลูกของพระยาโกศอิศรไปซ่อนไว้และเขียนจดหมายขู่ พระยาโกศอิศรยอมทำตามคำสั่งของกระจ่างเพราะกลัวลูกของตนเองจะได้รับอันตราย จา เรียงกลัวพระยาโกศอิศรไม่ซื่อตรง จึงให้เขียนใบกรรมธรรม์ไต่ตัวกระจ่างจา เรียง และเพชร ครั้งแรกพระยาโกศอิศรไม่ยอมจะให้แลกครึ่งหนึ่งก่อน จา เรียงจึงเขียนจดหมายฝากมาว่า เขาจะส่งลูกมาให้พระยาโกศอิศรครึ่งหนึ่งเช่นกันในที่สุดพระยาโกศอิศรก็ตกลง

สาเหตุที่กระจ่างขโมยลูกของพระยาโกศาธิบดีนั้น เพราะเพชรลูกชาย
ของเขาถูกรังแกบ่อย ๆ เขาส่งสารลูกรักลูก ไม่ต้องการให้ลูกต้องถูก รังแก จึงได้รับบาดเจ็บ
การกระทำของเขาเห็นว่าทำทนายผู้มีอำนาจแต่เหตุผลที่รักลูก
อย่างเดียว กระจ่างยอมเอาชีวิตเข้าแลกเพื่อปกป้องลูกให้ปลอดภัยจากการถูกรังแกกระจ่าง
แก้ปัญหาด้วยตัวของเขาเอง เป็นการแก้ปัญหาที่เสี่ยงกับอันตราย แต่เขาต้องทำ เพราะทน
ไม่ได้ที่เห็นลูกถูกรังแกต่อหน้า

2.3.2 ลูกไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่

ปัญหาดังกล่าวปรากฏในนวนิยายเรื่อง ลูกชายของแม่

เรื่อง ลูกชายของแม่

เรือนรักมีปัญหาในการอบรมสั่งสอนลูก ลูกทั้งสองคือ รันไม่เชื่อฟัง
คำสั่งสอนของเธอ ไม่ว่าจะพูดตักเตือนสั่งสอนในเรื่องใดก็ตามมักจะทำเป็นเล่น คิดว่าเป็น
เรื่องสนุกสนาน สร้างความหนักใจให้เธอมาก ในขณะที่สามีไม่อยู่ไปราชการที่ชายแดนเธอจึง
ต้องให้สามีเรียกลูกทั้งสองคนมาอบรม เพื่อให้ลูกทั้งสองคนเกรงกลัวคำสั่งของพ่อ เป็นแนวทาง
ที่เธอจะอ้างคำสั่งพ่อ เพื่อให้ลูกเชื่อฟัง

การที่เรือนรักต้องให้สามีเรียกลูกมาอบรมครั้งนี้ เพราะเธอ
เชื่อแน่ว่า ลูกกลัวคำสั่งโทษของสามีมากกว่าเธอ เธอจึงต้องใช้คำพูดของสามีเป็นหลักประกัน
ในการขู่ให้ลูกเชื่อฟัง ในขณะที่สามีไม่อยู่ การที่ลูกไม่เชื่อฟังเรือนรัก เพราะเรือนรักแสดง
พฤติกรรมให้ลูกเห็นว่า เธออ่อนแอ

พฤติกรรมดังกล่าวของเรือนรักจึงสร้างความรู้สึกที่ไม่ดีต่อลูกว่า
แม่ของเขาเป็นคนอ่อนแอ นิดหน่อยก็ร้องไห้ เขาทั้งสองคนถูกแม่ตีแท้ ๆ ยังไม่ร้องเลย แม่กลับ
ร้องไห้เสียเอง เขาคิดว่า แม่ไม่เข้มแข็งเหมือนพ่อ ทั้งสองจึงไม่กลัวแม่ และไม่เชื่อฟังคำสั่ง
สอนของแม่ คิดว่าแม่คือ เพื่อนเล่น อีกประการหนึ่งการที่เรือนรักอยู่กับลูกสองคน ทำให้เธอ
ต้องการลูกเป็นเพื่อน ต้องการความเป็นกันเองกับลูก เล่นสนุกกับลูกในบางครั้ง จึงทำให้ลูก
ไม่ให้ความเชื่อถือเท่าที่ควร การที่เล่นกับลูกมากเกินไปมีส่วนทำให้ลูกทั้งสองคนไม่เชื่อฟัง
เรือนรักต้องพิสูจน์ให้ลูกเห็นว่า เธอเข้มแข็ง พาลูกไปหาพ่อเพียงลำพังได้ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
ได้ทำให้ลูกสำนึกได้ว่า เขาควรปฏิบัติตนเป็นเด็กดี

เกื้อและแก้ว เป็นเด็กที่ซุกซนมาก เด็กทั้งสองสร้างปัญหาให้แก่ครอบครัว ความซุกซนของ เขามักก่อ เรื่อง เตือนครั้นน้ำให้แม่อยู่เสมอ เขา ไม่ เชื่อฟังแม่ขัดคำสั่งพฤติกรรม ดังกล่าวสร้างความหนักใจให้แม่มาก เรือนรักวิตกกังวลกับลูกทั้งสองคนมากพฤติกรรมที่ทำให้ เรือนรักอับอายคือ การไม่รู้จักกาลเทศะ ในขณะที่เดินทางด้วยรถไฟแก้วออกมาเดินนอกห้อง นายตรวจต้องจับตัวแก้วมาส่งให้ เรือนรัก และให้ เรือนรักรับรองว่าลูกของเธอจะไม่ทำ เช่นนี้อีก เพราะผู้โดยสารคนอื่นหาว่าแก้ว เป็นขโมยเข้า ไปในห้องคนอื่น เรื่องที่ร้ายแรงที่สุดที่ทำให้แม่ ต้องประสบความยากลำบากในการเดินทางคือ การที่เขทั้งสองคนเอาโทรเลขไปเผา เพราะกลัวว่าแม่จะไม่พาไปหาพ่อ เป็นการสร้างปัญหาที่ร้ายแรงมาก เพราะเมื่อเขาเผา โทรเลขไปแล้ว แม่ไม่รู้ข้อความในโทรเลขนั้น พาเขาไป เชียงตุง ไม่พบพ่อ ไม่มีที่พัก ต้องนอน ดากยุง ไม่มีอาหารพอรับประทานในขณะที่เดินทางไปถึง ต้องรอรถเพื่อพาแม่ไปส่งโรงพยาบาล แม่ต้องนอนรักษาตัวเป็นเวลานาน การกระทำของพวกเขาครั้งนี้ได้ทำให้เขาสำนึกได้ว่า เขาควรจะเชื่อฟังแม่

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของ เรือนรัก เรือนรักได้แก้ปัญหาคด้วยตัวเธอเอง และได้พิสูจน์ให้ลูกเห็นผลร้ายของการไม่เชื่อฟังแม่ว่า จะเกิดอะไรขึ้น ได้แก่ ความยากลำบากในการเดินทาง การถูกนายตรวจรถไฟจับ บทเรียนเหล่านี้ได้สร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับลูก ลูกจะทำตนเป็นเด็กดี เชื่อฟังคำสั่งสอนของแม่ด้วยตัวเขาเอง ไม่ต้องบังคับ เรือนรัก ยังพิสูจน์ให้ลูกเห็นว่า เธอเป็นแม่ที่เข้มแข็ง สามารถทนกับปัญหาที่เกิดขึ้น และก็มีจิตใจที่แก้ปัญหา เรื่องลูกไม่เชื่อฟังหมดไป ทั้งทำให้ลูกมีจิตสำนึกที่ดี

2.3.3 ลูกเลี้ยง

ปัญหาเรื่องลูกเลี้ยง ปรากฏในนวนิยายเรื่อง ลูกเมียเก่า

เรื่อง ลูกเมียเก่า

ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวคือ สวัสดิ์ไม่ชอบแม่เลี้ยง เกสียคแม่เลี้ยงมากเพราะคิดว่าแม่เลี้ยงจะมาแย่งทุกอย่างจากเขา สวัสดิ์มีความคิดอยู่ตลอดเวลาว่า แม่เลี้ยงต้องใจร้ายกับลูกเลี้ยง สวัสดิ์สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นในครอบครัวเมื่อพ่อแต่งงานใหม่ เขาหนีออกจากบ้านสร้างความหนักใจให้นายสุทธิมาก เขาต้องการให้พ่อรักเขา ไม่ต้องการให้พ่อแต่งงานใหม่ เขาหมดศรัทธาในตัวพ่อ เพราะพ่อผิดสัญญาที่ให้ไว้ เขาต้องการกำจัดแม่เลี้ยงให้อยู่ในบ้าน

ไม่ได้ เขาจึงแก้มแม่เลี้ยงและลูกของแม่เลี้ยงทุกอย่าง การที่สวิสต์แสดงพฤติกรรมต่อต้านแม่เลี้ยง เช่นนี้ทำให้ครอบครัวไม่สงบสุข สวิสต์เป็นลูกที่สร้างความไม่สงบในบ้าน ซึ่งนายสุทธิก็ไม่กล้าลงโทษ เพราะกลัวลูกจะหนี การที่นายสุทธิไม่ลงโทษสวิสต์ ทำให้สวิสต์ได้ใจคิดว่าเขาจะกลั่นแกล้งแม่เลี้ยงอย่างไรก็ได้ พ่อก็ไม่กล้าลงโทษเขา การกระทำของสวิสต์เริ่มก้าวร้าวรุนแรง นอกจากคำว่ากระทบกระเทียบแม่เลี้ยงแล้ว เขากล้าที่จะเอา เสื้อที่พ่อให้แม่เลี้ยงมาเผาเสีย เขาทำลายข้าวของที่ตี ๆ โดยไม่สมควร ซึ่งพ่อของเขาโกรธมากถึงกับเขียนเขา แต่แทนที่สวิสต์จะสำนึกได้ เขายังเพิ่มความโกรธเกลียดแม่เลี้ยง และลูกของแม่เลี้ยงมากยิ่งขึ้น คราวนี้เขาหันมาแก้มลูกของแม่เลี้ยงแทน เขาทำไปเพราะความโกรธเกลียด อาสาแค้นแม่เลี้ยง ต้องการให้ลูกของแม่เลี้ยงตายเขารู้สึกสะใจ เขาสร้างปัญหาขึ้นอีก เมื่อเขาพาลูกของแม่เลี้ยงไปปล่อยไว้ในป่าทำให้ทุกคนต้องออกติดตาม แล้วเขาก็ปฏิเสธไม่รู้เรื่องที่ลูกของแม่เลี้ยงหายไป นับว่าเขาเป็นเด็กที่มีความโกรธรุนแรงมาก

สาเหตุที่สวิสต์ทำเช่นนี้เพราะสวิสต์ไม่ต้องการให้แม่เลี้ยงมาแต่งงานกับพ่อของเขา แม่เลี้ยงมาแย่งความรัก ความอบอุ่นของพ่อไปจากเขา เขาอิจฉาที่ทุกคนในบ้านต่างเอาใจจะไม่ลูกสาวของแม่เลี้ยงว่า เป็นเด็กน่ารัก น่าทะนุถนอม ทุกคนให้ความเอาใจใส่แม่เลี้ยงและละ ไม่มากกว่าเขา เขาขาดความสนใจจากพ่อ เพราะพ่อมีแต่มีความสุข หยอกล้อแม่เลี้ยงให้เขาเห็น เขาอิจฉาริษยา และโกรธพ่อที่เอาความรักไปให้แม่เลี้ยงหมด ไม่รักไม่สนใจเขาเหมือนก่อน ทั้งพ่อยังผิดสัญญาที่ให้ไว้ว่าจะไม่แต่งงานอีก สวิสต์จึงหาทางกลั่นแกล้งแม่เลี้ยงและลูกของแม่เลี้ยงสร้างปัญหาขึ้นในครอบครัวให้นายสุทธิหนักใจมาก

ฝ่ายละมุนผู้เป็นแม่เลี้ยงของสวิสต์ ไม่ถือโทษ โกรธเคือง ไม่ว่าจะถูกลูกสาวก้าวร้าวเพียงใด จะให้อภัยสวิสต์เสมอ ทั้งพยายามหลีกเลี่ยงไม่หาทางโต้ตอบ ไม่เคยใส่ร้ายหรือยุยงให้สามีลงโทษสวิสต์แต่อย่างใด แม้ว่าสวิสต์จะกลั่นแกล้งเธอและลูกก็ตาม เธอใช้ความดีเอาชนะจิตใจที่อิจฉาริษยาและการคิดร้ายของสวิสต์ เธอยอมเป็นรองลูกเลี้ยง เพื่อสร้างความผาสุกภายในบ้าน ไม่ต้องการให้สามีพลอยไม่สบายใจไปด้วย เพราะสวิสต์สร้างปัญหาให้คนเดียวนายสุทธิก็กลัคลุ้มหนักใจมาก ทั้งยังแก้ไขยากอยู่แล้ว เธอไม่ควรจะสร้างปัญหาให้สามีอีก เธอต้องการให้สวิสต์เข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อเธอ แม้ว่าสวิสต์จะทำร้ายจิตใจเธอและลูกก็ตาม การกระทำของเธอครั้งนี้ทำให้สวิสต์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดี และเธอก็ทำให้สวิสต์เรียกเธอว่าแม่ได้ เพราะเธอใช้ความรัก ความจริงใจในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว

2.4 ปัญหาเรื่องการทะเลาะเบาะแว้งของสามีภรรยา

นวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการสะท้อนปัญหาของเรื่อง การทะเลาะเบาะแว้งของสามีภรรยาไว้ดังนี้

2.4.1 ความแตกต่างด้านลักษณะนิสัยของสามีภรรยา

เรื่องความแตกต่างด้านลักษณะนิสัยของสามีภรรยาปรากฏใน นวนิยาย คือ เรื่อง รู้ตัวเมื่อตาย คู่เก่าเมียรัก และผู้ชนะเลิศ

เรื่อง รู้ตัวเมื่อตาย

วิเชียร คบกับบุษบงเป็นเวลานานก่อนที่จะแต่งงานกัน วิเชียรคิดว่า บุษบงมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับเขา วิเชียรไม่ได้แสดงลักษณะนิสัยที่แท้จริงของเขาออกมาในขณะที่คบกับบุษบง เขาปฏิบัติต่อบุษบงด้วยท่าที่เป็นมิตร เก็บซ่อนลักษณะนิสัยส่วนตัวไม่ให้บุษบงได้รู้ เขาแสดงแต่พฤติกรรมที่ดี ๆ ทำให้บุษบงคิดว่า เขาไม่มีนิสัยเลวร้าย เขาลืมไปว่า เขามีลักษณะนิสัยที่ซ่อน掖งเอาชณะ ถ้าใครมีความเห็นขัดแย้งกับเขา เขาต้องหาเหตุผลมาเอาชณะให้จงได้ เขาเป็นคนฉลาด สามารถเป็นผู้นำครอบครัวได้ดี เรียนจบระดับปริญญา มีความรอบรู้ดี เชื้อมั่นในตนเอง สิ่งที่เขาคิด เขาทำ ต้องเป็นเรื่องที่ถูกต้องเสมอ เขาเชื่อมั่นในภูมิรู้ของเขามากเกินไป และคิดว่าลักษณะนิสัยของเขาจะต้องเป็นที่ชื่นชอบของบุษบงอย่างแน่นอน

บุษบงก็เช่นกัน เธอเชื่อว่า เธอมีคุณสมบัติที่ดีที่วิเชียรควรเลือกเธอแต่งงาน เธอสวย มีการศึกษาคดี บุษบงภาคภูมิใจในตัววิเชียรและตัวเธอว่ามีความเหมาะสมกันที่สุด บุษบงไม่เคยแสดงลักษณะนิสัยที่แท้จริงให้วิเชียรเห็น เธอเป็นผู้หญิงที่มีความเพียบพร้อมทุกอย่าง ที่เชื่อมั่นในตนเองสูงแต่ที่จริงการไม่ยอมคน การชอบเอาชณะ เป็นลักษณะนิสัยที่แท้จริงของบุษบง

ปัญหาเกิดขึ้น เมื่อวิเชียรแต่งงานกับบุษบง ทั้งสองคนก็แสดงลักษณะนิสัยที่แท้จริงออกมา คนทั้งคู่ทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่ตลอดเวลา เริ่มจากเรื่องเล็ก ๆ น้อย บุษบงต้องการจะดูภาพยนตร์ชีวิต วิเชียรจะดูภาพยนตร์ผจญภัย วิเชียรต้องการที่นั่งตรงกลาง บุษบงต้องการที่นั่งข้างหลัง วิเชียรไม่ต้องการซื้อของเข้าไปคบเคี้ยวในโรงภาพยนตร์ แต่บุษบงต้องการ บุษบงชอบแต่งตัวตามแฟชั่น วิเชียรต้องการให้เธอแต่งให้เรียบร้อย จะได้

ใช้ชุดได้หลายโอกาส แต่บุษบงเห็นว่าล้ำสมัย เมื่อเก็บเงินซื้อบ้าน บุษบงต้องการบ้านเล็ก ๆ ชั้นเดียว วิเชียรต้องการบ้านขนาดกลางสองชั้น เพื่อญาติพี่น้องและลูกจะได้อาศัย เรื่องที่คนทั้งสองพูดคุยกันมักจะมีข้อขัดแย้งกันบ่อย ๆ สร้างเหตุวุ่นวายภายในบ้าน เมื่อเถียงกันมาก ๆ เข้าต่างก็ต้องการเอาชนะกัน ขึ้นเสียงเถียงกัน เรื่องที่เถียงกันเมื่อหาข้อยุติไม่ได้ บุษบงมักจะแกล้งวิเชียรด้วยการไม่ให้หลับนอนด้วย และเริ่มขัดแย้งกันในเรื่องความต้องการทางเพศ สร้างปัญหาทะเลาะเบาะแว้งกันทุกวัน การเถียงกันแต่ละครั้งต่างก็ต้องการเอาชนะกัน ไม่ยอมผ่อนปรนกัน ต่างฝ่ายต่างคิดว่าตนเป็นฝ่ายถูกต้อง การขัดแย้งกันบ่อย ๆ ส่งผลไปยังหน้าที่การงาน การประกอบอาชีพของเขาทั้งสองคน เรื่องที่ทำให้เขาทั้งสองคนต้องประสบกับความเดือดร้อนมากที่สุด คือ การทะเลาะกันจนหาข้อยุติไม่ได้ในการขายสินค้าที่เขาลงทุนไปกู้เงินจากธนาคารทำให้ต้องเป็นหนี้ ต่างฝ่ายต่างโทษว่าเป็นคนผิด ไม่มีใครยอมใคร ความขัดแย้งเพิ่มขึ้นเมื่อต่างคนต่างออกเที่ยวหาความสุขเพื่อประชดประชันกัน

ปัญหาเกิดขึ้น เพราะทั้งสองคนต้องการเอาชนะกันมีความคิดเห็นและลักษณะนิสัยแตกต่างกัน เชื้อมั่นในการกระทำของตนเองว่าถูกต้อง การปิดบังลักษณะนิสัยของแต่ละฝ่ายในขณะที่คบหาสมาคมกัน เป็นข้อเสียเพราะต่างไม่รู้ลักษณะนิสัยที่แท้จริงของกันและกัน การไม่ให้เกียรติซึ่งกันและกันทำให้สามีภรรยาเกิดความบาดหมางใจกัน เมื่อเกิดเรื่องทะเลาะวิวาทกัน ต่างฝ่ายต่างต้องการเอาชนะกัน โดยไม่คำนึงถึงเหตุผลจนกลายเป็นมีทิฐิต่อกัน ทำให้เกิดความไม่สงบสุขในครอบครัว การขาดความเกรงใจ และถนอมน้ำใจกัน ทำให้ความรักที่มีต่อกันลดน้อยลงจนกลายเป็นศัตรูกัน

ผู้ที่ทำหน้าที่คลี่คลายปัญหานี้คือ เพื่อนของวิเชียรที่เป็นแพทย์เมื่อเขาทราบเรื่องทั้งทั้งสองทะเลาะเบาะแว้งกัน และทราบลักษณะนิสัยของทั้งสองคนดี เขาต้องการให้บทเรียนกับเพื่อนในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่ใช่หาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย ทั้งสองคนสำนึกได้และรู้สึกขอบใจเพื่อนมากที่สุดที่ทำให้เขากลับมาใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกันอีก และคิดว่าปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งคงไม่เกิดขึ้นอีก

เรื่อง คู่เก่าเมียรัก

วัชรินทร์มีลักษณะนิสัยที่เชื่อมั่นในตนเองสูง เป็นคนมีเหตุผล ได้รับการศึกษาดี เพื่อนฝูงต่างชื่นชมในตัวเขาว่าเขาเก่ง สามารถจะเป็นผู้นำที่ดีได้ เมื่อแต่งงานกับนางเยาว์ เพื่อน ๆ ต่างคิดว่าทั้งสองคนเหมาะสมที่จะใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกันอย่างมีความสุข เพราะต่างเป็นคนดี คนเก่ง มีรูปสมบัติ และคุณสมบัติครบถ้วน ลักษณะนิสัยดังกล่าวของวัชรินทร์ได้สร้างปัญหาขึ้นในครอบครัว

นางเยาว์ก็เช่นกันชอบแสดงภูมิรู้ของตน ชอบเอาชนะถือว่าได้รับการศึกษาดี มีเหตุผล เก็บข้อบกพร่องนิสัยที่แท้จริงไว้ เธอแต่งงานกับวัชรินทร์เพราะคิดว่าเธอกับเขาเหมาะสมกันที่สุด โดยลืมคำนึงถึงลักษณะนิสัยที่เหมือนกันซึ่งอาจทำให้เกิดความขัดแย้ง ความสนิทสนมกับวัชรินทร์แบบเพื่อนมีมากไป นางเยาว์จึงขาดความเกรงใจวัชรินทร์ ทำตามความต้องการของตนไป คิดว่าตนเองเป็นฝ่ายถูก ชีวิตคู่ของทั้งสองคนจึงล้มเหลว

ปัญหาที่เกิดขึ้นของครอบครัวนี้คือ ปัญหาการทะเลาะวิวาทที่เริ่มจากเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ นำไปสู่เรื่องใหญ่ เมื่อทนกันไม่ได้ในที่สุดก็หย่ากัน พ่ออยู่ทาง แม่อยู่ทาง ลูกขาดความอบอุ่น เพราะ ไม่มีพ่ออยู่ด้วย ปัญหาที่ครอบครัวนี้ทะเลาะกันก็เป็นเรื่องไร้สาระทั้งสิ้น แต่ทั้งสองคนต้องการเอาชนะกัน หาเหตุผลมาขัดแย้งกันเพื่อให้ตนเป็นฝ่ายที่ถูกต้อง เรื่องที่หย่ากันก็เกิดจากการทะเลาะกันด้วยเรื่องเล็กน้อย เพราะลักษณะนิสัยที่ชอบเอาชนะกัน ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เรื่องเล็กน้อยจึงกลายเป็นเรื่องใหญ่

สาเหตุของปัญหาเพราะทั้งสองคนมีลักษณะนิสัยที่ชอบเอาชนะกัน ตกเตียงเพื่อให้ฝ่ายตนเป็นฝ่ายถูกต้อง เมื่อทะเลาะกันบ่อย ๆ คนทั้งสองก็มักใช้คำพูดรุนแรงก้าวร้าวกันจึงทำให้เรื่องบาดหมางขยายใหญ่ขึ้นเมื่อโต้เถียงกันทุกวันไม่มีทางที่จะตกลงกันได้ กลายเป็นโกรธเกลียดกัน ทนกันไม่ได้ในที่สุดก็หย่ากัน

นางเยาว์เป็นผู้คลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้น หลังจากหย่ากับสามีแล้ว แยกกันอยู่ ต่างคนต่างทำงาน นางเยาว์นำลูกมาเลี้ยงดู เพราะความที่นางเยาว์ยังรักวัชรินทร์อยู่ เธอจึงวางแผนส่งข่าวไปให้วัชรินทร์รู้ว่า เธอจะแต่งงานใหม่ต้องการจะคุยใจวัชรินทร์ว่ายังรักเธออยู่หรือไม่ เมื่อวัชรินทร์ลงมาเธอก็บรรยายกาศให้วัชรินทร์ทวนระลึกถึงเรื่องราวในอดีต การใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกัน วัชรินทร์เสียตายนางเยาว์ และยังรักนางเยาว์อยู่เช่นกันจึงเข้ากอดเธอและขอคืนดีกับเธอ ลดทริฐิ และสัญญาว่าจะไม่สร้างปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งด้วยเรื่องเล็กน้อย ๆ อีก ซึ่งเป็นไปตามที่นางเยาว์คาดหวัง เธอกับวัชรินทร์จึงกลับมาใช้ชีวิตกันอีกครั้ง

เรื่อง ผู้ชนะเลิศ

ภัทราแต่งงานกับหมอเรื่องเวช เพราะความเหมาะสมในเรื่องฐานะ และการศึกษา ทั้ง ๆ ที่ภัทราสมัครอยู่แล้ว งานแต่งงานจัดอย่างใหญ่โตมโหฬาร ภัทราคิดว่า เธอคงมีความสุขกับผู้ชายที่บิดามารดาหาให้ เมื่อใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกันจริง ๆ ภัทราผิดหวังมาก หมอเรื่องเวชไม่มีเวลาให้เธอ เธอไม่ได้อยู่ใกล้ชิดสามีเหมือนคู่แต่งงานคนอื่น ๆ ภัทราต้องการความรัก ความอบอุ่นจากสามี ในขณะที่หมอเรื่องเวชต้องการค้นคว้าทดลองชุบคนตายใหม่ ๆ ให้ฟื้น หมอเรื่องเวชไม่ยอมมออกงานสังคมกับเธอ เธอจัดงานครบรอบวันแต่งงานก็ไม่ยอมลงมาร่วมงานกับแขกที่เธอเชิญมา มัวยุ่งอยู่กับงานจลิมหน้าหน้าที่ของสามี และเจ้าของบ้านที่ดี ภัทราสะสมความน้อยใจ เสียใจ อุดหนุนต่อการกระทำของสามีที่มุ่งแต่งงานอย่างเดียว เธอคิดคนละอย่างกับเขา เขามุ่งงานภัทราต้องการความสุขแบบสามีภรรยาทั่วไป เธอต้องการอย่างนี้ แต่สามีไม่ต้องการ ความขัดแย้งจึงเกิดขึ้น กลายเป็นเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกัน ภัทราน้อยใจ สามีที่สามีรักการทดลองมากกว่าเธอ จึงขัดหลอดทดลองแตกหมด เพราะความโกรธที่งานแย่งสามีไปจากเธอ หมอเรื่องเวชไม่เข้าใจภัทรา และโกรธมากที่ทำงานทดลองของเขาเสียหาย ต้องตั้งต้นใหม่จึงทำร้ายภัทรา การหย่าร้างก็เกิดขึ้น

หมอเรื่องเวชเป็นคนที่มีความมุ่งมั่นในการทำงานมาก เขาตั้งใจจะสร้างผลงานการค้นคว้าทดลองชุบชีวิตคนที่ตายใหม่ ๆ ให้ฟื้น ตัวเขาคิดว่าคงไม่มีผู้หญิงคนไหนจะมาแต่งงานกับเขา เพราะเขาไม่ชอบงานสังคม ไม่ชอบออกไปเดินซื้อของ ไม่ชอบชีวิตหรูหรา เมื่อเขาพบภัทรา เธอมีความอ่อนหวาน สวยงาม เขารักเธอจึงแต่งงานด้วยทั้ง ๆ ที่รู้ว่า ภัทราสมัครอยู่แล้ว เขาคิดว่าเขามีสถานภาพดีกว่าเชิดเกียรติ เพราะเชิดเกียรติเพิ่งจบการศึกษา เพิ่งหางานทำ เมื่อแต่งงานกันแล้ว เขามอบอำนาจให้ภัทราดูแลบ้าน ให้เงินใช้อย่างมากมาย ภัทราคงมีความสุข เขาลืมหน้าที่ของสามีที่ดี เขาและภัทรามีความต้องการกันคนละอย่าง มีความคิดเห็นกันคนละทาง มีลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันแบบตรงกันข้าม ขณะที่ภัทราต้องการความรัก ความอบอุ่น ความเอาอกเอาใจ แต่หมอเรื่องเวชกลับให้ความสนใจลึงหลอดทดลองห้องใต้ดินไม่เป็นอันกินอันนอน จนลืมนึกว่า ภรรยาคอยรับประทานอาหาร คอยไปงานที่ได้รับเชิญคอยโอกาสที่จะอยู่ด้วยกันอย่างสามีภรรยา เขาทำให้ภัทราคอยจนเบื่อ ภัทราต้องรับประทานอาหารคนเดียว ซื้อของคนเดียว ไปงานที่ได้รับเชิญเพียงคนเดียว คุกคามคนเดียว เมื่อเหงาหนักเธอก็โทรชวนเพื่อนไปด้วยเพราะเขามัวแต่ยุ่งอยู่กับงานการที่ภัทราต้อง

ทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันเพียงคนเดียว ทำให้ภัทราเริ่มหงุดหงิด จนต้องต่อว่ากันกลายเป็นเรื่องทะเลาะกัน หมอเรื่องเวชไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การขัดแย้งจึงเกิดขึ้นบ่อย ๆ ไม่ว่าภัทราจะขี้ใจร้อนอย่างไรก็ตามหมอเรื่องเวชรับคำแต่ไม่เคยปฏิบัติตามคำขอร้องของเธอ แม้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวหมอเรื่องเวชด้วย ความเห็นของภัทรา และหมอเรื่องเวชเดินสวนทางกันบ่อย ๆ จนทำให้ภัทราหมดความอดทนต่อการกระทำของเข าคบรอบวันแต่งงาน ภัทราเชิญแขกมาเต็มบ้าน ขอร้องให้หมอเรื่องเวชปลีกตัวมาร่วมงาน ภัทราให้คนไปตามหมอเรื่องเวช จนภัทรารอไม่ได้ เธอต้องลงมาตามเอง ภัทราไม่พอใจที่หมอเรื่องเวชไม่สนใจและไม่ต้องการมาร่วมงาน เพราะห่วงงานมาก ภัทราคิดว่างานแย่งความสุขของเธอ และครอบครัวไป จึงเกิดการโต้เถียงกัน ภัทราโกรธหมอเรื่องเวชมากจึงปิดหลอดทดลองแตกกระจาย หมอเรื่องเวชล้มตัวจึงตบหน้าภัทรา การกระทำของหมอเรื่องเวชครั้งนี้ทำให้ภัทราเสียใจมาก คิดว่าเขาไม่รักเธอ ภัทราขอเขาหย่าทันที

พฤติกรรมของหมอเรื่องเวชสร้างปัญหาให้กับครอบครัว ลักษณะนิสัยที่มั่นทู่ในการทำงานทำให้ภัทราไม่เข้าใจ เขาทำร้ายเธออย่างไม่ตั้งใจ เขาเองก็เสียใจกับการกระทำครั้งนี้ แต่ไม่อาจจะเรียกร้องให้ภัทรากลับมาคืนดีได้

สาเหตุของปัญหา เกิดจากภัทรา และหมอเรื่องเวชมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน มีลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันจึงสร้างปัญหาขึ้นมา หมอเรื่องเวช และภัทราที่มีความคิดที่ตรงกันข้าม ภัทราต้องการอย่างหนึ่ง หมอเรื่องเวชก็ต้องการอีกอย่างหนึ่ง ความแตกต่างดังกล่าวทำให้ทั้งสองคนไม่อาจจะครองชีวิตร่วมกันได้

ปัญหาที่เกิดขึ้นต้องจบลงด้วยการที่ภัทราขอหย่า เพราะทนพฤติกรรมของหมอเรื่องเวชไม่ได้ ภัทราไปแต่งงานกับคู่รักเก่า คือ เชิดเกียรติ ภัทราไปขอความช่วยเหลือจากหมอเรื่องเวช สร้างความหนักใจให้หมอเรื่องเวชมาก เพราะเขาคิดว่า ถ้าไม่มีเชิดเกียรติ ภัทราต้องกลับมาคืนดีกับเขา แต่เพราะคุณธรรมของเขา เขาจึงช่วยชีวิตเชิดเกียรติ ภัทราซาบซึ้งใจมากและคิดว่าตนเองพ่ายแพ้ความดีของหมอเรื่องเวช หมอเรื่องเวชรู้ดีว่า เขาไม่อาจจะใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกับภัทราได้อีก เขาเห็นเธอมีความสุข เขาก็ยินดีด้วย

2.4.2 การให้ความช่วยเหลือสามีก่า ปัญหาดังกล่าวปรากฏใน นวนิยายเรื่อง หลุมฝังรัก

เรื่อง หลุมฝังรัก

ผู้ที่สร้างปัญหาให้กับครอบครัวคือ พ่อ เพราะพ่อมีความหึงหวงสามีก่าของแม่มาก ที่ยังมาติดต่อบุตรสาวให้ความช่วยเหลือกัน แค้นใจมาก จึงฆ่าคนทั้งสองตาย ซิดซึ่งเป็นลูกของคนทั้งสอง พ่อต้องเลี้ยงอย่างหอกข้างแคร่เลี้ยงอย่าง ไม่ให้ความเอาใจใส่ ให้ความแตกต่างกันระหว่างลูกของเขาเองกับซิด พ่อยังสร้างปัญหาด้วยการหาเรื่องทะเลาะวิวาทว่ากล่าวซิดหาเรื่องเหมือนตีซิดอยู่เสมอ ไม่ว่าซิดจะผิดหรือถูกก็ตาม เขาก็มักจะถูกลงโทษอยู่บ่อย ๆ ซ้าเมื่อพ่อเห็นหน้าซิด เขามักแสดงอารมณ์ฉุนเฉียว พฤติกรรมที่พ่อสร้างปัญหาการทะเลาะวิวาท ส่งเสียงดังในบ้าน ดูจากการกระทำที่เขาทำกับซิด ถ้าซิดกินข้าวร่วมโต๊ะด้วย วันนั้นก็ต้องมีเรื่องทะเลาะกัน วันไหนซิดนั่งรถไปด้วยก็มีเรื่องทะเลาะกันอีกแล้ว เขาสั่งเด็ดขาดไม่ให้ซิดกินข้าวร่วมโต๊ะ ไม่ให้นั่งรถร่วมด้วย เขาก็ดกนซิด แสดงให้เห็นว่า รังเกียจซิดมาก เขาทำให้บ้านไม่สงบสุข

สาเหตุของปัญหา พ่อโกรธแม่ซิดมากที่ให้ความช่วยเหลือผู้รักเก่าด้านเงินทอง เขาคิดว่าเป็นการเสียศักดิ์ศรีมาก เขาหึงหวง กลายมาเป็นอาฆาตแค้น เมื่อแม่ของซิดตาย ซิดกลายเป็นเหยื่อแห่งความแค้นของเขา เขาทำทุกอย่างเพื่อให้ซิดไม่มีความสุข ซิดเมื่อรู้ว่าตนเป็นผู้ที่ทำให้พ่อโกรธเกลียด ทำให้พ่อไม่สบายใจจึงออกจากบ้านเพื่อให้ในบ้านมีความสงบ ทั้ง ๆ ที่การทะเลาะวิวาทนั้นเขาไม่ได้เป็นผู้ทำเมื่อซิดออกจากบ้าน บรรยากาศภายในบ้านสงบดี แต่แม่และผู้เฒ่าเรื่องมีความเป็นห่วงซิดมาก ไม่รู้ว่าเขาไปอยู่ที่ใด ซิดไม่ส่งข่าวมาเลย

ซิดยังเป็นผู้ที่คลั่งคลายปัญหาที่พ่อของผู้เฒ่าเรื่องสร้างไว้คือ ขนเพชรออกนอกประเทศ ซิดรับว่าเขาเป็นคนทำ ซิดต้องเข้าคุกแทนพ่อ ซิดคิดว่าเป็นการตอบแทนบุญคุณที่พ่อได้เลี้ยงดูเขามา พ่อสะใจที่ซิดเข้าคุก และไม่สนใจในสิ่งที่ซิดทำ

จะเห็นได้ว่า ความหึงหวงอย่างมากส่งผลร้ายให้กับตนเอง กลายเป็นคนอาฆาตแค้น สร้างปัญหาความไม่สงบขึ้นมาในครอบครัว การกระทำของพ่อกระทำลงไปเพราะไม่ต้องการให้ภรรยามีเชื้อสายต่อสามีก่า ความหึงหวงรุนแรงจึงฆ่าทั้งสองคน กลายมาเป็นเกลียดชังลูกเลี้ยงสร้างปัญหาทะเลาะวิวาทจนลูกเลี้ยงอยู่ไม่ได้ เมื่อลูกเลี้ยงตอบแทนบุญคุณด้วยการเข้าคุกแทน เขากลับดีใจที่ทำร้ายลูกเลี้ยงได้

ซิดเป็นตัวละครที่น่าสงสารมาก เขาเกิดมาโดยที่ไม่รู้ว่า ตัวเขาต้อง กลายมาเป็นความแค้นใน เรื่องของผู้ใหญ่ ความโกรธเกลียด อาฆาตของพ่อเลี้ยงที่มีต่อเขาเป็น ไปอย่างรุนแรง เขาถูกตีโดยที่ไม่ได้ทำผิด เมื่อเขารู้ความจริง เขาจึงทำความดี กตัญญูรู้คุณ รับผิดชอบ แต่ความดีที่เขาทำไม่ได้ส่งผลต่อตัวเขา เพราะพ่อเลี้ยงยังโกรธแค้นแม่และเขาอยู่ ผู้เล่าเรื่องคนเดียวเท่านั้นที่รักและเห็นคุณงามความดีของซิด มาเคารพศพเป็นประจำ เรียกศพนั้นว่า เป็นหลุมฝังรัก เพราะความรักที่ซิดมีต่อครอบครัวเขานั้นเอง

2.4.3 เรื่องการให้ความไว้วางใจคู่รักเก่า

ปัญหาดังกล่าวปรากฏในนวนิยาย เรื่องแปดปีภายหลัง

เรื่องแปดปีภายหลัง

ทวิพันธุ์ โกรธแค้นล้มเหลวที่หนีไปแต่งงานกับหมอชูเวทย์ในขณะที่ เขา ยังเรียนมหาวิทยาลัยไม่จบ ทวิพันธุ์เสียใจกับการกระทำของล้มเหลวมาก เขาคิดว่าล้มเหลวทรยศ ความเสียใจทำให้ทวิพันธุ์เรียนไม่สำเร็จและต้องออกจากมหาวิทยาลัย ไม่มีงานทำ ทวิพันธุ์คิด ตามหาล้มเหลวเป็นเวลา 8 ปี ทราบข่าวของล้มเหลวจากหนังสือพิมพ์ว่า สามีของล้มเหลวเป็น นายแพทย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังและกำลัง เดินทางไปต่างประเทศ เขา ได้พบล้มเหลวขณะพาลูกมา เที่ยวหัวหิน ทวิพันธุ์ยังรักล้มเหลวอยู่และขอร้องให้ล้มเหลวมาพบเขากันในวันรุ่งขึ้น ล้มเหลวคิดว่าการออกไปพบทวิพันธุ์ คงไม่เดือดร้อนเพราะพบกันในฐานะเพื่อน ทวิพันธุ์วางแผนให้ล้มเหลว เสียชื่อด้วยการให้คนแอบถ่ายรูปเขากับเธอในท่าที่ดูเหมือนกำลังพลอดรักกัน เมื่อล้มเหลวกลับมา กรุงเทพฯ ได้รับจดหมายขู่อ้างว่าเป็นการกระทำของหมอชูเวทย์ เพื่อกันภรรยาไม่ให้นอกใจ และหมอชูเวทย์สั่งให้ทำ ในจดหมายนั้นเรียกเงินสี่หมื่นบาท พฤติกรรมของทวิพันธุ์ครั้งนี้ต้องการ ทำให้ล้มเหลวเสียชื่อเสียง เป็นการแก้แค้นที่ล้มเหลวทำลายอนาคตของเขา

ล้มเหลวให้ความไว้วางใจทวิพันธุ์คู่รักเก่าของเธอมาก เธอยอมไปพบเขา เพราะคิดว่าเขาคงเป็น เพื่อนที่ดีต่อเธอได้ ไม่คิดว่าทวิพันธุ์จะแก้แค้นเธอ การที่เธอให้ความ ไว้วางใจเขามาก มีผลเสียกับเธอสร้างปัญหาขึ้นกับครอบครัวของเธอ เพราะทวิพันธุ์เอาเงิน จากเธอ เธอไม่กล้าบอกสามีเพราะเกรงว่าสามีเข้าใจผิด แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นเธอไม่อาจแก้ไข ได้ เมื่อสามีกลับมาจากต่างประเทศเธอจึงเล่าเรื่องให้เขาฟัง สามีของเธอโกรธมาก ไม่คิดว่า เธอให้ความไว้วางใจคู่รักเก่าถึงกลับไปพบกัน แต่เมื่อเธอยืนยัน ถึงความบริสุทธิ์ใจว่าเธอกับ

ทวิพันธุไม่ได้เป็นอะไรกัน ไม่ได้ทำผิดศีลธรรม สามีของเธอให้ตำรวจช่วยพิสูจน์หลักฐานจากภาพ แต่ให้ทำเรื่องนี้อย่างเป็นความลับ ไม่ต้องการให้เสียชื่อเสียง ตำรวจจับทวิพันธุได้ ชูเวทย์ตกลงกับทวิพันธุอย่างลูกผู้ชายและให้ทวิพันธุทำสัญญาว่าจะไม่มาสร้างความเดือดร้อนให้กับครอบครัวของเขาอีก ชูเวทย์ยอมเสียเงินสี่หมื่นบาท เพื่อให้ทวิพันธุไปตั้งตัวและเขาสารภาพกับชูเวทย์ว่าเขาทำเช่นนี้เพราะต้องการแก้แค้นมันนวลที่ทิ้ง เขามาแต่งงานกับชูเวทย์ทำให้เขาเสียอนาคต

2.5 ปัญหาเรื่องญาติของสามีภรรยา

นวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการ สะท้อนปัญหาเรื่องญาติของสามีภรรยาไว้ดังนี้

2.5.1 บิดาสามี

ปัญหาดังกล่าวปรากฏในนวนิยายเรื่อง ผัวหาย บुरุษอาธรรม์
แฟนหัวใจ และบ่มรัก

เรื่อง ผัวหาย

มานิตย์แต่งงานกับบัวแก้ว โดยไม่บอกให้ทางครอบครัวญาติพี่น้องของตนเองทางกรุงเทพฯ ทราบ เพราะเขามีเหตุผลว่า เขาสามารถเลี้ยงดูภรรยาได้ การแต่งงานของเขาไม่ได้ขอความช่วยเหลือจากญาติพี่น้องเลย อีกประการหนึ่งเขาทราบว่า บิดาไม่ยอมให้เขาแต่งงานกับบัวแก้วอย่างแน่นอน เพราะบิดาคงรังเกียจบัวแก้ว คิดว่าบัวแก้วเป็นหญิงบ้านนอกที่ไร้การศึกษา ไม่เหมาะสมกับเขา แต่ความจริงบัวแก้วเป็นผู้หญิงที่มีคุณสมบัติกุลสตรีครบถ้วน ครอบครัวของเธอมือฐานะดี ตัวเธอเองก็ได้รับการศึกษาคดี มีรูปร่างหน้าตาสวยงาม เขาคิดว่าเมื่อแต่งงานกันแล้วเขาจะบอกครอบครัวของเขาให้ทราบในภายหลัง คงไม่มีปัญหา แต่เขาไม่มีโอกาสได้ทำอย่างที่คิด เขาล้มป่วย บิดาลักพาตัวเขามากักไว้รักษาตัวที่บ้าน เพื่อแยกเขาจากบัวแก้ว เขาเป็นห่วงบัวแก้วมาก เธอต้องทุกข์ร้อนใจ เขาไม่อาจติดต่อกับบัวแก้วได้ ไม่มีคนที่พอจะไว้วางใจที่จะให้ช่วยเขา เขาย่อมไม่อาจทำสิ่งใด นอกจากนอนรอการรักษาพยาบาลเท่านั้น เขาไม่คิดว่าบิดาจะสร้างปัญหาให้กับเขาและภรรยา

บัวแก้วต้องทุกข์ร้อนใจกับปัญหาที่เกิดขึ้น สามีของเธอหายไป

ไม่ทราบว่า จะไปติดตามหาที่ไหน เธอกระวนกระวายใจออกติดตามหาสามี กลัวเขาตายเพราะเขากำลังป่วย เมื่อตำรวจแจ้งว่าพบคนที่มีรูปร่างคล้ายสามี เธอต้องยอมเป็นคนใช้ในบ้านเพื่อสืบหาสามีเธอต้องทนข้ำใจเพราะคิดว่าสามีมีภรรยาอยู่แล้ว คือ สายพิน และกำลังตั้งครรภ์

เธอน้อยใจสามีที่หลอกหลวงเธอ คิดว่าสามีเปลี่ยนชื่อเพื่อจะได้ลืมเธอ เพื่อให้เธอจำไม่ได้ เธอเข้าใจผิด เมื่อความจริงทั้งหมดเปิดเผยว่า สามีของเธอไม่ได้หายไปไหน บิดาเป็นผู้ลักพาตัวไปรักษา ต้องการแยกเธอกับสามี เธอเสียใจมาก แต่เธอต้องการพบสามี มานัสเป็นผู้ ช่วยเหลือให้เธอพบสามีเพราะเธอแสดงความจริงใจว่าเธอรักสามีมาก ไม่ต้องการให้บิดามาพรากสามีไปจากเธอ

บิดาของมานิตย์เป็นผู้สร้างปัญหาให้กับครอบครัวของบัวแก้วและมานิตย์ เขาลักพาตัวมานิตย์มาซ่อนไว้ เพื่อเหตุผลเดียวคือ ให้มานิตย์แต่งงานกับผู้หญิงที่บิดาหาให้ แต่เขาต้องผิดหวัง เพราะผู้หญิงคนนั้นไม่ต้องการแต่งงานกับมานิตย์ เพราะเห็นอาการป่วยของเขา เธอจึงเกียจที่ต้องมาพยาบาลคนไข้โรคเช่น มานิตย์ การหมั้นการแต่งงานจึงล้มเลิก บิดาของมานิตย์ไม่คิดเลยว่า ตนเองเป็นผู้นำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัวลูกชาย พรากสามีภรรยา เพียงเพื่อสนองความต้องการของตนเอง นำความไม่สงบสุขมาสู่ครอบครัวของลูกชาย บัวแก้วต้องวิตกกังวล กลัวไปสารพัด ไม่มีความสุขเลย

สาเหตุที่บิดาของเขาทำเช่นนี้ เพราะบิดาคิดไปเองลูกสะใภ้ว่าเป็นหญิงบ้านนอก ไร้การศึกษา หน้าตาคงดูไม่ได้ ขาดการอบรมที่ดี เข้าสมาคมไม่เป็น ไม่เหมาะสมกับวงศ์สกุล จึงหาทุกอย่างเพื่อเอาตัวมานิตย์มากรุงเทพฯ แต่บิดาก็ต้องผิดหวัง ไม่อาจจะทำตามความต้องการของตนเองได้ เพราะรู้ว่าบัวแก้วเป็นคนดี รักลูกชายของตนจริง ลูกชายของตนป่วยก็ไม่ทอดทิ้งออกตามหาถึงขนาดยอมเป็นคนไข้เพื่อสืบหาสามี

ปัญหาดังกล่าวหมดไปเพราะมานัสพี่ชายของมานิตย์ได้พา**บัวแก้ว**มาพบบิดาที่แจ้งเหตุผลของการแต่งงานให้ฟัง เมื่อบิดาเข้าใจทุกอย่างและเห็นว่าลูกสะใภ้รักลูกชายเขาอย่างแท้จริง แม้เจ็บป่วยก็ไม่รังเกียจหรือทอดทิ้งไป ทั้งยังทราบที่บัวแก้ว ไม่ใช่คนที่ไร้การศึกษาและเสียใจกับการกระทำของตนเองที่ทำให้ลูกต้องเดือดร้อน จึงยอมให้คนทั้งสองใช้ชีวิตร่วมกัน

เรื่องบุรุษอาธรรม

เจ้าคุณบูรินทร์ บิดาของเชษฐมีชื่อเสียงไม่ตี เรื่องคดโกง เล่นการพนัน และเจ้าชู้ เจ้าคุณบูรินทร์ไม่ยอมให้ เชษฐแต่งงานกับ สุดจิตต์ ถ้าเชษฐไม่ยอมยกเงินราชการมาให้เขา เชษฐยอมร่วมมือกับบิดาและถูกจับได้ ครอบครัวของเชษฐต้องเดือดร้อน

สุดจิตต์นำเงินส่วนตัวของเธอใช้ทางราชการ แต่เขษรันทน์ไม่ได้ที่ถูกรวดรอนว่าโกง จึงฆ่าตัวตาย เจ้าคุณบุรินทร์เป็นผู้สร้างปัญหาให้กับลูกตนเองและลูกสะใภ้ สุดจิตต์ต้องเป็นหม้าย ลูกของสุดจิตต์ต้องกำพร้าที่หึงและผู้ที่ให้ความอบอุ่น สุดจิตต์โกรธเจ้าคุณบุรินทร์มากจึงมอบเงินบำนาญของเขษรันทน์ให้แก่สมาคมการกุศลต่าง ๆ จนหมด เธอและลูกเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศเจ้าคุณบุรินทร์ยังสร้างปัญหาให้กับครอบครัวของหลวงพาดิษย์ และจรรยา ในอดีตจรรยาเป็นเด็กบ้านนอกที่เจ้าคุณบุรินทร์นำมาเลี้ยงไว้เมื่อโตเป็นสาว เจ้าคุณบุรินทร์ได้เธอเป็นภรรยาเมื่อจรรยาตั้งครรภ์เจ้าคุณบุรินทร์ให้เธอทำแท้งและบอกหลวงพาดิษย์ชายหนุ่มที่หลงรักจรรยาว่าจรรยาเป็นหลานสาวและเรียกสินสอดทองหมั้นเป็นเงินจำนวนมาก โดยที่หลวงพาดิษย์ไม่ทราบว่าจรรยาเคยเป็นภรรยาของเจ้าคุณบุรินทร์มาก่อน จรรยาไม่สบายใจเลยกับการกระทำของเจ้าคุณบุรินทร์ เพราะเจ้าคุณบุรินทร์จะนำเรื่องที่เธอเคยเป็นภรรยาของเขามาอ้างเพื่อรีดไถเงินเธอ เจ้าคุณบุรินทร์เล่นการพนันเสียเงินจำนวนมาก มาขอเงินจากจรรยา จรรยาไม่ต้องการนำเงินค่าใช้จ่ายที่หลวงพาดิษย์ให้ไว้มาใช้จ่ายไม่ถูกต้อง เธอจึงไม่ให้เงินแก่เจ้าคุณบุรินทร์ หลวงพาดิษย์ไปต่างจังหวัด จรรยาตัดสินใจเล่าเรื่องอดีตให้ฟัง รอคายให้อภัยจากสามีแต่คนนำจดหมายมาไว้แต่มา จึงนำจดหมายตอบมาไม่ทันเวลา จรรยาคิดว่าสามีไม่ให้ภัย เธอจึงตัดสินใจบุกยิงเจ้าคุณบุรินทร์แต่พลาด เจ้าคุณบุรินทร์แจ้งข้อหาจรรยาร้ายร่างกายต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ จรรยาจึงต้องติดคุก หลวงพาดิษย์ต้องกลับมาดูแลลูกและหาทางช่วยเหลือภรรยาให้พ้นผิด

เจ้าคุณบุรินทร์ยังสร้างปัญหาให้กับครอบครัวของถนนอมและหลวงสาลักษณ์ ด้วยการกลั่นแกล้งหลวงสาลักษณ์ให้ออกจากงานเพราะหลวงสาลักษณ์รู้ว่าเจ้าคุณบุรินทร์โกงเงินของทางราชการและกำลังหาหลักฐานผูกมัดเจ้าคุณบุรินทร์ เจ้าคุณบุรินทร์แกล้งเซ็นชื่อปลอมไล่หลวงสาลักษณ์ออกจากงาน ซึ่งหลวงสาลักษณ์ไม่อาจหาทางแก้ไขได้ เพราะพรรคพวกของเจ้าคุณบุรินทร์มีมาก ครอบครัวของหลวงสาลักษณ์ต้องตระกาศาก หลวงสาลักษณ์ล้มป่วยลง ถนนอมต้องเขียนหนังสือขาย เพื่อหาเงินมารักษาสามี สุดจิตต์กลับจากต่างประเทศรู้เรื่องราวที่เจ้าคุณบุรินทร์กระทำต่อครอบครัวของหลวงสาลักษณ์จึงให้ความช่วยเหลือเรื่องเงิน

หลวงสาลักษณ์รักษาตัวจนหาย ท่านเสนาบดีต้องการตัวหลวงสาลักษณ์มาทำงาน และทราบว่าเป็นหลวงสาลักษณ์ที่ถูกไล่ออกเพราะลายเซ็นของคุณ จึงสอบสวนและทราบว่าเจ้าคุณบุรินทร์ปลอมลายเซ็นไล่หลวงสาลักษณ์ออกโดยที่ท่านไม่ทราบเรื่อง จึงดำเนินการตามกฎหมายกับเจ้าคุณบุรินทร์ สุดจิตต์ทนการกระทำของบิดาสามีไม่ได้จึงช่วยเหลือจรรยา และแจ้งความแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เจ้าคุณบุรินทร์ทำกับจรรยา และครอบครัวของหลวงสาลักษณ์

เจ้าคุณบุรินทร์ถูกศาลสั่งให้ประหารชีวิต ผลกรรมที่เจ้าคุณก่อไว้ได้ทำให้ประชาชนที่มาฟังคำสั่งศาลรุมประหารทัณฑ์เจ้าคุณบุรินทร์จนถึงแก่ความตาย

เรื่องแพนหัวใจ

บิดาของสมยศ ไม่พอใจที่สมยศแต่งงานกับองงค์ โดยไม่บอกให้ตนทราบ บิดาของสมยศจึงเกี้ยวองงค์เพราะองงค์มีอาชีพนักแสดง บิดาของสมยศถือว่าอาชีพนี้ เป็นอาชีพชั้นต่ำไม่มีเกียรติแต่เมื่อสมยศมีลูกกับองงค์ 1 คน บิดาของสมยศรักหลานจึงให้พาองงค์เข้ามาอยู่ในบ้าน องงค์ไม่มีความสุขเมื่อมาอยู่บ้านสามี เพราะบิดาขององงค์จัดการดูแลลูกสาวแทนเธอ เธอไม่มีโอกาสใกล้ชิดลูกสาวความอบอุ่นระหว่างแม่ลูกขาดหายไป องงค์อยู่ในบ้านอย่างสะอึกส่ายแต่เธอก็อดใจ เธอมีสิทธิ์พบลูกตอนรับประทานข้าวและพักผ่อนเท่านั้น ยามนอนบิดาของสามีจัดให้ลูกของเธอนอนอยู่ใกล้ ๆ ด้วย สมยศเกรงใจบิดาที่เขาขัดใจบิดามาแต่งงานกับเธอ องงค์ต้องเลิกแสดงละครเพราะบิดาของสมยศไม่ชอบ มีละครการกุศลครอบครัวของสมยศได้บัตรเชิญ องงค์และสมยศไปดูละคร บังเอิญวันนั้นนางเอกละครเกิดแสดงละครไม่ได้ ละครขณะนี้เป็นคณะที่องงค์เคยแสดงและอาจารย์ในคณะขอร้องให้เธอแสดงแทน องงค์จึงขออนุญาตสามี สามีของเธออดใจมากจะไม่ยอมให้องงค์แสดงก็ไม่ได้ จึงตัดใจยินยอมอนุญาตแต่ห้ามประกาศชื่อเธอ เพราะไม่ต้องการให้เรื่องนี้เอิกเกริกถึงบิดา ผู้ประกาศไม่ทราบเรื่องนี้ จึงประกาศชื่อเธอ และสกุลของสามี เป็นเหตุให้บิดาของสมยศไม่พอใจ บิดาของสมยศให้สมยศหย่ากับองงค์ องงค์เสียใจและขมขื่นใจมากที่ชีวิตครอบครัวของเธอต้องอับปางลงเพราะพฤติกรรมของบิดาสามีสร้างความเดือดร้อนให้เธอ บิดาของสามีตั้งใจกำจัดลูกสะใภ้ออกจากบ้านได้

ความกตัญญูที่องงค์ได้รับจากบิดาของสามีทำให้เธอกลับไปแสดงละครสร้างชื่อเสียงให้ตนเองจนลือชื่อทั้งในและต่างประเทศองงค์มีเงินเก็บสะสมมากพอที่จะใช้ชีวิตอยู่ต่างประเทศได้ เมื่อเธอสืบทราบจากคนใช้ในบ้านสามีว่า บิดาของสามีไม่ต้องการให้ลูกสาวทราบว่ามีการดาเป็นนักแสดง จึงให้สมยศย้ายไปอยู่ชื่องกง องงค์ติดตามสมยศและลูกได้พบกันในดินแดนลงวันชาติ เธอแสดงละครในฐานะตัวแทนของชาติ และบอกให้ลูกสาวทราบว่าเธอคือ มารดา และองงค์เรียกลูกสาวว่า "แพนหัวใจ" เมื่อองงค์แสดงเสร็จได้รับความเข้าใจกับสมยศ เพื่อตัดปัญหาความยุ่งยากจากบิดาของสามี องงค์จึงตั้งรกรากอยู่กับสามีและลูกที่ชื่องกง

เรื่องบ่มรัก

เพทาย แต่งงานกับลูกชายเศรษฐี เธอคิดว่าเธอคงมีความสุข เพราะทั้งเธอและเขาค่างว่ารวยด้วยกันทั้งสองฝ่าย แต่แล้วชีวิตครอบครัวของเธอต้องอับปางลง เพราะบิดาของสามีเข้ามาท้าวทลายสิทธิในครอบครัวของเธอ ระยะเวลา 3 ปี ที่เธอแต่งงานกับสามี บิดาและญาติพี่น้องของสามีต่างไม่ยอมรับเธอในฐานะลูกสะใภ้ พวกเขาคิดว่าเธอจะมากอบโกยสมบัติของสามี เขาก็ดักเธอไม่ให้รู้เรื่องระบบธุรกิจงานในตระกูล เพทายหนักใจและกลัดกลุ้มใจเพราะเธอไม่ได้หวังผลประโยชน์ในเรื่องนี้เลย บิดาของสามีและญาติพี่น้องแสดงความรังเกียจเธอ สามีก็ไม่ให้ความคุ้มครองเธอเท่าที่ควร เธอขาดความรักความอบอุ่นจากสามี สามีเชื่อฟังญาติพี่น้องของเขาอย่างไม่มีเหตุผล พฤติกรรมของบิดาและญาติพี่น้องของสามีแสดงต่อเธอไม่ให้เกียรติเธอ ทำให้เธอหมดความอดทนและตัดสินใจขอย่ากับสามี เพทายเสียใจที่ไม่อาจประคับประคองชีวิตคู่ไว้ได้

เพทายกลับมาแต่งงานกับพิทยา เพทายสงสัยที่พิทยาขอเธอแต่งงาน พิทยาให้เหตุผลว่าเขาบ่มรักคือรักอย่างค่อยเป็นค่อยไป อย่าใจร้อนชิงสุกก่อนห่าม และเขามักรักไว้นานแล้ว ยังรักเธอและซื่อสัตย์ต่อเธอเพียงคนเดียว ถึงแม้ว่าเธอจะแต่งงานไปแล้วก็ตาม เมื่อเธอหย่าเขาก็พร้อมที่จะแต่งงานด้วย ไม่รังเกียจแม้ว่าเธอจะเคยมีสามีก็ตาม

2.5.2 น้องสามี

บทกวีดังกล่าวปรากฏในนวนิยายเรื่อง ชีวิตที่สะใภ้

เรื่อง ชีวิตที่สะใภ้

ประพจน์ สร้างความหนักใจให้กับพรรณพิมลและประพันธ์มาก ความดีและความเกเรของเขาทำให้พี่ชายและพี่สะใภ้เป็นห่วง เขาไม่ยอมไปโรงเรียนติดเพื่อน รื้ออ่านมีคู่มือและหนังสือเรียนทั้งยังคบเพื่อนไม่ดี การที่เขาคบเพื่อนไม่ดี ทำให้ทุกคนในครอบครัวของพรรณพิมลกลัวว่าเขาจะเสียคนต้องติดคุก ทำความเสื่อมเสียมาสู่วงศ์สกุล พรรณพิมลจึงป้องกันไม่ให้ประพจน์ประพฤติเช่นนั้น แต่ประพจน์ไม่เคยเชื่อฟังคำสั่งสอนของพรรณพิมลเลย เขากลับเถียงพรรณพิมล ไม่ต้องการให้พรรณพิมลมายุ่งเกี่ยวกับ เขาก้าวร้าวพรรณพิมล เป็นอริกับพรรณพิมล คิดว่าพรรณพิมลเป็นสายให้กับตำรวจเพื่อมาจับเพื่อนของเขา เขาเกลียดพรรณพิมล ไม่ชอบที่พรรณพิมลต้องมาสั่งสอนเขา

ประพจน์ เป็นผู้สร้างปัญหาขึ้นกับครอบครัวของพรหมพิมล ความเกรง ความไม่ใส่ใจในการเรียนของเขาทำให้พี่น้องทุกคนหนักใจ เขากลัวประพจน์พี่ชายคนกลาง เพียงคนเดียว แต่ประพจน์ไปศึกษาต่อต่างประเทศ ทุกคนในบ้านก็ใส่ใจกับพฤติกรรมของเขา มาก ไม่ต้องการให้เขาคบเพื่อนไม่ดี แต่เขาไม่เชื่อฟังผู้ใด เขาจึงถูกกักบริเวณ เขาโกรธ พรหมพิมลมาก คิดว่าพรหมพิมลยุ่งพี่ชายให้ทำกับเขาเช่นนี้ แต่เขาก็หนีออกจากบ้านไม่ได้ เพราะประพจน์คุยกับตำรวจภูธรของพรหมพิมลอยู่นอกห้อง ประพจน์ก็อดใจมากที่ไม่อาจออกไป พบเพื่อนได้

การที่ประพจน์ถูกกักตัวไว้ในบ้านเป็นผลดีต่อตัวเขาเอง เพราะ 3 วันที่ เขาถูกกักอยู่นั้น ตำรวจได้ตามจับเพื่อนของเขาที่โจรกรรมทรัพย์สินบ้านเจ้าคุณบูรินทร์ได้หมด ทำให้เขาไม่ถูกจับ ไม่ถูกพี่ ๆ ว่าเป็นคนทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงวงศ์สกุล เขาเริ่มสำนึกได้ว่า สิ่งที่เขาทำนั้นไม่ใช่สิ่งที่ดีเลย เขาควรเอาอย่างพี่ ๆ ที่เป็นคนดี ไม่ควรเกรง คือไม่เชื่อฟัง คำสั่งสอนของพี่ ๆ เขาตั้งใจเป็นคนดี

ปัญหานี้เกิดขึ้น เพราะประพจน์ถูกตามใจมาก ทั้งเขาเป็นลูกคนสุดท้อง คลอดมาได้ 7 วัน มารดาก็ถึงแก่กรรม จึงทำให้ทุกคนรักและสงสารมาก เมื่อบิดาตาย ประพจน์ พี่ชายแต่งงานกับพรหมพิมลและเป็นผู้เลี้ยงดูเขา ประพจน์หาทุกอย่างตามที่น้องต้องการทำให้ เขาเป็นเด็กที่ไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง เขาจึงไม่ตั้งใจเรียน เขากลัวประพจน์พี่คนกลาง เพราะเป็นคนเอาจริง ดีเขาถ้าเขาทำผิด ส่วนที่สาวคนที่สามก็รักเขาและตามใจเขามากเกินไป จึงทำให้เขาคิดว่าเขาเป็นที่รักของทุกคน เขาทำอะไรผิด พี่ ๆ ก็ให้อภัย ทำให้เขาได้ใจ ไม่รู้ว่าสิ่งใดควรไม่ควร ยิ่งเมื่อประพจน์ไปเรียนต่อต่างประเทศไม่มีคนคอยกำหราบเขา เขายิ่งทำตามใจตัวเอง ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของพี่ชาย พี่สะใภ้ และคอยประจบพี่สาวเพื่อให้อยู่ข้างตน เมื่อเขาโตเขาก็ชอบทำตามใจตนเอง เริ่มคบเพื่อนไม่ดี เพื่อนเล่นการพนัน เพื่อนหิวขโมย ถึงแม้ว่าเขาไม่ได้เป็นคนทานแต่เขาก็รู้เห็นการกระทำของเพื่อนเหล่านั้น

พรหมพิมลเป็นผู้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างใจเย็น เพราะเขารู้ว่าประพจน์ ถูกตามใจมามาก การที่เธอจะว่ากล่าวตักเตือนเขานั้น เขาไม่เชื่อเธอแน่ แม้แต่ประพจน์พี่ชาย ของเขาแท้ ๆ เขายังหลบหลีกได้ พรหมพิมลจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ตอบวาทะที่ก้าวร้าวของประพจน์ ไม่ต้องการให้สามีนั่งใจ เพิ่มปัญหาให้สามี พรหมพิมลแก้ปัญหาคำด้วยการติดต่อกับญาติที่เป็น ตำรวจให้คอยสอดส่องพฤติกรรมของประพจน์ เพื่อเธอจะได้หาทางแก้ไข ญาติของเธอรู้ว่า

ประพจน์รู้เรื่องการโจรกรรมเป็นอย่างดี แต่เพราะความรักเพื่อนมาก ประพจน์ไม่ยอมบอกที่อยู่ของเพื่อนกับตำรวจ และเมื่อพรรณพิมพ์ลนาเรื่องรหัสในโทรเลขไปบอกญาติของเธอ ญาติก็ได้แนะนำว่าจะต้องกักบริเวณประพจน์ เพราะตำรวจจะจับพวกโจรกรรม ทำให้ประพจน์ไม่ถูกจับ พรรณพิมพ์รักซาซื่อเสียววงศ์สกุลของสามี การที่ประพจน์ไม่ถูกจับทำให้เขาสำนึกผิดในสิ่งที่เขากระทำต่อพรรณพิมพ์ เขาขอโทษพรรณพิมพ์ และจะเป็นเด็กดีตั้งใจเรียนหนังสือ เลิกเกเรอย่างเด็ดขาด

2.6 ปัญหาเรื่องภรรยาที่มีลูกยาก

เรื่องคลุมถุงชน

ปัญหาดังกล่าวปรากฏในนวนิยายเรื่องคลุมถุงชน

ดวงแข ประสบปัญหาที่มีลูกยาก ตลอดระยะเวลา 1 ปีที่ใช้ชีวิตครอบครัว เธอและสามีพยายามทุกวิถีทางที่จะมีลูกสืบสกุลให้ได้ แต่ก็ไม่สามารถจะมีได้ ทั้ง ๆ ที่เธอปรึกษาแพทย์และทำตามคำแนะนำของแพทย์ทุกประการ เธอก็ยังคงไม่มีลูกสืบสกุล เรื่องลูกนี้สร้างความวิตกกังวลให้กับเธอและครอบครัวของสามีเป็นอย่างมาก เพราะสามีเป็นบุตรคนโตทุกคนในครอบครัวต้องการให้สามีมีลูกทั้งนั้น ครอบครัวของดวงแขเองก็มีลูกถึง 7 คน ครอบครัวของสามีก็มีลูกถึง 8 คน เมื่อพึ่งวิชาการทางการแพทย์ไม่ได้ ดวงแขและสามีก็พึ่งไสยศาสตร์โดยขนานศาลกล่าวต่าง ๆ นานา ทั้งสองคนเดินทางไปทุกที่มีคนบอกว่ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถดลบันดาลให้มีลูกได้ แม้กระทั่งขอเด็กมาเลี้ยง เพื่อให้เกิดลูกขึ้นมาบ้าง เธอและสามีก็กระทำเช่นกันแต่ก็ไม่สามารถจะมีลูกได้ ปัญหาเรื่องการมีลูกยากของเธอสร้างความวิตกกังวลทุกข์ร้อนให้กับตัวเธอและครอบครัวเป็นอย่างมาก

ยิ่งดวงแขมีความหวั่นวิตกมากเท่าใด การมีลูกยากของดวงแขก็ยิ่งยอมเกิดมากขึ้นเท่านั้น เพราะความหวั่นวิตกได้ก่อผลทางจิตใจให้กับตัวดวงแขเอง ดวงแขกลัวสามีจะไม่รัก กลัวสามีจะมีภรรยาใหม่ กลัวเมื่อแก่ตัวไปแล้วเธอจะไม่มีใครมาเป็นเพื่อนดูแล ในยามชรากลัวว่าเธอไม่อาจจะสนองความต้องการของสามีที่ยากมีลูกไม่ได้แล้วสามีจะเบื่อหน่ายเธอ ดวงแขคิดมากและวิตกกังวลอยู่ตลอดเวลา เธอจึงเกิดความไม่สบายใจวิตกกังวล ทั้งยังพึ่งพาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยเหลือเธอด้วยการขนานสิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยให้เธอสามารถมีลูกสืบสกุลให้สามี ความวิตกกังวลเรื่องไม่มีลูกทำให้ชีวิตครอบครัวของเธอไม่มีความสุขเท่าที่ควร

ดวงแขเกิดความวิตกกังวลมาก มีผลต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของเธอ เธอคิดว่าภาระที่เธอแต่งงานกับสามีนั้น ผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายเห็นดีด้วย สามีไม่ได้รักเธอ เขาอาจจะมีคนรักของเธอมาก่อนแล้ว ยิ่งดวงแขหัวพันวิตกกังวลเท่าใด การมีลูกยากของดวงแขก็ยิ่งย่ำแย่เกิดขึ้นมากขึ้นเท่านั้น ดวงแขเกิดความกลัวไปทุกอย่าง กลัวสามีไม่รัก กลัวสามีจะมีภรรยาใหม่ กลัวตนเองไม่มีใครคอยดูแล กลัวสามีเบื่อก่อนที่ตัวเองจะมีลูกสืบสกุล กลัวสามีว่าเธอมีสิ่งผิดปกติในร่างกาย เป็นที่รังเกียจของสามี เมื่อความกลัวมีมากความวิตกกังวลมีมาก ยิ่งเพิ่มความกลัดกลุ้มใจ และทำให้ทั้งสองคนเริ่มมีปัญหาตึงเครียดกัน

การที่ดวงแขมีลูกยากนั้น บิดาของสามีมีความคิดว่าเป็นเพราะดวงแขมีความวิตกกังวลมาก จนเกิดอุปาทานว่าเธอไม่สามารถจะให้กำเนิดลูกได้ สามีไม่รักตนเอง หรือสามีต้องมีบางสิ่งบางอย่างที่ผิดปกติ สามีอาจถูกบังคับให้แต่งงานกับตนเอง ยังไม่สามารถมีลูกด้วยกันทำให้ดวงแขคิดมาก ความวิตกกังวลดังกล่าวส่งผลกระทบต่อจิตใจของดวงแขเอง ยิ่งต้องการมีลูกมากเท่าไรก็ยิ่งมีลูกยากเท่านั้น บิดาของสามีมีประสบการณ์มาก และนำหลักการทางจิตวิทยามาใช้แก้ไขปัญหา ด้วยวิธี "คลุมถุงชน" เพื่อละอุปาทานของดวงแขให้หมดไป นับว่าเป็นวิธีการที่ทันสมัยและเห็นว่าสามารถจะนำมาแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของบุตรได้ เมื่อดวงแขหมดความวิตกกังวลและเชื่อมั่นในวิธีการที่บิดาสามีแนะนำเธอก็สามารถที่จะมีลูกได้

บทที่ 3

วิเคราะห์แนวคิดของผู้เขียนที่มีต่อชีวิตครอบครัว

แนวคิดเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยายขนาดสั้นของ หลวงวิจิตรวาทการ มี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน
2. แนวคิดเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน

หลวงวิจิตรวาทการ เสนอแนวคิดในการเลือกคู่ครองและการแต่งงานไว้

2 ลักษณะ ดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรัก

แนวคิดเรื่องความรักที่ปรากฏในนวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการมีลักษณะดังนี้

1.1.1 ความรักที่แท้จริงสามารถเอาชนะอุปสรรคได้ ความรักที่แท้จริงสามารถเอาชนะอุปสรรคได้ หลวงวิจิตรวาทการเสนอแนวคิดนี้ในเรื่อง เพื่อนเก่าเมียรัก หลวงวิจิตรวาทการชี้ให้เห็นว่า บุญช่วยรักสมพรแต่มีอุปสรรคอยู่ว่า เขาไม่อาจหาเงินมาสู้ขอสมพรได้ อีกทั้งชาติตระกูลของบุญช่วยไม่ทัดเทียมกับสมพร แต่ความรักของเขามีสู่สมพรเป็นความรักที่แท้จริง บุญช่วยจึงแก้ไขปัญหาเพื่อเอาชนะอุปสรรคนี้ให้ได้โดยมีสมพงษ์เพื่อนของเขาเป็นผู้ช่วยเหลือ แต่การที่สมพงษ์จะมาช่วยเหลือเขานั้นก็เป็นภาระลำบากใจอย่างมากเพราะวิธีการช่วยเหลือของสมพงษ์มีวิธีการเดียวคือ ให้อับอายขายหน้าของสมพงษ์ที่มีฐานะและตระกูลทัดเทียมกับสมพร ไปสู้ขอสมพรมาแต่งงานกับสมพงษ์ แล้วสมพงษ์ก็จะยกสมพรให้กับบุญช่วยเป็นการยกภรรยาให้เพื่อน วิธีการดังกล่าวหากไม่บอกให้บุญช่วยเข้าใจ บุญช่วยก็ต้องเข้าใจผิดคิดว่าเพื่อนทรยศ แต่เมื่อปรับความเข้าใจกันได้อุปสรรคที่บุญช่วยพบก็คลี่คลายไปในทางที่บุญช่วยสมหวังบุญช่วยสามารถใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกับสมพรได้

เรื่องนี้สะท้อนให้เห็นว่า หากมนุษย์เรามีความรักที่แท้จริงก็สามารถจะเอาชนะอุปสรรคไปได้ดังข้อความที่ว่า

"...ความรักอันเดียวจะเป็นเครื่องต่อสู้ ความยากลำบากในชีวิตได้ทุกประการ"

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 จ : 6)

เรื่องบุรุษอาธรรม ถนอมสามารถแก้ไขอุปสรรค ที่เกิดขึ้นในครอบครัว เนื่องจากการกระทำของ เจ้าคุณบูรินทร์ในการปลอมลายมือไล่หลวงสวัสดิ์ ซึ่งมีของ เธอออกจากงานทำให้เธอได้รับความลำบาก สามีล้มป่วย เธอต้องแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการขายของที่มีอยู่ในบ้านและเขียนหนังสือขาย เธอยังยึดมั่นในโอวาทของมารดาเป็นกำลังใจในการต่อสู้ อุปสรรคทั้งปวงที่เกิดขึ้น ดังข้อความที่ว่า

"เธอเป็นคนบูชาความรัก ถือว่าความรักเป็นของศักดิ์สิทธิ์อาจคุ้มครองป้องกันมนุษย์จากอุปสรรคทั้งหลาย"

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 ข : 45)

เรื่องสมร สมรสสมหวังในความรักที่มีต่อหลวงบรรจง สมรคิดว่าความรักสามารถจะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ ดังข้อความที่ว่า

"...ความรักเป็นสิ่งที่ให้คุณ กระทำใจให้ข่มขื่น ช่วยให้เกิดความมานะพยายาม ในอันที่จะต่อสู้กับอุปสรรคของชีวิต..."

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 ข : 13)

จากแนวคิดเรื่องความรักที่แท้จริงสามารถเอาชนะอุปสรรคได้ ทำให้ผู้อ่านเห็นว่าความรักเป็นเครื่องหล่อหลอมใจเป็นต้นว่าความกล้าหาญให้มนุษย์เราสามารถเอาชนะอุปสรรค ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเขา

1.1.2 ความรักที่แท้จริงคือความเสียสละ ความรักที่แท้จริงคือความเสียสละ หลวงวิจิตรวาทการเสนอแนวคิดที่แสดงอุดมคติของความรักไว้ว่า ความรักที่แท้จริงนั้นคือ ความเสียสละผู้ที่มีความรักอย่างแท้จริงไม่ต้องการสิ่งตอบแทนพร้อมที่จะตายแทนคนที่ตนรักได้

เป็นความรักที่บริสุทธิ์ มีมั่นคงและมีคุณค่า ลักษณะของความรักดังกล่าวปรากฏในนวนิยายเรื่อง บุชารัก หลวงเพชรรัตนสงครามมีความรักมั่นคงต่อตาบพิทย่อมให้ตาบพิทย่อมอภิเชกเป็นชายาของ เจ้าฟ้าอภัย ทั้ง ๆ ที่เขายังรักเธอ เมื่ออภิเชกแล้ว เขาก็ยังทำหน้าที่รับใช้เธอด้วยความซื่อสัตย์ จนเธอเห็นความจริงก็รู้สึกจึงบักหัดขนกให้เขียนว่า "บุชารัก" ทำให้เจ้าฟ้าอภัยเข้าใจผิด ลงโทษหลวงเพชรรัตนสงครามให้ไปอยู่วังหน้า เมื่อเปลี่ยนแผ่นดิน หลวงเพชรรัตนสงคราม ทำหน้าที่ของทหารฝ่ายวังหน้าด้วยการจับเจ้าฟ้าอภัยและพระชายา แต่หลวงเพชรรัตนสงคราม ปลอ่ยทั้งสองคนไปทำให้หลวงเพชรรัตนสงครามต้องโทษประหารชีวิต ที่เขาทำเช่นนี้เพราะเขา ต้องการให้ตาบพิทยิ่งที่เขารักปลอดภัยมีชีวิตอยู่ต่อไปกับพระสวามี เขาว่าการกระทำของเขา นั้นเท่ากับเป็นกบฏและรู้ว่าผลที่ได้รับคือความตาย เขาก็ยอมตาย เขายอมเสียสละชีวิตของเขา เพื่อคนที่เขารักมีความสุขและปลอดภัย หลวงเพชรรัตนสงครามทำหน้าที่ของคนรักที่เสียสละ มีความจงรักภักดีแสดงพฤติกรรมได้เหมาะสมกับคำว่า บุชารัก ยอมเสียสละชีวิตของตนเพื่อคนที่ คนรักรอดพ้นจากอันตรายที่จะได้รับ นับว่าเป็นความรักที่เสียสละอย่างแท้จริง

บทบาทของหลวงเพชรรัตนสงครามที่กระทำตนเป็นผู้เสียสละแสดงให้เห็นแนวคิดที่ว่า ความรักที่แท้จริง คือ ความเสียสละ ดังข้อความที่ว่า

"...เรามีโอกาสพบตาบพิทยิ่งซึ่งเขาได้แสดงความยินดีและให้ความเชื่อตรงจงรักว่า จะเสียสละทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อหญิงที่เขารัก..."

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 ข : 101)

และจากสุดท้ายของหลวงเพชรรัตนสงครามได้เสียสละชีวิตตนเองโดยให้ความช่วยเหลือตาบพิทยิ่ง และเจ้าฟ้าอภัยและผลที่ได้รับคือ เขาต้องถูกประหารชีวิต หลวงเพชรรัตนสงครามยินดีตาย เพราะเขาถือว่า

"ความรักที่แท้จริงของเขานั้น คือความเสียสละทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อคนที่เขารักมีความสุข และปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง"

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 ข : 126)

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมในการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมในการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน แบ่งออกได้ดังนี้

1.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้หญิงและผู้ชาย มีดังนี้

1.2.1.1 คุณสมบัติของผู้หญิง

คุณสมบัติของผู้หญิงตามพระคัมภีร์ของผู้เขียน มีดังนี้

1) มีฝีมือในเรื่องงานบ้านงานเรือน

หลวงวิจิตรวาทการ ได้เสนอแนวคิดให้เห็นคุณสมบัติของผู้หญิงอย่างหนึ่งที่ควรคำนึงคือ ผู้หญิงต้องมีฝีมือในเรื่องงานบ้านงานเรือน ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เป็นคุณสมบัติที่เหมาะสมจะเลือกเป็นภรรยา การที่ผู้หญิงมีฝีมือในการจัดแจงบ้านเรือนให้สะอาดเรียบร้อย เลี้ยงบุตร - ธิดา ให้มีมารยาทและอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี แต่งกายสะอาด มีระเบียบ มีการจัดอาหารไว้พร้อมทั้งเสื้อผ้าที่สวมใส่สะอาดตา ตลอดจนการใช้จ่ายอย่างไม่วุ่นวาย มีพอสำหรับเก็บไว้ใช้ในยามเจ็บไข้ หากผู้หญิงขาดคุณสมบัติดังกล่าว อาจจะทำให้ครอบครัวไม่มีความสุขเท่าที่ควร นวนิยายที่แสดงให้เห็นผู้หญิงต้องมีฝีมือในเรื่องงานบ้านงานเรือนได้แก่ เรื่อง เลือดก้อนหนึ่ง แสดงถึงผู้หญิงควรทำหน้าที่แม่บ้านแม่เรือนที่ดี ดังบทบรรยายที่บุญเรือนประณิษิตบุญวัฒน์

... "เธอทำทุกอย่างด้วยตนเอง เหมือนกันกับเมื่อครั้งยังไม่ได้เป็นภรรยา ทั้ง ๆ ที่อายุยังน้อย เธอพยายามทำตัวให้เป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดี ถือสามีเป็นสามีตามความหมายของคำศัพท์ คือ หมายความว่า เป็นนาย เธอแสวงหาทุกทางที่จะเอาอกเอาใจให้มีความสุขสบายแก่สามี" ...

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 ข : 139)

หลวงวิจิตรวาทการ ยังได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิงที่ขาดคุณสมบัติแม่บ้านแม่เรือนที่ดีไว้อีกด้วยว่า เมื่อเกิดความบกพร่องในเรื่องการบ้านการเรือน อาจจะทำให้สามีนำมาเป็นข้ออ้างในการหย่าร้าง เช่น เรื่อง คินร้างคินรัก ดังบทบรรยายและสนทนา ที่ว่า

"สามีเป็นผู้ริเริ่มเรื่องไม่ราบรื่นขึ้นก่อน ทว่าภริยาไม่รู้ประสีประสา เรื่องการเพียรเรือนอยู่ด้วยกันมาจนมีลูก 4 คนแล้ว แม่แต่เสื้อผ้าของลูกตัวก็ยังไม่รู้จักว่ามีอะไร ขาดอะไร

อาหารการกินของลูกและผิวไม่เรียบริ้ว ไม่ตรงเวลา การดูแลลูกนับว่าใช้ไม่ได้ทีเดียว และ "ถ้าเธอเป็นภรรยาที่ดีจริงฉันก็จะไม่ เป็นอย่างนี้"

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 ก : 35)

เป็นคำพูดที่สามีต่อว่าภรรยาถึงเรื่องบกพร่องในหน้าที่แม่ เรือนไม่รู้ว่าตนเองจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร เสื้อผ้า อาหารการกิน ไม่ตรงเวลา ไม่มีการอบรมสั่งสอนลูก นับว่าเป็นภรรยาที่ขาดคุณสมบัติ เรื่องงานบ้านงานเรือน

จากเรื่อง ง่ายนิดเดียว สามีของวิชณีนำข้อบกพร่องในเรื่องงานบ้านงานเรือนของวิชณีมาเป็นข้ออ้างที่เขาจะหย่ากับเธอ โดยต้องการให้คนภายนอกเห็นว่าในการหย่าครั้งนี้วิชณีไม่ทำหน้าที่เป็นภรรยาที่ดีพอ ดังข้อความ

"เขาอยากเลิกกับวิชณี แต่ก็จะต้องเลิกในฐานะที่เขาไม่มีความผิด ในฐานะที่เขาเป็นสามีที่ดี แต่วิชณีไม่เป็นภรรยาที่ดีพอ"

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 จ : 12)

จากเรื่อง สมร ภรรยาของหลวงบรรจงฯ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ภรรยาที่ดีขาดความเอาใจใส่ปรนนิบัติสามี ทำให้หลวงบรรจงฯ นอกใจภรรยา ไปใช้ชีวิตคู่กับสมร ดังข้อความ

"ถ้าหากว่าภรรยาหลวงบรรจงฯ ไม่ปล่อยขลุ่ยละเลยสามีจนเกินไปดังนี้แล้ว เรื่องนี้ทั้งเรื่องจะไม่เกิดขึ้น ฉะนั้นจึงน่าจะเป็นบทเรียนอันดีสำหรับภรรยาทุกคน กล่าวคือ จะทำอะไรทำเกิด แต่อย่าลืมเอาใจใส่กับส่วนตัวของสามี"

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 ช : 38)

2) มีคุณธรรม หลวงวิจิตรวาทการเสนอแนวคิดนี้เพื่อแสดงให้เห็นคุณค่าของผู้หญิง คุณค่าที่ว่าคือเป็นคนดีของสังคมยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความจริงใจ โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ยอมเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ อันเป็นตัวอย่างที่ดีต่อบุคคลอื่นต่อไป เช่น เรื่อง

ความรักในกรุงซัง เดือนเพ็ญแสดงความมีคุณธรรมของตนเองด้วยการยอมเข้าไปอยู่ในคุกเพื่อช่วยเหลือผู้หญิงคนหนึ่งที่ถูกใส่ร้ายในขณะเดียวกันโชติช่วงก็ช่วยเหลือเช่นกัน เดือนเพ็ญสามารถพิสูจน์ให้ตำรวจเห็นว่า ผู้หญิงคนนั้นและเธอไม่ใช่คนผิด ทั้งยังช่วยตำรวจจับนักต้มตุ๋นได้อีกด้วย โชติช่วงประทับใจในความ เป็นคนดีมีคุณธรรมของเธอมาก เขาจึงขอเธอแต่งงานด้วย

เรื่องหวานใจเจ้าอน เป็นนวนิยายที่กล่าวถึงคุณค่าของผู้หญิงคนหนึ่งยอมเสียพรหมจรรย์ให้กับเจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์ เพื่อเป็นการชลอทัพไทยให้ลงมาช่วยทันเวลา การเสียสละความสาวของเธอทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติเป็นอย่างมาก แสดงให้เห็นคุณธรรมของผู้หญิงคนหนึ่ง

เรื่องขวัญตาขวัญใจ เสนอแนวคิดให้เห็นคุณธรรมของผู้หญิงคนหนึ่งที่มีสามีแล้ว มีเด็กหนุ่มมาติดพันรักใคร่ เธอปฏิบัติตนอย่างดี มีศักดิ์ศรีในตัวเอง รู้ตัวเองตลอดเวลา กับการคบหาสมาคมว่าควรมีขอบเขตแค่ไหนและปฏิบัติตนเองอย่างดี ชายหนุ่มผู้นั้นให้ความรักเคารพและศรัทธา ไม่ล่วงเกินในทางขู้สาว คุณสมบัติของเธอเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวมีความสุข

เรื่องโชคหลายชั้น หลวงวิจิตรวาทการ เสนอแนวคิดให้เห็นคุณธรรมของผู้หญิงในการตัดสินใจ เลือกคู่ครอง เพื่อศักดิ์ศรีของตนเองโดยคิดถึงเรื่องความรัก ความเข้าใจในการที่จะแต่งงานกับผู้ชายคนหนึ่งมากกว่าที่จะเลือกเป็นภรรยาเก็บของชายที่มีภรรยาอยู่แล้ว เธอไม่ต้องการถูกตราหน้าจากสังคมว่าแย่งสามีคนอื่น เป็นผู้หญิงที่ซื้อได้ด้วยเงิน หากเธอเลือกเขาเธอจะต้องได้รับความอับอายในสังคมอย่างแน่นอน เพราะเธอมีฐานะเป็นเพียงเมียเก็บเท่านั้น เธอจึงสร้างคุณค่าของเธอเองด้วยการตัดสินใจอย่างแน่นอนว่าควรเลือกผู้ชายที่ไม่มีพันธะใด ๆ และตัดขาดจากชายที่มีภรรยาแล้ว การตัดสินใจของเธอทำให้ผู้ชายที่รักเธอมีความภาคภูมิใจในตัวเธอและเห็นเธอมีคุณธรรมและพร้อมที่จะแต่งงานกับเธอ

3) มีความสามารถ หลวงวิจิตรวาทการ มีแนวคิดเรื่องคุณสมบัติของผู้หญิง อีกประการหนึ่งคือ มีความสามารถพึ่งพาตนเองได้เมื่อสามีไม่อยู่ หรือแยกทางกับสามีไปแล้ว ก็สามารถหาเงินใช้จ่ายเลี้ยงดูครอบครัวได้ตามลำพัง เช่น คู่เก่าเมียรัก เรื่องนี้แสดงให้เห็นคุณสมบัติของผู้หญิงที่สามารถพึ่งพาตนเองได้หลังจากแยกทางกับสามีแล้ว เธอทำงานในไร่ กลางทุ่ง สู้แดด สู้ฝน เข้มแข็ง อุตุน เหมือนชายอกสามศอกมีความสามารถในการขี้นรถในไร่ และในขณะที่ยังทำหน้าที่แม่บ้านควบคู่ไปด้วย คุณสมบัตินี้กล่าว

เป็นที่ต้องการของชายทั่วไป จนทำให้สามีเฝ้ามองเห็นความสามารถและคุณค่าในตัวเธอ เกิดความหึงหวง และทนไม่ได้ที่เธอจะแต่งงานใหม่ จึงขอลับมาคืนดี

4) มีการศึกษา หลวงวิจิตรวาทการให้ความสำคัญกับการศึกษามาก ท่านมีทรรศนะว่ามนุษย์ทุกคนสามารถไข่หาความรู้ตามกำลังฐานะของตน การศึกษาจะพัฒนาคน และพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรือง การเลือกคู่ครองที่มีการศึกษาจะเป็นการช่วยเหลือ เกื้อกูล ส่งเสริมกันและกัน ทำให้มีความเจริญก้าวหน้าในงานอาชีพ ท่านเสนอแนวคิดดังกล่าว ไว้ในนวนิยายเรื่องมนต์เรียกผิวและกลัวจนหายกลัว

เรื่องมนต์เรียกผิว พรหมากับภรรยาคนเก่า แต่งงานกับภรรยาใหม่ เพราะเหตุ ภรรยาเก่ามีความรู้แค่ระดับประถมไม่อาจจะส่งเสริมหน้าที่การงานให้พรได้ ภรรยาเก่าศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมพูดภาษาต่างประเทศได้ เข้าสังคมชั้นสูงได้ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี จนพรกลับมาคืนดีด้วย พฤติกรรมภรรยาเก่าที่ส่งเสริมให้สามีเป็นคุณค่าในตัวเธอ

เรื่องกลัวจนหายกลัว หลวงวิจิตรวาทการ ชี้ให้เห็นการที่ผู้ชายเลือก ผู้หญิงมาแต่งงานด้วยความรู้จักพื้นฐาน การศึกษาของผู้หญิงคนนั้นพอสมควร การไม่พิจารณา คุณสมบัติดังกล่าว อาจจะทำให้ตนต้องอับอายกับการไม่รู้จักกาลเทศะ การพูดจา การเข้าสังคม ของภรรยา จนกลายเป็นปัญหาการทะเลาะวิวาท ในที่สุดต้องหย่าร้างกัน การขาดคุณสมบัติที่ได้รับจากการศึกษานั้น มีส่วนสำคัญทำให้ชีวิตครอบครัวหมดความสุขได้ ดังข้อความของสามีที่คิดถึง การเลือกภรรยามาเป็นคู่ครอง

"ในขณะที่ผมศึกษาอยู่ใหญ่ ไรบก็ได้ครุ่นคิดถึงอนาคตของตัว ไหนก็ได้ชื่อว่าเป็นนักเรียนนอก เมื่อกลับเข้ามาทำอย่างไรเสีย จะต้องกลับเข้าสังคม การมีเมียไม่สามารถจะเข้าสังคมได้ จะเป็นการถ่วงความเจริญ ตัดรอนอนาคตหมดทุกอย่าง...

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 พ : 36)

1.2.1.2 คุณสมบัติของผู้ชาย

หลวงวิจิตรวาทการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ชายที่ผู้หญิง จะเลือกเป็นคู่ครอง ไว้ดังนี้

1) ผู้ชายต้องมีจิตใจมั่นคงต่อความรัก หลวงวิจิตรวาทการ เสนอแนวคิดนี้ เพื่อให้เห็นว่าคุณสมบัติอย่างหนึ่งของผู้ชายที่มีอยู่คล้ายกับผู้หญิงคือ ผู้ชายมีจิตใจมั่นคงต่อความรักเช่นกัน หลวงวิจิตรวาทการต้องการรู้ให้เห็นว่าผู้ชายลักษณะนี้น่าจะเลือกมาเป็นคู่ครอง แนวคิดนี้ปรากฏในนวนิยายเรื่อง บ่มรัก ฝ่ายชายยินดีจะแต่งงานกับฝ่ายหญิงทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเธอเป็นหม้ายเพราะเขารักเธอตลอดเวลาที่เธอแต่งงานไปและไม่คิดเปลี่ยนใจไปมีผู้หญิงคนอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่เขายังโสดและสามารถหาหญิงอื่นมาทดแทน เธอเคยผ่านการแต่งงานแล้ว เขาได้พิสูจน์ให้เธอเห็นว่าเขามีจิตใจมั่นคงในความรักที่มีต่อเธอ เธอจึงตกลงรับรักเขา

เรื่องบุขารัก ฝ่ายชายมีจิตใจมั่นคงจงรักภักดีต่อฝ่ายหญิงและที่สำคัญพร้อมที่จะสละชีวิตของตนเองเพื่อปกป้องภัยอันตรายที่เกิดขึ้นกับฝ่ายหญิงและสามี ในที่สุดเขาก็ได้แสดงให้เห็นว่าความรักของเขาไม่ต้องการผลตอบแทน เป็นความรักที่มั่นคงและเสียสละอย่างแท้จริง แม้ชีวิตเขาก็เสียสละให้กับเธอได้ เพียงหวังให้เธอปลอดภัยและมีความสุขก็พอ

คุณสมบัติดังกล่าวที่ฝ่ายชายแสดงออกเป็นคุณสมบัติที่หลวงวิจิตรวาทการคิดว่า น่าจะเลือกชายชนิดนี้มาเป็นคู่ครองและแต่งงานด้วย

2) ผู้ชายต้องไม่เจ้าชู้ หลวงวิจิตรวาทการเสนอแนวคิดนี้ เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ลักษณะนิสัยส่วนตัวที่ดีของผู้ชาย เป็นตัวอย่างที่ดี สำหรับผู้หญิงที่จะเลือกผู้ชายดังกล่าวมาเป็นคู่ครอง ดังปรากฏในนวนิยายเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

เรื่องบุรุษอาธรรม หลวงสาลักษณ์ เป็นผู้ชายตัวอย่างในลักษณะนี้ พฤติกรรมที่เขาแสดงต่อภรรยาให้ความรักความเอื้ออาทร ประพฤติตัวเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ใส่ใจในหญิงอื่น

เรื่องบทเรียนสร้างชีวิต ชายชราที่รักทะนุถนอมเอาใจภรรยา ไม่เคยมีเรื่องเสื่อมเสียเกี่ยวข้องกับผู้หญิงคนใดประพฤติตนเป็นสามีที่ดี สร้างฐานะให้มั่นคง

เรื่องเลือกก่อนหนึ่ง ฝ่ายหญิงหนีไปจากฝ่ายชายเพราะที่สาวเป็นต้นเหตุ มีผู้หญิงมาคิดพันฝ่ายชายมากมาย แต่ฝ่ายชายก็ยังรักภรรยาเพียงคนเดียว ไม่คิดนอกใจไปชอบผู้หญิงอื่น รอเวลาให้ภรรยากลับและออกติดตามเธอ เป็นเวลาถึง 17 ปี จึงได้พบกัน

คุณสมบัติของผู้ชายที่หลวงวิจิตรวาทการให้เห็นว่า ไม่ควรที่จะเลือกมาเป็นคู่ครอง มีดังนี้

1. เจ้าชู้และเบื่อง่าย คุณสมบัติข้อนี้ทำให้ผู้หญิงได้เข้าใจลักษณะ
 ธรรมชาติดังกล่าวและเรียนรู้ที่จะระคับระคองชีวิตครอบครัวให้ดำเนินไปได้ด้วยดี โดยไม่นำ
 เรื่องนี้มาเป็นเรื่องบาดหมางในชีวิตสมรส เพราะลักษณะนิสัยของผู้ชายเจ้าชู้นั้นแสดงออก
 ได้ยาก ค่อนข้างเป็นลักษณะนิสัยที่แฝงอยู่ เมื่อแต่งงานกันไปแล้วลักษณะนิสัยของผู้ชายเจ้าชู้
 จึงแสดงออกมาก ผู้หญิงไม่มีโอกาสได้รู้เลยว่าผู้ชายที่ตนเองชอบพอยุ่ในเมื่อความเจ้าชู้มาน้อย
 เพียงใด นอกจากพบกับเหตุการณ์ที่เขาแสดงออกให้เห็นโดยบังเอิญเท่านั้น หลวงวิจิตรวาทการ
 ได้เสนอให้เห็นแนวคิดเกี่ยวกับผู้ชายมีความเจ้าชู้และเบื่อง่ายไว้ในนวนิยายเรื่องต่าง ๆ ดังนี้
เรื่องง่ายนิดเดียว หลวงวิจิตรวาทการชี้ให้ผู้อ่านเห็นคุณสมบัติของ
 ผู้ชายที่เจ้าชู้เบื่อง่ายและหาทางนอกใจภรรยาด้วยการคิดค้นผู้หญิงคนใหม่ระยะเริ่มต้นภรรยาจะ
 ต้องสังเกตพฤติกรรมของสามีเอาเอง

หลวงวิจิตรวาทการให้สังเกตพฤติกรรมของสามีจากการกลับบ้านมัก
 จะไม่ตรงเวลา การสร้างความขัดแย้งในการพูดจา การแต่งตัวที่ดูพิถีพิถันมาก ภรรยาจะต้อง
 สังเกตโดยที่สามีไม่รู้และภรรยาจะต้องให้ความอ่อนหวานในการพูดจาการปฏิบัติต่อสามีอย่างดี
 การที่ภรรยาจะให้สามียอมรับผิดในการกระทำที่เขานอกใจเธอหลวงวิจิตรวาทการเสนอ
 แนวคิดที่ไม่ควรจะคาดหวังให้เขายอมรับผิดเพราะพฤติกรรมของผู้ชายเจ้าชู้จะไม่ยอมรับนอกจาก
 เห็นกับตา วิธีการเดียวที่จะกระทำได้คือ พยายามสร้างความขัดแย้งให้สามีได้เห็นถึงพฤติ
 กรรมของผู้หญิงคนใหม่ที่จะแต่งงานกับชายอื่น เรื่องดังกล่าวจะทำให้สามีร้อนรนที่จะไปพบและ
 พูดจากับหญิงคนใหม่ให้รู้เรื่อง เพราะผู้ชายเจ้าชู้ทุกคนไม่ต้องการเป็นตัวสำรองของผู้หญิงคนใหม่
 เมื่อสามีรู้เรื่องดังกล่าวก็จะรู้สึกด้อยค่าและไม่หวังจะบอกรักผู้หญิงคนนั้น การรู้ธรรมชาติของ
 ผู้ชายว่าผู้ชายเป็นคนเบื่อง่ายที่มีส่วนช่วยภรรยาว่าควรจะไปเปลี่ยนบรรยากาศภายในบ้าน
 ทาทางออกนอกเที่ยวนอกบ้านหรือหาทางพักผ่อนต่างจังหวัดเพื่อเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศ
 ในครอบครัวให้ดีขึ้น ในเรื่องนี้ภรรยาใช้ความอ่อนหวานและการเข้าใจถึงลักษณะนิสัยของสามี
 เอาชนะใจสามี ทำให้เขารู้ว่าเธอเข้าใจในตัวเขาแล้วเขาจะสำนึกผิดในการกระทำของ
 เขาเอง เมื่อสามีสำนึกผิดในการกระทำของเขาเอง เมื่อสามีสำนึกผิดภรณาก็ไม่ควรซ้ำเติม
 สิ่งที่ได้ก็คือให้อภัยและยอมรับข้อผิดพลาดนั้น ชีวิตครอบครัวก็กลับมามีความสุขดังเดิม
 การเรียนรู้ลักษณะคุณสมบัติของผู้ชายจะทำให้ภรรยาเข้าใจสามี
 วิถีเข้าใจธรรมชาติของสามีทำให้เขาสำนึกผิดได้ ไม่คิดนอกใจเธอ

2. เล่นการพนัน หลวงวิจิตรวาทการ แสดงคุณสมบัติของฝ่ายชายที่ไม่สมควรเลือกมาเป็นคู่ครองคือ เป็นนักการพนัน เพราะผู้ชายที่เป็นนักการพนันขาดความรับผิดชอบและนำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัว ดังเช่นเรื่อง เหล็กกล้าแค้น สามียองนางลักษณ์ เล่นการพนัน และโกงเงินทางราชการ ต้องติดคุกและตายไป ผู้ที่รับภาระแต่เพียงผู้เดียวคือ นางลักษณ์

1.2.2 แนวคิดเรื่องฐานะ หลวงวิจิตรวาทการเสนอแนวคิดเรื่องฐานะให้หญิงและชายที่จะเลือกคู่ครองและแต่งงานกันว่า ผู้ใหญ่ไม่ควรจะคำนึงถึงเรื่องฐานะมากเกินไป จนกลายเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับคู่แต่งงาน เพราะผู้ใหญ่ส่วนมากจะให้ความสำคัญกับฐานะมากกว่าความรักที่ชายหนุ่มและหญิงสาวมีต่อกัน เงินทองเป็นของนอกกาย คู่สมรสสามารถที่จะหาเลี้ยงชีพของตนเองได้ด้วยกำลังร่างกาย ช่วยกันทำมาหากิน สร้างหลักฐานให้เป็นปึกแผ่นได้ ท่านไม่เห็นด้วยกับการแต่งงานที่ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงต่างให้ความสำคัญเรื่องฐานะมากเกินไป โดยเฉพาะผู้ใหญ่ของแต่ละฝ่ายเป็นตัวการวางข้อจำกัดให้กับคู่สมรสจนทำให้เกิดปัญหาขึ้นมา ท่านได้แสดงแนวคิดเสียสละ ละครประชันความต้องการของผู้ใหญ่ที่ต้องการให้ลูกชายและลูกสาวแต่งงานกับคนที่มั่งร่ำรวย ด้วยการดำเนินเรื่องให้ต่างฝ่ายคาดหลอกกันว่าร่ำรวย แนวคิดดังกล่าวปรากฏในนวนิยาย เรื่องเนื้อคู่คู่สม บิฑามารดาของทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชายต่างต้องการให้ลูกสาวและลูกชายแต่งงานกับคนที่มั่งร่ำรวยดี เพื่อหวังจะได้มีหน้ามีตา พลอยมีความสุขสมบูรณ์ มั่งคั่งไปด้วยจึงต่างหลอกกันว่าร่ำรวย เมื่อฝ่ายหญิงจัดงานเลี้ยงต้อนรับ ความจริงก็ได้เปิดเผยออกมาเพราะเหล่าที่มารดาของฝ่ายหญิงและฝ่ายชายคั่งมากเกินจนไม่อาจปิดความลับไว้ได้ จนกระทั่งเจ้าของบ้านที่ให้ยืมบ้านจัดงานออกมาปรับความเข้าใจของทั้งสองคนและให้ชายหนุ่มและหญิงสาวได้แต่งงานกัน นับว่าเป็นเรื่องเสียสละ ละครประชันแนวคิดดังกล่าวได้ดี จากข้อความบางตอนที่สะท้อนให้เห็นการหลอกลวงกันเพื่อจะให้ลูกสาวและลูกชายได้แต่งงานกับคนที่มั่งร่ำรวยดี

จากเรื่อง เนื้อคู่คู่สม ทำให้ผู้อ่านได้แนวคิดที่ท่านได้แสดงไว้ว่า การที่บิดามารดาของฝ่ายชายและฝ่ายหญิงให้ความสำคัญด้านฐานะมากเกินไป ทำให้ต้องสร้างเรื่องโกหกขึ้นมา และในที่สุดทั้งสองฝ่ายก็รู้กันเองว่าแต่ละฝ่ายนั้นไม่ได้มีฐานะการเงินที่ร่ำรวยแต่อย่างใด ต่างก็ได้รับความอับอายด้วยกัน แนวคิดเรื่องฐานะยังคงมีอยู่ในนวนิยายหลายเรื่องของหลวงวิจิตร

วาทกรรม และท่านไม่เห็นด้วยกับความคิดของบิดามารดาฝ่ายหญิงและฝ่ายชายที่ต้องการให้ลูกสาว และลูกชายแต่งงานหรือเลือกคู่ครองกับคนที่มีความร่ำรวย ความรักนั้นมีค่ามากกว่าเงินและควรเลือกคู่ครองด้วยความรัก ความเข้าใจกันมากกว่าเลือกมาเพราะมีฐานะร่ำรวย จากเรื่องเพื่อนเก่าเมียรักก็เช่นกัน หลวงวิจิตรวาทการเสนอแนวคิดที่ว่า การเลือกคู่ครองนั้น เรื่องฐานะไม่ใช่เรื่องสำคัญมากนัก ความรัก ความมานะพยายามในการทำมาหากิจจะช่วยให้คู่สมรสสามารถสร้างฐานะขึ้นมาได้

1.2.3 แนวคิดเรื่องอาชีพ ในสมัยก่อนอาชีพที่ขัดต่อค่านิยมของสังคมตามแนวความคิดของผู้ใหญ่ส่วนมาก คือ อาชีพการแสดง ที่ชาวบ้านเรียกว่า อาชีพเต้นกั๊กกั๊ก ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพชั้นต่ำ หลวงวิจิตรวาทการพยายามชี้ให้เห็นว่า อาชีพการแสดงไม่ใช่อาชีพที่น่ารังเกียจที่หญิงหรือชายที่จะเลือกคนประกอบอาชีพดังกล่าวมาเป็นคู่ครอง ความรัก ความเข้าใจคุณธรรมความดีของคู่สมรสต่างหากที่จะทำให้คู่สมรสมีความสุขกับชีวิตครอบครัว ท่านไม่เห็นด้วยกับการที่บิดามารดาของฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชายแสดงการรังเกียจลูกเขยหรือลูกสะใภ้ที่มีอาชีพนี้ ดังปรากฏในนวนิยายเรื่อง นางเอกของข้าพเจ้าและเรื่องแพนหัวใจ

เรื่องนางเอกของข้าพเจ้า เบญจมาศมีอาชีพเป็นนางเอกละครจะต้องพิสูจน์ให้บิดามารดาของคู่รักเห็นว่าเธอเป็นคนดีแม้ว่าเธอจะประกอบอาชีพการแสดง เธอก็ไม่เคยมีเรื่องค้างพร้อยในคำขู่สาว จนกระทั่งบิดามารดาของคู่รักเห็นใจและอนุญาตให้เธอได้แต่งงานกับคู่รักได้

เรื่องแพนหัวใจ อนุชเป็นนางเอกละคร เมื่อแต่งงานแล้วก็เลิกอาชีพละคร แต่เมื่อเธอได้มีโอกาสไปชมละครการกุศลที่สามีและครอบครัวของสามีได้รับเกียรติให้ไปชมการแสดงครั้งนี้ เนื่องจากนางเอกละครเกิดป่วยอย่างกระทันหันไม่มีใครออกไปแสดงแทนละครคณะนี้เป็นคณะที่เธอเคยแสดงมาในอดีต เธอจึงอาสาแสดงโดยไม่บอกให้สามีและครอบครัวทราบ เมื่อโฆษกประกาศชื่อเธอออกไป ทำให้ครอบครัวของสามีไม่พอใจ เพราะเขาถือว่าตระกูลของเขาไม่ควรจะมีลูกสะใภ้ที่เป็นผู้หญิงเต้นกั๊กกั๊ก ครอบครัวสามีจึงให้สามีหย่ากับเธอและสามีนำลูกไปเลี้ยงดู อนุชเสียใจมากจึงกลับมาแสดงละครตามเดิม เธอได้สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยอย่างมากสามีพาลูกหนีเธอไปอยู่ฮ่องกง อนุชตามสามีไปและปรับความเข้าใจกัน บิดามารดาของสามีเห็นคุณธรรมความดีของเธอที่ไม่เคยมีชื่อเสียงค้างพร้อย จึงยอมให้ใช้ชีวิต

ครอบครัวร่วมกันอีกครั้งหนึ่งแต่บางครั้งไม่ต้องการมี เรื่องกับครอบครัวของสามีอีกจึงขอใช้ชีวิตครอบครัวที่ต่างประเทศ

จากเรื่องนางเอกของข้าพเจ้าและเรื่องแพนหัวใจ เบญจมาศและอนงค์ได้พิสูจน์ตัวเธอเองว่า ถึงแม้เธอจะประกอบอาชีพการแสดง เธอก็ไม่เคียดชังชื่อเสียงที่มีลทินหมองใน เรื่องชู้สาว เธอครองตนเองเป็นอย่างดีจนเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ในที่สุดเธอก็สามารถเอาชนะจิตใจของผู้ที่ไม่ชอบเธอ โดยเฉพาะครอบครัวของสามี เพราะฉะนั้นอาชีพการแสดงก็ไม่น่าจะเป็นอุปสรรคในการที่จะเลือกหญิงหรือชายที่มีอาชีพดังกล่าวมาเป็นคู่ครอง

1.2.4 แนวคิดเรื่องอายุ หลวงวิจิตรวาทการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องอายุไว้ว่า การที่คู่สมรมีอายุต่างกันมาก อาจจะทำให้เกิดปัญหาขึ้นในครอบครัวได้ เพราะเกิดช่องว่างระหว่างวัย การต่างแนวความคิด ต่างอารมณ์ ต่างความรู้สึก ต่างความต้องการ เป็นการยากต่อการปรับตัวของคู่สมรส จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่ายเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว และอาจจะเกิดการหย่าร้างหรือการมีชู้ได้

หลวงวิจิตรวาทการ เสนอแนวคิดเรื่องอายุที่แตกต่างกันมากของคู่สมรสทำให้เกิดปัญหาไว้ในนวนิยายเรื่อง หนามบ่งหนาม พรรณีเลือกแต่งงานกับชายที่อายุแก่กว่าเธอถึง 32 ปี เพราะเธอคิดว่าฐานะทางการเงินของเขอาจจะทำให้เธอมีความสุขได้ แต่เมื่อได้ใช้ชีวิตคู่ครอบครัวร่วมกัน เธอจึงมองเห็นความแตกต่างที่เกิดขึ้น ความแตกต่างระหว่างวัย เป็นสิ่งที่ทำให้พรรณีไม่มีความสุขกับชีวิตแต่งงาน เธอขาดความรักความอบอุ่นจากสามี และความต้องการทางธรรมชาติที่ไม่สมดุลกันทำให้พรรณีแสวงหาความรักจากชายอื่นและเธอก็มีชู้ดังความรู้สึกของเธอที่มีต่อสามีแล้วว่า

...พรรณีขาดความรักและเมื่อรู้ว่าขาดก็ยิ่งต้องการมากขึ้น พรรณีรู้สึกหมั่นแหม้งมากขึ้นเมื่อเธอได้เห็นหน้าหนุ่มเมียสาว เขาอยู่ด้วยกันอย่างผาสุก เธอยิ่งรู้สึกหมั่นแหม้ง สิ่งที่เธอเห็นว่าเป็นการนำเกลียดน่าชังที่สุดนั่นก็คือ เมื่อสามีพยายามจะทำท่าทางเป็นหนุ่ม ไม่มีอะไรในตัวผู้ชายที่จะน่ารังเกียจมากกว่าการทำท่าเป็นหนุ่มในเมื่ออายุของตัวเองจะเป็นหนุ่มได้...

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 จ : 37)

การต่างวัยกันมากทำให้เธอมีชู้ และการที่เธอมีชู้รักก็ได้ให้บทเรียนสอนใจเช่นกันว่าเธอไม่สมควรจะประพฤตินั้นเพราะชู้รักของเธอไม่ชื่อกับเธอ สมคบกับคนอื่นมาขู่เอาเงินจากเธอ เธอจึงแก้ปัญหาด้วยการสร้างเรื่องให้ชายสองคนเข้าใจผิดกันและฆ่ากันตาย

2. แนวคิดเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว

แนวคิดเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว มี 2 ลักษณะคือ

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาชีวิตครอบครัว

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิตครอบครัว

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาชีวิตครอบครัว มีดังนี้

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเงิน มีดังนี้

2.1.1.1 ไม่ควรใช้จ่ายเงินไปในทางฟุ่มเฟือย

หลวงวิจิตรวาทการ เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเงินว่าครอบครัวใดก็ตามที่ไม่สามารถจัดระบบการใช้จ่ายเงินได้อย่างพอเหมาะพอควรแล้ว มักจะเกิดปัญหานั้น ในเรื่องบทเรียนสร้างชีวิต มัลลิกามีความพึงเพื่อ ขอบความร่ำรวย ขอบอภังการสังคัมทั้ง ๆ ที่ฐานะการเงินของเธอและครอบครัวไม่สามารถจะอำนวยให้ได้ สามีของเธอรักเธอมากตามใจเธอในทางที่ผิด พาเธอออกงานสังคัมบ่อย ๆ เธอต้องใช้จ่ายเงินในเรื่องเสื้อผ้า และเมื่อเธอไม่มี เธอจึงไปยืมเสื้อผ้า สร้อยเพชรจากพี่สาว เมื่อกลับจากงานสร้อยเพชรเส้นนั้นหายไป เป็นเรื่องใหญ่มากสำหรับครอบครัวของเธอ ที่มีเงินใช้เพียงพอในแต่ละเดือนเท่านั้น เธอจึงต้องออกหางานทำเพื่อช่วยสามีหาเงินใช้หนี้ เรื่องสร้อยเพชร เธอต้องประหยัคตัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นออกไป เลิกจ้างคนใช้ ทำงานบ้านเองและทำงานพิเศษเพิ่มเติมอีกด้วย จนกระทั่งใช้หนี้หมด เธอจึงได้รู้ความจริงว่าสร้อยเพชรเส้นนั้นไม่ได้หายไป พี่สาวของเธอเป็นคนให้ผู้ชายที่เต็นรากับเธอในคืนงานตัดสร้อยเพชรนั้น เพื่อจะคิดนินยการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยของเธอและให้เธอได้รับบทเรียนว่า การทำงานเท่านั้นที่จะนำเงินมาให้ ทั้งต้องการให้เธอรู้คุณค่าของเงิน จัดระบบการใช้จ่ายให้เหมาะสม เพื่อที่จะได้มีเงินเก็บไว้ใช้ในยามเจ็บป่วยและสร้างฐานะให้ดีขึ้น

2.1.1.2 การพนันทำให้ครอบครัวมีหนี้สิน

หลวงวิจิตรวาทการแสดงแนวคิดนี้เพื่อชี้ให้เห็นว่าครอบครัวมีปัญหาเรื่องการเงินเพราะนำเงินที่ใช้จ่ายในครอบครัวมาใช้จ่ายในทางที่ผิดด้วยการเล่นการพนัน เมื่อเล่นเสียมาก ๆ ก็เกิดหนี้สินขึ้น เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น การจ้อราษฎ์บังหลวง การฆ่าตัวตาย ฆาตกรรม การหย่าร้าง ครอบครัวแตกแยก ชีวิตครอบครัวประสบปัญหาหนี้สินจนไม่สามารถหาเงินมาใช้ได้กลายเป็นบุคคลล้มละลายโทษของการพนันยังตกทอดมาถึงตัวลูกที่เกิดมาต้องได้รับความลำบากและไม่มีคนอบรมสั่งสอนจนกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาในสังคมเพิ่มขึ้น

หลวงวิจิตรวาทการแสดงแนวคิดเรื่องการพนันทำให้ครอบครัวมีหนี้สินจนเกิดปัญหาต่างๆตามมาไว้ในนวนิยายเรื่อง น้ำตาลของแม่ นางเอกของเรื่องเป็นนักพนัน เล่นพนันจนสามีหมดตัวไม่อาจหาเงินมาใช้หนี้สินได้ ในที่สุดก็ต้องหย่ากัน ลูกที่เกิดมามีปัญหาเพราะหลังจากหย่ากันแล้วบิดาตาย ลูกตกอยู่กับญาติที่ขาดความเอาใจใส่ ลูกต้องได้รับความลำบาก ไม่อุดมสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจขาดการอบรมสภาพแวดล้อมชักจูงไปในทางที่ร้าย ในที่สุดก็รู้จักโกงเงิน ตัดการพนัน และฆ่าแม่ตนเองโดยไม่รู้ว่าเป็นแม่เพียงแต่ต้องการได้ของดีจากแม่ไปเล่นการพนัน ต่อเมื่อเล่นไพ่และเห็นหน้าของผู้หญิงคนนั้นมาร้องให้อยู่ที่โพจึงเข้าใจว่าผู้หญิงคนนั้นคือแม่ของตนเอง

เรื่องเหล็กกล้าแค้น ฤทธิ์เป็นผู้นำครอบครัวที่ตัดการพนัน นำเงินที่หามาใช้จ่ายในครอบครัวไปใช้ในทางที่ผิด เมื่อเป็นหนี้หาทางใช้เงินไม่ได้จึงโกงเงินหลวงทางราชการจับได้ให้จำคุก ฤทธิ์ถึงภรรยาต้องหาเงินมาช่วยสามีให้ออกจากคุก จึงนាំบ้านไปจำคุกเพื่อนของสามี แต่เขาโกง ฤทธิ์ตายในคุก โรจน์ลูกชายเก็บความแค้นไว้และเมื่อเติบโตก็ตามฆ่าคนที่โกงแม่เขา และถูกประหารชีวิตฐานฆ่าคน

หลวงวิจิตรวาทการชี้ให้เห็นโทษของการพนันว่าส่งผลร้ายสืบต่อ ๆ กันมา นอกจากเป็นหนี้สินแล้วครอบครัว ลูก ยังต้องเดือดร้อนกันไปทั่ว ท่านต้องการให้ผู้อ่านเห็นว่ามนุษย์เราไม่ควรจะลุ่มหลงในการพนันมากเกินไปจนทำให้ชีวิตครอบครัวต้องประสบความยากลำบากการพนันไม่เคยให้ผลดีแก่ใครเลย

2.1.1.3 ความโลภนำผลร้ายมาสู่ตนเอง หลวงวิจิตรวาทการเสนอแนวคิดเรื่องความโลภนำผลร้ายมาสู่ตนเอง เพื่อให้เห็นผลร้ายของความโลภว่าทำให้ชีวิตของมนุษย์ไม่มีความสุข มนุษย์ควรพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่มากกว่าจะโลภมากอยากได้

ทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่นมาเป็นของตน การที่มนุษย์ปล่อยให้ความโลภครอบงำจิตใจมากเกินไปจนทำให้มนุษย์สามารถจะกำจัดทุกคนที่ขัดขวางตนเอง การกระทำดังกล่าวย่อมนำมาผลร้ายมาสู่ตนเอง และผู้ที่เกี่ยวข้องย่อมเกิดความโศกเศร้าเสียใจ แนวคิดเรื่องนี้ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง หลังจากรมณะ เข็มทิศเป็นสามีของเพ็ญจันทร์ พ่อตาของเขามีทรัพย์สินสมบัติมากมาย เข็มทิศวางแผนร่วมกับนายปลั่งฆ่าพ่อตาเพื่อหวังมรดก เขาอยากร่ำรวย เขาทนไม่ได้ที่จะรอให้พ่อตายตามอายุขัย ความโลภของเข็มทิศทำให้เขาถูกตำรวจจับ เพราะเมื่อพ่อตาเขาถูกฆ่าตาย เขาไม่ยอมแบ่งเงินให้นายปลั่งที่ร่วมกันฆ่าพ่อตา ทำให้นายปลั่งไม่พอใจเกิดการทะเลาะถกเถียงกัน ตำรวจซึ่งยังหาตัวผู้ร้ายไม่ได้ยังคงติดตามนายปลั่งและเข็มทิศอยู่ตลอดเวลา จึงจับทั้งสองคน เข็มทิศถูกประหารชีวิต นายปลั่งถูกจำคุกตลอดชีวิต เพ็ญจันทร์เสียใจมากกับการกระทำของสามีและไม่คิดว่าความโลภทำให้สามีฆ่าบิดาของเธอได้ลงคอ

หลวงวิจิตรวาทการ เห็นว่าการใช้เงินนั้น ถ้าหากคู้สมรสสามารถจัดระบบการใช้เงินได้อย่างดีแล้วปัญหาครอบครัวก็จะไม่เกิดขึ้น นอกจากนี้แล้วท่านยังชี้ให้เห็นการใช้เงินในทางที่ผิดนำเงินที่หามาได้ไปเล่นพนันจนเกิดหนี้สินทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาชีวิตครอบครัวไม่มีความสุข ครอบครัวแตกแยก ลูกขาดการอบรม เด็กกลายเป็นปัญหาสังคม และท่านยังชี้ให้เห็นอีกว่าหากมนุษย์ไม่มีความโลภเรื่องเงิน ชีวิตครอบครัวจะไม่เกิดปัญหา

2.1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการนอกใจของสามีภรรยา

หลวงวิจิตรวาทการเห็นว่าการครองเรือนเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน สามีภรรยาต้องมีความรัก ความเข้าใจกันและทุกคนในครอบครัวจะต้องมีความสามัคคีปรองดองรักใคร่กัน เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ พอให้อภัยกันได้ ควรให้อภัยกัน เพื่อความสุขในครอบครัว ดังข้อความที่ว่า

"ความสุขสำราญในครอบครัวของเรา ย่อมเกิดขึ้นได้ด้วยการที่คนอยู่ได้หลังคาเดียวกัน มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน ปราศจากความอิจฉาริษยา แกร่งแย่งในกิจการทุก ๆ อย่าง"

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 ช : 79)

2.1.2.1 การนอกใจของสามีภรรยาทำให้เกิดความไม่สงบสุข

สามีภรรยาที่มีปัญหาเรื่องการนอกใจจะทะเลาะวิวาทกัน บ้านขาดความสงบสุขต่างคนต่างเถียงกันเพื่อหาเหตุผลมาโต้แย้ง คำพูดอีกฝ่ายหนึ่งและต่างคนต่างก็ไม่ยอมรับผิด สามีภรรยาจะไม่ยอมรับข้อบกพร่อง ทั้งพยายามปกปิด เรื่องที่ตนไม่มีความสัมพันธ์ทางชู้สาวกับคนอื่น

2.1.2.2 การนอกใจของสามีภรรยาทำให้เกิดการหย่าร้าง

เมื่อสามีภรรยาต่างคิดนอกใจซึ่งกัน จึงไม่อาจจะใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกันได้ เมื่อหมดความรักต่อกัน และทนอยู่ด้วยกันต่อไปไม่ได้ จึงตกลงที่จะหย่าร้างกัน ครอบครัวก็แตกแยก การหย่าร้างสร้างปัญหาให้แก่คู่สมรส คือ ต้องแบ่งสินสมรส ต้องแบ่งลูก และต้องประกอบอาชีพให้มีรายได้พอที่จะเลี้ยงลูก การหย่าร้างจึงมีปัญหามากกว่าการแต่งงานด้วยซ้ำ ดังข้อความที่ว่า เช่นในเรื่อง คืนร้างคืนรัก

"อย่านึกว่าเป็นเรื่องง่าย ๆ " ท่านเจ้าคุณพูด "เรื่องแยกกันยากกว่าเรื่องแต่งงาน ลองคิดดูเถอะ คิดไปให้ละเอียดทุก ๆ อย่าง การหย่าร้างยากกว่าการแต่งงานเป็นอันมาก ต้องแยกกันอยู่ แบ่งลูกกัน แบ่งทรัพย์กัน ต่างคนต่างหาเลี้ยงตัว ต่างคนต่างหาเลี้ยงลูก"

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 ก : 40)

2.1.2.3 การหย่าร้างก่อให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจบุตรและธิดา

เมื่อบิดา - มารดา หย่าร้างกัน เกิดผลกระทบต่อจิตใจบุตร - ธิดา บุตร - ธิดา ขาดความอบอุ่น เกลียดชังบิดาหรือมารดาที่เป็นต้นเหตุให้บุตร - ธิดา ขาดบุพการีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง บุตร - ธิดา จะเกิดพฤติกรรมต่อต้าน แสดงกิริยาก้าวร้าวต่อบิดาหรือมารดา ที่บุตร - ธิดา คิดว่าเป็นฝ่ายผิด เด็กบางคนขาดการอบรมทำให้วิถีชีวิตเป็นไปในทางเลวร้าย

หลวงวิจิตรวาทการ แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับการแก้ไข้ปัญหา

สามี-ภรรยา นอกใจกันไว้ ดังนี้

1. ควรแก้ปัญหาด้วยความเข้าใจ และให้อภัยกัน

หลวงวิจิตรวาทการเห็นว่า สิ่งสำคัญที่เป็นพื้นฐานที่สุดของการมีครอบครัว คือ ความเข้าใจกัน ให้อภัยกันของสามีภรรยาทุกโทษความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ไม่ซ้ำเติมกันและกัน สามีภรรยากลับมาใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกันอีกครั้ง เช่น เรื่อง คู่เก่าเมียรัก ง่ายนิดเดียว และ เรื่อง คืนร้างคืนรัก จากบทสนทนาบางตอนทีวชิณีให้อภัยสามี ในการที่สามีคิดนอกใจเธอ เธอคิดว่า

เป็นเรื่องผีร้าย และเข้าใจสามีพร้อมที่จะไม่นำเรื่องดังกล่าวมาสร้างความขัดแย้งทำให้สามีไม่สบายใจอีก คั่งข้อความ

"ฉันไม่ต้องการจะถือโทษอะไร เธอ ฉันเป็นคนลืมง่าย เหตุร้ายอะไรที่เกิดขึ้น ฉันสามารถจะทำใจ นึกเสียว่าเป็นแค่เพียงผีร้ายไปชั่วคราว ถ้าเธอพร้อมที่จะจบเรื่องราวของเธอลงเพียงเท่านี้ ฉันก็พร้อมที่จะตื่นจากฝัน แล้วเรากลับเป็นตัวของเราใหม่"

และ

"ฉันสัญญาแก่เธอได้ วิชนี ว่า เรื่องที่เป็นมาแล้ว จะไม่มีขึ้นอีกส่วนที่อยู่แล้วนั้น จะต้องหายไปเหมือนดับไฟ"

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 ง : 52)

วิชนีเข้าใจสามีและให้อภัย สามีรับปากจะไม่คิดนอกใจภรรยาอีก

2. ควรแก้ปัญหาคด้วยการพูดจาอ่อนหวาน ใจเย็น สุขุมรอบคอบ

หลวงวิจิตรวาทการต้องการเสนอแนวคิดนี้ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำแนวคิดดังกล่าว มาประยุกต์ใช้ในชีวิตครอบครัว เมื่อสามีหรือภรรยาคิดนอกใจ เพราะแนวคิดนี้จะเป็นตัวสมานรอยร้าวในครอบครัวให้กลับมาเหมือนเดิม ท่านไม่สนับสนุนให้สามีภรรยาที่มีปัญหา เรื่องการนอกใจกัน ใช้อารมณ์ หรือวาจาไม่คำทอ หรือกระทบกระทั่งแตกคั่น จนกลายเป็นเรื่องทะเลาะวิวาท การใช้แนวคิดดังกล่าว ปรากฏในเรื่อง กลับบ้านดีกว่า แปดปีภายหลังและเมื่อข้าพเจ้าหนีเมียจากบทบรรยายเรื่อง ข้าพเจ้าหนีเมีย

พจนทรัพย์ไม่เอะอะโวยวายหรือคำทอสามีให้ได้รับความอับอาย กลับใช้วิธีการแก้ปัญหาคด้วยการพูดจาอ่อนหวาน ใจเย็น สุขุมรอบคอบ จนทำให้สามีสำนึกผิด และยอมรับผิดทั้งหมดกับ เรื่องที่สามีและคนใช้ผู้ชาย เข้าหาแม่ทับทิมสาวใช้

การที่คุณพจนทรัพย์ไม่เอะอะอะไรขึ้นทันที ทั้งไม่คำทอ ให้ข้าพเจ้าได้อาย เมื่อได้ทราบเรื่องเดินแถว เข้าหาแม่ทับทิม แต่เธอไปทำงานโดยไม่ว่ากล่าวอะไร ข้าพเจ้าก่อนนั้น ก็เป็นกุศโลบายอันหนึ่ง เพราะมันทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจ มากกว่าจะเอะอะ

ขึ้นมาทันที ก็จะมีผลแต่เพียงว่าให้เราโกรธกันไปพักหนึ่ง แล้วถ้ามีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกันเข้า ข้าพเจ้าก็จะเกิดมีทิฐิมานะ ไม่ยอมรับผิดโดยซันดา เหมือนวิธีนี้ (หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 ฉ : 147)

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมบุตร-ธิดา หลวงวิจิตรวาทการมีทัศนะว่าเด็กเปรียบเสมือนผ้าขาวบริสุทธิ์ที่ผู้ใหญ่จะแต้มสีโคลงไปรอยแต้มก็จะปรากฏบนผ้าขาวตามสีนั้น หลวงวิจิตรวาทการมองปัญหาว่า ถ้าเด็กมีปัญหา หมายถึงว่า ผู้ใหญ่เป็นผู้ก่อปัญหาให้เด็ก หลวงวิจิตรวาทการจึงเน้นให้เห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ย่อมมีผลต่อวิถีชีวิตของลูกในอนาคต หลวงวิจิตรวาทการแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการอบรมบุตร-ธิดาไว้ ดังนี้

บิดา-มารดา ควรช่วยกันอบรมบุตรและธิดา

การอบรมสั่งสอนมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างมาก การอบรมสั่งสอนต้องเป็นหน้าที่ของพ่อแม่และแม่ช่วยกัน เด็กบางคนจะเชื่อพ่อมากกว่าและยึดถือพ่อเป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิต บางคนจะเห็นแม่เป็นคนอ่อนแอเป็นเพื่อนเล่นมากกว่าและจะไม่ค่อยเชื่อฟังแม่ หลวงวิจิตรวาทการชี้ให้เห็นความสำคัญของการอบรมสั่งสอนทั้งที่เกิดจากแม่และพ่อ จาก เรื่องลูกชายของแม่ เรือนรักต้องทำหน้าที่อบรมดูแลลูกที่ซุกซนไม่คอยเชื่อฟังคำสั่งสอนของเธอเลย เธอต้องแสดงให้เห็นว่าเธอเข้มแข็ง สามารถต่อสู้กับอุปสรรคเป็นแบบอย่างแทนพ่อได้ในขณะที่พ่อไม่อยู่ไปรับราชการที่ต่างประเทศ ด้วยการทำให้ลูกรู้สำนึกว่าการไม่เชื่อฟังแม่ย่อมจะมีเรื่องเดือดร้อนมาสู่ตนเอง เมื่อลูกเรียนรู้ผลของการกระทำที่ผิด จนสำนึกผิดและกลับตัวเป็นเด็กดี

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสามีภรรยาต่อครอบครัว

ถึงแม้ว่านวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการ โดยส่วนใหญ่จะเน้นหนักบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว แต่เมื่อธรรมชาติสร้างผู้หญิงกับผู้ชายเป็นของคู่กัน หลวงวิจิตรวาทการก็อดที่จะสอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับผู้ชายไว้ในเรื่องของท่านเสียไม่ได้ หลวงวิจิตรวาทการเสนอแนวคิดที่ว่า สามีมักเป็นไปตามคำพิงเพยที่ว่า "สามีเป็นข้างเข้าหน้า ภรรยาเป็นข้างเข้าหลัง" ถือว่าสามีเป็นผู้นำครอบครัว โดยยึดหลักปฏิบัติเกี่ยวกับหน้าที่ของสามี ตามหลักพุทธศาสนาดังนี้คือ

1. ยกย่องนักถือว่าเป็นภรรยา
2. ไม่คูหมิ่น
3. ไม่ประพฤตินอกใจ
4. มอบความเป็นใหญ่ให้
5. ให้เครื่องแต่งตัว

2.1.4.1 บทบาทและหน้าที่ของสามัคคีครอบครัว บทบาทและหน้าที่ของสามัคคีครอบครัวมีดังนี้ คือ

1) สามัคคีทำหน้าที่เป็นผู้นำครอบครัว

หลวงวิจิตรวาทการชี้ให้เห็นบทบาทของสามัคคีที่มีต่อครอบครัวด้วยการให้สามัคคีทำหน้าที่เป็นผู้มาครอบครัว โดยประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่งเหมาะสม เพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว ภาระหน้าที่นี้ถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญยิ่งเป็นศักดิ์ศรีของสามัคคีจะต้องเลี้ยงดูภรรยาและบุตร-ธิดา ให้มีความสุขตามอัธยาศัยตามรายได้จากการประกอบอาชีพที่สามัคคีได้รับ สามัคคีจะเป็นผู้มอบความเป็นใหญ่ให้ภรรยา เช่น เรื่องคลุมถุงชน เรื่องแปดปีภายหลัง เรื่องไซคหลายชั้น และเรื่องบุรุษอาธรรม

2) สามัคคีทำหน้าที่ร่วมกับภรรยาในการอบรมสั่งสอนบุตร-ธิดา

หลวงวิจิตรวาทการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสามัคคีว่า ควรจะมีส่วนช่วยในการอบรมสั่งสอนบุตร - ธิดา เพราะโดยธรรมชาติของเด็กจะมีความเกรงกลัวบิดามากกว่ามารดา การปล่อยให้มารดาอบรมสั่งสอนบุตร-ธิดา แต่เพียงลำพัง หลวงวิจิตรวาทการมีความเห็นว่า เด็กมักจะไม่เกรงกลัวมารดาเพราะเด็กส่วนใหญ่คิดว่ามารดาคือเพื่อนมากกว่า ในบางครั้งมารดาก็ลำบากใจในการอบรมบุตร-ธิดา เพียงผู้เดียว แนวคิดหนึ่งที่ทำนสนับสนุนคือบิดามารดาควรอบรมบุตร-ธิดา ในแนวเดียวกันเพื่อเด็กจะได้เลือกปฏิบัติได้ถูกต้อง ไม่ขัดแย้งกันและเป็นที่ถูกใจของบิดาและมารดา สำหรับเด็กที่ถูกตามใจมากจะกลายเป็นเด็กเสีย เด็กพวกนี้ส่วนมากจะมีฐานะร่ำรวย ใช้ความร่ำรวยของตนข่มเหงรังแกเด็กอื่นๆ ที่ฐานะด้อยกว่าส่วนเด็กยากจนและมีฐานะปานกลาง ทำนมีความคิดเห็นว่าเป็นอันจะเกรงน้อย แนวคิดที่สามัคคีทำหน้าที่ร่วมกับภรรยาในการอบรมสั่งสอน ปรากฏในนวนิยายเรื่องชีวิตต้องสู้ ลูกชายของแม่

3) สามัคคีไม่ควรประพฤตินอกใจภรรยา

หลวงวิจิตรวาทการเสนอแนวคิดว่าการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของสามัคคีที่ดี โดยการนอกใจภรรยาจะทำให้ความเดือนร้อนให้กับครอบครัว ภรรยาจะต้องเศร้าโศกเสียใจ และจะต้องเกิดการขัดแย้งถึงขั้นแตกหักและในที่สุดเมื่อทนต่อสภาพเช่นนี้ไม่ได้ก็ต้องหย่าร้างกันไป ครอบครัวแตกแยกกันมีปัญหาด่าง ๆ ตามมา สามัคคีภรรยาที่นอกใจกันมักจะกลับมาคืนดีกันและใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกันได้อีก หลวงวิจิตรวาทการไม่ต้องการให้สามัคคีภรรยาคิดนอกใจกัน ทั้งไม่

สนับสนุนให้สามีภรรยาหย่าร้างกันอีกด้วย ดังนั้น นวนิยายส่วนมากของท่าน เมื่อสามีภรรยา
 นอกใจกันหรือหย่าร้างกันจะกลับมาคืนดีกันใหม่อีกครั้งเสมอ ดังจะเห็นได้จากเรื่อง คินร้างคืน
 รัก ง่ายนิดเดียว มนต์เรียกผี คู่เก่าเมย์รัก เป็นต้น

2.1.4.2 บทบาทและหน้าที่ของภรรยาต่อครอบครัว

1) ภรรยาควรทำหน้าที่เป็นแม่ศรีเรือน

หลวงวิจิตรวาทการมักให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ของภรรยาด้วย
 การให้ภรรยาทำหน้าที่เป็นแม่ศรีเรือนที่ดี การที่ภรรยาทำหน้าที่เป็นแม่ศรีเรือนที่ดีจะทำให้สามีสบายใจ
 เพิ่มเสน่ห์ให้กับตนเองและที่สำคัญสามีจะได้ไม่นำเรื่องบกพร่องทางด้านการบ้านการเรือนมาเป็น
 ข้ออ้างสำหรับการหย่าร้าง ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดีก็ทำให้สภาพบ้านเรือน
 สะอาดสะอาด ลูกชายลูกหญิงแตงตัวน่ารัก เป็นที่เจริญหูเจริญตาแก่ผู้พบเห็น สามีก็ภาคภูมิใจใน
 ตัวภรรยา เช่น เรื่องเมื่อข้าพเจ้าหนีและเมียเลือกก่อนหนึ่ง เป็นต้น

2) ภรรยาควรช่วยสามีหารายได้ใช้จ่ายในครอบครัว

หลวงวิจิตรวาทการต้องการเสนอแนวคิดนี้ว่าการที่ภรรยาทำงาน
 หรือออกมาทำงานนอกบ้านนั้นไม่ใช่เรื่องน่าอับอายกลับเป็นการส่งเสริมฐานะครอบครัวให้ดีขึ้น
 หลวงวิจิตรวาทการคิดว่า ภรรยาควรจะมีส่วนร่วมในการเพิ่มพูนรายได้ร่วมกับสามี และสามี
 จะต้องใจกว้างพอ ไม่คิดว่าเป็นเรื่องเสียศักดิ์ศรีอีกด้วย การทำหน้าที่แม่บ้านอย่างเดียวก็น่า
 เหมาะสมสำหรับคนในสมัยก่อน แต่ในปัจจุบันนี้เศรษฐกิจฝืดเคือง สามีภรรยาควรร่วมกันหา
 รายได้มาใช้จ่ายในครอบครัว การออกมาทำงานนอกบ้านของภรรยาขึ้นอยู่กับแต่ละครอบครัว
 มีความต้องการมากเพียงใดมีความจำเป็นแค่ไหน หากสามีทำงานคนเดียวแล้วสภาพเศรษฐกิจ
 ในครอบครัวดำเนินไปด้วยดีไม่ขัดสนก็ไม่จำเป็นต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เช่น เรื่อง
 เพลงเก่าเพลงกรรม บุรุษอาธรรม และเสน่ห์นาง เป็นต้น

3) ภรรยาควรทำหน้าที่เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนบุตร-ธิดา

หลวงวิจิตรวาทการเสนอแนวคิดนี้ หน้าที่นี้เป็นหน้าที่ที่สำคัญมากสำหรับ
 ชีวิตครอบครัว เพราะภรรยาจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิด บุตร - ธิดามากที่สุด การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน
 จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่ภรรยาจะต้องมีบทบาทมากที่สุด การที่ภรรยาไม่ทำหน้าที่ของตนนั้นย่อมมา
 ความไม่สงบสุขมาสู่ครอบครัวมีการทะเลาะเบาะแว้งในที่สุดถึงกับหย่าร้างกัน หลวงวิจิตร
 วาทการ ไม่สนับสนุนให้มารดาหมกมุ่นกับเรื่องความงามหรือบายมุขจนละเลยหน้าที่ของแม่บ้านที่ดีไป

เช่น หน้าตาของแม่ และเรื่องที่กำลังถึงมารดาทพหน้าที่อบรมสั่งสอนบุตร - ธิดา จนกระทั่งบุตรธิดาสามารถเรียนรู้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูกต้อง เช่น เรื่องลูกชายของแม่ และชีวิตคือ การต่อสู้ เป็นต้น

4) ภรรยาไม่ควรประหมัดนอกใจสามี

นวนิยายของหลวงวิจิตรวาทการส่วนมาก ภรรยาจะเป็นผู้ซื่อสัตย์ต่อสามีเกือบทุกเรื่อง จะมีเพียงเรื่องเดียวที่ภรรยาคิดนอกใจสามี คือเรื่อง หนามบ่งหนาม หลวงวิจิตรวาทการชี้ให้เห็นผลร้ายของการนอกใจ ผู้หญิงที่นอกใจสามีต้องปิดบังเรื่องของตนเอง ต้องเสียเงินเป็นจำนวนมากในการปิดบังเรื่องการมีชู้ของตนทั้งเป็นอุทาหรณ์ให้เห็นว่าการนอกใจมีแต่เรื่องเสียหายมาสู่ตนเองและครอบครัว มีนวนิยายเรื่องหนึ่งคือเรื่องเสน่ห์นางที่หลวงวิจิตรวาทการรู้สึกเห็นใจผู้หญิงที่ถูกสามีรังแกอย่างโหดร้าย ทารุณจึงสนับสนุนให้ย่ำร้างหรือนอกใจสามีได้ เพราะท่านไม่ต้องการให้ผู้หญิงต้องอดทนกับความโหดร้ายเช่นนั้น ท่านถือว่าไม่ใช่เรื่องผิดหรือร้ายแรง แต่ท่านไม่สนับสนุนให้ภรรยาคิดนอกใจ ในกรณีที่สามียังเป็นคนดีทพหน้าที่ของสามีอย่างดี

5) ภรรยาควรสงเคราะห์ญาติของสามี

หลวงวิจิตรวาทการแสดงแนวคิดในเรื่องภรรยาควรมีส่วนช่วยเหลือญาติของสามีก็ เพื่อให้คู่สมรสไม่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้เห็นแก่ตัว การแต่งงานในสังคมไทยบรรดาญาติพี่น้องย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับครอบครัว บิดามารดา พี่ชาย พี่สะใภ้ ลุง ป้า น้า อา และหลาน ย่อมมามีส่วนเกี่ยวข้องกับครอบครัวด้วยกันทั้งสิ้น ภรรยาไม่ควรแสดงอาการรังเกียจญาติพี่น้องของสามีทั้งจะต้องคิดว่าตัวเป็นภรรยา เป็นส่วนหนึ่งในตระกูลของสามีจะต้องให้ความช่วยเหลือเท่าที่สภาพฐานะครอบครัวจะอำนวย หลวงวิจิตรวาทการแสดงแนวคิดนี้ไว้ในเรื่องชีวิตที่สะใภ้ พี่สะใภ้ทพหน้าที่ช่วยเหลือน้องของสามีไม่ให้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการโจรกรรมทรัพย์สินของบ้านเจ้าคุณขุนรินทร์ เธอทาน ช่นนี้ เพราะเธอถือว่า เธอเป็นส่วนหนึ่งของตระกูลสามีจะต้องทพหน้าที่ปกป้องชื่อเสียงของวงศ์สกุล ไม่ให้ต่างพร้อยด้วยการช่วยเหลือไม่ให้น้องสามีต้องติดคุก เนื่องจากมีส่วนเกี่ยวข้องในการคบเพื่อนที่เข้าโจรกรรมบ้านดังกล่าว การกระทำของเธอต้องใช้ความอดทน เธอต้องไม่ก่อเรื่องทะเลาะวิวาทกับน้องสามี หากเธอมีเรื่องทะเลาะกับน้องสามีญาติพี่น้องของสามีจะต้องว่าเธอรังเกียจญาติของสามี เธอจึงต้องหลีกเลี่ยงกิริยาที่ก้าวร้าวอันชวนทะเลาะวิวาทของน้องสามีเสมอ และทำตัวให้น้องสามีเคารพเกรงโดยทพความดีขณะใจในที่สุดเธอก็สามารถทำให้น้องสามีสำนึกผิดได้และกลับตัวเป็นคนดี

หลวงวิจิตรวาทการต้องการให้ผู้อ่านเห็นว่า คู่สมรสเกือบทุกคู่ย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับญาติพี่น้องของฝ่ายสามีหรือฝ่ายภรรยาด้วยกันทั้งนั้น ท่านต้องการให้คู่สมรสให้ความสำคัญช่วยเหลือเท่าที่จะช่วยได้ และจะต้องใช้หลักการประนีประนอมให้อภัยกัน ในกรณีที่ญาติพี่น้องไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การแสดงความดีออกมาด้วยความจริงใจจะทำให้เรื่องเลวร้ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหมดไป

2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงานใหม่ หลวงวิจิตรวาทการเสนอแนวคิดเรื่องแต่งงานใหม่

แนวคิดเรื่องนี้จะนำมาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวได้ หลวงวิจิตรวาทการแสดงทัศนะเรื่องการแต่งงานใหม่ว่า การที่หญิงหรือชายที่แต่งงานกันแล้วเมื่อไม่สามารถใช้ชีวิตคู่ร่วมกันได้ต้องหย่าร้างกัน เมื่อคิดจะแต่งงานใหม่ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงมากที่สุดคือลูก ผู้เขียนเสนอแนะว่า ไม่ควรสัญญากับลูกว่าบิดาหรือมารดาจะไม่แต่งงาน เพราะการให้คำมั่นสัญญากับลูกนั้นเป็นการผูกมัดตนเอง ต่อมาตนเองผิดสัญญาที่ให้ไว้ทำให้ลูกขาดความเชื่อถือ และมีพฤติกรรมที่ต่อต้านการแต่งงาน ประการที่สองหากจะแต่งงานใหม่ควรปล่อยระยะเวลาที่หย่าร้างหรือสามีภรรยาตายจากกันให้เนิ่นนานออกไปไม่ควรแต่งงานใหม่โดยเร็ว เพราะจะทำให้ลูกมีความคิดที่ไม่ดีต่อพ่อหรือแม่ ประการที่สามควรอธิบายถึงเหตุผลให้ลูกฟังเกี่ยวกับการที่ตนเองต้องแต่งงานใหม่และชี้ให้ลูกเข้าใจด้วยว่าพ่อหรือแม่ยังคงรักเขาอยู่ เช่น เดิมจะไม่รักพ่อใหม่หรือแม่ใหม่มากกว่า เขา เพื่อให้เขารู้สึกอบอุ่นและไม่คิดว่าตนเองถูกแย่งความรักและข้อสุดท้ายจะต้องทำตัวเสมอต้นเสมอปลาย เหมือนกับว่าการที่ได้แต่งงานใหม่ไม่มีอะไรแปลกแตกต่างไปกว่าเดิม เพื่อเป็นการสร้างความรู้สึกและบรรยากาศที่ดีในครอบครัว ผู้เขียนสอดแทรกแนวคิดนี้ไว้ในเรื่องลูกเมียเก่า

2.1.6 แนวคิดเกี่ยวกับคู่รักเก่า

หลวงวิจิตรวาทการคิดว่าคู่รักเก่าอาจสร้างปัญหาให้กับครอบครัวได้ ในกรณีที่คู่รักเก่ายังอวลัยอาวรณฝ่ายชายและฝ่ายหญิงอยู่ หากฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชายนำตัวเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวพันด้วยการมาพบเจอกันให้ความสนิทสนมกันเหมือนเพื่อนคนหนึ่ง สิ่งเหล่านี้ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงอาจจะไม่คิดว่าเป็นเรื่องเสียหาย แต่เรื่องดังกล่าวอาจจะมาสร้างปัญหาให้กับครอบครัวได้ในภายหลัง หากฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชายใจอ่อนอาจจะเกิดปัญหารักสามเส้าขึ้นมา

ได้ เพื่อป้องกันเรื่องบาดหมางใจกันภายในครอบครัว หลวงวิจิตรวาทการจึงเสนอแนะแนวคิดไว้ 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรก การที่สามีหรือภรรยาให้ความช่วยเหลือคู่รักเก่านั้น ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงอาจจะเข้าใจผิดกันถึงกับช้ำกัน เช่น เรื่องหลุมฝังรัก นางเอกของเรื่องแต่งงานแล้วและได้หย่าร้างกับสามีเก่ามีลูกคนหนึ่งคน หลังจากนั้นก็มาแต่งงานใหม่ สามีเก่าไม่สบายมาขอความช่วยเหลือ นางเอกคิดว่าเป็นเรื่องที่น่าจะให้ความช่วยเหลือได้ แต่เกรงใจสามีใหม่ เป็นโอกาสที่สามีไปงานข้างนอกเธอจึงนัดให้สามีเก่ามาเอาเงิน เป็นช่วงเวลาที่สามีใหม่กลับมาพบเข้าเกิดโห่สะเข้า ไปหยิบปิ่นมายังสามีเก่าและตัวภรรยาตาย เพราะเข้าใจผิดคิดว่าภรรยา มีชู้ ประเด็นที่สอง การให้ความไว้วางใจคู่รักเก่า เรื่องนี้หลวงวิจิตรวาทการต้องการเสนอแนวคิดว่า ไม่ควรให้ความไว้วางใจคู่รักเก่า เพราะอาจจะก่อปัญหาให้กับครอบครัวได้ การออกมาพบคู่รักเก่าควรมีใครสักคนมาเป็นเพื่อน เพื่อป้องกันการเสียชื่อเสียงในทางชู้สาว ยิ่งถ้าคู่รักเก่ายังคงรักและแคร์อยู่ด้วยยิ่งเป็นการไม่สมควรจะมาพบเพราะถ้าให้ความไว้วางใจและคิดว่าไม่น่าจะเกิดเรื่องร้ายแรงขึ้นในบางครั้ง เรื่องที่ไม่กล้าคาดคิดก็เกิดขึ้นได้ทั้ง ๆ ที่ไม่ตั้งใจจะให้เกิดขึ้น ดังเช่นเรื่องแปดปีภายหลัง นางเอกของเรื่องแต่งงานไปแล้วเมื่อสามีไปต่างประเทศ ได้พาลูกไปเที่ยวชายทะเล พบคู่รักเก่าจึงขออนุญาตเธอมาพบเพื่อคุยกันหลังจากกันมานานเป็นเวลา 8 ปี เธอคิดว่าการที่ไปพบกับคู่รักเก่านั้น เธอทำด้วยความบริสุทธิ์ใจแค่คู่รักเก่าแอบถ่ายรูปรูบเธอกับเขาในท่าทางที่อาจทำให้ผู้ที่พบเห็นเข้าใจผิดคิดว่าคนทั้งสองเป็นชู้กัน คู่รักเก่านำรูปนั้นมาขู่เรียกเงินจากสามีของเธอ เธอเสียใจมากที่เกิดเหตุการณ์แบบนี้นั้น เธอต้องยืนยันถึงความบริสุทธิ์ใจให้สามีทราบ สามีของเธอต้องช่วยแก้ไขปัญหาก็เกิดขึ้นโดยยอมเสียเงินและให้คู่รักเก่าเซ็นสัญญาว่าจะไม่นำเรื่องรูบมาขู่เอาเงินอีก หลวงวิจิตรวาทการแสดงแนวคิดเรื่องคู่รักเก่าไว้ว่า

"การที่ตะกรุมตะกรามแต่งงานกับใครโดยไม่สืบให้รู้ว่ามีคู่รักอยู่ก่อนแล้ว อาจจะเสียตั้งสี่หมื่นเพื่อรักษาชื่อเสียงของตัวเองและลูกเต้าที่เกิดมา" และ

"ผู้หญิงที่มีสามีแล้วถ้าชะล่าใจไปพบคู่รักเก่าเข้า อาจจะถูกตม้อย่างร้ายแรง คือ ตมด้วยแรงไฟของถ่านไฟเก่าซึ่งมีกำลังอยู่เสมอ"

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 ค : 24)

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าหลวงวิจิตรวาทการไม่ต้องการให้ครอบครัวประสบปัญหา
ยุ่งยากเรื่องคู่รักเก่า ท่านจึงให้สามีหรือภรรยาตัดปัญหาด้วยการตัดใจจากคู่รักเก่าอย่างเด็ดขาด
ไม่ต้องให้ความช่วยเหลือไม่ว่าจะแบบใดทั้งสิ้น ทั้งยังไม่สมควรให้ความไว้วางใจในคู่รักเก่า
เพราะตนเองไม้อาจจะทราบได้ว่าอาจจะมีเรื่องที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิตครอบครัว หลวงวิจิตรวาทการเป็น
นักเขียนที่มองเห็นว่า ความสุขของคนเราเกิดจากการรู้จักเลือกหาหนทางที่ดี เป็นหลักการใน
การดำเนินชีวิต ซึ่งมี 3 ทาง คือ

2.2.1 การดำเนินชีวิตตามแนวคำสอนทางศาสนาที่ว่า "ทำดีได้ดี ทำชั่ว
ได้ชั่ว"

2.2.2 การดำเนินชีวิตให้มีความสุขตามอัธยาศัย

2.2.3 การดำเนินชีวิตตามหลักการที่ตนคิดว่าดีงาม

2.2.1 การดำเนินชีวิตตามแนวคำสอนทางศาสนาที่ว่า "ทำดีได้ดี ทำชั่ว
ได้ชั่ว" นวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการจำนวนหนึ่งมีแนวคิดเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้
ชั่วซึ่งสะท้อนให้เห็นคติตามความเชื่อทางพุทธศาสนาของหลวงวิจิตรวาทการเองและของคน
ไทยที่เป็นพุทธศาสนิกชนด้วย การเสนอแนวคิดการดำเนินชีวิตตามแนวคำสอนทางศาสนา
เรื่องทำดีได้ดีทำชั่ว ได้ชั่วนี้ เน้นด้านการทำความดี เพื่อชนะความชั่ว หลวงวิจิตรวาทการนำเสนอ
โดยวิธีโน้มน้ำหนักจิตใจของผู้อ่านให้เห็นคล้อยตามความคิดของผู้เขียน หลวงวิจิตรวาทการสร้าง
ตัวละครขึ้นสองฝ่ายคือ ฝ่ายดี และฝ่ายปรปักษ์ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นเพราะฝ่ายดีพยายาม
รักษาความดี ในขณะที่ฝ่ายชัวยังคงปฏิบัติตนด้วยความชั่วร้าย ความอิจฉาริษยา โลก คดโกง
เอาเปรียบฝ่ายดีอยู่ ผลสุดท้ายฝ่ายที่ทำความดีจะได้รับผลตอบแทนที่ดี เช่น ได้รับความภาคภูมิใจ
ได้รับความรัก ความเข้าใจ ความสุข ความอบอุ่นในครอบครัวคืนมาอย่างสมบูรณ์ ส่วนฝ่ายชั่วจะ
ได้รับเคราะห์กรรมและถูกลงโทษ ด้วยการประหารชีวิตและบางรายก็ถูกรุมประชาทัณฑ์ แนวคิด
ดังกล่าวปรากฏใน เรื่อง ความรักในกรงขัง เสน่ห์นาง เหล็กล้างแค้น หลังจากมรณะ และ
บุรุษอาธรรม แนวคิดเรื่องทำดีได้ดีทำชั่ว ได้ชั่วจะเห็นได้ชัดเจนในเรื่อง บุรุษอาธรรม และ
เหล็กล้างแค้น ในเรื่องบุรุษอาธรรม เจ้าคุณบูรินทร์สร้างกรรมชั่วไว้มากในที่สุดถูกประหารชีวิต
ตามผลกรรมนั้น ดังบทบรรยายที่ว่า

"บุรุษอาธรรม์ได้ลี้ลับไปจากโลกแล้ว ธรรมะคงมีอำนาจเหนือธรรม คนสุจริตคงมีชัย
แก่คนทุจริต"

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 ฎ : 61)

และในเรื่อง เหล็กกล้าแค้น

โรจน์ทำความผิดฆ่าคนตายถึง 2 คน และเขาคิดว่ามันมิใช่ความผิด
ของผู้ใด มันเป็นไปตามวิถีชีวิตของโลกมนุษย์ เขาพูดกับน้องสาวว่า

"มันไม่ใช่ความผิดของใคร แต่เป็นวิถีของโลกที่จะให้ความยุติธรรมแก่มนุษย์ในโลกนี้
มีวิธีเดียวที่จะทำให้มนุษย์หยุดประทุษร้ายกัน คือ ต้องให้เขารู้ว่าถ้าไปทำร้ายใคร
เข้า เขาจะต้องถูกทำร้ายตอบ และนี่เป็นผลแห่งการทำร้าย" ศาลได้ตัดสินจำคุกโรจน์
20 ปี และ "ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม"

(หลวงวิจิตรวาทการ. 2534 ฎ : 149)

2.2.2 การดำเนินชีวิตให้มีความสุขตามอัธยาศัย หลวงวิจิตรวาทการ

เสนอแนะว่าคนเราควรรู้จักพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่จะทำให้เกิดการดำเนินชีวิตมีความสุขตาม
อัธยาศัย จากเรื่องบทเรียนสร้างชีวิต เป็นการเสนอชี้ให้เห็นว่า การที่ตัวเองของเรื่องแสดง
ความทะเยอทะยานเกินฐาน ตื่นรนแสวงหาความสุขโดยไม่คำนึงฐานะของตน อยากร่ำรวย
โดยไม่ทำงานได้แต่โทษโชคชะตาว่าสนาว่าเป็นคนอากัปก ไม่พอใจกับสภาพที่ตนเป็นอยู่ ทั้งยัง
ไม่รู้จักความพอดี ทำให้ครอบครัวต้องประสบความยากลำบาก เพราะการที่เธอทะเยอทะยาน
มากเกินไปเธอจึงยืมสร้อยเพชรของพี่สาวแล้วทำหาย เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่สำหรับครอบครัว
ของเธอ เพราะสามีทำงานคนเดียว รายได้ไม่พอที่จะนำมาชดใช้ค่าสร้อยเพชรได้ เธอและสามี
ต้องทำงานให้มากขึ้น ตัวเองจะต้องช่วยสามีทำงานหารายได้เพิ่มเติม สามีต้องเหนื่อยยากเพิ่ม
ขึ้น ผู้เขียนต้องการชี้ให้เห็นว่าการที่ไม่รู้จักความพอดีย่อมนำความเดือนร้อนมาสู่ครอบครัวได้
เช่นกัน นวนิยายอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า การที่คนเราดำเนินชีวิตโดยมุ่งมั่นในเรื่องการ
งานมากเกินไปไม่รู้จักแบ่งเวลาให้กับครอบครัว ชีวิตครอบครัวก็อาจจะประสบความล้มเหลว
แนวคิดนี้ปรากฏในเรื่องผู้ชนิเลิศ หมอเรื่องเวทุมุเทให้กับงานจนลืมทำหน้าที่ของสามีที่ดี บ่อย

ให้ภรรยาเปล่าเปลี่ยวเดียวดาย ต้องกินอาหารคนเดียว ออกงานคนเดียว และนอนคนเดียว เธอขาดความรัก ความอบอุ่นจากสามี และเมื่อพูดกันถึงปัญหาที่เกิดขึ้นสามีเกิดความไม่พอใจที่ ภรรยามายุ่งเกี่ยวกับงานของตนเองจึงเกิดการทะเลาะวิวาทกันขึ้น ภรรยาจึงขอย้ายและ แต่งงานใหม่ สามีเก่ามีส่วนช่วยชีวิตสามีใหม่ให้รอดพ้นจากโรคร้ายได้สามีเก่ายังรู้สึกเสียตาย ภรรยา ทั้งคิดว่าหากเขาจัดการค่าเงินชีวิตให้มีความสุขตามอัตภาพ ชีวิตแต่งงานของเขา ก็จะไม่เป็นเช่นนี้ เรื่องน้ำตาของแม่และเรื่องสมร ก็มีแนวคิดดังกล่าวไว้เช่นกัน

2.2.3 การดำเนินชีวิตตามหลักการที่ตนคิดว่าดีงาม หลวงวิจิตรวาทการ เสนอแนวคิดเรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักการที่ตนคิดว่าดีงามไว้ในเรื่อง ความรักในกรงขังและ หวานใจเจ้าอนุ

ในเรื่องความรักในกรงขัง หลวงวิจิตรวาทการ วาดบุคลิกลักษณะ ของตัวละครที่ดำเนินชีวิตตามหลักการที่ตนคิดว่าดีงาม ด้วยการกำหนดให้ตัวละครช่วยเหลือผู้อื่น เห็นผู้อื่นถูกเอารัดเอาเปรียบหรือมีพฤติกรรมที่ไม่มีความยุติธรรมต่อหน้าตนเองไม่ได้ วันเพ็ญ และโชติช่วง ประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ช่วยเหลือผู้หนึ่งคนหนึ่งให้พ้นจากข้อหาจำคุก เกือบ ตัวละครทั้งสองประกอบความดี ช่วยตำรวจจับแก๊งค์มดเมษย์ได้อีกด้วย

เรื่องหวานใจเจ้าอนุ ความสำเร็จสละความสุขส่วนตนเพื่อความ ปลอดภัยของบ้านเมือง โดยยอมเสียความสาวให้กับเจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์ และใช้มารยาทของ เธอหลอกล่อให้เจ้าอนุวงศ์เคลื่อนทัพไปอย่างช้า ๆ เพื่อรอกองทัพไทยมาช่วยและในที่สุดกองทัพ ไทยก็สามารถจับเจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์ได้ คนไทยรอดตาย การกระทำของเธอนับได้ว่าเป็น ผู้หญิงที่มีอุดมคติ แม้ว่าเธอไม่สามารถจะใช้กำลังกายต่อสู้ข้าศึกได้ เธอใช้ความสาวความสวย ของเธอ เข้าแลกเพื่อความปลอดภัยของประเทศ นับได้ว่า เธอเป็นผู้หญิงที่มีความเสียสละและ เป็นคนมีอุดมคติอย่างสูงมาก

จากแนวคิดเกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิตที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า หลวงวิจิตรวาท การมีความเชื่อมั่นในหลักการดำเนินชีวิตครอบครัวท่านต้องการให้ครอบครัวแต่ละครอบครัวมี ความผาสุก ให้มนุษย์รู้จักการดำเนินชีวิตเพื่อ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนทั่วไป เพื่อสังคมจะได้ปลอดภัย จากคนร้ายและพวกมิฉฉาชีพทั่วไป การที่สามีภรรยามีความรักความเข้าใจกันและมีหลักการ ดำเนินชีวิตในทางที่ดีที่ถูกต้อง ครอบครัวก็จะประสบความผาสุก ทั้งยังส่งผลดีนั้นมายังสังคมและ ประเทศชาติอีกด้วย

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษานวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการ จำนวน 43 เรื่อง โดยวิเคราะห์ ปัญหาชีวิตครอบครัวและแนวคิดของผู้เขียนเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว สรุปผลได้ดังนี้

ในด้านปัญหาชีวิตครอบครัว ผู้เขียนสะท้อนปัญหาชีวิตครอบครัวไว้ 2 ระยะ คือ ปัญหาชีวิตครอบครัวที่ปรากฏในระหว่างการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน และปัญหาชีวิตครอบครัวในระหว่างการดำเนินชีวิตครอบครัว

ปัญหาชีวิตครอบครัวที่ปรากฏในระหว่างการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน มีปัญหาเรื่อง ความแตกต่าง เรื่องฐานะและตระกูลของคู่สมรส และปัญหาความแตกต่าง เรื่องการศึกษาของ คู่สมรส ปัญหาความแตกต่าง เรื่องฐานะและตระกูลของคู่สมรส มีสาเหตุมาจากค่านิยมของบิดา มารดาของคู่สมรสที่ต้องการให้บุตร-ธิดาแต่งงานกับคนมีฐานะและมีตระกูลสูงส่ง ปัญหาความแตกต่าง เรื่องการศึกษาของคู่สมรส เกิดจากคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีการศึกษาน้อยกว่าอีก ฝ่ายหนึ่ง

ปัญหาชีวิตครอบครัวที่ปรากฏ ในระหว่างการดำเนินชีวิตครอบครัว มีปัญหาเรื่องเงิน เรื่องการนอกใจของสามี ภรรยา, เรื่องลูก, เรื่องการทะเลาะเบาะแว้งของสามีภรรยา, เรื่องญาติพี่น้องและเรื่องภรรยาที่มีลูกยาก

หลวงวิจิตรวาทการให้ความสำคัญกับปัญหา เรื่องเงิน มากกว่าปัญหาเรื่องอื่น ๆ เงินเป็น สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา ได้แก่ เรื่องรายได้ไม่พอใช้จ่ายในครอบครัว เรื่องมรดก สาเหตุของปัญหาเรื่องเงินเกิดจากสามีภรรยาหล่มหลงในอบายมุข คติการพนันจนสร้างหนี้สิน มากมาย มีผลให้ทำสิ่งที่ไม่ดีตามมาคือ โกงเงินและต้องโทษตามกฎหมาย นอกจากนี้ปัญหานี้ยัง เกิดจากสาเหตุต่อมาคือ สามีมีรายได้ไม่แน่นอน เนื่องจากประกอบอาชีพที่ไม่มั่นคง สาเหตุ ประการสุดท้ายคือ ความโลภ ทำให้มนุษย์มีความอยากได้ไม่สิ้นสุด ปัญหาเรื่องการนอกใจของ สามีภรรยา เป็นปัญหาที่หลวงวิจิตรวาทการให้ความสำคัญ รองลงมาปัญหาการนอกใจของสามี ภรรยา มีสาเหตุมาจากสามีเจ้าชู้ เบื่อง่าย ไม่ชอบความจำเจ ชอบการเอาอกเอาใจ ชอบ คำพูดหวาน ๆ ชอบให้ภรรยาเป็นแม่บ้านแม่เรือน อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สามีนอกใจภรรยา คือ

การที่ภรรยาเจ็บป่วยไม่สามารถจะสนองความต้องการทางเพศได้ของสามีได้ ปัญหาเรื่องลูกได้แก่ปัญหาที่เกิดจากลูกคนที่หนึ่งฐานะดีกว่ารังแก ปัญหาเรื่องลูกไม่เชื่อฟังพ่อแม่ และปัญหาเรื่องลูกทะเลาะเบาะแว้งกับแม่เลี้ยง ปัญหาเรื่องการทะเลาะเบาะแว้งของสามีภรรยา ปัญหานี้เกิดจากความแตกต่างด้านลักษณะนิสัยของสามีภรรยา การให้ความช่วยเหลือสามีเก่าแก่ คู่รักเก่า ปัญหาเรื่องญาติของสามีภรรยา ปัญหานี้เกิดจากบิดาของสามีและน้องของสามี บิดาของสามีรังเกียจลูกสะใภ้ ต้องการให้บุตรทำตามที่ตนเองต้องการ น้องของสามีนำความเสื่อมเสียมาสู่วงศ์ตระกูล โดยการคบเพื่อนไม่ดีและปัญหาเรื่องภรรยาที่มีลูกยาก

แนวคิดของผู้เขียนที่มีต่อชีวิตครอบครัว ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาชีวิตครอบครัว และแนวคิดเกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิตครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน ได้แก่แนวคิดเกี่ยวกับความรัก คือความรักที่แท้จริงสามารถเอาชนะอุปสรรคได้ และความรักที่แท้จริงคือความเสียสละ แนวคิดเกี่ยวกับคำนิยมในการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้หญิงและผู้ชาย คุณสมบัติของผู้หญิง ได้แก่ มีฝีมือในเรื่องงานบ้านงานเรือน เป็นคนดีมีคุณธรรม มีการศึกษามีความสามารถ คุณสมบัติของผู้ชาย ได้แก่ มีจิตใจมั่นคง ซื่อสัตย์ ไม่นอกใจภรรยา ไม่หยาบคาย รับผิดชอบ และปฏิบัติตามบทบาทของสามี แนวคิดเรื่องการศึกษา อาชีพ และอายุของคู่สมรส

แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาชีวิตครอบครัว ได้แก่แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเงิน ผู้เขียนเสนอแนวคิดไว้ว่า ไม่ควรใช้จ่ายเงินไปในทางที่ไม่ถูกต้อง การพันทำให้ครอบครัวประสบความยากลำบากและความโลภจนล้าร้ายมาสู่ครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับการนอกใจของสามีภรรยา ได้แก่ สร้างความทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว เสียเงินโดยเปล่าประโยชน์ เกิดการหย่าร้าง ผู้เขียนให้ใช้หลักการเข้าใจ การให้อภัย การใช้วาจาอ่อนหวาน ใจเย็นสุขุมรอบคอบ ในการแก้ปัญหา แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมบุตร-ธิดา ได้แก่ บิดามารดาควรมีส่วนร่วมกันในการอบรมบุตร-ธิดา และการอบรมบุตร-ธิดา ควรเป็นไปในแนวเดียวกัน แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสามีภรรยาต่อครอบครัว สามีจะต้องเป็นผู้นำครอบครัว อบรมสั่งสอนบุตร-ธิดา ร่วมกับภรรยา และที่สำคัญที่สุดไม่ประพฤตินอกใจภรรยา สำหรับบทบาทและหน้าที่ของภรรยาต่อครอบครัวนั้น ผู้เขียนแสดงแนวคิดว่า ภรรยาควรทำหน้าที่แม่บ้าน แม่เรือน ช่วยสามีหารายได้มาใช้จ่ายในครอบครัว เลี้ยงดูอบรมบุตร-ธิดา ไม่ประพฤตินอกใจสามี สงเคราะห์ญาติของสามีด้วยความเต็มใจ แนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงานใหม่ และคู่รักเก่า

แนวคิดเกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิตครอบครัว คือการดำเนินชีวิตตามแนวคำสอนทางศาสนาที่ว่า "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" การดำเนินชีวิตให้มีความสุขตามอัธยาศัย และการดำเนินชีวิตตามหลักการที่ตนคิดว่าดีงาม

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิเคราะห์หน่วยนิยายขนาดสั้น ของหลวงวิจิตรวาทการ จำนวน 43 เรื่อง พบว่า หลวงวิจิตรวาทการให้ความสำคัญต่อสังคม เพราะมนุษย์ทุกคนต้องเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวก็เป็นปัญหาหนึ่งในสังคมด้วย ถ้าครอบครัวไม่มีปัญหา สังคมก็จะมีปัญหาเช่นกัน

ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวส่วนมากเกิดจากผู้ชาย การที่ผู้ชายเป็นผู้สร้างปัญหามากกว่าผู้หญิง อาจจะมีสาเหตุมาจากผู้เขียนเป็นผู้ชาย ย่อมรู้จักและเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นจากผู้ชายมากกว่าผู้หญิงก็เป็นได้

ในด้านกลวิธีการประพันธ์ การคลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว ใช้วิธีการที่ไม่สมเหตุสมผลเท่าที่ควร ผู้เขียนมักใช้เหตุการณ์หรืออิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ เข้ามาแก้ปัญหา เช่น เรื่องกลัวจนหายกลัว ใช้ภูตผีปีศาจมาแก้ปัญหา ในเรื่องคลุมถุงชน ภรรยาไม่บุตรยากสามีปลอมตัวเอาถุงคลุมศีรษะเข้าไปหลับนอนกับภรรยา ในที่สุดภรรยาก็ตั้งครรภ์ แต่ภรรยาไม่รู้ว่าผู้ชายคนนั้น คือสามีของตน ซึ่งขัดกับความเป็นจริง ในเรื่องอย่าเล่นกับคำสาบาน ตัวละครฝ่ายชายต้องเสียชีวิต เพราะคำสาบานที่สาบานไว้กับพระพุทธรูป และในเรื่องเมื่อข้าพเจ้าฆ่าตัวตาย ตัวละครฝันไปว่าได้ขึ้นสวรรค์และลงนรก สถานที่ทั้งสองแห่งล้วนแล้วแต่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับโลกมนุษย์

การเล่าเรื่อง ส่วนมากผู้เขียนใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่ 3 แต่ในเรื่องหลุมฝังรัก ผู้เขียนใช้วิธีเล่าเรื่องแบบบุรุษที่ 1 โดยผู้เล่าเรื่องใช้คำว่า ข้าพเจ้าแทนตัวเองแล้วตัวละครที่เป็นเพื่อนของผู้เล่าเรื่อง ก็ใช้คำสรรพนามอย่างเดียวกันแทนตัวเองการเล่าเรื่องลักษณะนี้อาจทำให้ผู้อ่านสับสนได้

ในการสร้างตัวละคร ผู้เขียนสร้างตัวละครฝ่ายดีและฝ่ายร้ายให้แตกต่างกันอย่างชัดเจนราวขาวกับดำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้เขียนมุ่งแสดงแนวคิด เกี่ยวกับความดีและความชั่วของมนุษย์ หากพิจารณาในแง่ความเป็นจริงในชีวิตมนุษย์แล้วอาจไม่สมจริง เพราะในชีวิตจริงมนุษย์แต่ละคน ก็อาจจะมียังความดีและความชั่วร้ายอยู่ในคนเดียวกัน ในด้านการปิดเรื่อง เรื่องมักจะจบลงด้วยความสุขสมหวัง เช่น จบด้วยการแต่งงาน จบด้วยความเข้าใจ ให้อภัยกัน

ให้อีกยักกับ คณิตกับ กล้าทำให้ชีวิตร่วมกันเหมือนเดิม มีน้อย เรื่องที่จบด้วยความเศร้า ความผิดหวัง ตั้งเรื่องบูชารัก การโต้เถียง ด้วยความสับสนหวังของตัวละคร อาจเกิดจากการที่ผู้เขียนต้องการคอนำปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัว สามารถแก้ไขด้วยความรักความเข้าใจของสามีภรรยา และส่วนเรื่องที่ยบแบบเศร้า อาจเป็นเพราะปัญหาบางอย่างในชีวิตครอบครัวไม่สามารถคลี่คลายได้เสมอไป

๗๐/ เป็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับ ปัญหาครอบครัวในนวนิยายขนาดสั้นของหลวงวิจิตรวาทการ ส่วนมากผู้ชายจะเป็นผู้สร้างปัญหา ผู้หญิงจะเป็นผู้แก้ปัญหา ผู้ที่สร้างปัญหาชีวิตครอบครัวในนวนิยายของหลวงวิจิตรวาทการ ส่วนมากจะเป็นบิดาของสามี ซึ่งแตกต่างไปจากนวนิยายแนวชีวิตครอบครัวของนักเขียนผู้หญิงซึ่งมักจะให้มารดาของสามีเป็นผู้สร้างปัญหามากกว่า การสร้างเรื่องราวลักษณะนี้ ทำให้นวนิยายของหลวงวิจิตรวาทการ มีความแปลกใหม่และน่าสนใจยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษานวนิยายขนาดสั้น ของหลวงวิจิตรวาทการ ในครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยพบแง่มุมที่ควรศึกษา นวนิยายของหลวงวิจิตรวาทการ อีกแง่มุมหนึ่ง คือการศึกษานวนิยายแนวประวัติศาสตร์ ของหลวงวิจิตรวาทการ เพื่อศึกษาเชิงเปรียบเทียบประวัติศาสตร์กับนวนิยาย

หมายเหตุ

นวนิยายทั้ง 43 เรื่อง ที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ มีอยู่ 2 เรื่องคือ เรื่องเพื่อมาตุภูมิ และเรื่องเมื่อไทยเป็นทาส เนื้อเรื่องเป็นปัญหาการเมืองไม่สามารถวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กุหลาบ มัลลิกะมาส. ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.
- _____. วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.
- จิตรลดา สุวัติกุล. "การพัฒนาคน : มิติหนึ่งของนวนิยายไทย," ภาษาและหนังสือ.
19(2) : 67 - 74 ; ตุลาคม 2529 - มีนาคม 2530.
- เจลิยว พันธุ์ลีดา. ชีวประวัติ และผลงานวรรณกรรมของหลวงวิจิตรวาทการ. วิทยานิพนธ์
อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.
- _____. "หลวงวิจิตรวาทการในฐานะนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียง," ภาษาและหนังสือ. 9 :
20 - 37 ; มกราคม 2518.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. "อดีต ปัจจุบัน และอนาคตนวนิยายไทย : ข้อสังเกตบางประการ,"
วารสารธรรมศาสตร์. 11(1) : 88 - 107 ; มีนาคม 2525.
- ธวัช บุญไธยก. แนวทางการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2526.
- บาทยัน อิมสาราญ. นวนิยายไทยระหว่าง พ.ศ. 2501 - 2506 : การวิเคราะห์แนวคิด.
วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.
- บุญถิ่น อัตถากร. "ความขัดแย้งในครอบครัว," ประชากรศึกษา. 1 : 72 - 74 ;
กุมภาพันธ์ 2530.
- บุญยงค์ เกิดเทศ. วรรณกรรมวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. แฉนวนวรรณกรรม : รวมบทความ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
อ่านไทย, 2529.
- ประทีป เหมือนนิล. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ฉบับแก้ไขปรับปรุง.
กรุงเทพฯ : เจริญวิทยการพิมพ์, 2534.
- ปิยลักษณ์ เสียงก้อง. วิเคราะห์นวนิยายของศรีรัตน์ สถานปนวัฒน์. วิทยานิพนธ์ อ.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.

พระประกาศสหกรณ์. วิจิตรวาทการอนุสรณ์ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2505.

รัฐจวน อินทรกำแหง. วรรณกรรมวิจารณ์. กรุงเทพฯ : ดวงกมล, 2530.

รัตน์ชัย สัจจพันธ์. วรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, 2528.

ลินดา วงษ์กนก. วิเคราะห์ครอบครัวแตกแยกในนวนิยายไทยในช่วงพ.ศ. 2525 - 2531.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2533. อัดสำเนา.

วิจิตรวาทการ, หลวง. วิจิตรวรรณกรรม 1 ชุด "ความรักในกรุงขัง". กรุงเทพฯ :
สารมวลชน, 2534 ก.

_____ . วิจิตรวรรณกรรม 2 ชุด "บุชารัก". กรุงเทพฯ : สารมวลชน, 2534 ข.

_____ . วิจิตรวรรณกรรม 3 ชุด "แปดปีภายหลัง". กรุงเทพฯ : สารมวลชน,
2534 ค.

_____ . วิจิตรวรรณกรรม 4 ชุด "มนต์เรียกหัว". กรุงเทพฯ : สารมวลชน,
2534 ฉ.

_____ . วิจิตรวรรณกรรม 5 ชุด "บ่มรัก". กรุงเทพฯ : สารมวลชน, 2534 ง.

_____ . วิจิตรวรรณกรรม 6 ชุด "เพื่อนเก่าเมียรัก". กรุงเทพฯ : สารมวลชน,
2534 จ.

_____ . วิจิตรวรรณกรรม 7 ชุด "เมื่อข้าพเจ้าหนีเมีย". กรุงเทพฯ : สารมวลชน,
2534 ฉ.

_____ . วิจิตรวรรณกรรม 8 ชุด "หลุมฝังรัก". กรุงเทพฯ : สารมวลชน, 2534 ช.

_____ . วิจิตรวรรณกรรม 9 ชุด "ผู้หาย". กรุงเทพฯ : สารมวลชน, 2534 ซ.

_____ . วิจิตรวรรณกรรม 10 ชุด "บุรุษอาธรรม". กรุงเทพฯ : สารมวลชน,
2534 ฅ.

_____ . วิจิตรสาร เล่ม 1. รวบรวมโดย คุณหญิงประภาพรณ วิจิตรวาทการ.
กรุงเทพฯ : มงคลการพิมพ์, 2508 ก.

_____ . วิจิตรสาร เล่ม 2. รวบรวมโดย คุณหญิงประภาพรณ
วิจิตรวาทการ. กรุงเทพฯ : มงคลการพิมพ์, 2508 ข.

วิภา กงกะนันท์. วรรณคดีศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

สิทธา พินิจกุล. การเขียนนวนิยาย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.

สุชา จันทร์เอม. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา, 2523.

สุดา ภีรมย์แก้ว. รายงานผลการวิจัย เรื่องสาเหตุการหย่าร้างในกรุงเทพมหานคร.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.

✓ สุพรรณี วราทร. "วิวัฒนาการของการประพันธ์นวนิยาย," ใน ประวัติการประพันธ์
นวนิยายไทย. หน้า 21 - 57 กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2519.

สุวรรณา เกรียงไกรเพชร. พระอภัยมณี : การศึกษาเชิงวรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ :
กรุงเทพการพิมพ์. 2530.

ภาคผนวก

เรื่องย่อที่นำมาศึกษาวิเคราะห์

1. เรื่อง ความรักในกรุงขัง

ครอบครัวของเดือนเพ็ญอยู่ภาคเหนือ มีฐานะร่ำรวย พ่อของเดือนเพ็ญป่วย จึงพามารักษาตัวที่กรุงเทพฯ ฯ ขณะที่ขึ้นรถไฟได้ถูกแก๊งค์มดดันแอบเอาฉิ่งเงินใส่ในกระเป๋าเดินทาง จึงถูกขโมยมีเงินฉิ่งไว้ในครอบครอง เดือนเพ็ญต้องจำใจเสียเงินเป็นค่าสินบน เพื่อให้พ่อออกจากกรุงขัง เมื่อออกมาแล้ว พ่อของเดือนเพ็ญไม่ยอมรักชาติวจึงเดินทางกลับบ้าน เขาเสียใจจนตรอมใจตาย

ครอบครัวของโชติช่วง พ่อของเขาเป็นนักการเมืองที่ซื่อสัตย์ แต่ถูกเพื่อนที่คบโกงกลั่นแกล้งจนต้องออกจากราชการ โชติช่วงมีความรู้ด้านนิติศาสตร์ เดือนเพ็ญและโชติช่วงเดินทางมากรุงเทพฯ ในรถไฟขบวนเดียวกัน พบลุงและป้าที่มาจากบ้านนอก เจอข้อหาเช่นเดียวกับพ่อของเดือนเพ็ญ เดือนเพ็ญเข้าช่วยเหลือลุงคนนั้น ยอมรับสมอ้างว่าฉิ่งที่อยู่ในกระเป๋าเงินของตนเอง โชติช่วงก็อ้างเช่นเดียวกัน ตำรวจจึงจับทั้งสามคนเข้ากรุงขัง ในขณะที่อยู่ในกรุงขังทั้งสองคนมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน เกิดความเข้าใจกันรักความยุติธรรมเหมือนกัน ต้องการจะช่วยคนดีด้วยกันทั้งสองคน เมื่อตำรวจมาสอบสวนเดือนเพ็ญจึงเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของตนและของป้าที่ให้ตำรวจฟัง และช่วยตำรวจจับนักมดดันดัง ลุงคนนั้นรอดพ้นจากถูกจับ ต่อมาทั้งสองคนรักกันและใช้เวลาคู่อใจกันพอสมควร จึงตกลงแต่งงานกัน

2. เรื่อง น้ำตาของแม่

มาโนช เป็นนักการพนัน เขาสมัคร เป็นสมาชิกสโมสรแห่งหนึ่ง โดยที่เขาเข้าไปนั่งดู สมาชิกในสโมสรนั้นเล่นการพนัน แต่ตัวเขา ไม่ได้ลงมือเล่นการพนันเลยแม้แต่ครั้งเดียว เป็นที่สงสัยของสมาชิกในสโมสรนั้น มาโนชจึงเล่าให้ฟังถึงสาเหตุที่เขาไม่เล่นการพนัน แต่ชอบมานั่งดู เขาเล่าว่า เขามีน้ำสาวคนหนึ่ง สวยมาก น้ำสาวคนนี้ชอบเล่นการพนัน ได้แต่งงานกับชายฐานะดีคนหนึ่ง มีลูกชายด้วยกัน 1 คน แต่ต้องหย่าร้างเพราะน้ำขายของเขา มีฐานะยากจนลง เนื่องจากต้องใช้หนี้การพนันแทนน้ำของเขา น้ำสาวของเขาได้แต่งงานใหม่กับเจ้าคุณคนหนึ่งซึ่งอายุถึง 60 ปี เจ้าคุณคนนี้มีของดี เป็นหินก้อนเล็ก ๆ ปิดทองห้อยคอไว้ สำหรับใส่ไปเล่นการพนัน แต่มีข้อแม้ว่า ให้เล่นได้เพียง 3 วัน คนที่เล่นจะต้องเป็นญาติกับเจ้าของของดีเท่านั้น การเล่นเกมพนันจึงจะชนะ เมื่อเล่นครบสามวัน ห้ามเล่นอีกโดยเด็ดขาด น้ำสาวของเขาเอาของดีนั้นไปเล่น สามารถใช้หนี้หมดและมีเงินเก็บมาจนถึงปัจจุบัน ตอนนี้น้ำสาวของเขาแก่แล้ว นอนเจ็บอยู่ที่บ้าน เขาเองเคยขโมยของดีนี้มาเล่นเพราะเป็นหลานเมื่อเล่นครบตามข้อห้ามดังกล่าว เขาจึงเลิกเล่นเพราะกลัวเหตุร้ายจะเกิดขึ้น เขาจึงชอบนั่งดูคนอื่น ๆ ในสโมสรเล่นแทนเพราะเขาชอบเล่นการพนัน ไม่เล่นก็ขอให้ดูเป็นเรื่องสุขใจ ขณะที่มาโนชเล่าเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ พิเชษฐ์ เป็นนักพนันคนหนึ่งร่วมฟังอยู่ด้วย เขาต้องการที่จะได้ของดีนั้นเขามาตามมาโนช จนได้รู้จักบ้านน้ำสาวของมาโนชในคืนหนึ่งเขาป็นเข้าไปในบ้านนั้น ใช้มีดจี้หน้าสาวของมาโนชที่ซราและนอนป่วยอยู่ น้ำสาวของมาโนชมองพิเชษฐ์อย่างตกใจและตายในเวลาต่อมา พิเชษฐ์กลับมาบ้านคืนนั้น เขาได้เห็นหน้าสาวของมาโนชว่า เธอหลับนอนเขา เขาตกใจตื่น คิดว่าเขาต้องไปงานศพของน้ำสาวมาโนช ในขณะที่เขาขึ้นเผาศพ เขาได้ยินเสียงแว่วเข้าหูว่า " มันฆ่าแม่ของมัน " เขาไม่สบายใจ เพราะเขาเองก็เป็นเด็กกำพร้า เขาจำได้ว่า พ่อแยกทางกับแม่และเอาเขามาเลี้ยงไว้ที่บ้านญาติ พ่อตายเขาไม่อาจอยู่กับญาติได้ต้องหนีออกจากบ้านหางานทำไปเรื่อย ๆ จนเสียงไซค์ด้านการพนันร่ำรวย แล้วเข้ามากรุงเทพฯ เพื่อเสี่ยงไซค์การพนันเช่นกัน เมื่อมีเหตุการณ์อย่างนี้เกิดขึ้น เขาจึงอธิษฐานว่า ถ้าหญิงที่เขาไปขโมยของดีมาเป็นแม่ของเขาแล้ว พรุ่งนี้เขาจะไปเสี่ยงไซค์ที่ลิงคิโบริบขอให้เขาชนะและร่ำรวยดังที่มาโนชเล่าให้ฟัง และเขาก็ร่ำรวยดังคำที่เขาอธิษฐาน

3. เรื่อง ลูกชายของแม่

เรือนรักและคงเคยมีลูกชายสองคน ชื่อ เกื้อและแก้ว ทั้งสองคนเป็นเด็กซุกซน เชื้อฟังแต่พ่อเท่านั้นชอบทะเลาะวิวาทกันบ่อย ๆ คงเคยไปรับราชการชายแดนในเชียงตุง ก่อนไปได้ส่งสอนลูกชายให้ เชื้อฟังแม่ คงเคยไปอยู่ได้สามเดือน เป็นช่วงที่ลูกชายทั้งสอง คนปิดทอม จึงเขียนจดหมายให้เรือนรักพาลูกทั้งสองคนไปเที่ยวเชียงตุง เกื้อและแก้วดีใจ มากที่จะได้ไปเที่ยว เรือนรักออกไปซื้อของที่จำเป็นใช้ในการเดินทาง ในวันนั้นมีโทรเลขสั่งเลื่อน การไปเชียงตุงจากคงเคยมาถึงเรือนรัก เด็กทั้งสองเก็บโทรเลขนั้นไว้ไม่ให้เรือนรักรู้เพราะ กลัวว่าจะไม่ได้ไปเที่ยว เรือนรักจึงไม่รู้เรื่องการเลื่อนนัด ได้พาทั้งสองคนขึ้นรถไฟเพื่อ เดินทางไปเชียงตุง เวลากลางคืนขณะที่อยู่บนรถไฟ แก้วนอนไม่หลับจึงออกเดินเล่นตาม ตู้รถไฟ กลับมานอนไม่ถูกหลงไปห้องนอนคนอื่น พนักงานประจำรถไฟจับตัวมาส่งที่ห้องของ เรือนรัก เขาถูกหาว่าเป็นขโมย เรือนรักจึงต้องอธิบายให้เจ้าพนักงานฟังแก้วกลัวมากกับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและคิดว่าจะไม่ทำเช่นนี้อีก เมื่อมาถึงเชียงตุงเรือนรักต้องต่อรถไฟไปยัง พรหมแดนแม่น้ำสาย แต่ไม่พบสามี ในสถานที่นั้นไม่มีที่พักอาศัย ทุกคนต้องนอกตากยุง อากาศ หนาวมาก มีฝนตกปรอยอยู่ตลอดเวลา การเดินทางครั้งนี้ทำให้ทั้งสามคนได้รับความลำบาก เกื้อและแก้ว เริ่มจะรู้ว่าทำผิด รุ่งเช้ามีรถมาจากเชียงตุงแต่ไม่พบสามี ทั้งสามคนจึงอาศัย รถนั้นไปยังสถานีสำรวจเชียงตุง ก็ไม่พบคงเคย พบแต่ผู้ดูแล เขาได้บอกเรือนรักว่าได้ส่ง โทรเลขไปบอกให้งดการเดินทาง เพราะลำบากมากในช่วงฤดูฝน เรือนรักบอกผู้ดูแลแล้ว เธอไม่ได้รับโทรเลขเลย เรือนรักช่วย เกื้อและแก้วต้องคอยดูแลแม่ และคอยเฝ้าเส้นทาง เพื่อรอรถมา มีรถทหารผ่านมาแก้วไปขอความช่วยเหลือ พาแม่มารักษาที่โรงพยาบาล เชียงตุง เด็กทั้งสองขอโทษแม่ และเล่าความจริงเรื่องโทรเลขให้ฟัง ต่อไปนี้จะทำตัวเป็น เด็กดี และเรือนรักก็ให้สัญญากับลูกว่าจะไม่บอกเรื่องนี้กับพ่อ เด็กทั้งสองเห็นความเข้มแข็ง ของแม่ในเรื่องความเจ็บป่วย จึงศรัทธาในตัวแม่เพิ่มขึ้น

4. เรื่อง คินร่างคินรัก

รพีแต่งงานกับไพเราะโดยการช่วยเหลือของเจ้าคุณพิศาล มีลูกด้วยกัน 4 คน คือ จงจิต เจือจันทร์ เจียมเจตน์ และเจมิใจ ปีที่ 10 ที่ทั้งสองคนได้ใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกัน รพีเริ่มเบื่อหน่ายไพเราะ เพราะมีผู้หญิงคนใหม่ จึงต้องการหย่าไพเราะ ทั้งสองคนไปหาเจ้าคุณพิศาลบอกเรื่องหย่า เจ้าคุณพิศาลให้ข้อเสนอว่า ก่อนที่จะหย่ากันให้ลองร้างกันดูก่อน โดยให้ทั้งสองคนแยกกันอยู่ แบ่งลูกกันปกครอง ต่างคนต่างทำมาหากินเลี้ยงชีพต่างคนต่างเลี้ยงดูลูก เมื่อทั้งสองคนเห็นดีตามที่เจ้าคุณพิศาลแนะนำจึงค่อยหย่ากันตามกฎหมาย แล้วทั้งสองคนก็ทำตาม จงจิตต์และเจมิใจอยู่กับไพเราะ เจือจันทร์กับเจียมเจตน์อยู่กับรพี เป็นเรื่องยากมากที่จะบอกลูกว่าทั้งสองคนเลิกร้างกัน รพีบอกลูกว่าพาไปเที่ยวแล้วอาทิตย์หน้าจะพามาคุณแม่ ไพเราะเองก็เช่นกัน ต้องบอกลูกเช่นนั้น แต่จงจิตต์ลูกชายคนโตเริ่มมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อพ่อคิดว่าพ่อทอดทิ้งเขา เมื่อถึงคราวเปลี่ยนลูก จะหลบ และไม่ยอมออกมาพบพ่อ บอกกับแม่ว่าเขาไม่มีพ่อ เขาจะหางานทำเลี้ยงแม่ เมื่อทั้งสองคนแยกกันอยู่ต่างฝ่ายต่างก็ทำมาหากิน ทหารายได้พิเศษเลี้ยงดูลูก รพีไม่มีเวลาที่จะดูแลลูกต้องเอาลูกไปจ้างเลี้ยง ต้องหางานพิเศษทำ เพราะกลัวจะถูกไพเราะว่าในเรื่องไม่สามารถจะดูแลลูก เขาจึงไม่มีโอกาสไปหาหญิงที่เขาติดพัน และเมื่อหญิงนั้นมาทวงสัญญาที่ให้ไว้ เขาปฏิเสธไป เมื่อถึงวันเปลี่ยนลูกตามที่ตกลงกัน รพีพา เจือจันทร์ และเจียมเจตน์กลับมาเพื่อจะรับจงเจตน์ และเจมิใจไปอยู่ด้วย แต่เด็กทั้งสองร้องไห้ไม่ยอมไป เขาได้ยินลูกคนโตพูดว่า เขาไม่มีพ่อ ทำให้รพีเกิดสับสนผิด และหนไม่ได้ที่จะเห็นลูกของเขาขาดพ่อหรือแม่ไป รพีจึงคืนดีกับไพเราะอย่างเดิม แล้วทั้งสองก็ไปหาเจ้าคุณพิศาล ๆ ไม่ได้ให้พร แต่บอกว่าพรที่เขาให้คนทั้งสองในวันแต่งงานแล้วพรนั้นทำให้ทั้งสองคนไม่ต้องหย่าร้างกัน

5. เรื่อง ชั่วดีพี่สะใภ้

ประพันธ์มีน้อง 3 คน คือ ประไพ ประพิม และประพจน์ ประพันธ์แต่งงานกับ พรพิมล เพื่อนของประไพ ส่วนประไพแต่งงานแล้วแยกครอบครัวไปอยู่ต่างหาก ประพิมไปเรียนต่อเมืองนอก ประพจน์อยู่ในความดูแลของประพันธ์ ทุกคนเป็นห่วงประพจน์มาก เขาหนีโรงเรียนบ่อย คบเพื่อนไม่ดี มีแฟนเมื่ออายุยังน้อย และกำลังเรียน ประพจน์กลัวประพิมมากกว่าเพื่อนอื่น ๆ เพราะเขาหลงโทษประพจน์บ่อย ๆ เพื่อนของประพจน์โจรกรรมเครื่องเพชรที่บ้านเจ้าคุณบูรินทร์ พี่ ๆ คิดว่าประพจน์รู้เรื่องนี้ดี พรณพิมลมีญาติเป็นตำรวจ ประพจน์ไม่ชอบพรณพิมลหาเรื่องทะเลาะอยู่เสมอ ๆ คิดว่าพรณพิมลเป็นสายลับให้ตำรวจ เพื่อนประพจน์มาขอใช้บ้านเป็นสื่อกลางสำหรับส่งข่าวให้เพื่อนที่หนีไปได้ ประพจน์รู้เรื่องราวเพื่อนหนีไปอยู่ที่ไหน แต่ไม่กล้าบอกพี่ ๆ เพราะกลัวได้ชื่อว่าเป็นผู้ทรยศต่อเพื่อน เขาถือว่าเป็นการเสียเกียรติยศของลูกผู้ชายมาก มีโทรเลขมาถึงประพจน์ พรณพิมลเปิดอ่านและจับได้คลับได้ แต่ไม่บอกให้ประพจน์รู้ว่าโทรเลขมาให้ประพจน์พร้อมทั้งกล่าวขอโทษที่เปิดอ่านเพราะเข้าใจว่าเป็นเรื่องด่วนถึงประพันธ์ หลังจากนั้นพรณพิมลให้ตำรวจจับตามประพจน์ ประพจน์เอาโทรเลขฉบับนั้นไปให้เพื่อนแล้วกลับบ้าน พรณพิมลห้ามไม่ให้ประพจน์ออกจากบ้านเพราะกลัวจะไปมีเรื่องเกี่ยวข้องกับการโจรกรรม พรณพิมลบอกเรื่องโทรเลขกับประพันธ์ด้วย ตำรวจได้ตามเพื่อนของประพันธ์ลงใต้และจับตัวคนร้ายได้หมด ประพจน์สำนึกตัวได้ และตั้งใจเรียนหนังสือ รู้สึกซาบซึ้งน้ำใจของพี่สะใภ้ที่ช่วยเขา ไม่ให้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการโจรกรรมและไม่ถูกจับเขา ไปเรียนต่อที่ฟิลิปปินส์ พรณพิมลได้มอบแหวนให้เป็นที่ระลึก

6. เรื่อง บุชารัก

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2275 เจ้าฟ้าอภัยได้อภิเษกกับหญิงชาวบ้านที่ฐานะร่ำรวยสวยงาม มีการศึกษาดีสำหรับหญิงในสมัยนั้น เธอชื่อ ตาบทิพย์ ก่อนที่จะมาเป็นชายาของเจ้าฟ้าอภัย ตาบทิพย์ มีคู่รักชื่อ หลวงเพชรรัตน์ หลวงเพชรรัตน์ถึงรู้ว่าตามทิพย์ได้เป็นชายาแล้วก็ยังจงรักภักดีเหมือนเดิมทุกอย่าง เขาเป็นทหารของฝ่ายพระบัณฑูรย์น้อย ตาบทิพย์ต้องการให้หลวงเพชรรัตน์มาเป็นพวกของเธอและพระสวามี จึงบอกให้พระสวามีย้ายหลวงเพชรรัตน์มาอยู่ใกล้ชิดในวัง หลวงเพชรรัตน์รับใช้เจ้าฟ้าอภัยและชายาเป็นอย่างดี ตาบทิพย์ตอบแทนความดีที่ทักขณนภักว่า "บุชารัก" ให้หลวงเพชรรัตน์ เรื่องนี้ทำให้เจ้าฟ้าอภัยโกรธคิดว่าพระชายามีใจต่อหลวงเพชรรัตน์ เรียกหลวงเพชรรัตน์เข้าเฝ้าและขอพักคืน แต่หลวงเพชรรัตน์ไม่ให้และทูลว่าสิ่งนี้เป็นตัวแทนความจงรักภักดีที่มีต่อพระชายา เจ้าฟ้าอภัยเห็นขัดคำสั่งจึงเขียนหลวงเพชรรัตน์ 50 ที่ และปลดออกจากทหารใกล้ชิดพร้อมกันกับตาบทิพย์ไม่ให้ไปไหน พระบัณฑูรย์น้อยจึงรับหลวงเพชรรัตน์ไปเป็นทหารอย่างเดิม เมื่อพระเจ้าอยู่หัวทำยสรสิ้นพระชนม์ เกิดศึกแย่งชิงราชสมบัติ หลวงเพชรรัตน์ได้รับหน้าที่ให้จับตัวพระอภัยและชายา เมื่อจับได้ เขาปล่อยไป เพราะเขาต้องการทำหน้าที่บุชารักตามที่ตั้งใจไว้ หลวงเพชรรัตน์ได้รับโทษประหารชีวิต ก่อนตายเขาได้ถอดพัดที่ปักว่า "บุชารัก" ไว้กับอก

7. เรื่อง หวานใจเจ้าอนุ

เรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2369 เจ้าอนุเดินทางมากรุงเทพฯ เพื่อมาแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มาถึงสระบุรี เข้านมัสการพระพุทธรูป พบบางคำ สาวงาม ซึ่งเป็นคนเชื้อสายเวียงจันทน์ เจ้าอนุหลังจากได้เข้าเฝ้าแล้วก็ทูลขอ ดวงคำและละครในกลับเวียงจันทน์ แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวไม่ทรงอนุญาต เพราะถ้าให้ดวงคำและละครในไปจะทำให้คนเวียงจันทน์ในเมืองไทยตื่นตัวอยากกลับเวียงจันทน์อีก จากเรื่องนี้เป็นสาเหตุให้เกิดกบฏ มีราชบุตรของเจ้าอนุ 3 องค์ เป็นกำลังสำคัญ คือ เจ้าสุทธีสาร เจ้าราชวงศ์ และเจ้าไย เจ้าสุทธีสารได้เข้ามาเมืองกาฬสินธุ์ เกือบล้อมเจ้าเมืองให้เป็นพวก แต่เจ้าเมืองกาฬสินธุ์ไม่ยอม จึงถูกฆ่าตาย เจ้าราชวงศ์มาถึงนครราชสีมา หลอกชาวนครราชสีมาว่า ยกกองทัพมาช่วยกรุงเทพฯ ๗ รบกับ

อังกฤษ ขอเบิกเสี้ยม งบประมาณเมืองให้ความช่วยเหลือและถูกยึดเมือง ขณะนั้นเจ้าเมือง นครราชสีมาไม่อยู่ในฐานะคดีที่เมืองขุขันธ์ เจ้าอนุยกทัพมาไม่มีแผนการแน่นอนเพียงต้องการ ตัวดวงคำ เจ้าอนุผู้โอบอ้อมปากพระสุริยภักดิ์ว่า ไม่ได้ตั้งใจมฤตต่อกรุงเทพฯ เพียงแต่ได้คำร้อง ทักขว่าพลเมืองถูกกรมการเมืองกดขี่ ข้าราชการไทยในตอนนั้นมี พระยาพรหมยกกระบัตร ต้องทำตามคำสั่งของเจ้าอนุ ดวงคำ และลูกสาวของหลวงนาต้องเป็นเมียหน้าของเจ้าอนุ เจ้าพระยานครราชสีมาทราบเรื่องให้พยาบาลตั้งมาป้องกันเมือง คุณหญิงไม่ได้ช่วยเหลือ การสู้รบครั้งนี้ผู้ที่มีส่วนช่วยในการเคลื่อนทัพของเจ้าอนุข้างคือ ดวงคำ และลูกสาวของ หลวงนา ในที่สุดเจ้าอนุถูกจับ

8. เรื่อง บทเรียนสร้างชีวิต

กุสุมาแต่งงานกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ซึ่งมีฐานะดี มัลลิกาเป็นน้องสาวของกุสุมา มีนิสัยพึ่งเพื่อชอบความร่ำรวย ชอบไปงานหรูหรา มัลลิกาแต่งงานกับชาตชาย มีฐานะปานกลาง มัลลิกาชอบเปรียบเทียบตนเองกับพี่สาวเสมอ คิดน้อยใจในวาสนาของตนเองบ่อยๆถึงขนาดจะ ขอย้ายกับชาตชาย เพราะโทษว่าชาตชายไม่สามารถหาสิ่งต่าง ๆ มาบำเรอความสุขให้เธอ กุสุมาต้องคอยเตือนสติน้องสาว ชาตชายนำครีโอลาตมาให้มัลลิกา เพื่อจะไปงานที่เธอชอบ มัลลิกาดีใจมาก เธอไม่มีชุด ไม่มีรถ ไม่มีเครื่องประดับที่จะแต่งไปงานนี้ จึงไปยืมเครื่องใช้ ดังกล่าวจากพี่สาว พร้อมทั้งสร้อยเพชร เส้นไหมของกุสุมา มัลลิกาสนุกสนานมาก มีผู้ชายมา ขอเธอลีลาต อย่างสนุกสนาน เธออ้างกับคนอื่น ๆ ที่มาในงานว่า เธอมีงานมากต้องไปเที่ยว ต่างประเทศบ่อย ๆ ไม่ค่อยมีเวลาสมาคมที่นั่นนัก เมื่อกลับบ้านปรากฏว่า สร้อยเพชรที่ยืม พี่สาวมาหายไป มัลลิกาตกใจมาก กลัวพี่สาวจะโกรธ เธอแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยปลอมลายมือ ของพี่สาว ไปขอซื้อสร้อยเพชรด้วยเงินผ่อนจากร้านประจำของกุสุมา ทางร้านโทรถามให้กุสุมา รับรอง กุสุมาตกลงรับรองให้กับมัลลิกา ทั้งสองคนต้องทำงานพิเศษหารายได้มาผ่อนสายสร้อย จันทรบ และสามารถมีเงิน ซื้อร้านเล็ก ๆ เป็นของตนเอง มัลลิกาคลอคลุกเป็นหญิง มัลลิกา เอาสายสร้อยไปคืนพี่สาว กุสุมาเอาสร้อยเส้นนั้นเป็นของขวัญให้หลาน และบอกความจริง เรื่อง สายสร้อยว่าไม่ได้หาย เพียงต้องการให้บทเรียนกับมัลลิกาว่าการที่คนเราจะมั่งมีขึ้นมา ได้นั้น ต้องอยู่ที่การทำงาน รู้จักประหยัดคอดออมสร้างฐานะของตนเอง มากกว่าที่จะมานั่งบ่นโทษ โชคชะตา มัลลิกาขอบคุณพี่สาวที่ให้บทเรียนที่มีค่าแก่เธอ

9. เรื่อง แพนหัวใจ

อนงค์เป็นนักแสดง เล่นละครเก่งมาก ได้แต่งงานกับสมยศลูกชายเศรษฐี บิดามารดาของสมยศไม่ชอบอาชีพนักแสดงถือว่าเป็นอาชีพชั้นต่ำ เมื่ออนงค์แต่งงานกับสมยศจึงต้องเลิกอาชีพนี้โดยเด็ดขาด ทั้งสองมีลูกสาว 1 คน อนงค์และสมยศไปละคร บังเอิญวันนั้นนางเอกละครเกิดป่วย ละครคณะนี้เป็นละครที่อนงค์เคยแสดง เธอถูกขอร้องให้ช่วยแสดงแทน จากการที่อนงค์ไปแสดงแทนนี้เอง เป็นสาเหตุให้บิดามารดาของสมยศไม่พอใจ ขอให้สมยศหย่ากับอนงค์ สมยศดูแลลูก ไม่ต้องการให้ลูกรู้ว่า อนงค์เป็นแม่ เพราะไม่ชอบให้ลูกมีแม่ที่เป็นนักแสดง อนงค์ขมขื่นใจมาก เธอแอบรู้เรื่องราวของลูกจากคนใช้ในบ้าน อนงค์กลับไปเล่นละครกับคณะเดิม สร้างชื่อเสียงให้ตนเอง จนเป็นที่รู้จักกันไป 10 ปีผ่านไป อนงค์รู้ว่าของสมยศและลูกว่าอยู่ที่ฮ่องกง สมยศไม่ต้องการให้ลูกรู้ว่าแม่เป็นนางละคร อนงค์จึงตัดสินใจไปอยู่อเมริกา เพื่อให้ลูกกลับมาอยู่เมืองไทยอย่างเดิม เครื่องบินได้แวะที่ฮ่องกง ท่านทูตรู้ว่าอนงค์นางละครที่มีชื่อเสียงมาฮ่องกงจึงไปเชิญอนงค์ให้เปิดการแสดงเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของชาติ อนงค์จึงตกลงตามที่ท่านทูตขอร้อง ก่อนแสดงอนงค์ได้พบลูก และบอกความจริงกับลูก ลูกคือ แพนหัวใจ อนงค์ปรับความเข้าใจกับสมยศ และอยู่ร่วมกันที่ฮ่องกง

10. เรื่อง คู่เก่าเมียรัก

วัชรินทร์แต่งงานกับนางเยาว์ เมื่ออายุยังน้อย มีลูกด้วยกัน 2 คน คือ วนิดา และปราณี ความที่เคยสนิทสนมกันมาตั้งแต่เด็ก ๆ เมื่อทั้งสองได้แต่งงานกันจึงขาดความเกรงใจซึ่งกันและกัน ชอบเอาชားกันอยู่บ่อย ๆ ได้เถียงกันเริ่มจากเรื่องเล็กน้อยจนกระทั่งกลายเป็นเรื่องใหญ่ ในที่สุดทั้งสองคนก็หย่ากัน นางเยาว์นำลูกทั้งสองคนไปเลี้ยง วัชรินทร์ลาออกจากราชการไปทำงานเหมืองแร่ที่ภาคใต้มีฐานะดีขึ้น เขาคิดถึงลูกจึงเขียนจดหมายถึงนางเยาว์ขอมาเยี่ยมลูก นางเยาว์เมื่อแยกกับวัชรินทร์ก็เอาบ้านจ่านองธนาคารนำเงินมาลงทุนทำฟาร์ม มีสมเจตน์เด็กรุ่นน้องของนางเยาว์ซึ่งเป็นญาติมาช่วยเหลือ นางเยาว์หลอกวัชรินทร์ว่า เธอได้แต่งงานกับสมเจตน์ เมื่อวัชรินทร์พบนางเยาว์เขาพวนคิดถึงเรื่องราวเก่า ๆ คิดถึงความรักการใช้ชีวิตครอบครัวร่วมกัน นึกไปถึงสาเหตุที่เขากับนางเยาว์ หย่ากันด้วยเรื่องไร้สาระ นางเยาว์จัดห้องให้วัชรินทร์นอนกับลูก นางเยาว์นอนอีกห้องหนึ่งใกล้ ๆ กัน วัชรินทร์นอนไม่หลับ นึกความโง่ของนางเยาว์คงจะมีความสุขกับสมเจตน์ รุ่งขึ้นเขาขอลูกจากนางเยาว์เพื่อเอาไป

ดูแล แต่หนึ่งเขาวัวไม่ให้ โดยให้เหตุผลว่า ลูกสาวต้องอยู่กับแม่ แม่ให้การอบรมได้ดีกว่าพ่อ
 วัชรินทร์ชอบภาระเรื่องการศึกษ และสารภาพว่า เขายังรักนางเขาวัวอยู่ นางเขาวัวจึงบอก
 ความจริงว่า สมเจคนไม่ใช้สามี เป็นญาติที่ต้องการตัดสินใจให้ทำงาน และหวังจะให้สมเจคน
 แต่งงานกับน้องสาวของนางเขาวัว ที่ทำเช่นนี้ เพราะวัชรินทร์ชอบเรื่องสมมุติจึงสมมุติ เรื่องขึ้นมา
 แล้วทั้งสองก็กลับมาคืนดีกัน

11. เรื่อง แผลปีภายหลัง

ชูเวทย์เป็นแพทย์ แต่งงานกับนิ่มนวล มีลูก 2 คน นิ่มนวลมีคู่รักเก่าชื่อ ทวีพันธุ์
 ชูเวทย์เดินทางไปดูงานต่างประเทศ นิ่มนวลจึงพาลูกไปเที่ยวหัวหินพบทวีพันธุ์ ทวีพันธุ์บอกนิ่มนวล
 ว่า เขายังรักเธอเสมอ เขาขอพบเธอในวันรุ่งขึ้น นิ่มนวลคิดว่า ไปพบทวีพันธุ์ในฐานะเพื่อน จึง
 ตกลง ทวีพันธุ์วางแผนให้นิ่มนวลเสียชื่อด้วยการให้คนแอบถ่ายรูปเขากับเธอในท่าทางที่ดูเหมือน
 กำลังพลอดรักกัน เมื่อนิ่มนวลกลับมากรุงเทพฯ ได้รับจดหมายชู ซึ่งอ้างว่าหมอชูเวทย์เป็นคน
 สั่งให้ทำ ในจดหมายนั้น เรียกเงินสี่หมื่นบาท นิ่มนวลตัดสินใจปรึกษาสามี หมอชูเวทย์ปฏิเสธว่า
 เขาไม่ได้ใช้ใครให้ทำงานแบบนี้ จึงนำเรื่องนี้ไปขอความช่วยเหลือจากเพื่อนที่เป็นตำรวจ
 วางแผนจับกุมคนที่เขียนจดหมายชูได้ คือ ทวีพันธุ์ หมอชูเวทย์ไม่ต้องการให้เรื่องถึงศาล
 เพราะกลัวเสียชื่อเสียงจึงยอมตกลงตามที่ทวีพันธุ์ต้องการคือ เงินสี่หมื่นบาทเพื่อไปตั้งตัว
 และสัญญาว่าจะไม่มายุ่งเกี่ยวกับครอบครัวของหมอชูเวทย์อีก ที่เขาทำเช่นนั้นเพราะเขากหัก
 และต้องการจะแก้แค้นนิ่มนวล

12. เรื่อง ชีวิต คือ การต่อสู้

นายพรหม มีลูกชายสองคน คนโตชื่อ เต็บ มีความประพฤติเรียบร้อย เต็บไม่
 ยอยากไปโรงเรียน เพราะถูกเด็กนักเรียนที่โตกว่ารังแกอยู่เสมอ เขาไม่กล้าสู้กับเด็กเหล่านั้น
 เขาคอยหลบหลีก และกลายเป็นเด็กหงอยเหงา เขาบอกพ่อให้ย้ายโรงเรียน แต่พ่อเขาไม่ย้าย
 โดยให้เหตุผลว่า ถ้าย้ายไป เจอสภาพเช่นนี้ก็คงจะย้ายโรงเรียนเรื่อย ๆ เขาไม่มีความสุข
 กับโรงเรียนนี้ วันหนึ่งเขาได้พบเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความกล้าที่จะสู้คนที่มารังแก คือ เด็กตัว
 เล็ก ๆ คนหนึ่งถูกเด็กตัวโตรังแก เด็กตัวเล็กได้ใช้หินขว้างหัวเด็กตัวโตแตก เด็กตัวโตหนีไป
 ไม่กล้าทำ เด็กตัวเล็ก เขาสังเกตว่า ตั้งแต่นั้น เด็กตัวโตไม่กล้ารังแกเด็กคนนั้นอีก เขาถูก

เด็กตัวโตก้าวร้าวถึงแม่ เด็กคนนั้นถามเขาว่า แม่ชื่ออะไร เขายกมือชี้ ละม้าย เด็กตัวโตพูดต่อไปอีกว่า รู้ไว้เถอะ จันนี่แหละผิวเก่าของแม่แกละ เต็มใจไหมมาก จึงคว่าก่อนไว้ที่บนศีรษะของเด็กคนนั้น เขาไปบอกครูว่า ว่าทำผิด ครูสอบสวนและยกโทษให้ เพราะเด็กตัวโตพูดจាក้าวร้าวเกินไป เด็กคนที่เติบโตทำร้ายนั้น เป็นลูกของ เศรษฐีในจังหวัด จึงนำเรื่องนี้ไปฟ้องศาล ศาลตัดสินภาคทัณฑ์ เต็ม แม่ของเติบโตเสียใจมากจนล้มเจ็บลง กลัวว่าลูกจะติดคุกเมื่อแม่หาย จึงส่งเติบโตและน้อง ไปอยู่กรุงเทพฯ เต็มต้องดูแลน้องแทนแม่ น้องพบกับเหตุการณ์เช่นเดิม เต็มสอนให้น้องสู้คน เช่นเดียวกับเขา แล้วทั้งสองคนก็ไม่มีใครกล้ามารังแกอีก

13. เรื่อง อย่าเล่นกับคำสาบาน

ชายหนุ่มคนหนึ่งรูปร่างหน้าตาดี มีคู่รักหลายคน เขาแะไปหาหญิงคนรักคนแรก และขออนุญาตหญิงคนรักไปหาธูระ หญิงนั้นกลัวคนรักของตนเกลียดกลัวว่าไปหาธูระแต่กลับจะไปหาหญิงอื่น จึงนำพระพุทธรูปมาให้คนรักสาบาน เพื่อให้พูดความจริง หนุ่มคนนั้นก็สาบานว่า ถ้าเขาไปบ้านผู้หญิงคนอื่น เวลากลับขอให้ประสาธันตราย เช่น ถูกรถทับตาย แล้วจึงออกไปธูระดังกล่าว หนุ่มคนนั้นได้ผิดสัญญาที่พูดไว้ เขาไปหาหญิงคนอื่นจริง ๆ และคุยอยู่นาน คนขับรถรถจนหลับ พาปลุกคนขับรถให้ตื่นด้วยความม่งม่งนอนคนขับรถขับรถไม่ตรงทาง ชายหนุ่มจึงขอขับเอง แต่คนขับรถไม่ยอมจึงแย่งกันขับ มีผลทำให้รถเสียหลักพุ่งชนต้นไม้ ชายหนุ่มตาย หญิงสาวทราบเรื่องรู้สึกเสียใจมากและคิดว่าต่อไปนี้จะไม่เล่นกับคำสาบานอีก

14. เรื่อง กลับบ้านดีกว่า

นายเสริมทำงานเป็นภารโรงที่กระทรวงแห่งหนึ่ง เขามีเมียสามคน อาศัยเมียทั้งสามคนหาเลี้ยง เมียคนแรกชื่อ ลาโย คนที่สองชื่อ อ่องุ่น คนที่สามชื่อ มะปราง นายเสริมโชคดีถูกสลากกินแบ่งรางวัลที่ 1 เมื่อกลับบ้านนางลาโยรู้ขอแบ่งเงิน นายเสริมไม่ให้ พอดตกคืน นายเสริมแกล้งไปขุดดินหาที่ว่า เอาเงินไปฝังดิน แล้วตอนเช้าหนีไปหาเมียคนที่สองคือ นางอ่องุ่น นางอ่องุ่นพาญาติพี่น้องมารอเพื่อขอกู้เงิน นางอ่องุ่นแย่งเงินจากกระเป๋านางเสริม นายเสริมแบ่งเงินให้หมั้นเดียวแล้วหนีจากมา นายเสริมมาหาเมียคนที่สาม เมื่อมาถึงบ้านเห็นเครื่องเรือนในบ้านเปลี่ยนใหม่ นางมะปรางขอแบ่งเงินเพื่อไปให้ร้านที่นำเครื่องเรือนมาส่ง แต่นายเสริมไม่ให้ นางมะปรางจึงตีหัวนายเสริมแตก นายเสริมต้องวิ่งหนีออกจากบ้านมาให้

หมอกำแพงและมานั่งไต่ตรองดูว่า เวียทั้งสามคนของเขาไม่มีใครดีเท่านางลาโย เวียคนแรกก็ดีต่อเขา เขาก็จึงกลับงานและมอบเงินให้นางลาโยเป็นผู้จัดการทั้งหมด

15. เรื่อง มนต์เรียกหัว

พิงพ์ได้จดทะเบียนสมรสกับพร ซึ่งเป็นลูกเศรษฐี พ่อแม่ของพรไม่รู้เรื่องนี้ เพราะพรไม่ต้องการให้พ่อแม่รู้ฐานะพิงพ์ที่ยากจน พรไปเรียนต่อเมืองนอก ก่อนไปสัญญา กับพิงพ์ว่าจะกลับมาสู่ขอแต่งงานกับพิงพ์อย่างเป็นทางการ เมื่อเรียนจบ 3 ปีต่อมา พรเขียนจดหมายมาขอหย่า พิงพ์ตกลงหย่าให้ พิงพ์เสียใจในสภาพที่ตนเป็นอยู่และคิดว่าตนไม่เหมาะกับพรที่จบการศึกษาสูงกว่าเธอ ซึ่งมีอาชีพปลูกผักขาย มีผู้หนีตำรวจมาขอหลบในบ้านของเธอ ซึ่งเป็นขณะเดียวกับพ่อของเธอล้มป่วยลง ผู้ที่หลบหนีมานั้นได้ช่วยดูแลรักษาพ่อของเธอ ทั้งสองคนเป็นพี่น้องกัน ผู้หญิงชื่อ ราเพยเป็นพี่ อีกคนชื่อ เรืองทิพย์เป็นน้อง มีอาชีพเป็นแพทย์ พี่น้องคู่นี้ค้าของเถื่อนและคิดว่าจะทำครั้งนี้ครั้งสุดท้ายเพราะกลัวน้องชายจะเสียชื่อเสียง ราเพยและเรืองทิพย์พาพ่อของพิงพ์มารักษาจนหาย เพื่อเป็นการตอบแทนที่พิงพ์ช่วยไม่ให้เขาทั้งสองคนถูกจับ ราเพยพาพิงพ์ไปเลี้ยงดูอย่างดี ให้เรียนหนังสือ เมื่อรู้เรื่องของพรจากข่าวสังคม ราเพยวางแผนช่วยพิงพ์ให้พบพรในสภาพที่พิงพ์เป็นคนทันสมัย มีการศึกษาคืบหน้า พิงพ์ไม่ได้ ตามมาพูดคุยกับพิงพ์เพื่อถามเรื่องราว ภรรยาของพรรู้เรื่องโกรธพรที่มีเมียอยู่แล้วยังมาแต่งงานกับเธอก็ขอย่า พรจึงตามมาขอคืนดีกับพิงพ์และใช้ชีวิตร่วมกันอีกครั้ง

16. เรื่อง รั้วหัวเมื่อตาย

วิเชียรกับบุษงได้ใช้เวลาศึกษาลักษณะนิสัยซึ่งกันและกันมานานถึง 10 ปี จึงได้ตกลงแต่งงานกัน ช่วงสางที่แรกของการทำงาน นิสัยที่ไม่ดีของทั้งสองคนก็ปรากฏขึ้นและเกิดความขัดแย้งกันถึงที่สุด โดยเฉพาะเรื่องการลงทุนในการค้า ทำให้เป็นหนี้ธนาคาร วิเชียรกลัวหัวใจมากออกเที่ยวและเริ่มหัดผู้หญิงใหม่ บุษงก็เช่นกัน ทั้งสองคนได้ไปเจอกันในงานเต้นรำ โดยที่แต่ละคนก็คู่ดวงไปด้วย วิเชียรโกรธมากจึงกลับบ้านก่อน จนถึงสี่ทุ่มบุษงจึงกลับมา เกิดทะเลาะกันอย่างรุนแรง ในที่สุดวิเชียรคิดว่าตัวตาย แต่ต้องการให้บุษงตายด้วย เขาไปปรึกษาเพื่อนที่เป็นหมอโดยอ้างว่าจะขอยาพิษมาใส่ให้แฟนใหม่ของบุษง เพื่อนคนนั้นให้ยามาและบอกว่ายาจะออกฤทธิ์ภายในสี่ชั่วโมง วิเชียรใส่ยาพิษไปในอาหารทั้งของเขาและบุษง

และบอกบุษงว่า เขาวางยาพิษเธอและตัวเขาด้วย เขาไม่ต้องการให้บุษงเป็นของชายอื่น บุษงเองก็บอกว่า เขายังรักวิเชียรอยู่ที่กลับบ้านคืนวันนั้น เพราะต้องการแก้แค้นวิเชียร เมื่อทั้งสองคนรู้ตัวว่าจะตายก็พูดถึงความรักที่มีต่อกัน พูดถึงเรื่องที่มีมานะ ความขัดแย้ง และเริ่มปรับความเข้าใจกัน จนยาเริ่มออกฤทธิ์ทั้งสองคนคิดว่า เขาต้องตายจึงอธิษฐานขอให้เป็นผู้วิพากษ์ใหม่ในชาติหน้า วันรุ่งขึ้นหมอเพื่อนของเขามาที่บ้านและจัดยาให้ทั้งสองคนพร้อมบอกความจริงว่า ต้องการให้บทเรียนในการใช้ชีวิตครอบครัวแก่คนทั้งสอง ยานั้นไม่ใช่ยาพิษ ทั้งสองคนสัญญาว่าจะไม่มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นอีก

17. เรื่อง นางเอกของข้าพเจ้า

เบญจมาศเคยแสดงเป็นตัวประกอบในคณะละครบ้านนอกมาก่อน คณะละครหยุดแสดงจึงมาสมัครเป็นนางละครในโรงละครที่กรุงเทพฯ เธอต้องแสดงเพื่อหาเงินมารักษาพ่อที่ป่วย เมื่อไปขอสมัครเป็นนางละคร ผู้กำกับ และเจ้าของโรงละครไม่เต็มใจรับเธอไว้ และบอกให้เธอมาสมัครในวันหลัง ในวันเดียวกันนั้นเจ้าคุณประสิทธิ์ได้มาหาเจ้าของโรงละครเพื่อให้ไปช่วยพูดกับลูกชายของเขา คือ นายประสาธ ให้เลิกติดต่อกับนางละครที่ประสาธไปติดพันอยู่ และคิดจะแต่งงานด้วย เจ้าคุณประสิทธิ์ไม่ชอบพวกนักละครถือว่าเป็นอาชีพชั้นต่ำไม่คู่ควรกับลูกชาย ผู้หญิงคนนั้นคือ เบญจมาศ คนเดียวกับที่มาหาเจ้าของโรงละครนั่นเอง เจ้าของโรงละครฟังการเจรจาระหว่างเบญจมาศกับเจ้าคุณประสิทธิ์ จึงบอกเบญจมาศว่า เขาจะรับเบญจมาศเป็นนางเอกของโรงละครแห่งนี้ ถ้าเบญจมาศจะทำให้ประสาธเข้าใจเธอผิด และเลิกเกี่ยวข้องกับประสาธ

เบญจมาศตกลงรับคำ และนัดว่าพรุ่งนี้ให้ไปบ้านของเธอในตอนค่ำ เจ้าคุณประสิทธิ์และประสาธ ไปที่บ้าน เบญจมาศพบผู้หญิงแก่ ๆ คนหนึ่ง ตามตัวมีกลิ่นเหม็นคาว พูดจาไม่เพราะ ต้องการเงินเพียงอย่างเดียว พูดขอเงินมาก ๆ ย้ำแต่เรื่องเงิน ทั้งสามคนรู้สึกอับอายมากในความไม่มีมารยาทของผู้หญิงคนนั้นจึงยังไม่ได้ตกลงเรื่องอะไร พวกเขากันเดินออกจากบ้าน เจ้าของโรงละครลืมที่สัญญาไว้ต้องเดินย้อนกลับมาพบผู้หญิงแก่คนเดิมแต่เสียงคนละคน รู้ว่าเป็นการแสดงละครของเบญจมาศตามที่ตกลงไว้ เขาเห็นฝีมือในการแสดงละครครั้งนี้ของเธอจึงรับไว้เป็นนางเอกละครในคณะ เบญจมาศนำเงินที่ได้จากการแสดงมารักษาพ่อจนหายป่วย เจ้าของโรงละครเป็นผู้ช่วยให้เจ้าคุณประสิทธิ์ชอบการแสดงละครและเปลี่ยน

ความคิดเกี่ยวกับค่านิยมที่ว่าอาชีพการแสดงเป็นอาชีพชั้นต่ำพร้อม ทั้งยอมให้เบญจมาศแต่งงานกับประสาท

18. เรื่อง เมื่อข้าพเจ้าฆ่าตัวตาย

ผู้เขียนอยากตายให้พ้นภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลแก้ปัญหาเศรษฐกิจโดยขึ้นภาษีกับประชาชนและปลดข้าราชการออก ผู้เขียนคิดว่าการตายเป็นสิ่งที่ดีที่สุด เมื่อนอนจึงคิดว่า เขาได้ตายไปโดยการยิงตัวตายวิญญานของเขาได้ล่องลอยไปหาผู้รักแอบกอดจูบและร่ำลาคนรัก แล้วล่องลอยต่อไปยังสวรรค์ พบว่ามีการปลดเทวดาออกจากงาน เมื่อไปที่นรกยมบาลก็ไม่ต้อนรับ เพราะไม่มีที่ให้อยู่ ถ้ามืดมิดกะทงแคงก็ขึ้นภาษี กายากเหล็กถูกยมบาลยิงเอามาแกงหมด ผู้เขียนหมดปัญญาวิญญานไม่มีที่อยู่ไม่ว่าสวรรค์หรือนรก วิญญานผู้เขียนจึงคืนสู่ร่างและสะดุ้งตื่น ทบทวนว่าเป็นเรื่องที่ตนฝันไป คิดว่าไม่ควรคิดฆ่าตัวตายเพราะไม่ว่าสวรรค์หรือนรกก็ไม่อาจหนีภัยจากเศรษฐกิจได้

19. เรื่อง บ่มรัก

พิทยา วรรณเกียรติ จบการศึกษาระดับปริญญา เขามีความเชื่อถือนักประพันธ์อาวุโสท่านหนึ่ง ซึ่งแนะนำเกี่ยวกับความรัก ว่าจะมีความรักแล้วก็ควรรู้จักบ่มรัก คือ ค่อยเป็นค่อยไปกับความรักนั้นอย่าใจร้อน วู่วาม ชิงสุกก่อนห่าม เขาไปเที่ยวที่นครวัดพบครอบครัวของเพทาย รัตนนगर ซึ่งครอบครัวนี้รู้จักกันดีกับบิดาของเขา เขาตั้งใจว่าเมื่อกลับมาเมืองไทยเขาจะไปหาคามารดา ไปสู่ขอเพทาย บิดาของเขาไปต่างจังหวัด เมื่อบิดาของเขากลับมา เขาจึงนำเรื่องนี้เล่าให้บิดาฟังและไปบอกเพทายแต่มันสายไปเสียแล้ว เพราะเพทายรับหมั้นลูกชายเศรษฐีที่มาขอ ตันราในคืนวันที่ไปเที่ยวนครวัดก่อนที่จะกลับมาเมืองไทย พิทยาเสียใจมาก นำเรื่องที่เพทายจะแต่งงานไปบอกนักประพันธ์อาวุโสท่านนั้นอีกครั้ง นักประพันธ์ท่านนั้นแนะนำให้พิทยาบ่มรักอย่างเดิม คือมันคงต่อเพทายเหมือนเดิม พิทยาเองยังรักเพทายอยู่และให้ความเป็นเพื่อนที่ศรัทธาตลอด ยังคงติดต่อกับเพทาย หลังจากนั้น 3 ปี เพทายได้หย่ากับลูกเศรษฐีด้วยเหตุที่ญาติพี่น้องของสามีไม่ได้ต้อนรับเธอในฐานะลูกสะใภ้ กลับแสดงความรังเกียจและเข้ามาก้าวร้าวเรื่องภายในครอบครัวของเธอ สามีไม่ให้ความคุ้มครองเธอเท่าที่ควร เธอจึงตัดสินใจหย่า เมื่อพิทยารู้เรื่องส่งผู้ใหญ่ไปสู่ขอ ทั้งสองคนได้แต่งงานกัน

เพทายมีความสงสัยว่าทำไมพิทยาถึงมาแต่งงานกับเธอทั้ง ๆ ที่เคยมีสามีแล้ว พิตยาให้เหตุผลว่า การที่เขามาแต่งงานกับเธอ เพราะเขาได้บ่มรักไว้นานและยังคงรักเธอซื่อสัตย์ต่อเธอคนเดียวไม่คำนึงถึงเรื่องพรหมจรรย์และคิดว่าการแต่งงานของเธอกับเขา ไม่มีทางที่จะเลิกร่างต่อกันเพราะเชื่อแน่ว่าความรักของเขามั่นคงต่อเธอจะเป็นสิ่งที่ทำให้ครอบครัวมีความสุข

20. เรื่อง ลูกทาสในเรือนเบี้ย

กระจ่างกับจาเรียงเป็นทาสหนุ่มสาวอยู่ต่างบ้านต่างมูลนาย กระจ่างอยู่บ้านพระศรีโกศทรัพย์ จาเรียงอยู่บ้านพระยาโกศาธิบดี ทั้งสองแอบได้เสียกันจาเรียงให้กำเนิดลูกชายชื่อเพชร เมื่อเพชรอายุ 5 ขวบ ถูกมูลนายทำโทษเพราะไปต่อยกับลูกทาสพระยาโกศาธิบดี กระจ่างส่งสารลูกจึงขโมยลูกไปฝากพระที่วัด พระยาโกศาธิบดี เขียนจาเรียงเพราะคิดว่ารู้เห็น กระจ่างแอบไปเยี่ยมลูก พระที่วัดบอกให้ย้ายลูกไปที่อื่นเพราะมีคนมาถามอยู่บ่อย ๆ ขณะที่กระจ่างพาลูกไปอยู่ที่วัดอื่นถูกคนของพระยาโกศาธิบดีตามมาจับเอาตัวไป กระจ่างขอความช่วยเหลือพระศรีโกศทรัพย์แต่เขาปฏิเสธ เพราะถ้าจะได้ลูกคืนต้องเอาเงินมาซื้อ กระจ่างไม่เข้าใจเลยว่าลูกของเขาแท้ ๆ เขาต้องไปซื้อลูกคืนจากมูลนาย กฎหมายก็ไม่สามารถช่วยเขาได้ กระจ่างหมดหนทางที่จะช่วยลูก จึงขโมยลูกของพระยาโกศาธิบดี และเขียนจดหมายทิ้งไว้ว่า ถ้าคุณแลกเขาไม่คืน ลูกของพระยาโกศาธิบดีก็จะเป็นเช่นนั้น พระยาโกศาธิบดีต้องทำตามที่กระจ่างต้องการเพราะกลัวลูกตนเอง ได้รับอันตรายและเขียนปิดประกาศให้กระจ่างเอาลูกคืนหากจาเรียงกลัวพระยาโกศาธิบดีไม่ซื้อ จึงให้เขียนใบกรมธรรม์ได้ตัวกระจ่าง จาเรียงและเพชร ครั้งแรกพระยาโกศาธิบดีไม่ยอมจะให้แลกครึ่งหนึ่งก่อน จาเรียงบอกว่าเขาจะส่งลูกมาให้พระยาโกศาธิบดีครึ่งหนึ่งเช่นกัน ในที่สุดพระยาโกศาธิบดีจึงตกลงทั้ง 3 คนจึงรอดพ้นจากการเป็นทาส

21. เรื่อง ทนวมบ่งหนาม

วรรณีแต่งงานกับชายที่อายุมากกว่าตนเอง 32 ปี ไม่ได้มีความสุขเท่าที่ควร เธอจึงมีชู้ซึ่งเป็นเลขาของสามีชื่อ บรรลือ ทั้งสองแอบพลอครักกันบ่อย ๆ โดยทางเรือและทางบก คนที่ทำหน้าที่ขับเรื่อนั้นรู้เห็นกับ บรรลือ เรียกร้องเงินจากเธอในเรื่องที่เป็นชู้กับบรรลือ เมื่อได้เงินแล้วคนขับเรือก็แบ่งเงินให้บรรลือด้วย วรรณีแปลกใจมากทุกครั้งที่เธอหลบมาพลอครักกับบรรลือ ชายคนนี้จะต้องรู้เรื่อง เธอจึงแกล้งบอกที่ บรรลือ สารภาพแล้วว่าชายคนนี้เป็นคนชู้บรรลือให้บอกสถานที่ที่จะพลอครักกัน ถ้าไม่ให้จะฆ่าบรรลือเสีย และเมื่อได้เงินแล้วก็เอามาแบ่งกัน ชายคนนั้นเข้าใจว่าบรรลือบอกวรรณีจริง จึงสารภาพว่า จริง ๆ แล้วบรรลือเป็นคนใช้เขาให้ทานและข่มขู่เอาเงินจากวรรณี เมื่อได้เงินก็มาแบ่งกันจริง วรรณีจึงเกลี้ยกล่อมชายคนนั้นให้ช่วยฆ่าบรรลือ เธอจะให้รางวัลอย่างงาม วรรณีมาบอกบรรลือบอกบรรลือว่าชายคนนั้นสารภาพว่าบรรลือเป็นคนใช้เขามาข่มขู่เธอ แต่วรรณีไม่เชื่อ เธอสร้างความเข้าใจผิดให้คนทั้งสอง วรรณีเกลี้ยกล่อมให้บรรลือฆ่าชายคนนั้น เธอเป็นคนนัดหมายสถานที่ให้คนทั้งสองมาพบกัน วรรณีไม่ได้ไปด้วย แต่เธอรอคูแผนการที่เธอทำขึ้น วันรุ่งขึ้นหนังสือพิมพ์ลงข่าวบรรลือกับชายคนนั้นยิงกันตาย วรรณีดีใจที่ให้ผู้ชายฆ่ากันเอง

22. เรื่อง ง่ายนิดเดียว

วิชนี่แต่งงานกับมณเฑียร ร่วมชีวิตครอบครัวเป็นเวลา 3 ปี มณเฑียรเริ่มเบื่อวิชนี่ไปหลงรักเอมอร ซึ่งเป็นเพื่อนของวิชนี่ วิชนี่รู้เรื่องนี้จึงวางแผนให้ทั้งสองเข้าใจผิดกันเธอปลอมลายมือเป็นดวงดาว เขียนตอบจดหมายของมณเฑียรในทานองว่า เธอดีใจที่มณเฑียรจะแต่งงานกับเธอไม่รังเกียจอาชีพโสเภณีที่เธอเป็นอยู่ หลังจากนั้นวิชนี่ได้บอกกับมณเฑียรว่า เอมอรจะแต่งงานกับผู้พิพากษาที่ยะลา เอมอรนั้นมีฐานะร่ำรวยเพราะสามีตายทิ้งมรดกไว้มาก เอมอรและมณเฑียรเริ่มเข้าใจผิดกัน เมื่อทั้งสองพบกันต่างคิดว่าซึ่งกันและกันมณเฑียรต้องการแก้ตัวว่าทุกอย่างไม่ใช่เรื่องจริง เขาจึงบอกให้เอมอรเตรียมตัวไปเที่ยวภาคเหนือกับเขา นัดเจอกันที่สถานีรถไฟ เอมอรดีใจและเตรียมตัวทันที วิชนี่รู้เรื่องนี้จากการแอบฟังโทรศัพท์ เธอจึงโทรฯ หาเอมอรและบอกว่า มณเฑียรจะพาเธอไปเที่ยวเหนือด้วยเอมอรโกรธจึงงดการเดินทาง วิชนี่เช่ารถตามสามีไปถึงที่นัดหมาย มณเฑียรตกใจมาก และยอมรับผิด วิชนี่ก็ยกให้สามี เพื่อเริ่มต้นชีวิตใหม่ มณเฑียรสงสัยว่าทำไมวิชนี่นี้ เรื่องที่มณเฑียรแอบรักเอมอร วิชนี่บอกว่าง่ายนิดเดียว เธอรู้เรื่องนี้จากเอมอรเล่าให้ฟังและเธอเล่าถึงพฤติกรรมที่แปลกไปของมณเฑียรให้เอมอรฟัง เธอสังเกตจากใบหน้าของเอมอรดูทุกข์ ร้อยมากกว่าเธอที่เป็นภรรยาและคอยสังเกตุ พร้อมทั้งโทรศัพท์ถึงกันด้วยเธอจึงแน่ใจว่าเอมอรและมณเฑียรแอบชอบกัน เธอจึงวางแผนให้ทั้งสองคนเข้าใจผิดกันจะได้เลิกกันไป มณเฑียรให้สัญญาจะเป็นสามีที่ดีต่อไป

23. เรื่อง เนื้อคู่ส้ม

นางสาวภา เป็นคนใช้เก่าแก่ที่ซื่อสัตย์ของผู้เขียน นางสาวภาชอบกินเหล้า และมักชอบพูดถึงเรื่องราวในอดีต นางสาวภามีลูกสาวหนึ่งคนพ่อพาไปเที่ยวได้ มีลูกชายนายเหมื่องมาคิดพัน สามีนางสาวภาโกหกพ่อของลูกชายนายเหมื่องว่าตนเป็นเจ้าของป่าไม้ทางภาคเหนือ มีบ้านพักในกรุงเทพฯ นายเหมื่องและลูกชายอยากมาคบหาที่บ้านที่กรุงเทพฯ นางสาวภาจึงขอยืมบ้านผู้เขียนทว่าเป็นบ้านของตน ผู้เขียนให้ความช่วยเหลือโดยเขียนไว้เป็นหลักฐานว่าผู้เขียนไปเที่ยวเมืองอยู่ทางนั้นนางสาวภากับสามีภสกุขึ้นมาลงท้าวเป็นเจ้าของบ้าน เชิญเพื่อนมาพักและมีการเลี้ยงอาหารกัน เมื่อผู้เขียนกลับมานางสาวภาจะสารภาพผิดและจะไม่ทำอีก ผู้เขียนก็ยกโทษให้ ผู้เขียนตกลงทำตามนั้นเพื่อจะได้ไม่ถูกกล่าวหาว่าร่วมมือหลอกลวง ผู้เขียนกลัวนางสาวภาเมื่อเวลาตีหมแล้วเข้าไปแล้วจะเปิดเผยความจริงออกมาก่อนที่จะได้เรื่อง จึงให้นางสาวภารับปากว่าจะไม่ตีหมแล้ว แล้ววันนั้นก็มาถึง ผู้เขียนจัดอาหารอย่างดีมาช่วยนางสาวภาในงานเลี้ยงพร้อมเหล้าจากต่างประเทศ นางสีนวลแม่ของฝ่ายชาย และนางสาวภาต่างตีหมแล้วจนเมาและต่างก็เปิดเผยเรื่องราวของตนออกมาว่าทั้งสองคนไม่ใช่คนที่ร้ายเลยต่างฝ่ายต่างหลอกกันเพื่อจะให้ลูกชายและลูกสาวได้แต่งงานกับคนที่มั่งมี ผู้เขียนซึ่งแอบอยู่ด้วยจึงออกมาและพูดให้ทั้งสองฝ่ายตกลงยกลูกสาวลูกชายให้แต่งงานกัน

24. เรื่อง เพื่อนเก่าเมื่อยรัก

สมพงษ์และบุญช่วยเป็นเพื่อนรักกันมาก เพราะเคยรวบรวมกันมาตั้งแต่สมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี สาบานเป็นเพื่อนกัน สมพงษ์เป็นลูกเจ้าเมืองพิชัย บุญช่วยเป็นลูกคนจน บุญช่วยแอบรักสมพรลูกสาวของหลวงภูมินทรเสวีซึ่งมีฐานะร่ำรวย บุญช่วยไม่สามารถหาเงินมาสู่ขอได้ จึงไปขอความช่วยเหลือจากสมพงษ์ สมพงษ์ยินดีช่วย ให้บุญช่วยไปรออยู่ที่กรุงเทพฯ ขณะที่รออยู่นั้นบุญช่วยได้ข่าวว่าสมพงษ์แต่งงานกับสมพร บุญช่วยเสียใจมากไม่คิดว่าเพื่อนร่วมสาบานจะทรยศแย่งคนรักของเพื่อนได้ จึงมาดักรอขบวนเจ้าบ่าวเจ้าสาวที่จะกลับไปเมืองพิชัย เมื่อเห็นเรือจอดรออยู่บุญช่วยจึง โดดลงเรือและตรงเข้าทำร้ายสมพงษ์ทันที สมพงษ์ต่อสู้และตบหน้าบุญช่วยพร้อมทั้งบอกว่าที่เขาทำเช่นนี้เพราะเพื่อช่วยบุญช่วย ถ้าบุญช่วยให้พ่อบุญช่วยมาสู่ขอเองหลวงภูมินทรเสวีจะไม่มีทางยกให้และนี่ก็กำลังจะเอาสมพรไปส่งให้ บุญช่วยก็เข้ามาทำร้ายเสียก่อน บุญช่วยเข้าใจผิดขอโทษเพื่อนและขอบคุณในความช่วยเหลือของเพื่อน นำสมพรไปอยู่กับเขาแล้วสมพงษ์ก็เดินทางกลับเมืองพิชัย

25. เรื่อง ผู้ชนะเลิศ

ภักตราแต่งงานกับหมอเรื่องเวช ต้องหย่ากันในเวลาต่อมา สาเหตุเพราะ หมอเรื่องเวชเอาเวลาไปทุ่มเทกับงานชุบชีวิตคน จนไม่มีเวลาให้กับภักตราผู้ภรรยา ผู้ช่วยของ หมอเรื่องเวช คือ ทรงวิทย์และเวดินทั้งสองทำหน้าที่ไม่ยศใหม่มาทดลอง เรื่องเวชสามารถชุบชีวิตคนที่ตายใหม่ ๆ ให้ฟื้นได้ นับเป็นการค้นพบที่ยิ่งใหญ่มาก ภักตราแต่งงานใหม่กับ เชิดเกียรติซึ่งเป็นคู่รักเก่า เชิดเกียรติแต่งงานกับภักตราได้ไม่นานก็ตาย ทรงวิทย์และเวดินไปขโมยศพเชิดเกียรติ ภักตราตามหาและขอให้เรื่องเวชช่วยเหลือ เรื่องเวชไม่ตกลงเพราะคิดว่าเชิดเกียรติแย่งภักตราไปจากเขา เขายังรักภักตราอยู่ ภักตราพูดถึงหน้าที่และคุณธรรมของแพทย์เพื่อให้เรื่องเวชช่วย เรื่องเวชตกลง แต่ความรู้สึกของเขาต่อสู้รุนแรงระหว่างความรักกับคุณธรรม ในที่สุดฝ่ายคุณธรรมก็เป็นฝ่ายชนะ เรื่องเวชช่วยชุบชีวิตเชิดเกียรติให้ฟื้นและให้พักในห้องนอนของเขากับภักตราที่เคยอยู่ร่วมกันมาก่อน ภักตรารู้สึกทรมานใจมากที่ต้องกลับมานอนห้องเดิมและรู้ว่าตนเองเป็นผู้แพ้เพราะแต่งงานใหม่ ทั้ง ๆ ที่หมอเรื่องเวชายังรักเธอเหมือนเดิม ภักตราชื่นชมในตัวหมอเรื่องเวชมากและคิดว่าเขาคือผู้ชนะเลิศ

26. เรื่อง ขวัญตาขวัญใจ

สายสมรแต่งงานกับเจ้าคุณไกรเพชร กวีกรเด็กหนุ่มที่หลงใหลในตัวสายสมร เขียนจดหมายถึงเธอขอรักและเทคทุนเธอโดยไม่ได้ทำผิดศีลธรรม สายสมรขอให้กวีกรรักเธออย่างพี่สาวและพร้อมเป็นกำลังใจให้กวีกรเรียนหนังสือให้จบ ในช่วงสงครามกวีกรถูกเกณฑ์เป็นทหาร สายสมรและเจ้าคุณหนีภัยสงครามไปอยู่จังหวัดเดียวกับที่กวีกรไปประจำการเมื่อเสร็จสงครามเขาถูกกล่าวหาว่าเป็นตัวทำลายสันติภาพ เพื่อนที่ไม่ได้ออกรบกลับรำรวยเพราะการโกงกิน เขาจึงปล้นคนแคโกงซึ่งเขาถือว่าเป็นการช่วยชาติ นำเงินที่ปล้นได้นำไปช่วยคนจน สายสมรล้มป่วยลง เจ้าคุณไกรเพชร ไม่ใส่ใจกลับไปติดผู้หญิงอื่น กวีกรรู้เรื่องว่าผู้ที่ เป็น "ขวัญตาขวัญใจ" ของเขาล้มป่วยขาดการดูแลจากสามี จึงเขียนจดหมายถึงเจ้าคุณให้เลิกกับผู้หญิงคนใหม่ นั้นเสียถ้าไม่เชื่อจะฆ่าผู้หญิงคนนั้น เจ้าคุณโกรธมากและไม่ทำตาม เมียใหม่ของเจ้าคุณถูกฆ่าจริง ๆ เจ้าคุณคิดว่าสายสมรรู้เรื่องการตายของเมียใหม่ยิ่งโกรธมากและไม่มาสนใจสายสมรเลย กวีกรเป็นเข้าไปพบสายสมรที่บ้านพักสายสมร ได้ตายในอ้อมแขนของเขา เจ้าคุณไกรเพชรสำนักผิดจัดงานศพให้สายสมรอย่างสมเกียรติ กวีกร ไปงานศพแล้วมอบตัวกับตำรวจ

27. เรื่อง เลือดก้อนหนึ่ง

บุญวัฒน์ รักราชการต่างจังหวัด ได้ช่วยตำรวจหลายช่องโงระ นาลูกสาวกับลูกชายของหัวหน้าโจรที่ถูกฆ่าตายมาเลี้ยงดูโดยตั้งชื่อพี่สาวว่า บุญเรือนและน้องชายว่า บุญรักษ์ บุญเรือนดูแลปรนนิบัติบุญวัฒน์จนเขาเห็นใจเธอ ได้เธอเป็นภรรยา บุญเรือนตั้งครรภ์ได้ 7 เดือน พี่สาวของบุญวัฒน์มาหา บอกเรื่องที่พ่อแม่ในกรุงเทพฯ หากภรรยาไว้ให้บุญวัฒน์ลง โบนแต่งงาน บุญวัฒน์บอกพี่สาวว่า เขามีภรรยาแล้ว ตอนนั้นกำลังท้อง พี่สาวพยายามพบบุญเรือน บุญวัฒน์ห้ามพี่สาวไม่ให้พูดอะไรสะเทือนใจภรรยา เมื่อคลอดลูกแล้วจะว่าอย่างไรก็ค่อยมาพูดกันใหม่ จากคำพูดนี้ทำให้บุญเรือนเข้าใจผิดคิดว่า เมื่อคลอดลูกแล้วเธอต้องเสียทั้งลูกและสามี เธอจึงพาบุญรักษ์หนีออกจากบ้าน 17 ปีผ่านไปบุญวัฒน์ย้ายไปประจำที่สุรินทร์ เข้าร่วมกับตำรวจปราบช่อง "สองเสือ" ยิ่งได้พบกับผู้ร้ายหนีเข้าไปในโบสถ์ บุญวัฒน์เดินเข้าไปหาผู้ร้าย และบอกให้มอบตัวผู้ร้ายรู้ว่า จนมุมจึงเดินออกมา เขารู้วาคือบุญรักษ์ และบุญเรือน น้องของภรรยา และลูกชายของเขาแน่นอน เขาเสียใจมากเขาบอกให้

ทั้งสองคนมอบตัว เพื่อนตำรวจที่รู้เรื่องพร้อมใจกันจะปล่อยคนทั้งสองไปแต่บุญวัฒน์ไม่ทำเพราะถือว่ากฎหมายต้องเป็นกฎหมายจะใช้อำนาจหน้าที่ของผู้รักษากฎหมายทำคามผิดไม่ได้ บุญเรือนเมื่อรู้ว่าลูก และน้องชายถูกจับได้ เพราะบุญวัฒน์จึงมาขอควลงกับบุญวัฒน์ บุญวัฒน์ไม่ควลงเป็นด้วยแต่บอกให้บุญเรือนยิงเขาให้ตายเพราะตลอดเวลาเขาไม่มีความสุขเลยเมื่อพบหน้าลูกเมียกลับต้องเจอเหตุการณ์เช่นนี้อีก เขาไม่ต้องการมีชีวิตอยู่อีกต่อไป บุญเรือนเข้าใจบุญวัฒน์กลับมาอยู่กับเขาอย่างเดิม ส่วนบุญรักษ์ และบุญเรือนถูกประหารชีวิต

28. เรื่อง เพื่อมาศภูมิ

นายเกตุ เป็นทหารเขมรเข้ามารบกับทหารไทยในสมัยอยุธยาแล้วมาได้ภรรยาเป็นคนไทยชื่อ ทองเครือ มีลูกสาวชื่อ เนื้อทิพย์ และลูกชายชื่อ อุกัย ขาพิการ พ.ศ. 2310 นักพระสัตถาให้ทหารเขมรลอบเข้ามาตีไทย ส่งกองทัพเข้ามาที่ปราจีน จับตัวนายเกตุให้มาทำหน้าที่เจ้าเมือง เขาอึดอัดใจมาก เขาคิดว่าเขาอาจช่วยคนไทยได้ คนไทยในตอนนั้นเกลียดนายเกตุมาก เพราะนายเกตุทำหน้าที่กวาดต้อนคนไทยให้ลงมาที่นครนายก เขาต้องจ่ายอมรับหน้าที่นี้เพราะทหารเขมรจะฆ่าลูกเมียเขา พม่าล้อมไว้ 6 เดือนต้องคอยทัพกลับเพราะเข้าฤดูฝน พระนเรศวรส่งพระยาศรีไสยฉรงค์ออกขับไล่กองทัพเขมร ปะทะกันที่นครนายก แผนการรบของเขมรคิดว่า กองทัพไทยจะตีทางด้านเหนือ และไทยเสียเปรียบด้านภูมิประเทศ ถ้ากองทัพไทยเข้าทางด้านใต้ไทยจะชนะ กองทัพไทยไม่รู้ทางเขมรคาดการณ์ว่า ไทยต้องโจมตีทางด้านเหนืออย่างแน่นอน จึงเตรียมกำลังไว้มาก นายเกตุแอบได้ยินแผนการนี้ จึงออกอุบายให้เนื้อทิพย์ ทองเครือ และอุกัยรู้เรื่องนี้ จึงแยกกันหนี อุกัยคลานไปเรื่อย ๆ ด้วยแรงปรารถนาอันแรงกล้าที่จะช่วยกองทัพไทย และพ่อกับพี่สาวให้พ้นการประหารชีวิต จนขาของเขาสามารถตั้งตรงได้ และในที่สุดเขายืนได้เขาคิดว่า เป็นเพราะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยเขา เขาพบทหารม้าของไทย 5 คน เขาบอกแผนการให้กองทัพไทยเข้าตีทางด้านใต้ ค่ำวันนั้นกองทัพไทยได้มาถึงเข้าโจมตีทางด้านใต้ ฝ่ายเขมรไม่ได้เตรียมการป้องกัน ไทยตีเอาปราจีนคืนมาได้ และพ่อกับพี่สาวของเขารอดตาย

29. เรื่อง เมื่อข้าพเจ้าหนีเมีย

ผู้เล่าเรื่องมีพี่ชาย 1 คน และน้องสาว 2 คน พ่อแม่ถึงแก่กรรมแบ่งมรดกให้ไว้แต่ส่วนของเขานั้นพี่ชายได้นำไปฝากธนาคารจะให้มรดกแก่ผู้เล่าเรื่องก็ต่อเมื่อเขาเป็นคนดี ผู้เล่าเรื่องเป็นนักพนัน เทียวผู้หญิง มีหนี้สินมากมาย พี่ชายหาภรรยาให้แต่งงานกับแม่หม้ายคนหนึ่งฐานะดีชื่อ พุณทรัพย์ เมื่อแต่งงานกันใหม่ ๆ พุณทรัพย์ไม่ยอมให้ผู้เขียนหลบนอนเหมือนภรรยาทั่วไป พาผู้เล่าเรื่องไปรักษาโรคผู้หญิงจนหาย ค่อมาก็ให้ผู้เล่าเรื่องทำหน้าที่เป็นเสมียนวันหนึ่งผู้เล่าเรื่องพาพุณทรัพย์ออกไปทานข้าวนอกบ้าน พบผู้หญิงหากินที่ผู้เล่าเรื่องเคยพามาอนคั่วย เรียกผู้เล่าเรื่องว่า "คึก" ผู้เล่าเรื่องอายมากเพราะ คึก นั้นเป็นชื่อสุนัขตัวโปรดที่พุณทรัพย์เลี้ยงไว้ ผู้หญิงหากินคนนั้นต้องการจะไปนอนกับผู้เล่าเรื่อง ผู้เล่าเรื่องไม่ให้ไป ก็ขอเงินแทน พุณทรัพย์ต้องจ่ายเงินให้ ขากลับมีผู้หญิงหากินอีกคนกระโดดขึ้นรถมาคั่วย และขอเงินใช้อีก พุณทรัพย์นิ่งเฉย คนขับรถขับรถไปจนถึงที่เบี่ยงจอดรถเอาผ้าอุดปากแล้วลากลงจากรถ เมื่อกลับถึงบ้านพุณทรัพย์ว่าผู้เล่าเรื่องคบคนชั่วแน่ จึงต้องเป็นเช่นนี้ ทับทิมเป็นสาวใช้ที่หน้าตาดี ผู้เล่าเรื่อง และคนสวนได้ลอบเข้าหาทับทิมจนเธอทนไม่ไหวเลยหนีไป พุณทรัพย์จับได้ว่าผู้เล่าเรื่องก็เข้าหาทับทิมเหมือนคนใช้คนอื่น ๆ ผู้เล่าเรื่องเกิดความอายจึงหนีออกจากบ้านพร้อมเจ้าคึกสุนัขตัวโปรดของพุณทรัพย์ ผู้เล่าเรื่องไปอยู่บ้าน รศอ.หาญ พุณทรัพย์ตามหาเจ้าคึก และนำเจ้าคึกกลับบ้าน โดยบอกกับผู้เล่าเรื่องว่า ถ้าจะกลับไปอยู่ด้วยกันต้องให้พี่ชายพาผู้เล่าเรื่องไปส่งและรับปากว่าจะเป็นคนดี หลังจากนั้น 1 ปี พุณทรัพย์ก็มีลูกกับผู้เล่าเรื่องเป็นชายชื่อว่า พุณศักดิ์ พี่ชายได้โอนมรดกส่วนที่เป็นของผู้เล่าเรื่องให้กับลูกชาย

30. เรื่อง เพลงเก่าเพลงกรรม

เชิดศิลป์ เป็นนักแต่งเพลง เข้าบ้านพ่อของผกากรองอยู่ ได้ฝึกสอนให้ ผกากรองร้องเพลง พ่อแม่ของผกากรองค้าขายขาดทุน พ่อของผกากรองวางแผนวางเพลิงบ้านหวังเอาเงินประกัน แต่ตำรวจจับได้ พ่อของผกากรองติดคุก แม่ของผกากรองล้มป่วยและตายลง บ้านที่เช่าอยู่ก็ถูกไฟเผาด้วย ผกากรองจึงต้องอยู่กับเชิดศิลป์ ผกากรองต้องการได้เงินมาช่วยเหลืครอบครัว เธอจึงหนีเชิดศิลป์ไปสมัครเป็นนักร้องกับวงโอเชราของสิงคโปร์โดยปิดบังเรื่องการมีสามี หวังจะนำเงินมารักษาเชิดศิลป์ที่ป่วยด้วยวัณโรค เขียนจดหมายบอกเชิดศิลป์ว่า ขอลาไป 2 ปี จะส่งเงินมาให้ ผกากรองใช้ชื่อเวลาร้องเพลงว่า "โรสลาเรน" ชื่อไทยว่า "กุหลาบราชินี" ผกากรองมีชื่อเสียงโด่งดัง เธอส่งเงินผ่านธนาคารมาให้เชิดศิลป์ แต่เขาย้ายบ้านหนี ผกากรองจึงขาดการติดต่อกับสามี เมื่อครบกำหนดเธอเดินทางกลับมาเมืองไทย ประกาศหาสามีตามหนังสือพิมพ์แต่ไม่พบ เธอออกแสดงมีคนฝากเพลงชื่อ "เพลงเก่าเพลงกรรม" เนื้อเพลงแสดงความยินดีที่ผกากรองมีความสุข มีชื่อเสียง แต่ผู้เขียนเนื้อเพลงเป็นคนมีเวรกรรมไม่อยากมาพบหน้า แต่ความรักยังมีให้เหมือนเดิม และอวยพรให้มีความสุข ผกากรองรู้ว่า เป็นสามีแน่นอนจึงให้คนตามหา แต่ไม่พบ เธอร้องเป็นคืนสุดท้ายมีเสียงไวโอลินแทรกเข้ามา ผกากรองรู้ว่า เป็นเชิดศิลป์ เธอร้องจนจบทั้งน้ำตา ผู้ฟังปรบมือให้ และขอให้ร้องอีก แต่เธอร้องเข้ามาข้างเวทีพบเชิดศิลป์สลบอยู่บนเก้าอี้ เธอรีบนำส่งโรงพยาบาล แต่เขาลิ้นใจแล้ว ผกากรองเปิดเผยความจริงกับนักข่าวว่า ตนเองเป็นใคร และทศพให้เชิดศิลป์อย่างสมเกียรติ

31. เรื่อง คลมฤๅน

ผู้เล่าเรื่องเป็นลูกคนโตของครอบครัว ถูกบังคับให้อยู่ในระเบียบมาก เขานั่งกอดหลานสาวของคนสวนในบ้าน บิดามาเห็นเข้าจึงไล่คนสวนและหลานสาวออกจากบ้าน ดอกไม้ในสวนทรุดโทรมเพราะไม่มีคนดูแล บิดาต้องให้คนไปตามคนสวนมา ยอมให้คนสวนนำหลานสาวมาอยู่ด้วย แต่ส่งผู้เล่าเรื่องไปเรียนต่อที่ต่างประเทศ เมื่อกลับมาจัดการแต่งงานให้ ภรรยาของเขาชื่อ ดวงแข เมื่อแต่งงานกับดวงแข บิดาของผู้เล่าเรื่องได้มอบหน้าที่หัวหน้าครอบครัวให้กับผู้เล่าเรื่อง แล้วบิดาก็ออกเดินทางไปยุโรป ดวงแขไม่มีลูกหลังจากแต่งงานได้ 1 ปี เธอกลับสามีจะไม่มีภรรยาใหม่ ผู้เล่าเรื่องนำเรื่องนี้ไปปรึกษาบิดา บิดาส่งจดหมายมาแนะนำ

ให้ผู้เล่าเรื่องเปลี่ยนสถานที่ และให้ภรรยาผู้เล่าเรื่องนอนกับชายอื่นเพื่อที่จะได้ลูก เมื่อผู้เล่าเรื่องนำเรื่องที่มีบิดาแนะนำบอกดวงแข ดวงแขไม่ยอมต่อเมื่อผู้เล่าเรื่องบอกเหตุผลจึงยอมทำตามและตั้งครรภ์ในเวลาต่อมา ผู้เล่าเรื่องแสดงความดีใจมากจนทำให้ดวงแขน้อยใจผู้เล่าเรื่อง เพราะเธอรู้ว่าลูกในท้องนั้นไม่ใช่ลูกของผู้เล่าเรื่องเลย แต่ผู้เล่าเรื่องกลับแสดงความยินดีมาก ผู้เล่าเรื่องคงไม่รักตัวเอง หวังเพียงลูกในท้องอย่างเดียว ผู้เล่าเรื่องจึงบอกความจริงว่า ชายที่เข้าหาดวงแขในท้องมีคตินั้นแท้จริง คือ ตัวผู้เล่าเรื่องเอง ที่ทำครั้งนี้เพื่อละอุปทานของดวงแข เรื่องการมีลูกยาก

32. เรื่องของรักตกคัม

ไร่ของพระยามหาศาลสมบัติ อยู่ใกล้ไร่ของพระอนุศาลสมบัติ ทั้ง 2 ตระกูลมีเรื่องทะเลาะวิวาทกันในเรื่องฐานะ ไร่ของพระอนุศาลสมบัติถูกไฟไหม้ พระอนุศาลตรอมใจตาย สมบัติลูกชายของพระอนุศาล บลอมเป็นครูเข้าไปสอนแพทยลูกชายของพระยามหาศาลสมบัติ เขาช่วยแพทย์ให้รอดตายจากจมน้ำ ดวงมัลย์พี่สาวแพทย์ของสมบัติ สมบัติชอบดวงมัลย์เช่นกันแต่เกรงว่าพระยามหาศาลสมบัติคงไม่ยอมให้ลูกสาวแต่งงานกับตน เขาต้องการแก้แค้น แต่ทำไม่ได้เพราะรักดวงมัลย์ สมบัติหนีกลับไร่ ดวงมัลย์ตามมารับความเข้าใจเรื่องการตายของบิดา พระยามหาศาลสมบัติเข้าใจเหตุการณ์ทุกอย่างจึงอนุญาตให้ทั้งสองคนแต่งงานกัน

33. เรื่อง หลุมฝังรัก

ผู้เล่าเรื่องได้มาบูชาศพ 2 ศพ ที่อยู่ใกล้ ๆ กัน และเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับศพทั้งสองว่า แม่ของผู้เล่าเรื่องแต่งงานกับสามีคนแรก มีลูกชายชื่อ ชิต และได้หย่ากัน มาแต่งงานใหม่ มีลูกชายคือ ผู้เล่าเรื่องเอง สามีเก่ามาขอความช่วยเหลือเรื่องเงินจากแม่ของผู้เล่าเรื่อง พ่อของผู้เล่าเรื่องยิงแม่และสามีเก่าตาย โดยอาศัยกฎหมายเรื่องชู้รอกฎจับพ่อของผู้เล่าเรื่องแต่งงานใหม่ ซึ่งเป็นแม่เลี้ยงของผู้เล่าเรื่อง แม่เลี้ยงรู้เรื่องนี้ดี แต่ไม่ยอมบอกผู้เล่าเรื่องและชิตเลย พ่อให้ความลาเอียงแก่ชิต เช่น ไม่ให้อยู่ในโรงเรียนที่มีชื่อไม่ให้นั่งรถไปโรงเรียน ผู้เล่าเรื่องพบลોકเก็ตจึงรู้ความจริงจากแม่ ผู้เล่าเรื่องเล่นน้ำจมน้ำ ชิตได้มาช่วยไว้ เมื่อผู้เล่าเรื่องถูกนักเรียนโรงเรียนอื่นรังแก ชิตก็มาช่วยไว้อีก แต่เมื่อกลับมาบ้านชิตถูกพ่อตบหน้าและคำว่าเลือดชั่วเหมือนแม่ เรื่องราวของชิตจึงถูกเปิดเผยชิตออกจากบ้านแม่หวังชิตมาก

จึงไปฝากกับญาติที่พิษณุโลก เรียนหนังสือจนจบ แล้วซิคก็หนีออกจากบ้าน ขาดการติดต่อกับผู้เล่าเรื่อง พ่อหาผู้เล่าเรื่อง ไปเที่ยวที่ภาคเหนือ พ่อถูกจับในข้อหาฆ่าเพชรออกนอกประเทศ ซิครู้เรื่องมารับสารภาพว่า เป็นของเขาเองและติดคุกแทนพ่อ ในที่สุดตายในคุกด้วยโรคแม่รับศพกลับมาฝังใกล้กับศพแม่ของผู้เล่าเรื่อง ผู้เล่าเรื่องมาบูชาศพทุกวัน และเรียกศพทั้งคู่ว่า "หลุมฝังรัก"

34. เรื่อง เมื่อไทยเป็นทาส

ยี่งยังกับดวงเดือน แต่งงานได้ 16 วัน ยี่งยังต้องไปเข้าเดือนคือ รัชราชการตามบ้านเจ้านาย ดวงเดือนเตรียมข้าวสาร และอาหารแห้งพร้อมเงิน 4 บาท เพื่อเสียค่าตราภูมิ เมื่อออกเดือนเงินค่าตราภูมิหาย จึงไม่มีเงินเสียค่าตราภูมิ เขาต้องหาเงินมาให้อีกไพร่คนหนึ่ง เก็บมะม่วงที่ร่อยกาจิกหล่นแล้วเอามากิน จึงถูกเมียขู่ เรื่องนี้คนที่มาเข้าเดือนเกิดสงสัยกันว่า พวกเขาเป็นคนที่ทำงานทุกอย่างให้เจ้านาย เจ้านายไม่ได้ทำเลย แต่ได้เป็นเจ้าของ จึงคิดว่า ควรทำอะไรสักอย่างเพื่อให้พวกเขาได้เป็นไทย พวกเขาบอกกันต่อ ๆ ไปให้พากันหนีเจ้านาย ทำให้เจ้านายเดือดร้อนเพราะไม่มีคนช่วยทำงาน ทางราชการจึงออกพระราชกำหนดให้มีการเข้าเดือนออกเดือนใหม่ คือ ให้เข้าเดือน 3 เดือน อยู่บ้าน 9 เดือน ไพร่ และทาสที่หนีให้กรมการเมืองจัดกองทัพออกตี พวกนี้โกรธแค้นพวกทาสที่หนี ได้ฆ่าทาสและไพร่ตายเป็นจำนวนมาก พวกของยี่งยัง และดวงเดือนจำนวน 16 คน ได้กรี๊ดเลือดตัวเองผสมกัน เขียนฎีกาใส่ไสยของดวงเดือนยังไม่ทันจะได้ถวายฎีกา พวกกรมการเมืองมาพบเข้าจึงฆ่าตายหมด ก่อนตายพวกเขาตะโกนว่า "เราต่อสู้เพื่อให้ชาวไทยพ้นทาส" มาในสมัยรัชกาลที่ 5 จึงมีการเลิกทาส

35. เรื่อง ไชยศย์หลายชั้น

ชัชวาลย์ เป็นนักประพันธ์มีคู่รักชื่อ อุ่นจิตต์ เขารู้ว่าอุ่นจิตต์คนรักของเขามีคุณพระที่มีเมียแล้วคนหนึ่งมาติดพัน และต้องการอุ่นจิตต์เป็นภรรยาลับ เขากำลังจะประพันธ์นวนิยายเรื่องใหม่ จึงถามอุ่นจิตต์ถึงประวัติส่วนตัว อุ่นจิตต์นึกสนุกเลยหลอกว่า ตนเองเป็นลูกสาวคุณพระซึ่งเคยเป็นนายอำเภอ แม่ถูกยิงตาย พ่อมีเมียใหม่ไม่กล้าเอาไปอยู่ด้วย ในขณะที่เล่าคุณพระมาหาอุ่นจิตต์พอดี อุ่นจิตต์ให้ชัชวาลย์หลบไป เมื่อคุณพระนำเครื่องสำอางมาให้เสร็จก็กลับ ชัชวาลย์คิดจะช่วยเหลือให้อุ่นจิตต์ได้พบพ่อ จึงตามไปบ้านคุณพระบอกคุณนายว่า

คุณพระเป็นพ่อของอุ๋นจิตต์ ในวันต่อมาคุณพระได้มาหาอุ๋นจิตต์ คุณนายตีใจที่รู้ว่าอุ๋นจิตต์เป็นลูกคุณพระ ส่วนคุณพระนั้นตกใจมาก คุณนายขอเงินคุณพระเกี่ยวกับที่จะช่วยซื้อเรือหนอ ซื้อรถให้ทั้งสอง ครั้งแรกก็ยินยอมให้เงินแต่โดยดี แต่เมื่อคุณนายให้คุณพระช่วยช้ชวาลัยเรื่องสินสอด ซึ่งเป็นการเรียกร้องเงินมากเกินไป จึงเปิดเผยความจริงออกมาว่า เขาและอุ๋นจิตต์ไม่ได้เป็นพ่อลูกกัน คุณนายเองก็รู้เพราะรู้ว่าคุณพระเป็นหมันไม่สามารถมีลูกได้ ในที่สุดทุกคนเข้าใจกัน คุณพระและคุณนายให้ความช่วยเหลือช้ชวาลัยและอุ๋นจิตต์แต่งงานกัน

36. เรื่อง ลูกเมียเก่า

นายสุทธิ์แต่งงานกับเมียคนแรก มีลูกด้วยกันหนึ่งคนชื่อ สวัสดิ์ เมียตายไปเขาสัญญาต่อหน้ากระดุกเมียว่าจะไม่มีเมียใหม่ สวัสดิ์รู้เรื่องที่พ่อตนให้สัญญาไว้ สภาพแวดล้อมเก่า ๆ ทำให้นายสุทธิ์คิดถึงเมียมาก จึงย้ายจากกรุงเทพฯ มาอยู่ที่อุทัยธานี เขาได้พบแม่หม้ายชื่อ ละมุน ละมุนมีลูกสาวเล็ก ๆ หนึ่งคนชื่อ ละไม นายสุทธิ์แต่งงานกับละมุน คินนั้นสวัสดิ์ได้หนีออกจากบ้าน ทุกคนออกตามหาพบสวัสดิ์นอนอยู่ที่สถานีรถไฟพร้อมกับโกศใส่กระดูกแม่ นายสุทธิ์พาสวัสดิ์กลับบ้านพร้อมอธิบายเหตุผลที่แต่งงานให้ฟัง แต่สวัสดิ์ไม่ฟัง นายสุทธิ์ไม่กล้าลงโทษสวัสดิ์กลัวหนีไปอีก สวัสดิ์ได้แกล้งละมุนโดยเอาเสื้อผ้าที่พ่อให้ละมุนใส่ ซึ่งเป็นเสื้อผ้าเก่าของแม่ให้ไปเผาเสีย นายสุทธิ์เขียนสวัสดิ์ สวัสดิ์โกรธมากเลยแกล้งเอาตุ๊กตาของละไมโยนทิ้งเสีย ตกตึกหลอกละไมให้ไปเก็บตุ๊กตาแล้วปล่อยทิ้งไว้ในป่า ส่วนตนเองหนีกลับบ้านทุกคนเที่ยวควมหา นายสุทธิ์มาถามสวัสดิ์ สวัสดิ์ไม่ตอบ นายสุทธิ์ไม่โหจึงเอาสวัสดิ์ขังไว้ในห้องแล้วบอกว่า จะกลับหาชาระ คินนั้นฝนตกหนักรูปแม่ของสวัสดิ์หล่นลงมาแตก สวัสดิ์คิดว่าแม่โกรธที่เขาทำผิดจึงหนีออกทางหน้าต่าง ไปพาละไมกลับมา และเดินไปซื้อตุ๊กตาในเมือง นายสุทธิ์ลงโทษสวัสดิ์ไม่ให้กินในบ้านหุดด้วย 3 วัน สวัสดิ์सानึกตัวดีขึ้นแต่ไม่เรียกละมุนว่า แม่ ละมุนช่วยสวัสดิ์ให้รอดจากคุกนี้ สวัสดิ์ซาบซึ้งใจจึง เรียกละมุนว่าแม่ ละมุนใช้ความดีชนะลูกเมียเก่า

37. เรื่อง กลัวจนหายกลัว

สัตยาแอบรักน้ำทิพย์ ซึ่งเป็นภรรยาของเพื่อนที่เขารักมากที่สุดคือ วิวัฒน์ วิวัฒน์ไปราชการที่นครศรีธรรมราช น้ำทิพย์นัดสัตยาให้มารับไปดูภาพยนตร์ สัตยาถือเป็นโอกาสที่จะอยู่ใกล้น้ำทิพย์ น้ำทิพย์เองก็รู้ว่าสัตยารักเธอ เมื่อถึงวันนัดจිරศักดิ์มาพบสัตยาในห้องนอนกล่าวเตือนสัตยาให้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง สัตยาเสียใจและตั้งใจจะเลิกทำเช่นนี้ ขณะที่พูดคุยกันนั้น ไปรษณีย์มาส่งโทรเลขด่วนจากเชียงใหม่โทรเลขบอกว่ "จිරศักดิ์ขับรถตกเขาตายให้มารับศพที่สถานีบางซื่อ" สัตยาคิดว่าเป็นเรื่องตลกเพราะจිරศักดิ์กำลังอยู่ในห้องนอนของเขา เขาก็ตะโกนเรียกให้จिरศักดิ์ออกมาดูโทรเลข ไม่มีเสียงตอบเขาเข้ามาดูในห้องก็ไม่พบจिरศักดิ์ เขาก็แน่ใจว่าวิฤตของจिरศักดิ์เป็นห่วงเขากลับว่า เขาจะเป็นชู้กับเมียเพื่อน สัตยาเสียใจมากบอกเรื่องนี้กับน้ำทิพย์ และคิดว่าน้ำทิพย์คือ เพื่อน วิวัฒน์กลับมาทำงานศพของจिरศักดิ์ และช่วยกันจัดงานศพอย่างดี เมื่อเสร็จงานศพ สัตยาเกิดเป็นโรคกลัวอย่างมาก เขามองเห็นอะไรต่าง ๆ รอบกายเป็นจिरศักดิ์ไปหมด เขาต้องการเพื่อนนอน เขาก็กลัวบอกเรื่องนี้กับวิวัฒน์เพราะกลัวเพื่อนจะว่า เขานำเรื่องนี้ไปปรึกษาเด็กรุ่นน้องให้หาผู้หญิงมาแต่งงานด้วย เขาแต่งงานกับหญิงคนนั้นอย่างเงียบ ๆ ไม่บอกให้เพื่อนรู้ แต่เขาต้องผิดหวัง ผู้หญิงคนนี้เป็นนางงามตรอบหวังเพียงความร่ำรวย ไม่ทำหน้าที่ของภรรยาที่ดี เธอแสดงตนเป็นเมียเขาต่อหน้าวิวัฒน์และน้ำทิพย์เธอทำกิริยาไม่เป็นผู้ดี สัตยาอับอายมาก ในที่สุดสัตยาก็ให้เพื่อนรุ่นน้องคนนั้นหาวิธีการให้หญิงคนนี้หย่ากับเขา โดยไปวานเพื่อนที่มีหน้าตาคล้ายอาเสียมาทำให้จิตใจ ขับรมมารับมาส่ง ในที่สุดเธอก็ยอมหย่า ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมาสัตยาก็เลิกกลัว เพราะเขากลับจนหายกลัว

38. เรื่อง ผัวหาย

บัวแก้วแต่งงานกับมานิต อยู่ที่สาปูน มานิตพาบัวแก้วมากรุงเทพฯ ให้พักที่โรงแรมแล้วตัวมานิตก็หายไป บัวแก้วหารูปสามีให้ตำรวจช่วยติดตาม 8 เดือนต่อมา ตำรวจส่งข่าวไปว่ามีคนหน้าตาเหมือนสามีของเธอแต่ชื่อ มานัส บัวแก้วขอความช่วยเหลือจากตำรวจเข้าไปเป็นคนใช้ในบ้านของมานัส เพื่อพิสูจน์ว่าเขาคือ สามีของเธอที่หายไป มานัสมีภรรยาชื่อ สายพิณ บัวแก้วอยู่รับใช้สามี และสายพิณ เธอเสียใจที่สามีจาเธอไม่ได้ บัวแก้วจึงตัดสินใจบอกสายพิณว่า เธอได้แต่งงานแล้วกับมานิตถึง 2 ปี มานัสเป็นคู่แข่งกับที่มานิตที่หายไป พ่อของเขามาปรึกษา มานิตไม่ต้องการให้พ่อรู้ว่าเขามีภรรยาแล้ว พ่อต้องการให้มานิตแต่งงานกับคนที่พ่อหาให้ ปรากฏว่าผู้หญิงคนนั้นรู้ว่ามานิตขี้โรคเลยถอนหมั้น มานัสบอกให้บิดารู้เรื่องของช่วยทั้งสองคนให้กลับมายุ่งด้วยกัน

39. เรื่อง สมร

หลวงบรรจงแต่งงานแล้วอยู่กับภรรยาอย่างไม่มีความสุข ภรรยาเห็นแก่เงิน ไม่รู้จักปรนนิบัติสามี สมรทำงานอยู่ที่เดียวกันกับหลวงบรรจงหลงรักหลวงบรรจง หลวงบรรจงต้องการให้สมรรักเขาอย่างพี่ชาย และช่วยเหลือให้สมรได้แต่งงานกับคนที่พ่อแม่หาให้ คินส่งตัวสมรหนีไป สามีของสมรแต่ในนามได้ตามมาที่บ้านหลวงบรรจงแต่ไม่พบ จึงกลับไป หลังจากนั้นสมรได้มาหาหลวงบรรจงและชวนหลวงบรรจงให้หนีไปอยู่ด้วยกันที่โคราช หลวงบรรจงส่งสารสมร ถ้าไม่ไปด้วยสมรคงทำร้ายตนเองจึงตัดสินใจไปอยู่ด้วย เขาที่ผู้คนนั้นไปอยู่บนเขาอันสงบเงียบ มีธรรมชาติค่าน่าชื่นชม อยู่กันแบบสันโดษตามประสาชาวบ้าน มีชาวบ้านแถวนั้นให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี สามีในนามของสมร ตามมาพบคนทั้งสองในขณะที่สมรท้อง 8 เดือน เขาเอาไฟเผาคนทั้งสองตายในบ้านหลังนั้น ชาวบ้านช่วยกันจับเขาส่งตำรวจ

40. เรื่อง เส้นไหมง

เพ็ญพักตร์เป็นเด็กกำพร้าอยู่ในความอุปการะของวัดในศาสนาคริสต์ เธอแต่งงานกับคนต่างชาติที่อาศัยอยู่ในเมืองไทย เบื้องหลังของสามีเธอคือ นักโจรกรรมระดับชาติ เขาใช้เธอเป็นเหยื่อล่อ แล้วปลดทรัพย์ชาวต่างชาติที่ฐานะดี เพ็ญพักตร์ตั้งใจทำงานให้สามีเป็นครั้งสุดท้าย เธอโจรกรรมเพชรชาวต่างชาติแล้วแบ่งให้สามี อีกส่วนหนึ่งเธอเก็บไว้ เธอตั้งใจจะเป็นคนตีหน้าเพชรที่เก็บไว้มาเป็นทุนประกอบอาชีพกับผู้เขียน ซึ่งไปพบเธอและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเธอ แต่ผู้เขียนไม่สามารถช่วยเหลือเธอได้ เพราะสามีของเธอส่งลูกน้องออกติดตามพบตัวเธอ ได้ข่มขืน แล้วฆ่าเธอตาย ในขณะที่ผู้เล่าเรื่องออกไปตามตำรวจ ผู้เล่าเรื่องช่วยตำรวจจับสามีและลูกน้องได้หมด

41. เรื่อง บรุษอาธรรม

สุดจิตต์ และถนอมเป็นเพื่อนกัน สุดจิตต์มีฐานะดีกว่าถนอม สัญญาว่าจะช่วยเหลือกัน สุดจิตต์แต่งงานกับเชษฐ ซึ่งเป็นลูกของเจ้าคุณบูรินทรที่ลือชื่อว่าเป็นคนคดโกง แต่ไม่มีหลักฐาน เชษฐฆ่าตัวตายเพราะไม่ต้องการให้ลูกที่เกิดมาได้ชื่อว่ามีพ่อเป็นคนขี้คุก เนื่องจากเจ้าคุณบูรินทรให้เชษฐโกงเงิน และถูกจับได้ สุดจิตต์ขายบ้านและนำเงินที่เป็นมรดกของเชษฐใช้หลวง นอกนั้นบริจาคให้กาชาด เจ้าคุณบูรินทรโกรธมากไม่ยอมมาเผาศพเชษฐ สุดจิตต์ย้ายบ้านไปอยู่กับถนอม แล้วออกท่องเที่ยวต่างประเทศ คอยส่งข่าวถึงถนอมเสมอ เจ้าคุณบูรินทรเสียใจมากต้องการเงิน จึงเขียนจดหมายไปข่มขู่จรรยา ซึ่งในอดีตเคยเป็นเมียของถนอมมาก่อน แต่ไปหลอกหลวงพานิชย์ว่าเป็นหลานเกลี้ยงให้หลวงพานิชย์มาสู่ขอ เรียกเงินค่าเลี้ยงดูราคาแพง เมื่อไม่มีเงินก็จะข่มขู่ให้จรรยาจ่ายเงินมาให้ มิฉะนั้นจะบอกความจริงแก่หลวงพานิชย์ว่าเคยเป็นเมียตน จรรยากลัวว่าครอบครัวจะไม่มีความสุข กลัวหลวงพานิชย์จะอับอายจึงแอบนำเงินบางส่วนที่หลวงพานิชย์ให้เป็นค่าใช้จ่ายมอบให้เจ้าในบูรินทรไป แต่คราวนี้ เจ้าคุณบูรินทรเรียกเรื่องเงินจำนวนมาก นางไม่มีให้ จึงเขียนจดหมายเล่าความจริงให้สามีฟัง รอคำตอบจากสามีภายในสามวัน คนที่นำจดหมายไปนั้นเกิดเมา หล้ามา ไม่ทันตามที่กำหนดไว้ จรรยาไปหา เจ้าคุณบูรินทรที่ทำงานแล้วยิงเจ้าคุณบูรินทร แต่พลาด เจ้าคุณแจ้งจับจรรยาจึงติดคุก หลังจากที่สุดจิตต์ท่องเที่ยวจนเบื่อจึงกลับมาเมืองไทย พบว่า ถนอมกับครอบครัวประสบโชคร้ายจากเจ้าคุณบูรินทร เช่นเดียวกับสามีของเธอ หลวงสาลักษณ์สามีของถนอมถูก

เจ้าคุณแกล้งให้ออกจากงาน ไม่มีงานทำถนอมต้องเขียนนวนิยายส่งโรงพิมพ์เพื่อให้ได้เงิน
 สู้ชีวิตตามหาจนพบ และพาหลวงสาส์กษณ์ไปรักษาจนหายป่วย เจ้ากรมบัญชีต้องการพบหลวง
 สาส์กษณ์แต่มีคนแจ้งว่า เจ้ากรมบัญชีไล่หลวงสาส์กษณ์ออก เจ้ากรมจึงได้สอบสวนรู้ว่า เป็นฝีมือ
 ของเจ้าคุณบุรินทร์ จึงเรียกตัวให้หลวงสาส์กษณ์กลับเข้ามาทำงานตามเดิม ถนอม และสุจริตต์
 เล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้เจ้ากรมบัญชีทราบ และช่วยจรรยาให้ออกจากคุก เจ้าคุณบุรินทร์มี
 ความผิดหลายคดี ขณะจะนำตัวเข้าคุก ประชาชนที่มามุงดูต่างก็รุมประท้วงที่เจ้าคุณบุรินทร์
 ถึงแก่ความตาย

42. เรื่อง หลังจากมรณะ

พรรณพิไล เป็นลูกสาวพระธรรมาจารย์ มีฐานะร่ำรวยมาก มีพี่สาวชื่อ เพ็ญจันทร์
 พี่สาวแต่งงานกับเข้มทิศ พรรณพิไลเมื่อเรียนจบ ได้รับจดหมายจากพ่อให้กลับบ้านที่เชียงใหม่
 เพราะพ่อถูกลอบทำร้าย พรรณพิไลเป็นเพื่อนกับผู้เขียนได้ชวนผู้เขียนไปด้วย ขณะเดินทางไป
 บ้านพรรณพิไลนั้นเมื่อถึงกลางทางพบคนถูกแทงตาย คนขับกลัวยับยั้งรถหนี ผู้เขียนสงสัยจึงยั้งรถ
 ย้อนกลับไปดูก็ไม่เห็นคนตาย เมื่อถึงบ้านจึงเล่าเหตุการณ์ให้พระธรรมาจารย์ฟัง สามีมของเพ็ญจันทร์ก็
 ร่วมฟังอยู่ด้วย เข้มทิศออกความเห็น ว่า ศพที่หายไปอาจเป็นฝีมือของนายปลั่ง เพราะนายปลั่ง
 เคยขู่จะฆ่าพระธรรมาจารย์ เนื่องจากขัดผลประโยชน์ด้านการค้า ผู้เขียนผูกมิตรกับนายปลั่งให้นาย
 ปลั่งมากรุงเทพฯ จะช่วยหางานให้ทำ ผู้เขียนมากรุงเทพฯ เพื่อมาตามเพื่อนที่เป็นตำรวจไป
 ช่วยสืบสวนเรื่องนี้ เมื่อนายปลั่งมากรุงเทพฯ วันรุ่งขึ้นพระธรรมาจารย์ก็ถูกแทงตาย เมื่อผู้เขียนให้
 เพื่อนลงมาเชียงใหม่แล้วให้จับตาพฤติกรรมของนายปลั่ง จับนายปลั่ง และเข้มทิศได้ เพราะ
 ทั้งสองเถียงกันเรื่องเงินที่เข้มทิศไม่ยอมจ่ายให้นายปลั่ง คนที่ตายวางถนนเป็นเพียงละครฉาก
 หนึ่งที่เข้มทิศสร้างขึ้น เพื่อให้ผู้เขียนกลัวไม่กล้าอยู่เชียงใหม่ ศาลตัดสินประหารชีวิตเข้มทิศ
 และจำคุกนายปลั่งตลอดชีวิต ผู้เขียนตามมาส่งเพื่อนไปเรียนต่อต่างประเทศ และร่วมรับรู้
 เหตุการณ์ดังกล่าวด้วย

43. เรื่อง เหล็กกล้าแค้น

นางลักษณ์แต่งงานกับฤทธิ์ ซึ่งเป็นทหารอยู่ในกรุงเทพฯ ส่วนนางลักษณ์อยู่จันทบุรี กับลูกชายชื่อ ไรจน์ และลูกสาวชื่อ รัตนา ฤทธิ์พาเพื่อนชื่อ จงเจตน์มาเที่ยวบ้าน ฤทธิ์ติดราชการให้นางลักษณ์พาเที่ยวแทน นางลักษณ์ถูกจงเจตน์พูดจาเกี้ยวพา ซึ่งเธอไม่ชอบ และดีใจที่เขากลับไปกรุงเทพฯ เร็วกว่ากำหนด ก่อนกลับเขาบอกรักนางลักษณ์ ฤทธิ์โกงเงินหลวง หกหมื่นบาทเอาไปเล่นการพนัน นางลักษณ์กลัวสามีจะติดคุกจึง ไปขอความช่วยเหลือจากจงเจตน์ จงเจตน์เดินทางมาจันทบุรี ให้นางลักษณ์ทำสัญญาโอนบ้าน และที่ดิน เขาจะนำเงินมาให้ภายหลัง นางลักษณ์หลงเชื่อยอมโอนบ้าน และที่ดินให้ก่อนกลับจงเจตน์ลอบเข้าหานางลักษณ์ได้เป็นเมีย ศาลสั่งจำคุกฤทธิ์ 5 ปี จงเจตน์เมื่อกลับกรุงเทพฯ ก็ไม่ได้ส่งเงินมาให้ตามที่สัญญา นางลักษณ์มากรุงเทพฯ เพื่อตามเอาเงินที่จงเจตน์ ถูกนายสรณ์นักต้มตุ๋นหลอกเอาเงิน และเสื้อผ้า ไปหมด นางลักษณ์ขอความช่วยเหลือจากตำรวจ เรื่องที่พิกและได้พบจงเจตน์ จงเจตน์นำหลักฐานการโอนเงินให้นางลักษณ์ดู และว่าเขาไม่ได้โกง นางลักษณ์แค้นมากที่เสียรู้ และบอกจงเจตน์ว่าเมื่อฤทธิ์ออกมาเราคงได้พบกันอีก นางลักษณ์กลับจันทบุรีบ้านตกเป็นของคนอื่น เพราะจงเจตน์นำไปขายต่อ ฤทธิ์ตายในคุก นางลักษณ์ย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ ไรจน์รู้เรื่องราวของแม่ และติดตามจะทำร้ายจงเจตน์ แต่ไม่สบโอกาสเลย เขาตามฆ่านายสรณ์ที่ทำร้ายแม่เขา ลูกชายของจงเจตน์ชื่อ จงใจ มาติดพันรัตนา ไรจน์บอกความจริงรัตนาไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับจงใจ ไรจน์กลับไปจันทบุรีลอบเผาบ้านที่จงเจตน์โกงไป เมื่อกลับกรุงเทพฯ เขาลอบแทงจงใจตาย ในขณะที่จะขึ้นเครื่องบินเดินทางไปต่างประเทศ จงเจตน์พบกับนางลักษณ์ที่ศาล และขอโทษ นางลักษณ์ที่ทำผิด และคิดว่าเขาได้รับเวรกรรมพอสมควรแล้วคือ จงใจลูกชายของเขาตาย ศาลตัดสินจำคุกไรจน์ 20 ปี

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสิริณา ชื่อสกุล อ่างนอม
เกิดวันที่ 16 เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช 2499
สถานที่เกิด ตำบลนาเกลือ อำเภอเมืองสมุทรปราการ
จังหวัดสมุทรปราการ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 50/476 หมู่ที่ 3 แขวงบางนา เขตพระโขนง
กรุงเทพมหานคร 10260
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 5 ปฏิบัติการสอนวิชาภาษาไทย
ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนหาคอมราอักษรลักษณ์วิทยา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนหาคอมราอักษรลักษณ์วิทยา ตำบลท้ายบ้าน
อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ 10280
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2524 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เอกภาษาไทย วิชาโทแนะแนว
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
พ.ศ. 2538 การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวในนวนิยายขนาดสั้น
ของหลวงวิจิตรวาทการ

บทคัดย่อ

ของ

สิริณา อ่ำถนอม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย

มีนาคม 2539

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งหมายเพื่อศึกษานวนิยายขนาดสั้นแนวชีวิตครอบครัวของ
หลวงวิจิตรวาทการ จำนวน 43 เรื่อง เกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาชีวิตครอบครัว
รวมทั้งแนวคิดของผู้เขียนที่มีต่อชีวิตครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายขนาดสั้นของ
หลวงวิจิตรวาทการ สะท้อนปัญหาชีวิตครอบครัวไว้ 2 ระยะ คือ ระยะการเลือกคู่ครอง
และการแต่งงาน และระยะการดำเนินชีวิตครอบครัว

ปัญหาที่เกิดขึ้นในระยะการเลือกคู่ครอง และการแต่งงานได้แก่ความแตกต่างเรื่อง
ฐานะศักดิ์ตระกูล และความแตกต่างทางการศึกษาของคู่สมรส ปัญหาดังกล่าว มีสาเหตุมาจาก
ค่านิยมที่ไม่ถูกต้องของบิดามารดาของคู่สมรส

ปัญหาที่เกิดขึ้นในระยะการดำเนินชีวิตครอบครัวได้แก่ ปัญหาเรื่องเงิน การนอกใจ
ของสามีภรรยา ลูก การทะเลาะเบาะแว้งของสามีภรรยา ญาติพี่น้อง และภรรยาที่มีลูกยาก
ปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุมาจากการประกอบอาชีพ พฤติกรรมของคู่สมรส และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ
คู่สมรส

แนวคิดของผู้เขียนที่มีต่อชีวิตครอบครัว ประกอบด้วย แนวคิดเรื่องเงิน การนอกใจ
ของสามีภรรยา ลูก การทะเลาะเบาะแว้งของสามีภรรยาและญาติพี่น้อง เรื่องเงินผู้เขียน
มีทรรศนะว่า สามีภรรยาควรใช้จ่ายเงินในทางที่ถูกต้อง ไม่ล้มเหลวอบายมุข และไม่โลก
เรื่องการนอกใจของสามีภรรยา ผู้เขียนมีทรรศนะว่า สามีภรรยาควรให้ความรัก ความเข้าใจ
และให้อภัยต่อกัน เรื่องลูก พ่อแม่ควรช่วยกันอบรมสั่งสอนลูก เรื่องการทะเลาะเบาะแว้ง
ของสามีภรรยา ผู้เขียนมีทรรศนะว่า สามีภรรยาควรปรับปรุงลักษณะนิสัยให้สอดคล้องกัน
เรื่องญาติพี่น้องผู้เขียนมีทรรศนะว่า สามีภรรยาให้ความช่วยเหลือญาติพี่น้องตามฐานะของตน
ในเรื่องการดำเนินชีวิตครอบครัว ผู้เขียนมีทรรศนะว่า สามีภรรยาควรปฏิบัติตามแนวคำสอน
ของพระพุทธเจ้าดำเนินชีวิตตามอรรถภาพ และปฏิบัติตามหลักการที่คิดว่าดีงาม เพื่อให้เกิด
ความสุขในครอบครัว สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคม / ๗ / ๑๔

นวนิยายของหลวงวิจิตรวาทการ เป็นนวนิยายขนาดสั้น ที่มีคุณค่าทางสังคม ผู้อ่าน
สามารถนำไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาชีวิตครอบครัวได้ แม้บางเรื่อง จะมีข้อบกพร่อง
ด้านวรรณศิลป์ บางประการ

AN ANALYSIS OF THE THEMES CONCERNING FAMILY LIFE IN LUANG
VICHIT VADAKAN'S NOVELETTES

AN ABSTRACT

BY

SIRANA AMTANOM

Present in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Thai
at Srinakharinwirot University
March 1996

This study aimed to investigate the idea concerning family life of 43 novelettes of Luang Vichit Vadakan in two aspects as follows : family life's problems and cause of problems, including the writer's idea towards family life. The results revealed that these novelettes reflected two periods of family life's problems : spouse selection and marriage period, and family life performing period.

The problems of spouse selection and marriage period were the difference of spouse's status and education which caused of false value of spouse's parents.

Problems emerged during family life performing period were problem about money, being unfaithful to one's spouse, children, quarrel, relatives, and wife hardly got baby. These problems caused of spouse's behavior and related person with the spouse.

The writer's idea towards family life included money's idea, being unfaithful to one's spouse, children, quarrel and relatives. His opinions about money were that spouse should carefully spend money, avoid temptation and greed; about being unfaithful to one's spouse were that spouse should give love, understand and forgive each other; about children was that spouse should together foster and teach children; about quarrel was that spouse should balance their behavior and habit; about relatives was that spouse should help their own relatives according to their status.

The writer's opinions towards family life performing were that spouse should hold the Buddhist doctrine, perform life according to one's circumstance and be good in order to bring happy to family and make good quality of life in society.

Though there were some literacy deficiencies in Luang Vichit Vadakan's novelltes, there was social value for reader to take for granted on solving family life's problems.